

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Isten az emberi tapasztalat világában.

Az emberek nevei manapság nem jelentenek jóformán semmit sem. Legfeljebb csak annyit árulnak el, hogy kinek a fia, leánya valaki. Az őshajdankorban azonban egészen másként volt a dolog. Minden név, viselőjének a lelki fotografiája volt. Tömör összefoglalása az illető egyén lelki kvalitásának. Mindannak, amit hosszú időközön át tapasztaltak róla az emberek. Olyasvalamik voltak azok, mint a mai cognomenek.

Tökéletesen így keletkeztek Isten felséges attributumait kifejező szent nevek is. Nem Isten adta azokat magamagának, hanem az emberek tapasztalták Őt olyanoknak a saját életük folyásában. Nem áhítatos szent sejtelmek tehát azok. Nem is csillogó színes álmok, ragyogóan szép szent reménységek, hanem a mindennapi élet legreálisabb tapasztalatainak a produktumai; kézzelfogható örök nagy igazságok. Nem úgy jöttek azok létre, hogy ezek az emberek az elragadtatás pillanatában áhítattal tekintettek fel a magasságos égre és ott lakozó örök Valóságot ilyennek vagy olyannak képzelték el. Nem! Ezek az emberek boldog bizonyosságot szereztek a saját életük tapasztalatai révén arról, hogy mely csudálatosat cselekedett velük az Úr. Ugyhogy minden szent neve mögött a kegyelem örök Istenének a tapasztalati tények egész boldog halmaza mered felénk.

Mohamedről büszkén hirdetik hivei, hogy prófétává létele előtt már jóval olyan jellemzilárd férfiú volt, hogy adott szava erősebb volt minden költlevélnél. Ugyhogy elnevezték érte: „a megbízhatónak”. Éppenigy, amikor Jézus Krisztus olyan biztosan állítja, hogy az emberek minden körülmények között biztosan számíthatnak Isten segédmére s gyötrő aggodalmaikat bátran félretehetik, azért mondja ezt, mert Ő maga is ismétellen tapasztalta azt.

Ekként mindazok a dicsőséges elnevezések, amiket az emberek

a történelem folyamán Istennek adtak, ilyen valóságos boldog élet-tapasztalaton alapultak.

Mégis milyen közönyösen ejtik ki az emberek, hogy Isten: szerető égi atya. Pedig mennyi temérdek keserü élettapasztalatba került ez a név?! Mennyi fájdalomban égő szív volt megvigasztaltatva, mennyi csüggedező emberi lélek megerősítelve, mennyi porban vergődő felemeltetve, amíg megtanulta az emberiség, hogy Isten csakugyan szerető égi atya a porgyermekének?!

És minden ilyen dicsőséges szent nevet ezer meg ezer készséges kéz irt alá. Mind azt bizonyítja, hogy az örök Isten jóságos, kegyelmes, hosszútűrő, megbocsátó atya. Mikor ezt az Úr Jézus Krisztus legeslegelőször kijelentette volt, kételkedve néztek fel reá az emberek. Édesen szép beszéd ez, de vajjon igaz-é? És körülnéztek a nagy világban, saját életükben, a világtörténelemben és mindenütt szent bizonyosságot találtak róla.

Azt tapasztallák, hogy még a vérengző tigris is önfeláldozó jószággal szereti kölykeit. Hát a mi csendesen porladozó anyánk ezernyi ezer jósa hogyne bizonyítaná azt! Pedig de hálátlanok is voltunk iránta! Csoda, hogy el nem taposott bennünket. Ezt érdemeltük volna sokszor. Mégsem ezt tette. Fáradt éreztünk, virrasztott mellettünk, imádkozott értünk!

Próféták, apostolok, martirok, szentek, édesanyák mind, mind azt bizonyítják, hogy Isten igazán jóságos, kegyelmes, hosszútűrő, megbocsátó atyánk.

Avagy ottan van a CIII. zsoltár. Okvetlenül édesapa írta ezt. Egy napon teljes valóságában öntudatossá lett előtte, hogy a gyermekei milyen drága kincsei neki. Milyen üres, sivár, szegény volna nélkülök az élete. Talán valamelyik halálos beteg lett. Sohasem lesz képes lelkéből kitörölni annak a reszkető forró kicsiny kéznek, annak a láztól cserepes kicsiny ajaknak kínos emlékezetét. Nem tudott elmozdulni betegágya mellől. Nem esett jól neki még a munka sem. Ekkor villant által a lelkén a nagy gondolat: ilyen a jó Isten is hozzánk! Nem képes bennünket magunkra hagyni a bajok között; nem bír elmozdulni mellőlünk! Hányszor érezzük hús kezét forró homlokunkon?! Hányszor terjesztette már ki atyai karjait roskadozó lelkünk alatt és emelt fel bennünket?! Hányszor tapasztaltuk, hányszor irtuk alá tanubizonyiságul mi is a nevünket e nagy igazságnak, amit ez a zsoltáriró atya irt le legelőször: „Miképen könyörül az apa az ő fiain: azonképen könyörül az Úr az őtet félőkön“.

Uj bor . . . uj tömlő.

A mai ifjuság nem a harminc év előtti észjárás szerint gondolkodik. Kiszakította magát az idősebb nemzedék ideológiájából. Készségesen elismerem én, hogy az ő ideáik jórésze nyers, tészlás, emészthetetlen és éppen ezért ezek az idők nagyon is súlyos idők nekünk. Minden átmeneti időszak ilyen volt. Miként a folyam azon része szokott lenni, ahol két folyó egybeszakad. Éppen azért elkerülhetetlenül elébünk mered a komor nagy kérdés: Mit csináljunk ezekkel a körülöttünk forrongó, örvénylő ujfajta eszmékkal? Nekem az a meggyőződés, hogy korunk szellemi fermentációját illetőleg Krisztus szavait kell szem előtt tartanunk: az uj bornak uj tömlő kell! Egyesegyedülvaló dolog eszerint, amit egyáltalában nem szabad nekünk megcselekednünk: az uj bort ócska tömlőbe tölteni. Nem szabad a mi terminológiáinkat az újabb generációra mereven ráerőltetni. Sohasem szabad ugyanis elfelejtenünk, hogy a bölcsesség nem velünk született; bizonyára nem is fog velünk meghalni. Minden nemzedéknek uj találmányai, uj kifejezés módjai vannak.

Korántsem azt akarom én ezzel mondani, hogy mindaz az idea, ami az ifjak lelkében forr, okvetlenül üdvös valamennyi. Ellenkezőleg, szentül hiszem, hogy sok közülök vad, képtelen dolog. Mindazonáltal mégis elismerem, hogy egyik-másik talán egy kissé mégis messzebbre lát előre, mint a régebbiek.

Csak a szociális fogalmaikat vegyük például. Lehet, hogy sok közülök lehetetlenség. Mindazonáltal elvitathatatlanul generózusak és humánusak. Sőt még az sem vitatható el tőlük, hogy sok van bennük keresztyénjellegű. Egy dolog feltétlenül bizonyos: a régi társadalmi formák pusztulóban vannak. Semmi hatalom azt visszaállítani nem lesz képes többé. Kesereghetünk rajta mi, akik talán kényelmesen éltünk volt benne. Ez azonban a dolgon nem fog változtatni. Sőt egyenesen veszedelmes volna a feltörő uj szellemet erőszakosan visszaszorítani. Az okos dolog uj társadalmi szervezetet építeni fel, belevonva abba kellő óvatossággal egy egyre jobban terjedő uj szellemet is. Krisztus ezt s maga felségesen egyszerű módján eként fejezte ki: az uj bornak uj tömlő kell!

Ilyenformán vagyunk a vallás ideáival is. Újabb generáció sohasem úgy gondolkodik Istenről, Krisztusról, bibliáról, miként az előttevaló. Példa rá maga az Ó- és Újtestamentum eltérő istenfogalma, amire nézve oly találóan fejezte ki magát egy kis tízéves leányka, akinek az anyja állandóan olvasta a bibliát eleitől végig. A Máté evangéliumánál azt jegyezte meg: „Mamám, hogy *megjavult* a jó Isten!” Értve alatta az istenfogalom tisztább, valódibb, dicsőségesebb

kialakulását a Krisztus tanításai nyomán, amikor is a mózesi bünt büntető *Biróból* a krisztusi megbocsátó égi *Atyává* lett. Készségesen elismerem, hogy talán az ifjak vallásossága nem egészen olyan szorosán vett dogmatikusan theologiai jellegű, aminő a régebbi generációé volt. Jézusról például nem *csak* mint Megváltóról beszél, hanem mint szeretetreméltó lelki Vezérről *is*, Aki dicsőséges keresztyéni hőstettekkel lelkesíti őket. A fizikai pokol fenyegetései sem rémitgetik olyan nagyon őket, ámde a vallás szentebb felhívásai kész visszhangra találnak lelkükben. Nevezhetjük mi ezt a vallásos felfogást tökéletlennek, éretlennek, — igen nagy valószínűséggel az is az — mindazonáltal miként azt a keresztyén diákmozgalmak igazolják, őszinte ragaszkodás van bennök Krisztus iránt és sóvárgó vágyakozás: országának ügyét előmozdítani. Éppen azért a lehető legrosszabb szolgálatot tennénk ugy az ifjuságnak, mint a Krisztus egyházának, hogyha merészen rákényszerítünk a mai ifjuságra azt az ó rendszert, ami félszázaddal ezelőtt volt általánosan érvényben. Az a rendszer jó és és üdvös volt akkor, Isten ígéből azonban szüntelenül újabb és újabb fénykévek csapnak elő. Az igazság sem merev, hanem egyre fejlődő valami. Helyesebben mondva: a mi igazságfelfogó képességünk egyre fejlődő, tisztuló valami. Ezért aztán új bornak új tömlő kell mindig!

Bokor Sándor

A nőszövetség eszméje.

Folytatás.

Az anyaszentegyház jelenlegi nagy reformtörekvési munkáját úgy szemléltethetjük leghivebben, hogy az anyaszentegyház, a jó édesanya (bár inkább édesapának lehetne nevezni a csaknem kizárólagosan férfi munkásokra tekintettel) meglátogatja hiveit, külön-külön odamegy a gyermekekhez, ifjakhoz, nőkhöz, férfiakhöz s szeretetteljes kéréssel nyújtja át mindeniknek az Élet könyvét: „Tudakozzátok az írásokat!” És akkor mindenik hozzákezd a maga külön világában speciális küzdelmei közt, érzelem és gondolatvilágában és mégis mindenki egyet fog megtalálni benne, a maga eszményi Énjét, mint a nagy élet és világeszmény ragyogó napjának egy sugarát, mely életet és világságot gyújt szívében is és belekapcsolja a nagy Életforrásba a Jézus világába. E nagyarányú decentralizációs munkálat végrehajtásához kell az anyaszentegyháznak sok speciális gyermek, ifju, férfi és nő munkásnak odaadó segítsége. És a nőszövetségeknek ezt a munkát, ha református keresztyén jellegüket meg akarják tartani, semmi szín alatt sem szabad programjukból kikapcsolni, sőt feladatuk legmagasabb célpontjául kell kitűzniök azt. Vagyis a ker. reform. nőszövetségeknek célul kell kitűzniök a vallásos és hitélet ápolását, fejlesztését, az egyház belmissziói munkájának támogatását, a keresztyén életelvnek pro-

pagálását szóban, írásban és tettekben, gyermek, ifjusági és különösen leány és női munkák vezetését és támogatását. Eme lelki, szellemi vagy kulturálisnak mondható feladatok mellé ide kell iktassuk azokat az általánosabbnak mondható feladatokat, melyeket az általános keresztényi vagy emberszeretet, jótékonyság, betegápolás, szegényügy stb. köréből szoktak meríteni.

Mindezekből azt állapíthatjuk meg, hogy a református nőszövetségekre egyházunk és társadalmunk mai nehéz válságokkal küzdő életében nagyon fontos feladat várakozik. Egy jobb jövő kialakulása, egyházi életünknek hitben való megújulása, tettekre és áldozatokra kész hősi keresztényen jellemek előállása a nők segítő munkája nélkül a mai kicsinyhitű világban szinte elképzelhetetlen. Meg kell tehát minden lehetőt próbálnunk és tennünk, hogy a nagy eszme a mi kerületünkben is testet öltjön.

Abram—Érábrány, 1929 március hó.

(Folytatása következik.)

Debreczeni László,
ref. lelkész.

Szilágyi Árpád

1871—1929.

Szomorú végzet. Szilágyi Árpád Székelyhid közkedvelt református kántortanítója, az érmelléki egyházmegye kiváló orgonista művésze nincs többé. Miért a megdöbbentő változás, amire még ő sem gondolt. Még csak 58 éves, edzett, munkabíró ember volt. Ugy szeretném, ha órála, liszteletgerjesztő alakjáról, lelkem mélyéből fakadó érzelmeimmel egyet-mást el tudnék mondani. Gyöngye tollvonásokkal az ő egész lényét körvonalazni: Szilágyi Árpád ilyen volt! Testestől, lelkestől igazi néptanító!

Mint felebarát nyugtalan természetű, rokonszenves érületű ember volt. Még halála előtt alig néhány héttel nagy betegnek hitt, Diószegen lakó barátját aggódó lélekkel kereste fel. Csalódott. Az akkor Nagyváradon volt. Az otthonmaradt feleségnek nagy nyugtalanossággal az ő feleségének kínos szenvedéseit beszélte, féltette a haláltól. Csak magára nem gondolt. Még a kerületi nyugdíj- és gyámoldintézmény járulékait is — mint mondotta — ráér fizetgetni. A végzetre nem gondolt.

Nagy lelki gyötrelmei voltak a családi gondokon kívül, a mai életviszonyok, különösen szolgálati éveinek meg nem felelő fizetése, az államsegély hiánya, a nyugdíjkérdésnek még mindig ingadozó bizonytalansága miatt. Vérmes ember volt. A mély gondolkozás az agy idegrendszerét bontotta fel. Három nap alatt, az utolsó órákban csendes, mély álomba merült. Családját hagyta árván ő, aki élni akart.

Tanítói pályáján hivatásának teljes odaadással élt. Atyai jóssággal, szeretettel, átadóképeséggel tanította iskolás növendékeit. Viszont azok rajongó odaadással csüggték rajta s félelem nélkül adták le egzámenjeiket a vizsgáló bizottságok előtt. Mindig elismerést aratott. A gyermekes szülők háláját kiérdemelte. Nem többet.

Kartársai különösen tanítói üléseken megkülönböztetett közkedveltséggel vették körül a köztük mindig délcegen mozgó, gerinces, veterán tanítót. Üléseken az ülés tárgyaihoz mindig rövid eszemenetben, komoly tárgyilagossággal szólalt fel. Aggódó testvéri szeretettel viselte szívén, lelkén tanítótársatnak ugy tanügyi, mint egyéb közügyi dolgait. Soha semmiféle dologban meggondolatlanul el nem ragadtatta magát. Megmaradt a középuton. Hitéhez hű, egyházához, iskolájához, kálvinista magyarsággal ragaszkodó volt. Amikor a válságos kommunista világban a vallástanítás kérdése port vert, — alig néhányan — ővele voltunk azon s küzdöttünk amellet, hogy a vallástanítás szent ügyével soha fel nem hagyunk. Erről egyházmegyei ülés színe előtt hithű nyilatkozatot tettünk. Az izgalmas időkben hevü lékeny ifju kartársakkal szemben aggodalmaskodó lelke mindig igyekezett a megértést fenntartani, a lehetőség határai között a türelmet megőrizni és hogy a jövőben bizakodók legyenek. Pedig a jövőben a legkevesebb hite volt. Talán ez okozta, hogy amikor az itt-ott megnyilatkozó méltatlankodásokkal szembenállott, leverte hangulatban, lemondóan így nyilatkozott: Egyházkerületi tanítóképviselői tisztségemmel félreállhatok. Ám ti cselekedjete jobban, ha tudtok. És ő félreállt. Eltávozott. Szabad tér nyílt azoknak, akik hivatottabban dolgozhatnak a tanításért.

Törhetetlen, lankadást nem ismerő nagy buzgalommal serénykedett a közéletben, a társadalomban minden szép ügyért, ahol csak tere nyílt. Éveken át volt karmestere a székelyhidi polgári dalárdának. A vidéki templomszenteléseken, orgona, vagy harangavató ünnepélyeken nem egyszer szerzett szívét, lelkét betöltő orgonista mesteri művészetével általános gyönyört. Amikor ezt a hatást érezte, akkor volt a legboldogabb.

A forró szeretet határtalan megnyilatkozása volt, amit a kedves ha'ott örök nyugalmi helyére kísérésénél a szem látott, a szív érzett. A harminc év alatt keze alól kikerült fiu- és leánytanítványok serege, nagyok és kicsinyek zokogtak, sirtak. Helybeli lelkész Istenhez emelő imát mondott a templomban. Esperesünk mélyen megható szavakkal a sirnál méltatta a halottat: „Egyszerű néptanítót teszünk örök nyugalomra, ki hivatásának magaslatán állva, a megélhetés szűkös viszonyai között oktató munkáját nagy türelemmel, kiváló szorgalommal kultiválta. Az ő nevét a jegyzőkönyvek, az emlékezet megőrizni fogja.“ A Tanítóegyesület elnöke könnyeket fakasztó zokogások között mondotta: „A végzet közös szegény és gazdag, koldus és király között. De itt egy néptanítót veszítettünk el. Ezért sirunk.“ A dalárda közreműködő tagjai szintén fölemelő hatást keltettek. Egy tagja találó szavakban méltatta a volt karmestert.

A megnyilatkozott részvét, a könnyhullatások drága cseppjei, ha mind megannyi aranyértékként az özvegy asztalára hullana: mennyi fájdalmas gondot üzne el a sivár, kiellen jövő látomása helyéből? De így a veszteségtől leverten, a gondok nehéz sulyától kétségbeesetten, csaknem vigasz nélkül néz a szomorú jövő elé. Egyedüli vigasztalást csak az ád, hogy a székelyhidi ref. egyház lelkésze és presbitériuma minden lehetőleg megtesz, hogy az özvegy fájdalmát az áldozatkészség balzsamával enyhítse.

Szilágyi Árpád szegény néptanító-család gyermeke volt. Szentjobbon született. Oklevelét Debrecenben szerezte. 18 éves korában Siteren tanító lett. 8 év eltelté után Székelyhidra választotta meg kántortanítónak. Majd Nyüvedről Bihari Emmát feleségül vette, kitől két leánygyermek származott. 30 évi székelyhidi kántortanítóskodása alatt szerénységéhez méltó érdemeket szerzett. A tanítóegyesületnek pénztárosa, egyik legrégibb s legtevékenyebb tagja volt. Az egyházmegyén dékán, az egyházkerületen tanítóképviselő és zsinati tag tisztséget viselt. Mind azt a kitüntetést elérte, amit egy tanító önszorgalma, szerénysége a közbizalom útján elérhetett.

Földi életét 1929 február 23-án végezte be.

Áldott legyen az Ő emlékezte.

Egy tanító.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Madarassy László nagypeleskei földbirtokos, a nagybányai egyházmegye tanácsbírája életének 77-ik, boldog házasságának 55-ik évében április 1-én elhunyt. A régi világnak tiszteletreméltó tipikus alakja: egyszerű, puritán, hitéhez, fajához hiven ragaszkodó, egyházának áldozatkész tagja volt. Felesége, nevelt leánya és nagy rokonsága gyászolja. „Az igaznak emlékezte áldott“.

KÜLFÖLD

A protestáns világ ünnepe Speyerben. Ez évben van négy-száz esztendeje annak, hogy a német-római birodalom speyeri gyűlésén a reformációhoz szító rendek tiltakoztak a lelkiismereti szabadság elnyomása ellen s bizonyosságot tettek a Krisztus evangéliuma mellett, vagyis protestáltak. Ettől kezdve nevezték az evangélium hivatott protestánsoknak s évszázadok forgása alatt a gunynévnek szánt elnevezést büszkén vallják magukénak a világ protestánsai. A német protestantizmus óriási előkészületeket tett, hogy a világ protestánsai részvételével méltóképpen megünnepelje a négyszázados évfordulót a folyó évi pünköszt napokban, május 19, 20, 21. napjain. Pünköszt első napján Speyerben és környékén husz helyen lesz ünnepi istentisztelet, melyen a legkiválóbb német protestáns szónokok fognak beszélni. A magyar református egyházat az a páratlan kitüntetés érte, hogy a főistentiszteleten magában a protestáció emlékére épített templomokban az ünnepi prédikáció tartására a világünnepség rendezősége D. dr. Baltazár Dezső püspököt, a magyar egyház elnökét kérte fel, ki a kitüntető megbízást, mint a sokat szenvedett magyar protestáns martyr-egyház iránt a nagy német protestáns testvér-egyház szeretetének jelét, elfogadta. Baltazár püspököt speyeri útjára a magyar evangélikus és református papság vezetőiből felkért nagyobb küldöttség kíséri el és jelenik meg magyar papi díszben a főistentiszteleten. Pünköszt másnapján hatalmas protestáns népünnepély lesz szabadban készített óriási színpaddal, történelmi felvonulással stb. A német vasutak minden irányból rengeteg különvonatot indítanak Speyerbe e napon a több százezernyi ünneplő tömeg szállítására. Pünköszt keddjén lesz a nagy ünnepi világgyűlés a protestáció emlék-

templomában. Ezen a gyűlésen „A protestantizmus védelmére alakult világszövetség“ felkérésére e világszövetség nevében, mint a szövetség egyetlen szónoka D. dr Baltazár püspök üdvözli a világgyűlést, mint ahogyan ez a közönség előtt is ismeretes. A megbecsültetés, rokonszenv és szeretet ekkora mértékével még egyetlen világgyűlés sem vette körül a magyar protestantizmust.

HIREK

A bibliafordító Károli Gáspár születésének 400 éves évfordulóját nagy ünnepséggel készül megünnepelni ez év szeptember havában a nagykárolyi református egyház. Az emlék-ünnepély az egész magyar protestáns világ ünnepélye leend. A presbytérium azt óhajtja, hogy Károli Gáspár emlékét szülőföldjén maradandó emlékekkel: szobor vagy emlékművel örökítsék meg. A Károli jubiláris ünnepséget előkészítő bizottság április 4-én tartotta első ülését, amelynek határozata szerint az emlék-ünnepre minden református egyház hivatalos lesz. Nagykárolyban a bibliafordító istenes öreg

emlékét megfelelő emlékművel örökítjük meg s adakozásra hívjuk fel a világ reformátusait, hogy egy hatalmas Károli Gáspár biblia és vallásos iratokat terjesztő társaságot létesítsünk, amely bibliával és vallásos iratokkal lássa el a Romániában szétszórtságban élő reformátusokat. Az ünnepélyt szeptember első felére tervezi a bizottság.

Figyelmeztetés. A Foiaia Școlară szerkesztőségének megkeresésére ezuton is figyelmeztetjük azokat az iskolákat, akik ezt a folyóiratot járatják, hogy az 1928. évre szóló 200 lei előfizetési díjat küldjék be.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Közigazgatási: 1124—1929-I. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nt. Esperesi és Lelkészi Hivatalnak.* Hivatkozással a „Reformátusok Lapja“-nak 1928. évi 35. számában megjelent 4045—1928. közlésemre egész terjedelmében ideiktalom magyarra fordítva az Egészségügyi és Népjóléti Minisztériumnak az egyházi könyöradomány-gyűjtések újabb szabályozását tartalmazó ez évi február 20-án 9342—1929. sz. alatt kiadott rendeletét. „Főtiszteletű Református Egyházkerület Nagyvárad. Az Egészségügyi és Népjóléti Minisztérium 44371—1929. sz. alatt közölte Főtiszteletűséggeddel, hogy a könyöradomány-gyűjtések engedélyezésére vonatkozó 19750—1924. sz. miniszteri határozat felfüggesztetik. Ma a népjóléti és egészségügyi minisztérium határozata alapján van szerencsénk értesíteni, hogy a mai naptól kezdődőleg a 19750—1924. sz. miniszteri határozat újra érvénybe lép s ennek következtében a gyűjtések engedélyezése a fentemlitett rendelkezés szerint ismét Főtiszteletűségged hatáskörébe fog tartozni. Mégis célszerűbb szervezés és kezelés okából s hogy a törvénytől való bármiféle eltérés

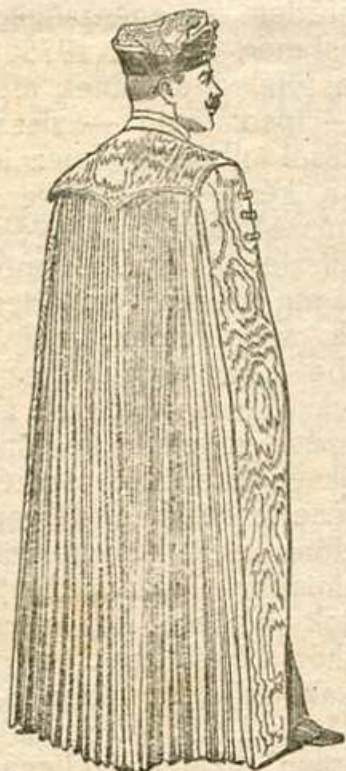

elkerültsék, kérjük, hogy az engedélyek megadásánál méltóztassék szem előtt tartani a következőket: 1. Az érsekségek és püspökségek könyöradományok gyűjtését ezentul ne engedélyezzék másként, csakis abban az esetben, ha az engedélyért folyamodók kérvényük benyújtásakor ahhoz, az ő illetékes vármegyéjük műszaki hivatala által felülvizsgált és igazolt költségelőirányzatot is mellékeltek. 2. Tekintettel arra, hogy a gyűjtés jogát sok egyházközség átengedményezi, vagy árverésen eladja, amiből aztán az egyház képviselői és az engedményesek közt sok vita támad, felkérjük, sziveskedjék az érdekelteket magán a gyűjtési engedélykíraton figyelmeztetni, hogy minden ilyen cselekmény tilos és a közönség önkéntes áldozatkészségének igénybevételét szabályozó és ellenőrző törvény büntetése alá esik. 3. A falusi egyházak részére adott gyűjtési engedélyek csak az illető vármegye területén használhatók fel és csak kivételes esetben adhatók engedélyek az egész püspökség területére. 4. A gyűjtés befejeztével és a gyűjtött összeg felhasználása után egy-egy jegyzőkönyv terjesztendő fel hozzánk, egyikben ki kell mutatni a begyűlt adományok összegét, a másikban pedig azt, hogy a begyűlt összeget hogyan használták fel, ellenőrzés céljából és esetére, valamennyi igazoló iratott a levéltárba elhelyezvén. Egyben fölkérem, hogy jelen átiratom kézhezvételét igazolni méltóztassék. Miniszter. Vezérigazgató. (Olvashatatlan aláírások)“. Eddig e rendelet. Mithogy pedig kerületünk egyes egyházközségei, a 192750—1924. sz. határozat alapján, az ezt felfüggesztő 44371—1928. (hozzám 44369—1928. sz. alatt érkezett) miniszteri rendelkezés kibocsátása előtt a gyűjtésre engedélyt nyertek s annak birtokában a gyűjtést annak idején meg is kezdték s a leiltó intézkedésig folytatták is, 651—1929. sz. felterjesztésemben kérdést intéztem az egészségügyi és népjóléti Miniszter urhoz aziránt, vajjon most már, hogy a 192750—1924. sz. miniszteri határozat régi érvénye újra föléledt az ennek alapján kiadott korábbi gyűjtési engedélyek is — ipso facto — visszanyerik-e régi érvényüket, vagy pedig új eljárással újból kérelmezniök kell azokat az érdekelt egyházaknak. Erre a kérdésemre nevezett minisztérium a következő választ adta: „Egészségügyi és Népjóléti Minisztérium. 14815—1929. március 22. Főliszteleü Ref. Püspöki Hivatalnak Nagyvárad. 551—1929. sz. levelére van szerencsém értesíteni, hogy 9342—1929. sz. körrendeletünknek megfelelően, mely a 192750—1924. sz. miniszteri határozatot érvénybe újra visszahelyezte, azok az egyházközségek, melyek gyűjtőkönyvekkel szándékoznak könyöradományokat gyűjteni, a gyűjtés engedélyezése végett új kérelmet tartoznak benyújtani az érsekségekhez és püspökségekhez. Következésképpen bárminő gyűjtési engedély megszerzése céljából új kérvény nyújtandó be és a 9342—1929. sz. körrendeletünk előtt kiadott gyűjtési engedélyek többé nem érvényesek. Miniszter. Vezérigazgató. (Olvashatatlan aláírások)“. E miniszteri leiratok közlése kapcsában fölhivom az érdekelt egyházközségeket és egyházi hivatalokat, hogy a kiadott rendelkezésekhez, melyek az eddigi gyakorlattal szemben kétségtelen megszorításokat jelentenek (pl. a 9342—1929. sz. rendelet 1. és 3. pontjai) mindenben pontosan és szigorúan alkalmazkodjanak. Mithogy pedig a 14815—1929. sz. miniszteri levél a korábbi gyűjtési engedélyek érvénytelenségét megállapítva nem tesz említést az azokkal

együtt kibocsájtott gyűjtőkönyvekről, ebből azt következtetem, hogy ezek a gyűjtőkönyvek az ujonnan adott gyűjtési engedélyekhez is felhasználhatók, ha azokba az új engedélyt a püspöki hivatal beilleszti. Ellenben föltétlenül szükségesnek tartom az új engedélyek megnyerése eselén a 19750—1924. sz. határozat vonatkozó pontjaiban a rendőri és közigazgatási hatóságok jogkörébe utalt láttamozások és igazolások megismétlését, vagy legalább is az azok céljából való ismételt jelentkezéseket. Oradea—Nagyvárad, 1929 március 28. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pénztári: 1195—1929-III. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Presbitériumnak.* Ismétellen és utoljára felhivom mindazon presbitériumokat, amelyek a tüzbiztosítási díj folyó évre esedékes összegeit még a mai napig sem küldötték be az egyházkerületi pénztárba, hogy azt azonnal juttassák el hivatalomhoz. Ellenkező esetben a tüzdíjak nem fizetéséből eredő mindennemű felelősséget, így első sorban az anyagi felelősséget ezen hátralékos egyházak presbitériumaira hárítom át. Amennyiben a biztosító társaság a szerződést semmisnek tekinti ezen nem fizetőkkel szemben. Egyben felhivom a Nt. Lelkésztársakat, mint a presbitériumok elnökét, hogy ezen díjak befizetéséről haladéktalanul gondoskodni és azok beküldéséről a számadásokból személyesen is meggyőződni okvetellenül sziveskedjenek. Oradea—Nagyvárad, 1929 április 4. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkész urak részére
a palást.

Kérem a Nőegyletek stb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓJÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatványok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1'— Lei
21×34 cm. méretben, nagyon szép kivitelű, három színnel nyomtatva 2'50 Lei
24×31 cm. méretben, dus aranyozással és még két színnel nyom-
tatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3'— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet fihom papíron, nagyon
szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16'— Lei

Beszerezhető :

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Hagyvárad, Iosli Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14

50 példányig való rendelésnél 10 %, 50 darabon felüli rendelésnél 20 %
árengedményt nyújtunk.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 14

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—HAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöthy Ö.-u.) 2.
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyloásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

**Takarékbetételeket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triezsi „Adriai”
biztosító-társaságát. 14**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégibb és legnagyobb
harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t ¹⁴

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

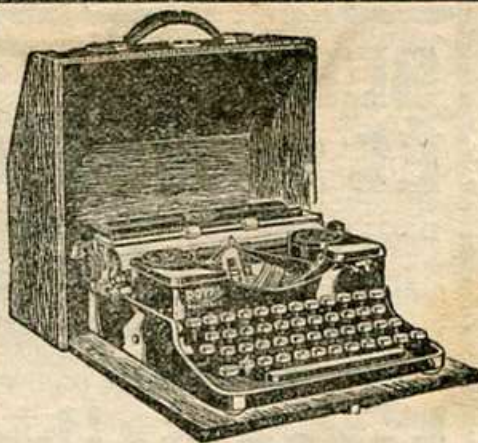
a rekvirált sípok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein L. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. ¹⁴

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“
írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselet:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ör-ulca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Konformátorok és transzformátorok.

Az egész embervilág két nagy csoportba sorozható. Az első és nagyobbik csoportba azok tartoznak, akik a nagy többség mentalitásához vakon alkalmazkodnak. Nagy balgatagul azt hiszik, hogy a többség szava: Isten szava. A második, kisebbik csoportba azok a kiváló lelkek tartoznak, akik — miként Jézus egyedül is — hajlandók az igazság mellett hiven kitartani. Ezek egyáltalán nem törődnek azzal, vajjon ők többségek-e, vagy kisebbségek. És szüntelenül azt vallják: „Én azért születtem és azért jöttem e világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról.“ (János 18., 37.)

Egy példával világosítom meg a mondanivalómat. Pár évvel ezelőtt a festői szépségű bihari hegyekbe rándultam ki, hogy megfigyeljem az ébredő élet kora tavaszi jelenségeit. Az idő nedves, komor volt. Az ég ólomszürke. A patakok vizei zavarosan hömpölyögtek. Az erdő fái szintelen sötétek voltak. Szürke, barna, fekete volt az uralkodó szín szerteszét. És amig eltűnődve lépdeltem a barna avarban, fekete sziklatömbök között, váratlanul egy parányi kis *véрпиros* gombára bukkantam. Kíváncsian tekintetem körül, mi lehet itt ilyen csodásan szép? Minden csupa barna, fekete. Hol vette hát akkor ez a picinyke gomba azt a remek színét? Rájöttem:

Ő maga változtatta át a föld vizét és savait olyanná! Ez a kis gomba nem alkalmazkodott a tömeghez. Ellenkezőleg azt alkalmazta magához: szépséggé varázsolta át.

Avagy ott van a tavi rózsza. Gyönyörű szép hófehér virág. Pedig csupa nyálkás, bűzös, undok iszaptól nő ki. Ez sem alkalmazkodik a környezethez. Ellenkezőleg, annak rútságát remek szépséggé formálja át.

Avagy ott vannak a virágok pompás királynői, a rózsák. Ezerféle leheletfinom színárnyalatukkal. Honnan veszik azokat? Köröttük minden szintelen. A talaj, a víz, a sók. Maga dolgozza át szervezete csodás, titkos laboratóriumában a rútat elragadó széppé.

A rettenetesen zord délsarki Oceán egy elhagyatott kopár szigetére vetődött egy hajó. Elképedve látta a kapitány, hogy valósággal ellepte azt valamiféle illatos vadvirág. Pedig 15 évvel azelőtt még kopár volt az egész kis sziget. Mi okozta ezt a nagy változást? Az az illatos vadvirág eredetileg Ázsia szülőtte volt. Onnan került az Európába. A magányos kis szigeten domborodott egy sir. Egy tengerész sirja. Az ásóra, amivel azt a sirt megásták, reá volt ragadva néhány vadvirág-mag, Belekerült a sirdomb talajába és 15 év múlva átalakította az egész sivár pusztaságot virágos kertté. Egy néhány kis virágmag!

Igyen van az, az embervilágban is. Magvak vagyunk valannyien amaz égi kertész kezében. Nekünk a rútat széppé kell átalakítanunk. Nekünk a durvaságot kedvességgé, az önzést szeretetté kell áformálnunk. És nem rúttá válni magunknak is. Nem alkalmazkodunk a környezethez.

Hogyha bennünk lakik Krisztusnak a lelke, hogyha van nekünk szilárd meggyőződésünk evangéliuma örök igazságai felől, akkor csodákat lehet művelnie a leggyarlóbbnak is közülünk. Az emberek áformálódnak tőle az istenfiuság magasztos mintájára.

Mit cselekszünk mi? Alkalmazkodunk a világhoz, avagy azt formáljuk át a mi Krisztustól megtelt lelkünk alakjára? Mik vagyunk? *Transzformátorok, vagy konformátorok*? Ettől a közöttünk marakodó, könnyelmű, balgatag, romlott világtól vesszük a színünket, avagy mi szinezük azt lelkünk hitével?

A prófétáknak, apostoloknak, reformátoroknak, lekipásztoroknak okvetlenül transformátoroknak kell lenniök. Élénk színt kell, hogy adjanak a körülöttük levő szintelen, komor, sivár világnak.

Igaz, hogy ez az út nem selyemsima. Üldöztetésekkel teljes szokott lenni. De fájdalmas leverettetések és gyilkoló rágalmazások közepette is szilárdul meg kell állaniok a többség véleményével szemben. Ezekre mondotta Jézus Krisztus: „Boldogok, akik háborúságot szenvednek az igazságért.” Ezek csinálják az emberi történelmet. Amely történelem pedig nem más, mint az emberiség kiemelkedése a sötétségből az Isten világosságára. A jutalmunk érte felségesen szép: „Övék a mennyeknek országa.” Nem: lesz az övék, hanem az most már. Lelki szemeikkel ők már előre látják a messiási ideák szerint átalakult emberi társadalmat. Mint János apostol Pathmos szigetén: „Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk és még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mi vé leszünk, de tudjuk, hogyha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk Ő hozzá.” Pál apostol pedig hozzáteszi: „Örüljete az Úrban mindenkor; ismét mondom, örüljete!” (Filippi 4., 4.)

Károli Gáspár négyszázados születési évfordulójának megünneplése.

Lapunkban többször volt már szó arról, hogy a nagykárolyi ref. egyházközség abból az alkalomból, hogy a magyar ref. egyház nagy alakja: *Károli* Gáspár, a biblia magyarra fordítója születésének a folyó évben telik le négyszázadik évfordulója, nagyméretű — valószínűleg szeptember hó folyamán tartandó — ünnepség keretében akar hódolni a nagy reformátor emlékének.

Mint hogy a bib'ia ref. egyházunk hitelvei szerint az isteni kijelentés egyellen autentikus forrása, melyet tehát *a hiveknek olvasni kell*, érthető, hogy annak lefordítása magyar ref. egyházunk történetének egyik legjelentősebb eseménye s Károli Gáspárnak az a ténye, hogy hittestvéreinket az első magyarnyelvű teljes bibliával megajándékozta, nemcsak záróköve mintegy a magyar protestantizmus épületének, hanem egyben az ő reformátori tevékenységének olyan felbecsülhetetlen értékű eredménye marad mindenkor, mely mellett a késői századok magyar reformátusságának nem lehet elhaladnia kegyeletes megemlékezés nélkül.

Nem csoda tehát, ha Károli Gáspár születésének négyszázados évfordulója szinte kihívja — ellenállhatatlan erővel — a jelenkor magyar reformátusainak: papoknak, hiveknek, azok egész egyetemének ünneplő kegyeletét és könnyen megérthető, ha e nagy évforduló nemcsak Károli szűkebb hazája: szülővárosa, vármegyéje, református hiveinek, sőt nem is csak a mai Erdély reformátusságának, hanem az egész világ valamennyi református magyar egyházának, magyarországiaknak s amerikaiaknak egyaránt nagy öröm és hálaünnepét jelenti.

Ezért kapcsolódott bele a nagykárolyi egyházközség tervezte ünnepség rendezésébe a nagykárolyi egyházmegye mellett mind a két romániai ref. egyházkerület is. A két utóbbi egyházi hatóság természetesen inkább csak a megünneplés elvi kérdéseinek tisztázása, az egész akció irányítása formájában, míg annak technikai lebonyolítását a nagykárolyi ref. egyház fogja végezni. A közös rendezés helyes menete véget az említett egyházi testületek egy közös emlékünneplé-
bizottságot küldtek ki a maguk kebeléből, mely e hó 4-én tartotta meg első ülését a várad-ujvárosi ref. egyház tanácstermében.

Az ülésen a nagykárolyi egyházközséget Gönczy Sándor lelkész és Csata Gerzson presbiter, a nagykárolyi egyházmegyét Havas Gyula esperes, dr Kölcsey Ferenc ügyész és Borbély Sándor dengelegi lelkész, a királyhágómelléki egyházkerületet Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán ügyész és Csernák Béla képviselte. Az erdélyi egy-

házközség képviselőjével megbízott dr. Nagy Géza, kolozsvári theológiai tanár betegsége miatt nem jöhetett el.

Sulyok István püspök-elnök szívélyes szavakkal üdvözölvén a bizottság tagjait, részletesen ismertette a Károli ünnepség dolgában eddig fölmerült terveket, felvetődött új meg új gondolatokat, az egész akció eddigi mozzanatait és eredményeit. Hangsúlyozta, hogy bár a bizottság határozatának prejudikálni semmiképpen sem akar, meggyőződése szerint a Károli emlékének megőrkítését célzó gondolatok, tervek és lehetőségek közül csakis az felel meg legjobban az ünnepség egész ideáljának s az lesz egyedül méltó a nagy Károlyi Gáspár életéhez s tevékenységéhez, mely az egyéni és lokális szempontok honorálása mellett az egyetemesség gondolatának és jellegének minél találóbb és pregnásabb kifejezését nyújtja.

A bizottság mindegyik tagja mélyen átérezte ennek a megállapításnak a benső igazságát úgy, hogy a kérdés fölött megindult igen alapos eszmecsere és diszkusszió annak egész folyamán ez a vezető gondolat dominálta.

Ezek közül az egyetemesebb érdekeket szolgáló gondolatok és tervek közül részben kellő fedezet hiánya okából, részben egyéb szempontok miatt kénytelen volt a bizottság kikapcsolni több olyan intézmény létesítésének a tervét, melyek egyébként igen áldásosak volnának s bennünket igen közelről is érdekelnek (árvaház, nevelőintézet, özvegy papnék otthona stb.). Minden szempontot alaposan meghányva-veve, a bizottság a következő határozatot hozta:

1. Károli Gáspár emlékét szülővárosában a ref. templom előtt fölállítandó emlékoszloppal (esetleg a templom falába beillesztendő domborművel) kívánja megőrkíttetni s eltekint egy nagyobb szabású szobormű létesítésétől, mely egymaga legalább is félmillió leibe kerülne.

2. A fősúlyt arra akarja vetni, hogy egy egyetemes célú szolgáló pénzalap létesíttessék, mely a múlt idők rombolásának előbb-utóbb áldozatul eső materiális emlékmű helyett a kálvini egyház szellemének is inkább megfelelő módon meg fogja tudni őrizni Károli Gáspár emlékezetét az utókor reformátusai előtt is. Éppen ezért Csernák Béla indítványára kimondotta, hogy egy nagy Károli-iraterjesztési alapot kell létesíteni a romániai magyar ref. egyházak keretében, melynek kamataiból főleg — a szegényeknek ingyen, a többiek mérsékelt áron — a szórványokban kellő lelki gondozást nélkülöző kálvinista hívek bibliával és egyéb vallásos könyvekkel látassanak el.

A bizottság e határozat meghozatalánál azt a reményét fejezte ki, hogy egy ilyen irat és bibliaterjesztő-alapítvány összehozásához nem fogják megtagadni támogatásukat a külföldi bibliaterjesztő társaságok s bizik abban, hogy az általánosan kedvezőllennek mondható

és igen nehéz gazdasági viszonyok között is erre a célra szívesen fognak adakozni ref. testvéreink. Ilyenformán számít arra, hogy a szerényebb költséggel emelhető kisebb monumentum létesítése mellett egy ilyen nagyszabású alapítvány céljaira tekintélyes összeg fog maradni a begyűjtendő adományokból.

E pontnál figyelembe vette a bizottság azt is, hogy Károli Gáspár emlékének, aki egész életét a biblia ügyének szolgálatára szentelte, nem lehet megfelelőbb és méltóbb megörökítési formája, mint egy olyan intézmény, mely ezt a bibliát a Károli nyelven kínálja és nyújtja a magyar reformátusságnak s amellet egyéb vallásos iratok terjesztésével is gondoskodik annak lelki táplálásáról.

E határozat kapcsán dr Thúry Kálmán indítványára a bizottság megállapította azt is, hogy ennek az iratterjesztési-alapnak a kezelése s magának az egész vállalatnak adminisztrálása okvetlenül szükségessé teszi egy bibliaterjesztő társaság megalakítását. Ennek megszervezése azonban az egyházkerület hatáskörébe tartozik.

3. A bizottság megbizta a nagykárolyi egyházat, hogy a helyi ünnepség rendezésének minden munkáját végezze az egyházmegyével egyetértésben, a rendezés irányítása azonban az egyházkerület kezében maradjon s az gondoskodjék a gyűjtés előkészítéséről és lefolytatásáról elnökileg kijelölt megbízottjai és az elnökség útján addig is, míg az egyházkerület közgyűlése mindezekre vonatkozólag határozni fog.

4. Utasította a nagykárolyi egyházközséget, hogy az emlékműre vonatkozólag érintkezzék szobrászművészekkel s tőlük terveket, költségvetéseket kérjen.

5. Kimondotta a bizottság, hogy a külföldi ref. egyházakat a Presbiteri Világszövetség útján kell megkeresni és föl kell venni a nexust az ünnepély dolgában a főbbi protestáns testvéregyházakkal is.

6. Hogy pedig a Károli iratterjesztési alap működése folyamán állandóan megörökíttessék *ahoz kapcsoltn* Károli emlékezete és hogy ennek az alapnak létesítése ne csupán a mai nemzedék nevéhez fűződjék, határozatilag kimondotta, hogy az egyházkerületben állandóan s meghatározott napokon minden egyházközség rendezzen Károli-emléknapokat és gyűjtést ugyanakkor a Károli iratterjesztési alap céljaira.

Adja a kegyelem Istene, hogy az így folyamatba tett ünneprendezési munkálatokat és fáradozásokat, melyek előhaladásáról olvasóinkat időnkint tájékoztatni fogjuk, gazdag siker koronázza.

Előfizetőinkhez! Ismételten és nyomatékosan kérjük a hátraleékos előfizetési díjak sürgős

|| beküldését, mert a lap nyomdaköltségeivel nagy kiadásaink vannak.

Egymás között

Folytatás.

Folytatást ígértem, tehát folytatom.

Hiába mondod testvér, hogy én az éremnek csak egyik oldala nézésébe merültem el, azért most sem mondok le arról, hogy az érem mindkét oldalát, t. i. az eget és a földet összefogjam. És ha sort vársz, talán elkerülhetjük volna azt, hogy beszélgetésünknek személyes élt adjunk, amikor én csak elvekről szóltam. Most abba a kinos helyzetbe hoztál, hogy kénytelen vagyok védekezni, mert ha ezt nem teszem, akkor csakugyan vagyonthajhászó, csak a földieknek élő és anyagiakért dolgozó embernek látszanék. Pedig az én egész életem bizonyosság arra, hogy a földi kincseknek csak viszonylagos értéket tulajdonítottam, sőt egyenesen kerültem a meggazdagodás lehetőségeit. Bebizonyíthatom testvér, hogy szándékosan választottam a legszegényebb és legterhesebb parochiát, tervszerűen dolgoztam abban tíz évet és szándékosan tértem ki négy jó jövedelmű egyház meghívása elől. Sőt, ha a földieket kerestem volna, akkor még pap sem volnék! Sokszor állottam én már keresztúton testvér, ahol a Sátán kínálgatta a sok földi jót, de habozás nélkül tudtam visszautasítani, mert már megtapasztaltam a jézusi szavak igazságát. Mit ér, ha az egész világot is megnyerem, de lelkem kárt szenved: Hidd el testvér, emberi kamatszámítás szerint ma kerek egymillió jó stabilizált leimnek kellene lenni s mégis ma nemhogy vagyonom nincs, de házam, életmódom és ruházatom a lehető legegyszerűbb, sokkal szűkösebb, mint gondolnád. S ne hidd, hogy haszontalan dolgokra pazaroltam, hanem boldogan tudtam adni oda, ahová $\cup$ mutatta. Tehát nemcsak láttam Jézust, de bizonyágot is tudtam tenni. Lám, innen van az a meggyőződés, hogy ha a világ javait Isten utasítása szerint használjuk, nagy és igen sok áldás van azon. Ezért nem félek a világ javaitól, ezért hívok mindenkit, sőt segítek annak megszerzésében mindenkinek, mert ezekkel tudunk igen sok lelki kincset szerezni.

Azt meg senki kétségbe nem vonta s legkevésbé én, hogy a lélek a fő. Tudom és vallom, hogy ha a lélek nem kész, akkor földi javainkat nem arra használjuk, mire Isten rendelte. Ez azonban nem azt teszi, hogy kárhoztassuk a földieket. Kárhoztatnunk csak magunkat és társainkat lehet, kik nem tudjuk még javainkat Krisztus országába szolgáltatni. Ma két főcsoportra oszlik az emberiség. Az egyik csak a földet nézi. Ezek a Mammon imádók, ezek okozzák földi életünk minden nyomoruságát, ezek emberi életünk átkai. A másik kis csoport meg csak az eget keresi s annyira elmerülnek a menny szépségeiben, hogy emiatt vetnek meg mindent, ami földi s ezért veszítik el az összeköttetést e világgal. Én meg azt az Embert keresem, aki e világ javait úgy tudja megszerezni és úgy tudja felhasználni, hogy abból áldás fakadjon mindenkire, aki mindenét: életét vagyont kész örömmel tudja átadni Neki s ezáltal a mennyet e földre szállni segíti,

(Folytatása köv.)

Dr Koronka Pál,

A nagyváradai leánykonferencia.

A konferenciát főtiszteletű Sulyok István püspök ur elfoglaltsága miatt Csernák Béla egyházkerületi főjegyző nyitotta meg 6-án reggel fél 9 órakor a Máté 11. 7. s köv. versekből vett kérdéssel. Beszédében annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a konferenciára gyült leányok bizonyára nem a vidéket, nem a szép várost, nem is a nagymultu református egyházat látni jöttek össze, hanem lelkökben egy szent látomás él, amelynek középpontjában Jézus áll.

A megnyitó imádság után előre pontosan meghatározott program folyt le. Fél 9—fél 10-ig Pilder Mária az erdélyi egyházkerület utazó titkárnője tartott közös bibliaórát Lukács I. 66. és János I. 43. v.-ből kiindulva. Száznegyven leány előtt feleletet váró aggodalommal, féltő szeretettel csendült meg az Ige: „Vajjon mi lesz a gyermekből?”

A bibliaórát követő konferenciai megbeszélés (Pilder Mária: A romániai ref. magyar leány) világosan állította mindenki elé, hogy mit jelent egy romániai ref. magyar leány életében az, hogy az ő élete a Krisztuson áll.

Délután 3—fél 5-ig biblia tanulmány volt. (Márk 10. 17—23.) Kemény és sulyos eledelt jelentett az Ige. Krisztusnak nem hangulat, hanem akarat keresztyénségre, nem fellobbanó, szeszélyből táplálkozó leborulásokra, hanem teljes, egyszersmindenkori életátadásra van szüksége. Neki vagy minden kell, vagy semmi. Ő a mi életünkben vagy király, aki abszolút szuverén módjára mindennel rendelkezik, vagy nem létezik számunkra.

5—6-ig az erdélyi ref. egyházkerület diakonissza intézményéről tartott tájékoztató előadást Pilder Mária, aki a leánykonferencia előtt hónapokat a diakonisszák között töltvén, közvetlen tapasztalatok alapján, világosan ismertette az intézmény alapszabályait, rendtartását s megkapó vonásokban állította elénk a diakonissza-család életét.

Az élvezetes formában megtartott előadást az egész konferencia feszült figyelemmel s a tárggyal szembeni nagy érdeklődéssel hallgatta végig.

Fél 7—fél 8-ig az összes résztvevők 5 csoportba felosztva önállóan tartottak bibliaórát.

Este negyed 10—háromnegyed 10-ig együttesen tartottak esti áhitatot.

A konferencia második napján 7-én reggel 9—10-ig ismét bibliaórák voltak csoportokban. Az egyes bibliaórákat Vajna Éva tanárjelölt, Vajna Judit és Kiss Erzsike orvostanhallgatók, Bódis Ágnes tanítónőképzős, Debreczeni István lelkész, Kiss Bertalan s. lelkész vezették.

Bibliaóra után az összes résztvevők az olaszi-i templomba vonultak át Istentiszteletre.

11—fél 1-ig Kiss Erzsike vezetett le egy konferenciát a „Bibliakörös munka“ címen. Ugy a bevezetésből, mint az azt követő hozzászólásokból nagyon sok problematikus kérdés nyert megoldást a bibliaköri munka módszerére vonatkozólag.

Délután fél 4—fél 5-ig az egyes bibliakörök kiküldöttei ismertették otthoni munkájukat. Csak most tűnt ki, hogy kerületünknek milyen sokatigérő leánymunkája vár a további fejlődésre és elsősorban fejlesztésre.

A minden tekintetben Isten gazdag áldásától kísért konferenciát főtiszt. Sulyok István püspök ur lelkeket megragadó beszéde és imája s a leányok kéz a kézben s könnyel teli szemmel énekelt „Isten velünk viszontlátásra“ konferenciai éneke zárta be.

Fél 6 órai kezdettel a konferenciára jött leányokkal, lelkészekkel s helyi szereplőkkel vallásos estély volt az olaszi-i templomban.

Az egész konferenciának a megtérés volt az alap gondolata s részleteiben és egészében minden odairányult, hogy ez a konferencia a résztvevők életében fordulópontot jelentsen. Kemény, önző, hiu, közömbös és cinikus lelkeket összetörni, sóvárgó és vágyódó, de elindulni nem képes lelkeknek szárnyakat adni, ez volt a cél. És valóban, megragadó bizonyágtevések, ellenállhatatlan erejű, szivbemarkoló szavak kikerülhetetlenül vittek találkozóra mindenkit Krisztussal. Nagyon kemény, pogány, sajnálatraméltó léleknek kellett annak lenni, akinek életében az alatt a két nap alatt nem történt meg a találkozása Jézussal. Két napig ültünk Krisztus lábainál, az ő társaságában, az ő beszédét hallgattuk, drága alkalmak visszavonhatatlanul suhantak el minden lélek mellett és jaj annak, akinek számára hiábavalóságokkal voltak teljesek azok az órák, amelyekben Isten értünk sóvárgó szeme aggódó kérdezősködéssel szegződött mindenki tekintetébe: az enyém akarsz-e lenni? A felelettel mindenki adós kellett maradjon. Neki szentelt, az ő akarata alá helyezett, mindig felfelé mutató eszményi tiszta vagy közömbös, fáradt,

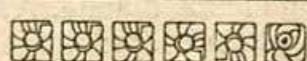
alacsonyröptü, eltékozolt leányéletek mondanak, Igen-t vagy Nem-et.

A konferenciára érkezettek így oszlottak meg: Temesvár 4, Székelyudvarhely 2, Szatmár 9, Nagykároly 2, Kolozsvár 4, Élesd 14, Szalárd 2, Jákóhodos 1. Itt volt még Debreczeni István szatmári lelkész, egyházker. belmissziói előadó és Arday Aladár gyantai lelkész. A nagyváradai bibliakörös leányok több, mint százan jelentkeztek és vettek részt a konferencián.

K. B.

HIREK

Értekezlet a zsinat megtartása tárgyában. Miután a kormány a romániai református egyház zsinattartási szándékát nemcsak tudomásul vette, hanem még a homo regius kiküldését sem tartja szükségesnek, ennél fogva sürgős kötelesség volt a zsinat kezdő napjának megállapítása. Annál inkább, mert amint közismert, a kultusz törvény végrehajtási utasításának közzététele után a református egyház záros határidő alatt köteles a maga alaptörvényeit a kultuszminisztériumnak bemutatni. A Végrehajtási Utasítás elkészítése pedig küszöbön van, s készen kell lennünk, hogy az rövidesen meg is jelen. Ezért az erdélyi és királyhágómelléki egyházkerület elnöksége a tanácskozásban nélkülözhetetlen központi tisztviselők bevonásával a f. évi április hó 9-ik napján Kolozsváron értekezletet tartott és abban állapodott meg, hogy a zsinat megnyitását ez évi június hó 9-ik napjának délelőtti 10 órájára tűzle ki. A zsinatot bevezető ünnepélyes istentiszteletet a Farkas-utcai templomban tartja meg, amelynek végeztével a zsinati tagok a közelben levő református kollégium disztermébe vonulnak. A zsinati ülések első szakasza rö-

vid, alig pár napra terjed. Feladata a megalakulás és az egyes törvényszakaszok előkészítésére bizottságok kiküldése. Az érdemi tárgyalások később, csak akkor kezdődnek meg, mikor már a bizottsági munkálatokra az egyházmegyei és egyházkerületi közgyűlések véleményezése is megtörtént. Valószínű tehát, hogy csak az őszi hónapokban következnek el a komoly tárgyalás napjai.

Egyházkerületünk legközelebbi közgyűlése május hó 29, esetleg 30. napján lesz megtartva.

Vallástani kézikönyvek bírálatának eredménye. A bíráló-bizottság f. hó 5-én tartott ülésében elhatározta, hogy az I., II. osztály számára a Zöld Mihály-féle pályamunkát ajánlja elfogadásra az E. K. közgyűlésnek; a III. oszt. számára új pályázat kiírását javasolja; a IV. oszt. számára az „Én élek és ti is élni fogtok“ jellegű pályamunkát ajánlja elfogadásra, azzal a feltétellel, hogy a tantervnek megfelelőleg a romániai egyház történetére és szervezetére vonatkozó részt teljesen átdolgozza és új bírálatnak veti alá; az V. osztály számára új pályázat ki-

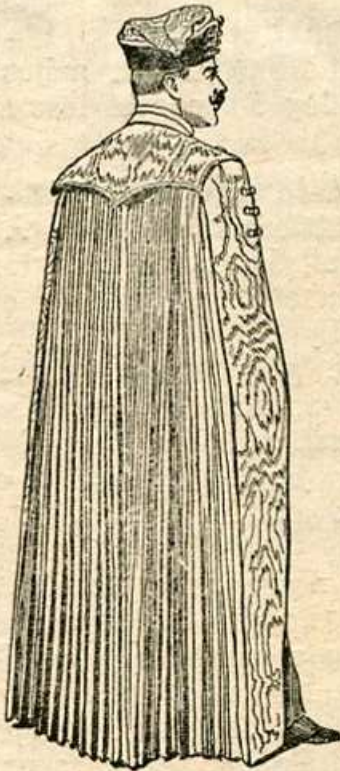

írását javasolja; a VI. oszti. számára az „Én vagyok az út, az igazság és az élet“ jeligéjű munkát rövidebb kidolgozásban elfogadásra ajánlja, ha a szerző a bírálók megjegyzéseinek figyelembe vételével munkáját átdolgozza; a VII. oszti. számára a „Nekem az élet Krisztus“ jeligéjű munkát a bírálatokban felsorolt kisebb hibák kijavítása után elfogadásra ajánlja. A bírálók megjegyzései eredetiben az egyházkerületi tanügyi tanácsosnál vannak letétben s az érdeklődők rendelkezésére állanak.

A Magyarországi Egyetemes Tanügyi Bizottság mult hó 12—13. napjain tartott ülésében azokra, akik 1929 szeptembertől iratkoznak be a theol. főiskolákba, kötelezővé teszi a tanítói oklevél megszerzését. A határozat az Egyetemes Konvent

ülésének határozata után lesz végleges.

Az első adomány. Alighogy megjelent Károlyi Gáspár emlékének megörökítéséről szóló cikkünk, csakhamar megérkezett a tervezett alapra az első adomány is. Dr Ujfalussy Sándor ügyvéd, egyházm. tanácsbíró küldte el a maga jelentős összegű adományát lelkes szavak kíséretében a lelkész és tanítói árvák és gyermekek neveltetési alapjára. Erre a célra már volt egy kis összeg, mely a szalmári Ifj. Bibliakör által 1926-ban, Vámfaluban tartott vallásos ünnepély perselypénzéből gyűlt be s amely ma 1300 Leit tesz ki. Mindkettőt átteszük az egyházkerület pénztárába, ahova e célra a további adományokat is kérjük.

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkész urak részére
a palást.

Kérem a Nőegyletek stb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatványok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méreletben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1.— Lei
21×34 cm. méreletben, nagyon szép kivitelű, három színnel nyomtatva 2.50 Lei
24×31 cm. méreletben, dus aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3.— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16.— Lei

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Ioan Vulcan (Magy Sándor-u.) 14

50 példányig való rendelésnél 10%, 50 darabon felüli rendelésnél 20%
árengedményt nyújtunk.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 15

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöthy Ö.-u.) 2.
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyivásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

**Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számított váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a frieszli „Adriai“
biztosító-társaságát. 15**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb
harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott
harangjait

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

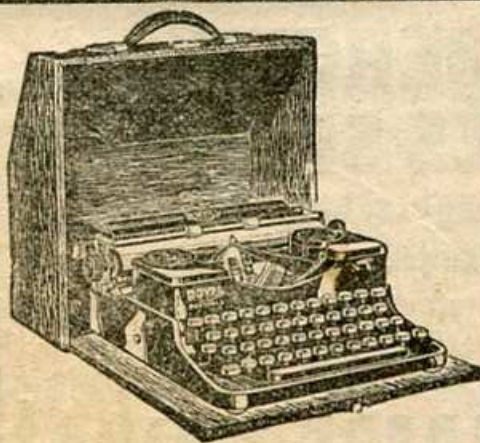
a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, Timisoara.

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 15

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“
írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselőt:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királybágyó melléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ Megjelenik minden héten szombaton.

Karl Barth theológiája.

Az egész angol nyelvű theologiai irodalom elragadtatással beszél Karl *Barth* münsteri [Westfalia] egyetemi tanár prédikációiról, amik angolul ilyen címen vannak kiadva: „The word of God and the word of Man” [Isten szava és ember szava].

Olyan hatásuk van ezeknek a beszédeknek az olvasóra — írja I. A. *Hutton* a „British Weekly” főszerkesztője — mint mikor a tikkasztó hőség hirtelen megenyhül, vagy mint mikor az állott levegőjü szoba ablakait kitarják és üdítő levegő árad be rajta. Elolvasása könnyekig hatotta meg őt is. Különösen azokra van valóságos részegítő hatásuk, akik könnyelmű életükkel eltékozolták istenadta lelki kincseiket és most szárnysegegetten vergődnek a porban. Ugy érzik magukat utána, mintha Isten visszatért volna a lelkükbe. Miután már ezerféle utját sikertelenül próbálták meg a szabadulásnak. Könnyekig megható diadalmas öröm támad tőle a lelkükben.

Amikor ezeket a beszédeket olvassuk, világosság kezd támadni tőle a lelkünkben egy örök nagy igazság felől, amelyre tulságosan kevés figyelmet fordítottunk odáig napi elfoglaltságaink között, meg-megaláztatásaink, csalódásaink, összetörettetéseink között. Ezt az örök nagy igazságot legjobban sejteti velünk a következő mély értelmű néger dal:

Öreg folyó, te jó öreg folyó!
Te tudsz valamit, de nem árulod el.
Te csak hömpölyögsz, folyton csak hömpölyögsz.
Te nem szántasz, nem vetsz, nem is aratsz.
Kik aratnak, mind elfeledtetnek ugyanis.
De te, öreg folyó, csak hömpölyögsz tovább... szüntelenül tovább!

Van valami az emberi életben, ami szünet nélkül hömpölyög tovább, minthogyha csak önálló gondolatja volna. Valami, amit

mi ismertünk . . . aztán elfeledtünk . . . s most újra eszünkbe jutott . . . Ez a valami maga az . . . *Isten*. Erre emlékeztet vissza dinamikus módon bennünket Karl Barth.

Halálosan betegek voltunk, mert égetően nagy szükségünk volt arra a Valamire, annak izenetére, hogy az felrázzon bennünket.

És vajjon mi lett az a csodás izenet?!

Leghívebben kifejezi ezt a CII. zsoltár.

Ebben a zsoltárban futólagosan hivatkozik a szerző az első pár versben Istenre. Futólagosan csak, mert Istenről alig emlékszik meg; ellenben magamagáról temérdekét beszél. Nagyon fájdalmas helyzetbe került. Helyzetét pompás hasonlatokkal tudja kifejezni. Napjai megemésztetnek, — ugymond — mint a füst; csontjai megégtek, miként az üszög; szive megszáradott, mint a levert fü. Olyan lett, mint a bagoly a pusztában, mint az egyedül való veréb a ház héján. Ellenségei gyalázattal illetik, csufolják, ráesküdnek. Ezért napjai hasonlatosak a hanyatlott árnyékhoz; ő maga, miként a fü, megszáradott.

És itt most mi történik? Éppen akkor, amikor a dolga a legrosszabbra fordult, a saját bevallása szerint, akkor bukkan rá a felüdülés rejtett titkára . . . vele együtt minden lelki újjászületés indító okára! . . . a jó Istenre!

Amikor az önvizsgálat utján elért már ugyanis odáig, amin túl már csak sötét káosz feketéllik felé, a zsoltáríró leteszi kezéből a tollat. *Lefelé* nézve már nem talál semmi jót *felfelé* kezd hát tekinteni. Erre erősen elpirul . . . szégyenletében. Nagy hirtelenséggel eszébe jut ugyanis, hogy az egész nehéz idő alatt elfelejtkezett Istenről. Sirt, nyöszörgött, mintha Isten nem is léteznék. Erre újra felkapta a tollat. És hogy az előbbi vigasztalhatatlanul gyászos sorokat ellensúlyozza, írni kezd: „ . . . *Te pedig Uram, . . .*“ És a többi aztán folyt magától. Miként a nappal jön az éjszaka után. A zsoltár többi része felséges dicshimnusz Isten örök jóságáról, szeretetéről. Csudálatos meleg bizodalom árad szerte lelkében Isten iránt, amely a lelki halálból feltámasztja őt.

Ez a Barth-féle theologia esszenciája. Ugyanez az apostoli keresztyénség veleje is. Az őskeresztyének valósággal meg-részegedtek a lelki örömtől. Nem azért, mert valami új csodás fényben látták meg *magukat*, hanem azért, mert csodás fényárban látták meg Istent . . . Krisztusban. Ezért örvendetesek. Ezt látta meg Karl Barth.

Ezért tartják őt a legnagyobb német theologusnak Schleermacher óta. Ezért nevezik őt a protestantizmus egyetlen reményiségének; prófétának. Pedig olyan nagyon egyszerű a titka: *erősen kihangsúlyozza az Istennel való személyes érintkezést!*

Ha könyve kezeinkbe kerül, bővebben is ismertetni fogjuk theológiáját.

—or —or.

Árvaházunk szent gondja.

Rokon, vagyon és keresetnélkül, négy apró árvával özvegyen maradt nő kopogtat be hozzám, immár harmadizben. Most azért jött, hogy megköszönje az egyház anyai gondoskodását, mellyel gyermekeit az ünnepen felruházta; no, meg azért is, hogy a gyermekei gondozásának nehéz problémáját segítsek néki megoldani. Elmondja, hogy mióta a kenyérkereső apa meghalt s ő cselédnek szegődve, tartásba adta gyermekeit, odafizelve értök egész bérét, hát ebből, meg a jólelkek segítségéből birta a gyermektartást. De a jólelkek segítő keze kezd megrövidülni, a gyerekek meg nőni (a legnagyobb már 6 éves!) és ő nem tudja mi leszén ezután? Sokszor gondol arra, hogy ő is beteg lehet, minden Istenben való hite mellett is, annyira fogyaszta életerejét az élet gondja. Most pedig már, hogy a nagyváradí árvaházról is az a válasz jött „nincs üres hely, előjegyeztük“, meg is kísértik a szegény anyát, kéri gyermekeit örök tartásra a kath. Charitás, mindössze is csak valláscserét kívánva feltételül, de megbiztaták azzal is, hogy állami intézetben elhelyezik a gyermekeket, hol a vallási és faji cserebere is megtörténne. Biztatom a jó asszonyt hite erősítésével és az „előjegyeztük“ nagyváradí biztató reménnyel. Az asszony hallgat és könnyzáró közt ezzel bucsuzik: „hát egyelőre reménykedve várunk.“

Azt hiszem, a szegény, szánandó özvegynek sem lehetett nagyobb az árvákért való szivbeli fájdalma, mint amilyennel engem hagyott irodámban. Felsőhajtottam és töprengő lelkemre nehéz árnyak borultak. Eszembe jutott, hányan várnak a mi egyházkerületünkben így, mint ez az özvegy anya, reménykedve? Hányan megtántorodnak a reménykedő várás közben református magyarságunk elvérezésére? S ez az elvérezés milyen nagy, lelket emésztő lélek-tragédiák pusztító eredője! E sötét árnyak nehéz fellegei napokig ólomsullyal nehezettek reám. Azért fellélegzettem, amikor vettem a hirt, hogy a nálunknál anyagiakban sokkal szegényebb csehszlovákiai református magyarok egyetemes árvaháza pár hónap múlva megnyitja ajtaját a szegény árvák százai előtt. Ez a hír erősebbé tett a hitben s ezt még meggazdagította ama másik hír, hogy egyházkerületünk Elnöksége tárgyalást kezdett a nagy-

váradí egyházzal arranézve, hogy az egyházközség tulajdonát képező árvaházat adja át az egyházkerületnek, egyetemes árvaház céljaira.

Ma még csak a tárgyalás stádiumában van az ügy, de szeretném hinni és remélni, hogy a nagyváradí egyházközség a maga érdekei teljes megóvásával örömmel fogja meghozni ezt a száz és száz elhagyott árva gyermek imádságos szívvél remélt és várvavárt áldozatát. És mert a fundamentoma a leendő egyházkerületi árvaháznak a nagyváradí nemes és szent ekklezsia tulajdona, bizonynyal egyházkerületünk bölcs Elnöksége is megértéssel lesz az egyházközség szerzett jogai respektálásában. Ezeket tudva, reméljük, hogy az egyházkerületi árvaház eszméje rövid időn belül testet ölt az Ur kicsinyeinek nagy öröme és az Isten dicsőségére, mert itt valóban az urgentissima necessitas esete forog fenn, melyet egyházkerületünk legközelebbi közgyűlésének meg kell oldania.

A kérdés megoldásának fundamentális munkáját elvégezi az atyák bölcsesége, ám a fenntartás nagy és Istennek tetsző áldozatát az egyházkerület egyetemének, a hivek ezreinek kell vállalnia. Az a megható megmozdulás, amelyet a partikuláris árvaházért a bihari ekklezsiák a természetben való áldozathozás terén mutattak, jó reménységgel biztat, hogy kerületünk minden egyházközsége, Isten kedve szerint való szent kötelességnek tartja és vállalja ezt a gyönyörűséges ígát.

Amint a régi magyar állami iskolai szabályzat szerint a tanító az iskola lelke, épp úgy tekinthetjük az evangélium szerint a lekipásztort a gyülekezetek, az egyházközségek lelkének. Rajtunk, lekipásztorokon van hát Isten és ember előtt a felelősség, hogy az árvaházért áldozó indítást a lélek lángbuzgalmával fellobbantsuk és az áldozathozás szent tüzét szüntelenül tápláljuk.

Kerületi Atyák!

Nagyváradí Őrállók!

Tiszteletes Pásztorok!

Református férfiak és nők ezrei!

Ma még ezer és ezer fajtánkbéli árvagyermek nyomorusága, pusztulása, kárhozatbajutása vádol bennünket, de ha érettünk életet letett Krisztussal jól teszünk, ha az Ő kicsinyeinek gondját felvesszük, vád helyett boldogító atyai helybenhagyás lesz a jutalmunk! S ha így lesz, akkor leszünk méltók a magyar kálvinista nevezetre!

Peleskey Sándor

Előfizetőkhez! Ismétellen és nyomatékosan kérjük a hátralékos előfizetési díjak sürgős

|| beküldését, mert a lap nyomdaköltségeivel nagy kiadásaink vannak.

A nőszövetségek szervezete és megalakítása.

A nőszövetségek elgondolt tervezete egy nagy közösségbe foglalná a kerület összes nőszövetségeit, miáltal egységes irányítást és hathatós támogatást biztosítana az egyes tagozatok számára. Az egész tervezet bizonyos analógiát árul el az egyház jelenlegi u. n. presbyteri szervezetével. Az egyes egyházközségek presbyteriumai, mint „férfiszövetségek” mellett mint annak segítő társai működnének az egyházközségi nőszövetségek, akiknek épúgy meg lenne külön egyházmegyei és egyházkerületi alakulataik, mint a presbyteriumnak. A terv tehát nagyon beleillik a mai demokratikus gondolatvilágunkba, sőt szinte otthonos egyházi életünk területein, ami magában is buzdíthat bennünket, hogy általa eredményeket próbáljunk biztosítani anyaszentegyházunk javára.

Vallásos társulatok, egyletek, szövetségek szervezeteinek létrejövételénél általában 2 módszer szokott érvényesülni. Egyiket inductiv, vagy összetevő módszernek nevezhetjük. Itt először mindig a belső lelki tartalom alakul ki s azután a külső szervezet. Az első lépés itt nem a szervezet megalakítása, hanem a lelki minőség sokszor igen hosszú munkálása. Lassabb, de biztosabb fejlődés útja ez. Maga az egyház alakulása is e módszert mutatja fel, mikor a szervezetet megelőzi a Szentlélek előkészítő munkája, sőt magánál Jézusnál is megfigyelhetjük e módszert, aki szervezetet egyáltalában nem is hozott létre, csak mély és átható lelki kapcsolatot teremtett alig néhány lélekben Önmagával és az Atyával, mintegy számítva a mustármag című példázatba lefektetett fejlődési lehetőségre. Itt a szervezetet nem annyira alakítani kell, hanem inkább kialakul az, mint ahogy a víz megássa magának a szükséges medret.

A másik módszer deductionnak nevezhető. Itt a külső szervezet megalakításával kezdődik a munka a belső tartalom meglétének és ép a szervezet által való jövő fejlődésének reményében. Ez a gyors alkotások útja, amely azonban ép ezért nem ver olyan mély gyökereket és könnyen megsemmisülhet, vagy papíron maradhat.

Magában egyik módszer sem elegendő, eredményt a kettőnek helyes összekapcsolása és alkalmazása biztosíthat. A nagyobb alakulatok mindig az inductiv módszerrel kezdődnek, de a szervezet kialakulása után a deductiv módszert is használják. Például az egyház módszerében ilyen deductiv elem a gyermekkeresztség, vagyis az egyház szervezetének az öntudatlan gyermekekre kiterjesztése, amit azonban ellensúlyoz egy másik, már inductiv elem, a konfirmáció.

Az önkéntes és önálló, vagy szabadvallásos alakulatok, mint például a keresztyén szövetségek (C. E.) mozgalmak, csak az inductiv módszerrel boldogulhatnak, viszont az u. n. hivatalos belmisszió helyzetéből kifolyólag inkább mindig a deductiv módszerrel indul. Kereteket alkot, hogy azt majd belső tartalommal töltsse meg.

A nőszövetségi mozgalomnál is jelenleg a keretalkotásról van szó, mint első lépésről. A legközelebbi egyházmegyei gyűléseknek lesz feladata megalkotni úgy az egyházmegyei, mint az egyházközségi nőszövetségek ügyrendjét és szervezeti szabályzatát, illetve erre vonatkozó javaslatát megtenni a kerület számára. Addig is azonban, idővesztéség

elkerülése okából, a felsőbb rendelkezés szerint meg kell kíséreljük a szervezkedés keresztülvitelét.

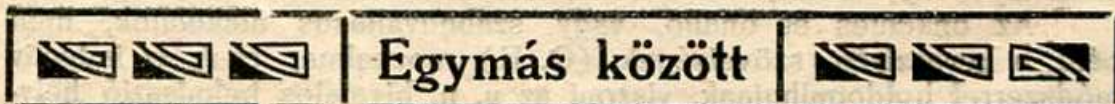
Nézetem szerint legalkalmasabb az ügyet a presbyteriumnál kezdeni, hol az esperesi felhívás kapcsán ismerteljük az ügyet, a célt és a megalakítás szükségességét. S ha az ügynek a presbyteriumot megnyertük, úgy hogy ő mondja ki a felhívó szót, akkor már megelőztük azt a könnyen előállható veszélyt, hogy a presbyterium vetélylársal lásson a nőszövetségben. A presbyteriumon keresztül aztán már oda van vetve az eszme a közvélemény színe elé, ott beszélnek róla s készülnek reá. És akkor következne a második lépés, t. i. a templomi gyülekezet előtt egyházi beszéd keretében elvileg kifejtteni a nőszövetség ügyét, egyben pedig összehívni az alakuló gyűlést. Ezen aztán választani kellene egy elnököt, egy titkárt, pénztárnokot és ellenőröket. A lelkész vál alhatná mindenütt a titkári állást s mint ilyen végezné az írásbeli dolgokat s általában az összes ügyek vezetésében segítségül és irányítóul volna. Egyelőre elég volna így összeállítani a szövetség vezetőségét s ha majd kialakul az egyházmegyei gyűléseken az egységes szervezeti szabályzat, akkor pótolni lehet a hiányokat.

Megjegyezni kívánom még, hogy nézetem szerint leghelyesebb volna az a magatartás a nőszövetségek megalakításánál, hogy a gyülekezet összes női tagjai a gyülekezeti tagság alapján tagokul tekintetnének várva és remélve, hogy a szövetség munkájából is kifogják venni részüket. Vagyis külső és belső tagjai volnának a szövetségnek. Külső tagjai által felölelné az egész gyülekezetet s ezáltal kifejezést nyerne az anyaszentegyház minden tagjára kiterjedő, személyválogatás nélküli, igazi keresztyén demokratikus felfogása és minden tag munkájára számító reménysége és váradalma. Belső, önkéntes tagjai által pedig végezné a kitűzött célját úgy a hitélet ápolása, mint egyéb szeretetmunkák gyakorlása által s mint kovász hatna a gyülekezetben mindaddig, míg nem az egész gyülekezet összes női tagjai buzgósággal és örömmel vennének részt a munkában.

Tehát próbáljuk meg testvéreim a szervezés megkezdését, hiszen nem leszünk e téren uttörők. Ott van előttünk példaképen az egész erdélyi kerület, hol már évek óta működik a nőszövetség a legkisebb falutól kezdve a legnagyobbig, hol a „Keresztyén Család“ című lapban már sajtóorganum is áll az ügy szolgálatában. Mi se maradhatunk el a világtól és a mi számunkra is tart készen áldást Isten a nőszövetségek által.

Abram—Érábrány, 1929 március hó.

Debreczeni László,
ref. lelkész.

Folytatás.

Tudom és látom testvér, hogy a világháboru nagyon eltávolította a mennyet a földtől, az embert a Krisztustól. Az utóbbi évtizedet ellenben Krisztus-keresés idejének szeretem nevezni. Lent és fent, kicsinyek és nagyok nagy éhséggel és szomjúsággal keressük a feláradt, az élő Krisztust. Ezt látom a papság körében is. Ezért jövünk

össze tanácskozásokra, ez hozta össze legelőbb a nagyszalontai konferenciát is. Azt szeretném testvér, ha erről beszélgetnénk, mert érzem, hogy szükségem van a segítségre s tudom, hogy az én típusomat is csak az ott hallottak termelik ki.

A nagyszalontai konferencián különösen két dolog ragadta meg figyelmemet: a vasárnapi iskola és a bibliakör. A vas. iskola az anya kebeléről veszi le a gyermeket, neveli, vezeti a konfirmáción át a bibliakörbe s innen az életbe. Tehát legfontosabb a vas. iskola. Régebben is volt vas. iskolám, ha kezdetlegesek is, de a viláért sem voltak hiábavalók. A szalontai konferenciáról hazajöve, az otthallottak szerint próbálkoztam. Nem rendszert, nem módszert hoztam onnan magammal, mert azt nem is adtak, sőt nem is adhattak, de hoztam kedvet, erős elhatározást a vas. iskola bevezetéséhez és folytatásához. Az eredményről nem irhatok még, de annál többet szeretnék szólni arról a sok örömről, amelyet szereztem mindenekelőtt magamnak, azután a gyermekeknek és a szülőknek. Kibeszélhetetlen ez az öröm, ezt csak megtapasztalni lehet! Leírhatatlan az a gazdagság, amit mi nyerünk a vas. iskola által. Hacsak Frankhauser nyomán tanítunk is, mennyit gazdagszik igehirdetésem, mennyi gondolat felett siklottam el, mennyi drága kincsen tapasztaltam eddig, amit a vasárnapi iskolai tanítások adtak kezembe. Tudom, hogy még a kezdet kezdetén vagyok. Látom, hogy különösen a kisebbeket még nem tudom lekötni, megragadni. Ezért szeretnék hallani élményeket, tapasztalatokat, amiket én is, mások is felhasználhatnánk.

A bibliakörrel már mint nagy gonddal és rendszerrel felépített iskoláról hallottunk, melyet hasonlítok az olyan várhoz, melybe a bevezető utat nem ismerjük, falai meg olyan magasak, hogy nem bírunk azokon állatni. Egy gyönyörű festményhez hasonlítom a konferencián ismertetett bibliakört, amely egy emberi élettapasztalat foglalata s amit szívesen nézegetünk, sőt gyönyörködünk benne, de erőnk arra nincs, hogy azt megcsinálni próbálnánk. Szóval nem kezdőknek való.

Elmondom én, hogy miként fogtam — nem merem mondani a bibliakörhöz, hanem — az evangélizáláshoz... Lelkészkedésem első évében, mikor egy közeli filiába éppen istentiszteletre akartam menni, a róm. kath. gondnok, a plébános azon kérését tolmácsolja, hogy a malomba összejött millenistákat a csendőrökkel fogassam le. Én azt nem tettem, hanem minden héten egy estére — őszön és télen — bibliaolvasó és tanuló órára hívtam össze a hiveket. Több évi ilyen evangélizáló munka után kiválasztódott a hivek egy kicsiny serege, akik már alkalmasak lettek volna bibliaköri munkára. A kiválasztást, illetve a szétválasztást kifejezetten soha meg nem tettem. És úgy érzem ma is, hogy ezt nem szabad ma sem és sohasem megtennem.

Erős evangélizálásra van szükség mindenekelőtt. S nekünk meg tisztába kell lennünk a bibliakör céljával, tartalmával. Minden törekvésünk legyen Jézushoz közeledni, de nem egyikkel-másikkal, hanem mindenikkel. Ugy gondolom, hogy nem szabad fogadalmakkal megkülönböztetnem hiveimet. Legfeljebb titkos fogalomról lehet szó és arra irányulhat, hogy a többiek megnyerésében segíteni fog. Most a bibliakör legfőbb célját abban látom, hogy mindenkit igyekezzenek megnyerni a Krisztusnak. Könnyű dolog egy pár kiválasztottal dolgozni s szép eredmé-

nyeket felmutatni, de minket az Úr mindenkiért felelőssé tett. Én nagyobb eredménynek tartom, ha százzal teszek egy lépést, mint eggyel száz lépést.

Utoljára hagytam, kiről legelején kellett volna szólanom, az édesanyát. Az édesanyától vesszük a gyermeket, a jövő emberét, tehát az alap az anya. De nemcsak alap és kezdet az anya, hanem a vég is. Amit az idők és korok elrontottak, azt az anyák hozhatják helyre. S a társadalom ma szinte könyörögve fordul az anyákhoz és kéri segítségüket a jövő emberének megteremtéséhez. Hisszük, hogy reményünk nem fog megcsalni!

Végül Szerkesztő urat kell kérnem arra, hogy nézné el rendszertelenségem, de beszélgetésre lettünk felhiva, hát... beszélgettem. Csak az elmondottakon átvezelve vélem a reámbizottakat úgy nevelni, hogy e földön találják meg a feltámadt az élő Krisztust, Benne találjanak örömet, melynek ne legyen vége soha; Nála találjanak békeséget, melyet nem zavarhat meg soha semmi; kik tudjanak küzdeni és soha nem csüggedni; kik nyugodt lélekkel vegyék Isten áldásait, e föld javait és tudják boldogan adni oda, ahova Ő mutatja: Isten dicsőségére!

(Folytatás és vége.)

Dr Koronka Pál.

HIREK

Baltazár Dezső püspök ki most érkezett haza, a nyár folyamán nemcsak Speyerbe, ahol a világ protestántizmusának ünnepi szónoka lesz, hanem Amerikába is fog menni.

Rádió a belmisszió szolgálatában. A bánáti egyházmegyében levő Szigetfalu, református egyház kebelében működő ifjusági dal- és népkönyvtár olvasó egyesület, helyiségében hangszórós rádiót szerellett fel, mely a sokágu belmissziói munkában hathatós eszköznek bizonyult. A tél folyamán az ifjuság kellemes időtöltést nyert általa s a vasárnapi iskolások mesedélutánban részesültek. A felszerelési költségek fedezésére az egyesület kéthetenként műsoros tea-estélyeket rendezett s most husvét másodnapján is valóságos tárgy szindarab előadásával szolgálta a belmisszió gazdaságos ügyét.

Az egész világ evangélikusai nagy ünnepeket szenteltek január 20-án annak emlékére, hogy a Luther Márton Kis Kátéja, mely az egész világon el van terjedve, 400 esztendővel ezelőtt jelent meg. Ugyanekkor jelent meg a Nagy Káté is. A Luther Kátéja épen olyan fontos irata a lutheri egyháznak, mint a mi ref. egyházunknak a Heidelbergi Káté.

Poroszország Brandenburg tartományában elhatározták az evangélikusok, hogy minden keresztes alkalmával meghuzzák a harangot és így üdvözlik örömteljes szívvél az egyháznak új tagjait.

A mohammedán ifjak Szi-riában Palesztinában és Egyiptomban a keresztyén ifjusági egyesületek mintájára szervekednek, azzal a különbséggel, hogy ők nem keresztyének. A péntek napnak a megünneplésére

nagy súlyt helyeznek, hogy ezáltal a zsidóktól és keresztyének-től magukat megkülönböztessék.

A Református Egyházak

Világszövetségének bostoni kongresszusára májusban dr Ravasz László püspök Amerikába utazik s szeptemberig kint marad, mely idő alatt meglátogatja az amerikai református gyülekezeteket.

A dereckel gyülekezet „Világosság” című lapja gyászkeretben közli a reverzálist adott gyülekezeti tag nevét.

Az olasz katolikusok közül egyre többen csatlakoznak az evang. keresztyénséghez Amerika földjén. S nemcsak a

laikusok, hanem a magasabb rend tagjai is, kik közül csupán Newyorkban 40 korábbi pap és szerzetes készül az Ige evangéliumi szolgálatára.

Szegeden a sirokat a református egyház gondoztatja saját kertészével, megállapított öszszegért.

Teljesen árva fiúk, egyik 16, másik 14 éves, ajánlkoznak bármilyen munkára (hetes stb) Gazdasági munkában kellő gyakorlatosságuk van, amennyiben falun vannak ezidőszerint is elhelyezve. Felvilágosítással szolgál Református Lelkészi Hivatal Lázári, Szatmármegye. (Lázári, jud. Sätmar)

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 1345 - 1929-II. sz. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli Lelkészi Hivatalnak és Iskolafenntartónak. Cs. Lázár László ur „Mezőgazdasági Utmutató” címen két kis füzetet adott ki gazdasági ismeretek népszerűsítésére. Hasznos s viszonyainkhoz alkalmazott tanácsai következtében ajánljuk megvételre iskolai könyvtárak, gazdakörök, népkönyvtárak részére, esetleg iskolai jutalomkönyvül. A két rész egybekötve a cluji Minerva könyvkiadó vállalatnál 38 Lei árban kapható. Középiskoláink s a világirodalom iránt érdeklődők részére ajánljuk Nosz Gusztáv tanár könyvét „A világirodalomban a XVIII. század közepétől napjainkig kialakult egyes költői irányok és azoknak főbb képviselői”. A mű rövid összefoglalásban lexikonszerűleg tájékoztat bennünket az újabb idők változatos irodalmi irányzatai közt. Kapható a szerzőnél, Oradea, Damjanich-utca, 320 Lei árban. Oradea—Nagyvárad, 1929 április 17. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Tanügyi: 1294 - 1929-II. sz. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli iskolaszéki Elnökségnek. Ismétellen felhivom a figyelmet arra, hogy a tanítói változásokat azonnal be kell jelenteni az esperesi hivatal utján a püspöki hivatalnak s egyben beküldeni az 5531 - 1928. sz. körrendeletben jelzett iratokat. Az autorizációs kérvényeket a választás után egy hónapon belül be kell nyújtani az illetékes inspektorátushoz direkt, vagy a püspöki Hivatal utján. Ebbeli mulasztásokért elkövetőiket jövőben számadásra fogom vonni s a belőlük származó károkért őket teszem felelősekké. Oradea—Nagyvárad, 1929 április 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

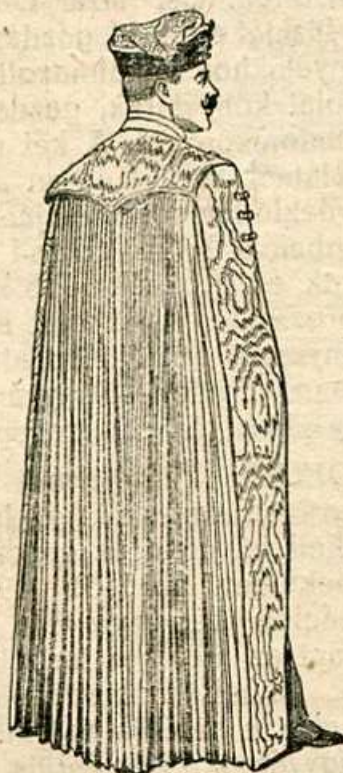

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Irattejesztésében beszerezhetők:

Családi biblia	932 sz.	Lei 250
"	922 " "	160
"	925 " "	400
"	923 " "	200
Középn.	909 " "	100
"	908 " "	90
"	915 " "	400
"	912 " "	150
Kis alaku	907 " "	300
Ujszövetség	963 " "	60
"	961 " "	35
"	965 " "	150
"	954 " "	25
"	zsolt. nélk. 952 sz.	20
Ravasz L.: „Hazafelé“		200
„Maradj velem“		80
Zsoltár nagy		98
" kicsi		82

ÜNNEPNAPOK:

I. sorozat számonként	Lei	4
II. " "	"	4
Képek a multból	"	8
Hol az igazság?	"	5
Verses magyar krónika	"	40
Az Ur csodásan működik	"	16
Gyöngyvirág	"	40
Öntudatos kálvinizmus	"	50
Vallásos versek gyűjt.	"	35
A Vezető könyve	"	90
Akikre nem volt méltó a világ	"	42
A valláspszichológia fej- lődésének története	"	120
Lelkeszi hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba adatnak		

**Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkesz urak részére
a palást.**

**Kérem a Nőegyletek sib.
nb. rendelését.**

SZÁNTÓJÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatványok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méreletben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1— Lei
21×34 cm. méreletben, nagyon szép kivitelű, három színnel nyomtatva 2·50 Lei
24×31 cm. méreletben, dus aranyozással és még két színnel nyom-
tatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon
szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16— Lei

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Io. If Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14

50 példányig való rendelésnél 10 %_o, 50 darabon felüli rendelésnél 20 %_o
árengedményt nyújtunk.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszabeni harangöntők

ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült

templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 16

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöthy Ö.-u.) 2.

Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóasárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke

Lei 8,500,000.

**Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítól váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokkal előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Képzelszi a frieszti „Adriai”
biztosító-társaságát. 16**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Tinca—Tenke
 Jud. Bihor

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

16

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszereivények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel díj-
talanul szolgálunk. 16

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“
írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.
Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképviselő:

GOLDSTEIN, ORADEA
Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

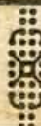

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Az Erdélyi és Királyhágómelléki Egyházkerületek Elnökségétől.

Erdélyi reform. Egyházkerület 3221—1929. szám.

Királyhágómelléki Egyházkerület 1289—1929. szám.

Körlevél

az Erdélyi és a Királyhágómelléki Református Egyházkerület valamennyi Hivatalosának, a Nagytiszteletű Presbitériumoknak, iskolai Hatóságoknak, a megválasztott Zsinati Atyáknak.

Alólirottak, mint az Erdélyi és Királyhágómelléki Református Egyházkerületek Elnöksége, egyházkerületi Közgyűléseinktől nyert felhatalmazás és a vallás- és szépművészeti Miniszter ur 9410—1929. számú engedélye alapján a romániai magyar református egyház zsinatának első ülését

1929 június hó 9-ik napjának délelőlt 10 órájára hívjuk össze a kolozsvári belvárosi [régfarkas utcai] református templomba, ahol a zsinatot megelőző ünnepélyes Istentisztelet fog megtartatni.

A zsinat tárgyaló ülései a kolozsvári református kollégium disztermében fognak tartatni.

Az első ülészak fontosabb tárgyai lesznek:

1. Megalakulás.
2. Elnökség, zsinati jegyzők, zsinati gazda választása.
3. A tanácskozási szabályzat és ügyrend megállapítása.
4. Zsinati bizottságok választása.

A Kolozsvárt 1929 április hó 9-ik napján tartott elnöki tanácsból:

<i>Ugron István,</i>	<i>Dr Makkai Sándor,</i>	<i>Sulyok István,</i>	<i>Domahidy Elemér,</i>
az erdélyi egyházkerület főgondnoka,	az erdélyi egyházkerület püspöke,	a királyhágómelléki egyházkerület püspöke,	a királyhágómelléki egyházkerület főgondnoka,

A ZSINAT.

Isten segítségével június 9 én összeül a romániai református egyház zsinata. Minél közelebb vagyunk hozzá és minél jobban átgondoljuk a reá váró feladatokat, annál jobban érezzük nagy fontosságát, minden vonatkozásban történelmi jelentőségét.

A zsinat megtartását három ok teszi szükségessé. Az egyik, ami szinte határidőhöz köti a törvényalkotás, illetve módosítás befejezését, az új kultusztörvény 51-ik cikke, mely szerint az összes felekezetek kötelesek szervezeti szabályzataikat összhangba hozni a törvény rendelkezéseivel, a végrehajtási utasítás publikálásától számított egy éven belül és felterjeszteni a kultuszminiszteriumhoz aprobálásra és királyi dekrétummal megerősítésre. A másik ok törvényeinknek megváltozott helyzetünk szerint való átalakítása, amit a kultusztörvény kötelező rendelkezése nélkül is meg kellett volna tennünk. Mindannyian tudjuk, eleitől fogva érezzük, hogy egyfelől a gazdasági állapotok, az értékek eltolódása, másfelől az új államban való helyzetünk miatt törvényeink legnagyobb része tarthatatlan. Elég csak az egyházi adózásról, a közalapról, vagy az iskolákról szóló törvénycikkre gondolnunk, nem is említve a többiekben feltétlen szükséges változtatásokat. A harmadik ok az igazi egyházi élet felől való felfogás megváltozása és a megváltozott felfogás folytán előállott szükségletek kielégítése. Azt mondhatnánk tehát, hogy reformok létesítése.

A három ok között felesleges sorrendet megállapítanunk. Mindegyik fontos és kényszerítő. Hisszük, hogy a zsinat munkája nem fog csak a két első szükséglet kielégítésében a meglevő törvénycikk sablonos átdolgozásában kimerülni, hanem a hitéletet mélyítő, egyházunk életét gazdagabbá tevő törvénycikk-ről, vagy a meglevőknek ezirányban való átalakításáról is fog gondoskodni.

Hogy a zsinatnak az egész, de különösen az utóbbi részre irányuló munkája minél könnyebb és emberi mérték szerint minél tökéletesebb legyen, a legszélesebb körben és a nagy nyilvánosság előtt intenzíven foglalkoznunk kell azokkal a kérdésekkel és problémákkal, melyekre a zsinatnak feleletet kell adni, illetve, melyeket anyaszentegyházunk előhaladására és Isten országa építésére meg kell oldania.

Folytassuk tehát a múlt évben már megkezdett eszmecserét.

A magyarországi zsinat nemsokára megkezdődő újabb ülészaka most minden valószínűség szerint három törvény-

javaslatot fog tárgyalás alá venni. E három a lelkészválasztási, a belmissziói és a liturgiális törvényjavaslat. Mindezek bizonyára tárgyalás alá kerülnek a mi zsinatunkon is, sőt más, bennünket eddig is foglalkoztatott eszmék és javaslatok. Világítsuk meg és vitassuk meg ezeket — nem az apró részletekben, hanem — általános, elvi szempontokból és vele hasznos szolgálatot teszünk úgy az egyes bizottságnak, mint magának a zsinatnak és mindenekfölött anyaszentegyházunknak. Az Ur adja ehhez mindenkinek az Ő szentlelke világosságát.

Booth generális.

Születése centennáriumára.

Most száz esztendeje, hogy a háboru előtti idők egyik legnagyobb és legáldásosabb vallásos mozgalmának az „Üdv hadseregének“ létrehozója Booth Vilmos megszületett. Csodálatosan fényes, diadalmas sikeres életpályát futott meg ez a kis külvárosi zálogháztulajdonos fia, akinek számbavehető barátai, segítőtársai egyáltalán nem voltak, ellenségei, kicsufolói ellenben annál többen. És ez a lelkes ifju hitének csodás erejével merészen szembeszállt az intellektuel lenézéssel, meg a köznép durva csufolódásaival, egy egész ellenkező világgal és megalapította a világ legesleghatalmasabb valláserkölcsei organizációját. Ugy, hogy amikor az 1912-ik évben meghalt, koporsója mellett az egész emberiség — köztük lelkes pártfogóivá lett ellenfelei is — állott meg zokogva.

Óriási koncepcióju alkotásának az „Üdv hadseregének“ alapgondolatát ő maga mondotta meg egyik vezető államférfiúnak:

„Nem kíván Ön erkölcsi bizonyítványt a vizbeesettől, mielőtt ki venné. Azt sem kérdezi Ön attól, aki felett lángokban áll a ház, vajjon a házbért kifizette-e már, hanem sietve rohan a megmentésére. Hát mi mit csináljunk? Énekeljünk a nyomorultaknak, imádkozzunk értük, adjunk nekik pár színes tanácsot? Nem! Ezerszer is nem! Mi megszánjuk őket, tápláljuk őket, jó utra tereljük őket és alkalmazást szerzünk nekik! Lehet, hogy sok esetben kudarcot vallunk, de mi mégis segíteni fogjuk őket, mert ez a kötelességünk. Ez a praktikus, gazdaságos, keresztyénhez illő orvosság. Azért sietünk mi a megmentésükre a rászorultaknak a magunk lelke békességéért, magukért a szerencsétlen nyomorultakért, az ártatlan gyermekekért és mindnyájunk Üdvözítőjéért.“

Gyönyörű szép, felséges, krisztusi életprogramm!

És dicsőségesen megvalósította nagy lelki elszántságával. A világ csaknem valamennyi kulturországában megszervezte még életé-

ben az Üdv hadseregét. Prófétai, ősz, szakállas, magas szikár alakját magam is láttam Edinburghban, egy monstre-gyűlésen. Csodás eleven szellemi képességéről tanuskodó elszántsággal mondotta ott az óriási közönségnek 74 esztendőskorában: „Minden országba bevisszük seregünket, a világ minden országába; sőt az északi sarkot is a mi embereink fogják felfedezni!”

Booth generális mesés karrierjében a szellem felséges diadalát látja az ember. Hiszen neki egyáltalán semmi anyagi ereje nem volt. Követőinek jutalmakat adni nem birt. Csupán csak a Krisztus lelke hajtotta őket a nagy Generális után. Csodálatos lelkesedéssel teljesítették emberei kötelességeiket. Beszéltem egyik tisztjével, aki komoly elszántsággal mondotta: „Nem várunk semmi jutalmat. Mi csak harcolunk a Jézusért, amíg össze nem rogyunk.” Valami megfoghatatlan szent elragadtatást tudott lángralobbantani a lelkükben a nagy Generális saját lelkének lobogva lángoló lelkesedésével.

Olyan mély szeretet volt benne a szenvedő, nyomorgó, bűnbesselt emberi lélek iránt, hogy mikor halálos ágyán feküdt és órái meg voltak számlálva és megkérdezték főtisztjei tőle, mi a kívánsága, elhaló hangon akkor is azt rebegték sápadt ajkai: „Vigyetek... az istentiszteletre és... mondjátok nekem... ez már... a negy... ve... nedik... vigaszt... ke... re... ső... lé... lek!...” Minden belmissziós istentisztelet után ugyanis a panaszosok, a vigaszt keresők serege várt rá s ő egyenként foglalkozott velük és segített rajtuk.

Csak gyarló méltatást, őszinte, szerető megemlékezést óhajtottam tenni erről az igazán nagy emberről, akinek génusza csodákat művelt az elkárhozott emberi lelkek megmentésére. Nekünk őt tisztelnünk, becsülnünk kell. Több ő nekünk és az egész emberiségnek, mint assisi Ferenc volt, mert az csak a finom vallásos szentimentalizmusnak volt a csodás megtestesülése, Booth generális pedig a tényleges krisztusi emberszeretet fáradhatatlan, nemesszívű, nagy hőroza, akít milliók áldanak még halóporában is.

Bokor Sándor

Tanítótársakhoz.

Esetről-esetre nagyobb csalódás fog el, mikor a hivatalos lapban az iskolai rovatot mindig üresebbnek és üresebbnek találok, amely körülményt csak a magunk közönyösségének és elfásultságának tulajdoníthatunk.

A fásultság kábító szele fagyos kiellenség és sivár pusztaság rémével fegyezet s ezt nekünk tanítóknak még akkor sem szabad elősegíteni, ha a nyomoruságos megélhetési viszonyok némi részben kedvetlenné, némi részben pedig elkeseredetté tesznek is mindnyájunkat.

Vegyük fel tehát a szellemi érintkezés fonalát a hivatalos lap után is. Beszélgessünk a magunk közérdekű dolgairól és ügyeiről;

közöljük a lépten-nyomon felmerülő nehézségek legyőzésére és eloszlatására célravezető módokat és eszközöket.

Ne rejtse véka alá a tudását és tehetségét senki, akit az Isten kiválóbb rátermeltséggel és tehetséggel áldott meg; hanem szórja tehetségének sugaraival közöttünk széjjel, hogy tudásunkat mi is gyarapíthassuk, mert ez nem fog ártalmára válni még a legtudósabb egyénnek sem, mert nagyon igaz a közmondás bölcsessége, hogy: „A jó pap holtig tanul, mégis tanulatlanul hal meg“.

Kedves Karlársaim! Indítványozom, hogy tehetségéhez mérten ki-ki fordítson egy kis figyelmet nemcsak a saját, hanem a közösség javára is. Közölje tapasztalatait, mely az oktatás előhaladását; a tanítók önképzését; bizonyos dolgok gyakorlati megoldását mozditja elő. Készítsen mintatanításokat s hogy ezek közismertek legyenek, közölje a hivatalos lapban, amely minden egyház részére megküldetik s így arról minden tanító tudomást vehet s megindíthatja a jótékonyan nevelő szellemi vitalkozásokat s az üdítő eszmecsereket.

Hiszem, hogy a hivatalos lapunk a közérdeket szolgáló iskolai cikkeket, de különösen a mintatanításokat igen szívesen fogja közölni.

Igy aztán hivatalos lapunk valóban kedves és nélkülözhetetlen lapjává válik a tanítói karnak, nemcsak a pályázati hirdetések, hanem ennél sokkal fontosabb pedagógiai szempontokból is.

Legalább is én így gondolom és így is érzem. (Érmelléki.)

Tájékoztató

a Királyhágómelléki Református Egyházkerület tanítói számára létesíteni szándékolt haláleseti segély-intézményre vonatkozólag.

Bár megadtuk a lehetőségét annak, hogy a tanítók az egyházker. Nyugdíj és Gyámintézetbe belépjenek, a tapasztalás azt mutatja, hogy tényleg a 250 főnyi tanítóságnak csak 10% lépett be, hogy a nyugdíjintézeti járulékok elviselhetetlen tehernek tűnnek fel tanítóink mostani nehéz gazdasági helyzetében. Hogy mégis valamelyes segítséget tudjunk biztosítani, tanítóink családjának elkészítettük és ajánljuk megfontolás tárgyául az alantí tervezetet, amely hivatva van megakadályozni azt, hogy a tanító elhalálása esetén a hátramaradottak a legnagyobb anyagi zavarba jussanak.

A tanítók összességének kell összefognia, hogy egymást a szolidaritás és a kölcsönösség erejével támogassák. Ebből indulva ki a Királyhágómelléki Református Egyházkerület elnöksége elhatározta, hogy még a tanítói egyesületek megalakulása előtt az egyházmegyei tanítói értekezletek módszertani napirendjére tüzi s a tanítói egyesület kialakult közvéleménye alapján közgyűlés elé terjeszti azt a javaslatot, hogy a tanítói testület alkossa meg a tagok elhalálzásának esetére a hátramaradottak javára a kölcsönös biztosítás intézményét, amely a kifizetendő biztosítási összeggel az elhalálzás utáni első idők nyomasztó gondjait enyhíti és átsegíti a kenyérkeresőjüket elvesztett hátramaradottakat az életküzdelem első szenvedésein.

Annak hangsúlyozásával, hogy a létesítendő intézmény alapszabályait a közgyűlés fogja megállapítani, s ugyancsak a közgyűlés fogja megállapítani kellő számu biztosított jelentkezése esetén az in-

lézmény működésének megkezdését, a biztosításnak megvitatás alá veendő és a közgyűlés elé terjesztendő alapelveit a következőkben ismertetjük:

1. A biztosítási intézménynek tagja csak az a fizikai személy lehet, aki saját személyében az egyházkerületi tanítói kar rendes tagja.

Aki a tanítói pályától visszalép, vagy elköltözik az egyházkerület területéről, továbbra is megtarthatja ebbeli tagságát.

2. A belépés a belépési nyilatkozat aláírása által történik. Ha a belépési nyilatkozat valótlán adatot tartalmaz, úgy a biztosított a már befizetett összeget elveszti és a kedvezményezett a biztosítási összeg kifizetésére igényt nem tarthat. Öt évi rendes tagság után azonban ez a korlátozás megszűnik.

A felvétel felett a 6. pontban megnevezett bizottság dönt, amely indokolt esetben a felvételt az általa megjelölendő orvos véleményétől teheti függővé.

Öngyilkosság esetében a kedvezményezett a biztosítási összeg kifizetését csak 3 évi tagság után igényelheti.

3. A felvétel által a tag arra van kötelezve, hogy befizeti az egyszer és mindenkorra 500 leiben tervezett felvételi díjat, továbbá fizeti minden haláleset után a biztosítás egész tartama alatt azt a hozzájárulási összeget, ami a biztosítottnak a belépéskor számítandó életkora szerint van megállapítva. A tervezet szerint a biztosított fizetni fog, ha a belépéskor

a 35 életévet még be nem töltötte 200 lei

35 évtől 50 éves életkorig --- --- 250 lei

50 éven felül --- --- --- 350 lei

Abból a célból, hogy a biztosítási összeg a kedvezményezettnek a 4. pont szerint kifizethető legyen, minden biztosított köteles a belépés alkalmával egy járulékot letétbe helyezni.

A biztosítottat, illetve a kedvezményezettet terheli a biztosítás után fizetendő bélyegilleték.

4. A biztosítási összeg a mindenkori taglétszám és az általuk fizetni kötelezett járulék sorozata, ebből azonban levonásba jön a bélyegilleték és 10%, amiből az intézmény fedezi a fenntartási költségeket, a feleslegből pedig tartalékalapot létesít. Ezen tartalékalap célja egészen kivételes esetekben a díjfizetés alól való felmentés, tanítói árvák segélyezése, különböző tanítói jótékony intézmények támogatása.

Az intézmény a biztosítási összeget a kedvezményezettnek a halotti anyakönyvi kivonat és a biztosítási kötvény beszolgáltatása után három nap alatt kifizetheti.

5. A befizetett összeg elvesztésének terhével megszűnik a haláleseti intézmény joga annál a biztosítottnál, aki a haláleseti járulékot az erre vonatkozó írásbeli felszólítás keltétől számított nyolc nap alatt be nem fizeti.

A befizetett összeg elvesztésének terhével megszűnik annak a tagsági joga, akit fegyelmi vizsgálat útján hivatalból elbocsátottak.

A 6. pontban megnevezett bizottságnak jogában áll különös méltánylást érdemlő esetekben megengedni, hogy a biztosított az előbbi bekezdésben meghatározott ok fennforgása dacára az intézménynek továbbra is tagja legyen,

6. A haláleseti biztosítási intézmény az egyházkerületi közgyűlés által meghatározandó alapszabályok és ügyviteli szabályok szerint működik.

Az intézményt egy héttagu bizottság vezeli, amelynek tagjai közül négyet a biztosítottak választanak saját maguk sorából, hármat pedig az egyházkerület elnöksége nevez ki a biztosítottak közül.

E bizottság tagjai maguk közül választják meg a bizottság elnökét és ennek helyettesét.

7. Kilépés esetén a kilépő tag csak a 3. pont II. bekezdésben említett letét visszatérítésére tarthat igényt.

8. Ezen intézmény létesítése nem szünteti meg a tanítóknak az egyházkerületi közgyűlés 186—1926. sz. határozatában lefektetett jogát, hogy az Egyházkerületi Lelkeszi Nyugdíj és Gyámintézetbe, mint jogosított tagok belépjenek (Alapszabály I. 2. §. 3. bekezdés).

Mint hogy az egyházkerület ezt a biztosítási intézményt csak az esetben tudja megvalósítani, ha kellő számú biztosított jelentkezik, ajánljuk a tanitóság figyelmébe, hogy a tervezett intézménnyel komolyan foglalkozzék s kötelező belépési nyilatkozat aláírása által minél nagyobb számban jelentkezzenek.

Példaképen szolgáljon a következő képzeletbeli esetre vonatkozó számítás: 100 tagnál 33—35 éven alul, 33, 35—50 évig, 34—50-en felül haláleset hozzájárulás 26,150, ebből kezelési illeték és bélyeg 4150, — marad kifizetésre 22,000, — ezzel szemben az egyszersmindenkori belépési járulék és letétén kívül évi hozzájárulás, átlagban két haláleset után 400—700, ami bármely más biztosításnál kedvezőbb s még a mi tanitóságunk által is elviselhető összeg.

KÜLFÖLD

A Kálozineum Igazgatótanácsa folyó hó 9-én Budapesten tartott igen nagy látogatottságu ülésén terjesztette elő Kiss Ferenc elnök azokat az ajánlatokat, amelyeket a megkérdezett városok az intézet elnyerése céljából tettek. Ezek között különösebben három város ajánlata volt a tárgyalás anyaga.

Karcag a főuton ajánlott 2253 □, három fronttal rendelkező igen szép telket 250,000 pengő építési segélyt, felajánlotta a községi polgári leányiskolát az évi fenntartási (11,209 P.) fedezettel, az összes felszerelési ingósággal, a vízvezetéknek és villanyvilágításnak az intézetig elvezetését, a használandó áram féldijának elengedését s 15 hold föld bérnélküli használatát (tőkeértékben 482,340 pengő).

Nyiregyháza város a város legszebb helyén fekvő 2000 □ telket, 200,000 pengő építési segélyt s arra az időre, míg az új épület elkészül, egy emeletes házának díjtalan használatát. Az ajánlat tőkeértéke mintegy 300,000 pengő.

Kisujszállás a főuton egy 4 és egy 20 holdas park között 2300 □ háromfrontu telket, 250,000 pengő építési segélyt, községi polgári leányiskolájának átadását összes felszerelésével és 10,000 pengő évi fenntartási költséggel, a továbbképző iskola számára évi 4000 pengő subvenciót, a polgári leányiskolának egy emeletes s kellő

számu helyiséggel bíró, a főtéren fekvő vendéglőjét teljesen jókarba hozva s a Kálvineum tervei szerint átalakítva, végül 15 hold föld kedvezményes bér mellett használatra átbocsátását 700,000 pengő tőkeértékben.

Kisujszállás csaknem fejedelmének nevezhető ajánlatát fogadta el s kimondotta, hogy a tanítónőképzőintézetet ott kívánja megépíteni, a polgári leányiskolát átveszi s a két intézet szolgálatára 150 tagu internátust létesít. Így a Kálvineum Kisujszálláson egyszerre három új nevelőintézetet tud létesíteni és pedig a polgári iskolát külön területen és épületben.

A Zsinat második ülészsaka ápr. 22-én nyílt meg Budapesten. A lelkészválasztási és missziói törvényjavaslat tárgyalás lesz napirenden.

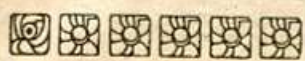
Az Egyetemes Konvent ülése. Az Egyetemes Konvent április 9-én kezdte meg három napra terjedő tanácskozásait. Dr. Baltazár Dezső püspök magas szárnyalású imádsága után Dókus Ernő egyházkerületi főgondnok, világi elnök mondott hosszabb megnyitó beszédet, elparentálva az egyház halottjait, majd röviden beszámolva a Zsinat működéséről felemlítette egyebek közt, hogy a múlt évi ülészsak elé terjesztett lelkészválasztási törvénytervezet, mely a lelkészválasztás körül tapasztalt bajok miatt az egyházi közvéleményben évek óta hangzó panaszok folytán az általánosnak mutatózó kívánság figyelembevételével a bajok okainak lehető kiküszöbölése érdekében készült, a közhangulat hirtelen megváltozása folytán nem talált kedvező fogadtatásra és ennek következtében egy másik, a jelenlegi törvény alapelvein készült javaslat fog a Zsinat elé terjesztetni. Nagyrdekü napirend előtti felszólalások hangzottak el. Ravasz László püspök a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a múlt év végén megjelent cikkeit tette szóvá, melynek egyike az egyetemek egyikének római katolikus jellegűvé formálásáról szól, másika pedig bejelenti, hogy a miniszter a szegedi egyetemen a „világnézleti“ tanszakokra római katolikus tanárokkal betöltendő parallel tanszékek felállításának tervét jelenti be. Ez ellen tiltakozott a püspök nem az egyház, hanem a tudomány érdekében. Utána Balogh Jenő főgondnok, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára szólt ugyanezen tárgyról, nyomatékosan hangsúlyozva a felekezeti szempontok előtérbe állításának a tudományra végzetesen káros hatását.

Nagyszabásu tervet tárgyal a magyarországi két protestáns egyházat közösen érdeklő ügyek intézésére kiküldött bizottság április 5-iki ülésében. Előadó Ravasz László püspök volt, de ő csak helyettesítette a gyöngélkedése miatt távollévő Révész Imrét, akinek a munkálata szolgált a tárgyalás alapjául. A téma ez: Miként lehet megvédenünk egyházunkat a vele szemben minduntalan megújuló lámadásoktól. A felelet pedig: Csak a tudomány és irodalom fegyvereivel, ezt a fegyvertárat kell tehát növelni. Gyönyörű munkálata, mindenkit megkapott és mindenki helyeslését megnyerte.

A Brit és Külföldi Bibliatársulat Isten ígésének ez áldott fáklyahordozója világszerte, a folyó év március havának 7-ik napján érte meg alapításának ötnegyedszázados (125 éves) fordulóját. A századik évfordulón (1904) fennállása óta 186 millió bibliapéldány elter-

Jeszléseire lekinthelett vissza, 378 különböző nyelven. Azóta a legutolsó negyedszázad alatt 200 (kettőszáz) millió példányban terjesztette el a Szentírást egészében vagy részeiben s jelenleg már 613 különböző nyelven. De még mindig körülbelül 1000 (egyezer) olyan nyelv vagy nyelvjárás van a hozzáértők becslése szerint a földkerekségén, amelyekben még nem szólalt meg írásban az Isten beszéde. A letelt öt-negyedszázad alatt ez a bibliatársulat — eltérőleg más hasonló társulatoktól — szigorúan ragaszkodott ahhoz az alapelvéhez, hogy a Bibliát, illetőleg bibliai részeket minden jegyzet és magyarázat nélkül adja ki és sikereit is jórészt ez elv következetes keresztülvitelének tulajdonítja.

HIREK

Lelkészbeiktatás Magyar-géresen. A magyargéresi református egyházközség ujonnan választott lelkipásztorának *Kiss Ferencnek* hivatalába való beiktatása folyó hó 14-én, az elmúlt vasárnap meleg ünnepség keretében ment végbe. Ez a nap igazi örömnepje volt a géresi gyülekezetnek. A beiktatási ünnepély délelőtt fél 11 órakor vette kezdetét, amelyen igen szép számmal jelentek meg a szomszédos falvakból is. Az ünnepségen megjelent dr Nagy Sándor a nagykárolyi egyházmegye gondnoka, jelen voltak továbbá a szomszédos egyházközségek lelkészei. A beiktatási szertartást Mándi Szabó Miklós királydaróci lelkész, esperesi megbízott végezte. Ezután Kiss Ferenc beiktatott lelkipásztor lépett a szószékre és Jer. I. 4—9. alapján megtartotta beköszöntő beszédét, amelyben rámutatott arra, hogy az igazi kálvinista lelkipásztornak egyúttal prófétának is kell lenni. A beiktatási ünnepély után közébéd volt, amelyen igen kedves pohárköszöntők hangzottak el. Délután a harangok hívogató szavára ismét az Úr házába gyülekeztek a hívek istentiszteletra, amely alkalommal Bartus Jenő szatmári s. lelkész imádkozott és

az Igét Zsid. 5. r. 4. v. alapján Vöröss Zoltán gencsi lelkész hirdette.

A szatmári egyház hatalmas orgonáját kijavíttatta, melynek felavatása ápr. 21-én volt nagyszabású vallásos ünnepély, illetve orgonahangverseny keretében.

Achenbach Pál, a Licht im Osten missziói szövetség titkára, kit 2 év előtti magyarországi körutjáról sokan ismernek, múlt hó 15-én Debrecenbe ment, hogy ismertesse azt a küzdelmet, mely Oroszországban egyfelől a bolsevizmus istenellenes, eszközöket nem válogató igyekezete, másfelől a felébredt keresztyénség közt egyenlőtlen fegyverekkel folyik, mely csodálatosképen a protestantizmus futótűzszerű terjedését, máról-holnapra önfeláldozásra kész gyülekezetek előállítását eredményezi. E harcnak annyiszor tévesen ismert, érdekes mozzanatairól számolt be Achenbach, mint annak a missziói szövetségnek képviselője, mely elsősorban Oroszország evangélizálását tekinti céljának, jelzett napon tartott két vetítettképes előadásában.

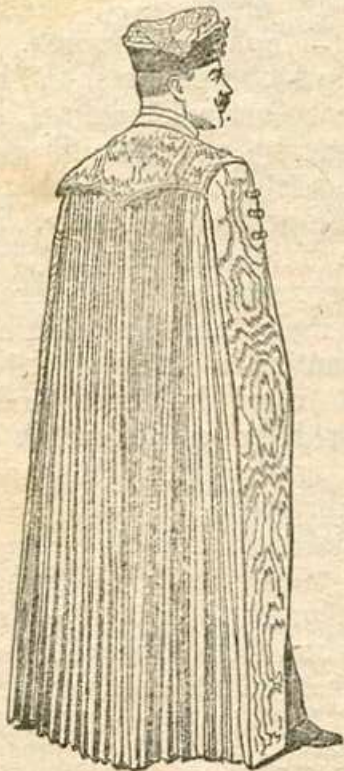

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Irattejesztésében beszerezhetők:

Családi biblia	932 sz.	Lei 250
" "	922 " "	160
" "	925 " "	400
" "	923 " "	200
Középn.	909 " "	100
" "	908 " "	90
" "	915 " "	400
" "	912 " "	150
Kis alaku "	907 " "	300
Ujszövetség	963 " "	60
" "	961 " "	35
" "	965 " "	150
" "	954 " "	25
" zsold. nélk. 952 sz.	" "	20
Ravasz L.: „Hazafelé“	" "	200
„Maradj velem“	" "	80
Zsoltár nagy	" "	98
" kicsi	" "	82

ÜNNEPNAPOK:

I. sorozat számonként	Lei	4
II. " "	"	4
Képek a multból	"	8
Hol az igazság?	"	5
Verses magyar krónika	"	40
Az Ur csodásan működik	"	16
Gyöngyvirág	"	40
Öntudatos kálvinizmus	"	50
Vallásos versek gyűjt.	"	35
A Vezető könyve	"	90
Akikre nem volt méltó a világ	"	42
A valláspszichológia fej- lődésének története	"	120
Lelkészi hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba adatnak		

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkész urak részére
a palást.

Kérem a Hőegyletek stb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatványok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1.— Lei
21×34 cm. méretben, nagyon szép kivitelű, három színnel nyomtatva 2.50 Lei
24×31 cm. méretben, dus aranyozással és még két színnel nyom-
tatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3.— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon
szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16.— Lei

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Ioan Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14

50 példányig való rendelésnél 10%, 50 darabon felüli rendelésnél 20%
árengedményt nyújtunk.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 17

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöihy Ö.-u.) 2.
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéléteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik heti betét gyűléssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonőket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a frieszti „Adriat”
biztosító-társaságát. 17**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Ud. Bihor
 Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődeje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

17

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

ORGONA

HOMLOKZATSÍPOK

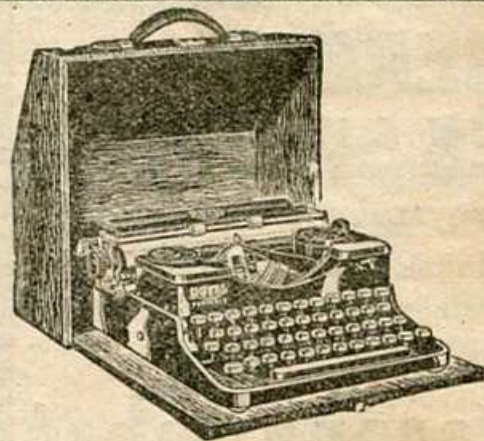
a rekvirált sípok helyébe első-
 rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
 gyárában, Timisoara.

Kitűnő hangú harmoniumok
 és pedálos harmoniumok ál-
 landóan raktáron. Orgona-
 javítások, tisztítások és
 hangolások pontosan eszkö-
 zöltetnek. Költségvetéssel és
 harmonium árjegyzékkel dij-
 talanul szolgálunk. 17

Lelkész Urak figyelmébe!

Az amerikai

„ROYAL PORTABLE“

írógép egyváltós modellje.

Tökéletes, tartós, jó és hordozható.

Kiválóan alkalmas minden irodába.

Vezérképvisel:

GOLDSTEIN, ORADEA

Str. Avram Iancu 5. Telefon 2-97.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: ROVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ Megjelenik minden héten szombaton.

Egy ifju lelki-tusakodásai.

Egyik világhírű protestáns egyházfőhöz egy komoly lelkületű intelligens ifju a következő desperatus levelet intézte:

„Mindenképpen keresztyén életet igyekszem élni, de ki-mondhatatlanul nehéznek találom azt. Ugy, hogy kétségbe-eséssel szándékozom abbahagyni az egészet. Előbb azonban Önhöz fordulok tanácsért, aki elismerten a világ egyik leg-mélyebben járó lelkű theologusa. Kérem nyugtasson meg engem. Lelki küzködéseim okai röviden ezek:

1. Nyilvános istentiszteletből nem nyerek semmiféle lelki támogatást. A prédikációk untatnak, néha egyenesen irritálnak.

2. Nagyon kinoznak az érzéki kisértések. Nehéz küz-delmembe kerül tisztának maradnom. Sokat imádkozom miatta, de idáig még eredménytelenül.

3. Azt sem tudom valójában, mit higgyek. Nem tudom, vajjon az Isten reálitás-e, avagy csak színes illuzió.

Nagyon kérem, adjon ezekre nézve tanácsot nekem. Az a világhírű hittudós a következő feleletet adta neki:

Mindeneknek előtte azt mondom Önnek, hogy egyál-talán semmiféle oka sincsen a kétségbeesésre. Az Ön esete tipikus eset. A legtöbb ifju lélek átesik előbb-utóbb rajta, aki az életet csak egy keveset is komolyabban veszi. Az a körülmény, hogy Önt gyötrik ezek a dolgok, igen jó jel már. Azt mutatja, hogy Ön lelkileg eleven. És hogyha még egy keveset kitart, okvetlen győzni fog. Szeretném jobban ismerni az Ön életkörülményeit, hogy annál megfelelőbb tanácsot adhatnék. Lelki küzködéseire nézve tanácsom a következő:

1. Egészen bizonyos Ön abban, hogy nem vár tulságosan sokat a nyilvános istentisztelettől? Ne felejtse el, hogy a legtöbbször annyit nyerünk az áhítatoskodástól, amennyit mi viszünk abba bele. Aki csak azért jön a templomba, hogy ott lelki segítséget nyerjen a saját maga számára, az igen könnyen csalódhatik. Mindnyájunknak vinnünk kell ugyanis valamit lelkünkben a köz-istentiszteletbe, meg magán imádkozásainkba. Hogyha erős hajlamot érzünk Istent tisztelni, közösséget keresni vele, vágyat érzünk arra, hogy beszéljen a lelkünkhöz, akkor egészen bizonyosak lehetünk afelől, hogy Isten szent jelentését olyan mértékben fogjuk megérezni az Ő hajlékában, mint sehol sem érzünk máshol. Vesse egész valóját bele ebbe a dologba és meg fogja látni, hogy még a legszegényesebb prédikációban is találni fog valamit, ami gondolatokat ébreszt a lelkében, avagy bizonyos irányban inspirálni fogja. Ne felejtse el sohasem: előbb adnunk kell s csak azután kaphatunk!

2. Ne gyötörje magát tulságosan sokat azok miatt a kísértések miatt. Közösek azok mindannyiunkkal. Veszedelemessé csak akkor válnak, hogyha tulságosan félünk tőlük és jelentőségüket oktanul megnöveljük. Okosan ellentállani nem szembefordulással és kiűzéssel lehet, hanem magasabbrendű dolgokba való bemerüléssel figyelmünket el kell vonni róluk. Ki kell manőverezni őket. Itt megint csak az a kérdés, hogy a helyes értelemben vett imádság erejét kihasználja-e kellőleg? Hogyha ugyanis mi az imádságot holmi mágikus eszköznek tekintjük szükségleteink biztos elnyerésére, akkor egészen bizonyosan semmit sem kapunk. Egész imaéletünk célja az kell, hogy legyen: hozzon bennünket szoros egységbe Istennel és az Ő erejével úgy, hogy csaknem automatikus segedelemforrássá váljék az eként nekünk súlyos esetekben. Semmi esetre se hagyja abba az imádkozást. Azt se felejtse el, hogy dolgozni = imádkozni. Imádság rezdül meg minden olyan elszánt törekvésben is, amellyel a kísértéseket legyőzni igyekszik.

3. Egyáltalán nem remélheti Ön lelki fejlődésének jelen fázisában, hogy kialakult, megszilárdult hitvallása legyen. Ragaszkodják egyelőre csak azokhoz a magasztosan nagy eszmékhez, amik felől egészen bizonyos. Mint aminők: szépség, jóság, igazság stb. Ezeket keresztül próbálja megérteni Isten jelenlétét. Ezek nem szubjektív illúziók. És minél többet foglalkozik velük, annál jobban meg fogja érteni

a lelki erők realitását. Ne feledje el, hogy a vallás elvégre is nem elhívás, hanem élet és különböztesse meg tisztán a való életet annak értelmi magyarázatától, amit az emberek próbálnak adni annak. Amint nem szükséges az, hogy Ön tökéletesen ismerje a fiziológiát és a dietetikát, mielőtt Ön étkezni akar, éppenugy nincsen szüksége arra sem, hogy a hittudomány összes dogmáit megismerje, mielőtt Isten az Ön lelkét táplálni akarja. Anélkül is biztosan kielégíti. Hogyha elolvassa Ön az Újtestamentumot, jókora adag ismeretet fog nyerni Jézus Krisztusról. Induljon el ezen az uton. Próbálja teljesíteni az Ő akaratát legjobb tehetsége szerint és a többi magától jön.

Az ön esete nem egyéb, mint a manapság hű keresztyén életet élni akarás nehézségeinek az esete. Meg az áhitatos (devotionalis) és a gyakorlati (praktikus) keresztyén élet közti helyes viszony megállapítása nehézségének az esete. Készségesen megengedem, hogy sok embert elkedvetlenít a keresztyén élettapasztalatok látszólagos irrealitása. A mi formá szerint való élettelen szent szertartásaink, kényelmes ósdi orthodoxyánk föltétlenül távolesőknek tünnek fel a bűnnel, bajokkal, gondokkal naponta élethalál harcot vivó emberi lelkektől. Mindazonáltal lelkiismeretesen figyelmeztetni kell őket, hogy a keresztyénségben sokkalta több érték van, mint az a felületesen szemlélőnek esetleg látszik. Utóvégre is micsoda más olyan erő van ezen a világon, ami az embereket önönmaguk felé képes felemelni, amit a keresztyénség már millió és millió esetben megcselekedett? Hogyha helyesen fogjuk azt fel, életmódnak tekintjük azt és nem hitvallásnak, hogyha helyes viszonyba hozzuk magunkat Jézussal, mint a keresztyénség központi alakjával, akkor nem lesz nehéz annak átalakító erejét saját életünk folyásában örömmel tapasztalnunk. Ehhez azonban feltétlenül szükséges, hogy az egész dolgot nagyon komolyan vegyük, hogy tartózkodás nélkül engedjük átal magunkat Jézus Krisztus erkölcsi vezetésének és elvállalni az abból folyó következményeket. Azért, hogy az Ő idvezítő erejét megismerjük, saját tehetetlenségünket kell előbb megismernünk. Aztán átal kell adnunk magunkat teljesen az Ő vezetésének. Meglehetősen reálisak lettek ezek a dolgok azoknak, akik készek voltak a Krisztus hűséges követésére. Ámde az teljes önátadást igényel, amit nem egészen könnyű dolog megcselekedni. Akik azonban hajlandók voltak olyanokká lenni, mint a kicsiny

gyermek és akik Jézus által jöttek Istenhez azt a segítséget kérik, amit egyedül csak Ő képes megadni, azok sohasem mentek még el üres kézzel. *Bokor Sándor*

Miként módosítandó a konfirmáció különös tekintettel a konfirmándusok hitvallás- és fogadalomtételére?*

Ez a kérdés ma a németországi protestáns egyházakat a legélénkebben foglalkoztatja. Önálló tanulmányokban, egyházi gyűlésekben tartalmas előadásokban foglalkoznak vele.

Ez a kérdés nálunk is vajdik. Eppen azért nem lesz érdektelen, ha mi is megismerkedünk vele.

Induljunk ki ebből a megállapításból: Az egyháznak nincs sürgősebb feladata, minthogy keresse azt az utat, melyen a konfirmáció a kor szükségletének megfelelőleg átalakítható. Ennek a tételnek a kiindulópontul választása pedig a következő vizsgálódási szempontok leszögezését vonja maga után:

1. Mi volt a konfirmáció a múltban?
2. Hogyan fogják fel a jelenben?
3. Végül lehetséges-e az átalakítás és ha igen, hogyan?

A reformáció korában megállapított egyházi szabályzat szerint a konfirmáció az urvacsorához engedést jelentette. A tanítás befejezése és a vizsgálat letétele után, 8 nappal az urvacSORAOSZTÁS előtt a konfirmándusok fogadalmat tettek. A fogadalmi kérdések a következők voltak:

1. Megmarad-e Isten kegyelme által eme hitvallásban eszerint irányítja-e életét, megtagadja-e a világot és a sátánt?
2. Aláveti-e magát az Isten igéje szerinti keresztyén egyházfegyelemnek?

Az egész eljárás megállapításánál arra számítottak, hogy a konfirmáció a 14–16 életévek közé esik.

Ez a konfirmációi eljárás elerőtlenedett akkor, midőn az urvacSORÁVAL élők száma jelentékenyen megkevesbedett, mert ekkor a konfirmándusok száma is megapadt. Az a szokás, hogy a konfirmáció a 16-ik életévben menjen végbe, a hannoveri hadügyminiszterium közbelépésének a következménye. A miniszterium zavarban volt, mert az ujoncok egy jelentékeny része nem tudta letenni az esküt, mivel nem voltak megkonfirmálva. Ez a miniszterium tehát a kultuszminiszterium útján keresztülvitte, hogy a konzisztórium az ifjuság konfirmálásáról gondoskodjon. Az esketés, tiszteletbeli állások viselhetése a konfirmációtól tétetett függővé, mivel a rendelkezésnek az emberek kénytelenek voltak engedelmessé válni, a szokás csakhamar meghonosodott. A konfirmándusok száma megsaporodott, de a konfirmáció eredeti jelentőségét jelentékeny mértékben elvesztette.

Eppen azért a fentiek után nagyon fontos, hogy tisztában legyünk azzal, mit értenek a konfirmáció alatt ma a gyülekezetek?

* Német forrás nyomán a németországi helyzetet ismerteti.

a) A konfirmáció sok vidéken egyjelentésű a felszenteléssel, a kath. bérmálással. A kath. püspök felkeni és megáldja az ifjúságot; a szentlelket adja nekik, hogy az ifjak Krisztus katonáivá legyenek.

Azok a protestánsok, akik a konfirmációt ilyen sákramentumi jelleggel szeretnék bevonni, nem óhajtják az újítást. Nem különösen a fogadalomtételre vonatkozólag. Az a véleményük, hogy minél ünnepélyesebb az aktus, annál maradandóbb hatása.

Természetes, hogy az az álláspont, mely a konfirmációt úgy tekinti, mint sákramentumot, nem más, mint sajnálatos eltévelyedés.

b) Mások — mivel a konfirmáció kezdettől fogva összeköttetésben volt a gyermekkeresztséggel — úgy gondolkoznak, hogy az semmi más, mint a keresztségkor tett fogadalom ismétlése. A keresztség tulajdonképen a konfirmációkor lesz érvényes, mert amiről a keresztség kiszolgáltatása alkalmával a szülők tettek fogadást, azt most a gyermekek is elismerik, mintegy az akkor történetekhez hozzájárulásukat adják.

Mindazoknak, akik így gondolkoznak, azt lehet tanácsolni, hogy halasszák el a keresztség kiszolgáltatását a konfirmációig.

E szerint a nézet szerint a gyermekkeresztség, nem egész cselekedet. Ha pedig az így volna, hogy a gyermekkeresztségen utólag pótolni, javítani kellene, abban az esetben az volna a helyesebb, ha egészen feladnák, mert ezzel a felfogással csak a gyermekkeresztséget támadóknak szolgáltatnánk támpontot. De nem is erről van szó. A gyermek nem veheti át a szülők által tett ígéretet. Amit a szülők magukra vállaltak, azt csak a szülők teljesíthetik. Ez egészen természetes. A nevelésnek igaz, ekkor már más az útja, midőn a gyermek ifjává serdül, azonban az a kötelezettség nem szűnik meg, hogy a keresztyén hitben neveljék.

Ez a nézet is téves!

c) Jelentékeny számmal képviselik azt a nézetet is, melyről már fentebb is szóltunk, hogy a konfirmáció az urvacsorával való élés megengedése. A fogadalomtétel az urvacsorához járulásnak valóban ünnepélyes formája. Azonban, ha csak az volna, úgy várni kellene azokra, akik ide akarnak járulni.

d) Agendás könyveink a konfirmáció egyrészét ezzel a címmel illetik: felvétel az egyházközségbe. Mindig voltak, akik a konfirmációt így értelmezték. Tegyük fel, hogy az egyházba való felvételnek az a módja helyes volna, kérdés, hogy szabad-e az ifjakat a konfirmációkor ilyen döntő fontosságú elhatározás elé állítani. Hiszen afelett kellene neki döntenie a maga 14–16 évével, hogy vajjon belépjen-e a református egyház tagjai közé?! De még súlyosabb következménye is volna, mert ezzel a lépéssel feladnánk a nép egyház álláspontját s az önkéntes tagság — szabadegyház álláspontjára helyezkednénk. Mivel azonban a mi álláspontunkat a népegyház fogalma fedi, így a konfirmáció nem jelentheti a felvételt, hanem legfeljebb az egyházhoz tartozást erősítheti meg.

e) A hitvallás és fogadalomtétel: a konfirmáció — mondják mások. Ennél az ünnepélyes fogadalomtételnél van helye, hogy a vallásról aggodalommal bár, tudatában a saját gyöngeségének, de mégis örömmel hitet tegyen, mert ha ennek az órának az emléke az élet harcában elhomályosodnék is, teljesen nem mosódhatik az el soha. Ez mind lehet igaz, de nagy kérdés, hogy később a megfontolások egy órájában nem rettenne e meg a konfirmált, nem kiáltana-e fel: abban az időben hazudtam! stb.

f) Ime az idők kényszerítő hatása alatt egyik álláspontot a másik után kell feladni. Végül is nem marad más, mint az a közönséges felfogás, hogy a konfirmáció nem más, mint ünnepélyes befejezése a vallástanításnak. Kálvin maga is a legigazabb konfirmációnak a kátétanítást tartotta. Luthernél is lehet ilyen kifejezéseket találni. Eszerint tehát a konfirmáció az ifjuságnak a keresztyén hittan főigazságaiból a gyülekezet színe előtt letett vizsgája. A fogadalomtétel emellett a felfogás mellett másodrangú. A hitvallás, melyet felmondanak, az egyház hitvallása. No, jó is volna ez az eljárás, hacsak azokat konfirmálnánk meg, akiknek a tudása elegendő, de azokat is megkonfirmáljuk, akik alig valamit, vagy semmit sem igen tudnak. *dr b.*

* * *

(Folytatása következik.)

Bihari egyházmegye közgyűlése.

A bihari egyházmegye a f. évi április hó 30-ik napján tartotta meg igen népes és látogatott közgyűlését Nagyváradon. A gyűlés élénk tárgysorozat mellett Vadai Béla esperes, elébb Udvarhelyi Béla világi tanácsbíró, majd a pontos megjelenésben tőle nem függő okokból akadályozott Telegdi József gondnok elnöklése alatt folyt le. A megnyitás és megalakulás formáságai után Kiss Károly nagyváradai, Baka Béla mezőtelegdi lelkészek mint megválasztott tanácsbírák, majd Czeglédi Sándor tanító-képviselő tették le a hivatali esküt, felajánlván értékes szolgálataikat anyaszentegyházunknak.

A tárgyalási idő tekintélyes részét a nagy gonddal készült esperesi időszaki jelentés tárgyalása foglalta le, amelynek kapcsán két püspöki leirat is előterjesztést nyert. Az esperesi jelentés az elnökségi hatáskörben végzett teendőket és az egyes egyházközségek életében tapasztalt jelenségeket megkapó vonásokban rajzolta meg. A püspöki leirat legutóbbi egyházmegyei közgyűlésnek két határozatára vonatkozott. Az egyik az elhalt paptamási-i lelkész özvegyének az egyházi törvények világos és félrenemérthető rendelkezésével ellentétben álló arra a határozatra, mely a törvényszerű kegyeleti félétet egy évre enge-

délyezvén, ezzel lehetetlenné tette a lelkeszi állás szabályszerű betöltését. A másik pedig a pelbárthidai presbytérium feloszlatása folytán keletkezett azt a határozatot, melyben az egyházmegye a pelbárthidai egyházközség ügyeinek vezetésével a tőle meglehetősen távolságra fekvő biharpüspöki-i presbytériumot bízta meg, — újabb megfontolásra ajánlotta. Az előbbi esetben a gyűlés a törvényes eljárást elrendelte, az utóbbiban pedig a törvény szellemének megfelelőbb intézkedést tett.

Az esperesi jelentés során még őszinte fájdalommal adózott a közgyűlés néh. Szücs Aladár emlékének, aki világi kálvinista kiválóságainknak egyik jellegzetes és értékes alakja volt. Az elhalt tanácsbíró családjának jegyzőkönyvileg kondoleált a közgyűlés. Ugy a világi tanácsbírói tisztségre, valamint a szintén üresedésbe került lelkeszi jegyzői tisztségre a szavazás elrendelése ez évi július 1-iki határidővel megtörtént.

Tárgyi fontosságánál fogva a tanügyi jelentések közül az új tisztviselők eskütételén kívül nagyobb emóciót váltott ki a bihari iskola ügye, hol a tankötelesek létszámának megfelelő számú tanerő nem áll rendelkezésre, amely lehetővé tette, hogy a felsőbb osztályu tanulók egy részét az állami iskolába irták be. Továbbá a székelyudvarhelyi tanítónőképző-intézet felhívása, mely az egyházmegyétől azt kéri, hogy legalább egy tanuló neveltetésének költségeit biztosítsa. A kérelem teljesíthetőnek látszik a „Sulyok-alap“ kamatainak, valamint az iskolafenntartó egyházközségeknek e célra saját helyi viszonyaiknak megfelelő mód és eszköz felhasználásával, amilyen lenne például: felolvasás, vallásos estély, tanítói nap.

Bizottsági jelentések, az egyes egyházközségektől beérkezett ügyek elintézése után déli két óra tájban a közigazgatási közgyűlés befejezést nyert, hogy a bíróság délutáni idejét kitöltse az a 6 közigazgatási és 9 fegyelmi bírósági ügy, amelynek nagy tömege nemcsak szokatlan, hanem egyszersmind szomorú következtetést enged arra a ziláltságra, amely szakgatja és sorvasztja egyházi közéletünket.

Egy jelenvolt.

FELHÍVÁS! Kérjük mindazon előfizetőnket, akik a lap előfizetési díjával még mindig hátralékban vannak, hogy ezen tartozásaikat sürgősen kiegyenlíteni sziveskedjenek, hogy részükre a lap küldését ne legyünk kénytelenek beszüntetni. **Kiadóhivatal.**

Orgonaavatás Gyantán.

Lelkészt és gyülekezetet egyaránt magasan értékelő orgonaavató ünnepség folyt le Gyantán április 14-én. Az ünnepségen Főt. Sulyok István püspök és kísérete mellett ott volt Kassay Béla, mint a nagyszalontai egyházmegye esperese, nemkülönben a környékbeli lelkészek kara is. A méreteiben külsőleg és belsőleg hatalmas városias templom tágas csarnoka ez alkalommal alig volt képes befogadni az érdeklődők impozáns seregét, amely már a kora reggeli órákban csoportosulni kezdett a templomelőtti térségen, várva és üdvözölve az odaérkező magas vendégeket. Az orgonaavatás a délelőtti istentisztelet keretében ment végbe a negyventagu egyházi énekkar közreműködésével. A magas szellemi röptű, ünnepélyes főpásztori imádság után, mint az avatóünnepség szónoka Kassay Béla esperes lépett a szószékre s Kol. 3. 16. alapján tartott lendületes és bibliai eszmékben gazdag alkalmi ünnepi beszédet. Az új orgonát megszólaltató szépmívű imádságát melodráma-szerű halk zene kísérte, amely úgy az imádságot, mint a sziveket közelebb vitte az áldásosztó Isten trónusához. Az új orgona játékasztalánál Juhász Károly nagyváradi kiváló orgonista-kántor ült, aki lebilincselő művészettel kezelte a fejedelmi hangszert. A délelőtti istentisztelet végeztével történt meg a tulajdonképeni püspökfogadtatás is amely az utcai lármát kerülendő, a templom falai között folyt le csendben, de annál bensőségesebb ünnepélyességgel. Arдай Aladár helybeli lelkész pompásan tagolt s gondolatokban gazdag üdvözlő beszédére Püspök ur válaszolt mindent átfogó bölcs szavakkal és egyenkint üdvözölte atyafiságosan a presbiterium tagjait. Majd a lelkészlakon tartott családias jellegű társasbéd után az újból zsufolásig megtelt templomban tartalmas vallásos ünnepély folyt le. A szószéki szolgálatot Nagy Zoltán belényesujlaki lelkész végezte Jakab 1., 26—27. alapján, míg az urasztalánál Juhász András fenesi lelkész tartott hiterősítő lelkes ünnepi beszédet.

Az énekkar szép énekszámait, majd egy kedves szavalat elhangzása után Arдай Aladár ismertette az orgonabeszerzés történetét és üdvözölte a megjelent vendégeket. Az orgonabeszerzés nagy feladatot rótt az agilis lelkészre, aki azonban ezt maradéknélküli buzgósággal és gyümölcsöző sikerrel oldotta meg. De mellette teljes elismerés illeti Kálnoky István helybeli orgonista-kántortanítót, aki az énekkar tanításával és az esti órákban előadott népszimű színrehozásával működött közre az orgonaavató ünnepségen, amelyen különben az orgonaépítő temesvári céget maga Wegenstein, a tulajdonos képviselte, aki stilusos és monumentálisan szép művével mindenki tetszését megnyerte.

De mindenekfölött illesse teljes elismerés azt a gyülekezetet, amely 400,000 Leit tudott áldozni az orgona beszerzésére s e ténykedésével szívét is egészen odaadta szeretett egyházának. Aldassék érte az Isten!

KÜLFÖLD

A harmadik református nagygyűlés. A Hit és Szolgálat Mozgalma, amely az elmúlt két év folyamán Budapesten az I. és II. országos református nagygyűléseket rendezte, az idei református nagygyűlés időpontját az Egyetemes Konvent Elnökségének hozzájárulásával június 8–9. napjaira tűzte ki. A nagygyűlés programját a Hit és Szolgálat Mozgalma közvetlenül husvét után teszi közzé, de már a husvétünnepet felhasználja a nagygyűlés előzetes szervezésének munkájára az ország összes gyülekezeteiben. Az idei nagygyűlés főtárgya, amely a Hit és Szolgálat Mozgalma ugyancsak a konventi elnökség jóváhagyásával állapított meg, egyrészt a református kegyesség ősi forrásaival foglalkozik, hogy utat mutasson a jövő megépítésére, másrészt a mai egyházi élet legégetőbb kérdéseit: iskolai és egyéb természetű anyagi terheit stb. A Hit és Szolgálat mozgalma abban a meggyőződésben van, hogy az anyaszentegyház a mostani időkben nem nélkülözheti azt a hatalmas erőt, amelyet a református nagygyűlésen tízezrek együttdobbanó szíve, közös vágyakozása és bátor hitvallása nyújt. Ebben az esztendőben újra együtt kell látni tíz- és tízezer reformátust, akiket táborba gyűjt a református anyaszentegyház iránti forró szeretet. Abban a hitben indul meg a szervezés munkája, hogy az elmúlt évek gyönyörű nagygyűléseit ez az esztendő meg fogja szégyeníteni: szomjazó lelkek nagy tömegei fognak felseregleni, hogy vallást tegyenek hűségükről és egyházukat újjáépíteni kész buzgóságukról.

Oroszországban a cserniarkoi helyi szovjet elhatározta a kerület utolsó apácázárdájának megszüntetését. A kiküldött hatóságot feldühödött asszonyok, lányok sokasága fogadta. A zarándokhelyet a megszenstelenítéstől védelmező tömeg ellen katonai erővel lépett fel a hatóság s többen halállal és sebekkel fizettek hithűségükért. — Moszkvában hét, eddig meghagyott kolostort, zárdát vettek el öreg, szigorú fegyelemben élő lakóiktól. A javaiktól megfosztott szerzetesek egy részét deportálták is. — Kemencsukban az orosz székesegyházból proletárotthont, a zsinagógából pedig testnevelési intézetet csináltak. — A nyomdai papír fogyatéka miatt vallásos könyvek és folyóiratok számára nem adnak többé papírt. A régi tartományi iratokat is feldolgozták papírnak. Az 1921-ben kiadott ezen rendelet szerint igen értékes ukrainai okmányok semmisültek meg, míg a múzeumok örökbecsű lefoglalt tárgyainak nagy részét a pincék dohos levegője s a patkányok emésztették el az emberiség örök kárára.

Az oroszok és Theologusok Munkaközössége nem rég tartotta meg Berlinben 5-ik, többnapos konferenciáját, melynek legfontosabb tárgya: „A büntudat előállása és jelentősége” volt. A büntudat egészségtanához az orvosok, annak különösen a lelki betegség-

geknél levő szükségességéhez a theologusok szolgáltattak értékes adatokat. Hangsúlyozták mindkét foglalkozásnak az egymásra utaltságát, így ennek a kérdésnek megbeszélésénél is: Orvos és lelkigondozó a haldoklók ágyánál. (Kál. Világ.)

A világiakat képző első tanfolyam a spandui „Hitvédő központ” rendezésében a múlt év novemberében nyílt meg s fejeződött be. Huszonnyolc különböző foglalkozású ember (művész, diakonus, volt tiszt, iparos, stb.) vett részt a munkában. A háromhetes tanfolyam a következő főbb kérdések világába vezette be a résztvevőket; egyetemes bevezetés a bibliába, a teremtés, theodicea, a csuda, a középponti keresztyén tények, az egyház és szociális erkölcsan főkérdései, a keresztyénség állásfoglalása a nagy gondolatáramlatokkal szemben, szekták, szabadgondolkodás, spiritizmus, anthroposophia, astrologia, szabadkőművesség, népies vallások stb. A közös előadások mellett a szemináriumi munka, gyakorlati munkák s megbeszélgetések is voltak. A kezdet nehézségei mellett is igen biztató s megisméltendő kísérletnek bizonyult e kezdeményezés.

Ha Jézus eljönne. Egy nagy városunk vasárnapi iskolájában a lelkipásztor azt a körkérdést adta fel a növendékeknek: Mi történnék akkor, ha Jézus most megjelenne a földön? A 9—13 éves gyermekekből álló csoport feleletei a következők voltak:

„Az lenne a legelső dolga, hogy becsukná az összes korcsmákat”. (Több, mint fele a csoportnak ezt felelte).

„A gyermekek hozzá futnának és hallgatnák a beszédét”. (12 éves felelte).

„Sokan szégyelnének hozzá menni elkövetett bűneik miatt”. (12 éves felelte).

„Sokan nem kívánnának beszélni vele, de mihelyt bajba jutnának, hozzá sietnének”. (9 éves felelte).

„Azok az emberek, akiknek a házuk most piszkos, kitakarítanák szegyenletükben”. (10 éves felelte).

„Sokan hozzá futnának, hogy kicsiny gyermekeiket javítsa meg”. (9 éves felelte).

„Megtanítaná a gyermekeket, hogy szivesek legyenek egymáshoz és jók az okatlan állatokhoz”. (9 éves felelte).

„Akkor nem látnánk verekedő gyermekeket az utcán”. (11 éves felelte).

„Új házakat építtetne a szegények számára”. (9 éves felelte).

„Sok jól tenne a szegényekért, felkeresné őket, beszélne nekik”. (13 éves felelte).

„Az emberek nem sztrájkolnának többet”. (13 éves felelte).

„Az emberek nem tartanának többé madarakat fogságban”. (9 éves felelte).

Németországban 83 elmeegógyintézet és ideg orvos tudományos szaklapokban a következő felhívást bocsátotta közre: „Óva intünk mindenkit, ne engedje ifjuságunk szívében a keresztyén hitet a legcsekélyebb mértékben sem elgyengíteni, mert az a mi felette viharos és mozgalmás napjainkban a léleknek legbiztosabb mentőhorgonya. A keresztyén vallás még mindig és bizonyára mindenkor is, a legjobb erkölcsan, a legjobb szociálizmus”.

HIREK

Hálaadó ünnepélyes istentiszteletet tartott a szatmári gyülekezet abból az alkalomból, hogy villanyvilágítását és orgonajavitását teljesen befejezte. A két munka csaknem 200,000 leibe került, ami a hívek önkéntes adakozásából gyült össze. A nagy csillárt 40,000 leiért egy házaspár: Kenyeres István és felesége készítette, míg az egyes fal karok más-más családok adományából létesültek. Az adakozás oly bőkezű volt, mint a harangakció alkalmával, midőn a harangok árán felül 100,000 lei maradt meg a templomrenoválás céljára, míg most egy 40,000 leies alap, melynek kamatai a villanyvilágítás költségeinek fedezésére szolgálnak. A hálaadó istentisztelet délután 6 órakor volt. A gyülekezet éneke után az akadályoztatása miatt nem jöhetett Kovács Károly köszegremetei lelkész költői szépségekben gazdag imádságát Boros Jenő helybeli lelkész olvasta fel. Majd a Lorántffy vegyeskar énekelt zenekari kísérettel. Az Igét II. Móz. 25. r. 1. és 8. v. alapján Szabó Zoltán, székelyhídi lelkész hirdette építő és fölemelő hatással. Bendiner Nándor helybeli zenedei igazgató, orgonaművész két mesteri orgonajátékkal, Domokos Mária két művészi énekszámmal, Martini Berta hatásos szavalattal működtek közre. Kivülök még a református férfikar énekelt. Csecskedy Károly helybeli organistakántor egy bevezető preludiumot, Saja Sándor németi-i organistakántor egy bezáró indulót adtak elő a tőlük megszokott művészettel. A vailásos ünnepélyt a gyülekezet éneke zárta be.

Igazgató változás a szatmári református leánygimnáziumba. A szatmári leánygimnázium igazgatónője, özv. Demjén Sándorné Molnár Ilona, ki több mint 30 évig volt igazgatója a tisztos multu felső leányiskolának, az intézet érdekében állásáról lemondott. Helyébe az ig. tanács Bakcsy Domokosné választotta meg. Midőn elismeréssel adózunk a régi igazgatónőnek ez önfeláldozó tettéért, hálával gondolunk kiváló működésére, mely egykor oly virágzóvá tette a három, sőt négy tagozatu „nőnövelde“-t és kívánjuk, hogy mint tanár sokáig működhessék pályáján. Az új igazgatót szeretettel köszöntjük azzal az óhajtalal, hogy vezetése alatt virágozzék fel ismét a régi iskola.

A református intelligencia érdekes összefogását látjuk Szegeden, ahol most alakult meg a Református Intelligens Férfiak Társasága. Első összejövelete február 16-án volt, amikor a bevezető előadást dr. Buza László egyet. tanár tartotta „Kereszt a református templomokon“ címen. Az intelligencia evangelizálásának és református öntudatra ébredésének ez a módja áldásos eredményeket szülne más gyülekezetekben is.

A mohamedán ifjak Egyiptomban, Palesztinában és Szíriában a keresztyén ifjusági egyesületek mintájára szervezkednek, azzal a különbséggel, hogy ők nem keresztyének. A péntek napnak a megünneplésére nagy súlyt helyeznek, hogy ezáltal a zsidóktól és keresztyénektől magukat megkülönböztessék.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.
1531—1929 II. szám.

A kebelbeli egyházközségek esperesi, lelkészi, középfoku és elemi iskolák igazgatói hivatalainak.

A múlt évi egyházkerületi közgyűlés 63. sz. határozatával felhívta a központi hivatalt, hogy a több oldalról beérkezett előterjesztések figyelembevételével a „Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézet” átszervezése tárgyában készítsen javaslatot és mérlegtervezetet és ezeket tájékozás végett az egyházmegyéknek küldje meg.

A központi hivatal a felhívásnak eleget téve, munkálatát a Végrehajtóbizottságnak tárgyalás végett be is mutatta. A bizottság azonban arra tekintettel, hogy a kultuskormány a kongrua-törvényt elkészíteni szándékozik, sőt idevonatkozó munkálatát már meg is kezdette, amennyiben a tervezett kongrua-törvény nagyon is lényeges változásokat idézhet elő a számításoknak szilárd alapjául szolgáló államsegély mérvében, aképen határozott célszerűségi okokból, hogy az átszervezést a törvény megismerése utáni időre kell halasztani s erről az egyházmegyék értesítését elrendelte. De mert a halasztási iratok közzététele után az egyházmegyék egyike és másika részéről az a kívánalom nyilatkozott meg, hogy a tervezett kongrua-törvényre való tekintet nélkül is a Végrehajtóbizottság bocsássa közre munkálatát, habár nemcsak hirlapi, de hivatalos értesítés megerősítette a kultuszminisztériumnak azt a szándékát, hogy a törvényt már a folyó évi szeptemberében tető alá hozni akarja, a központi hivatal munkálatainak összes anyagát a Végrehajtóbizottság letárgyalva s mivel az egyházmegyék tavaszi közgyűlésüket már nagyobb részben megtartották, a munkálattal való foglalkozás, véleményalkotás és az esetleges javaslatok előterjesztése végelt úgy intézkedett, hogy a hivatalos lapban az „Alapszabály” módosított szövegét és számításokat közzéteszi. Ehezképest azal a kéréssel közlöm a szóban forgó munkálatot, hogy azok az egyházmegyék, amelyeknek még módjukban áll gyűléseiken a munkálattal való foglalkozás, tegyék le a tárgyalás asztalára; ahol pedig ez már lehetetlen, gondoskodjanak, hogy észrevételeiket az egyházkerületi közgyűléshez valamilyen alakban eljuttassák.

Oradea—Nagyvárad, 1929 május 3.

Atyafiságos szeretettel: *Sulyok István*, püspök.

**A Királyhágómelléki Református Egyházkerület
Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézetének
ALAPSZABÁLYA.**

ELSO FEJEZET.

Általános határozatok.

Megalakulás, kötelezett és jogosított tagok.

1. §. A romániai Királyhágómelléki Református Egyházkerület az 1926. évi december hó 16-án tartott közgyűlésének 156. sz. határozatával a főhatósága alá tartozó egyházközségek rendes, segéd, vallástanító-lelkészi, továbbá az E. T. VI. tc. ben felsorolt köznevelési és közoktatási szervezetek összes tanárai és tanítói, állandó vallástanítói, végül az egyházközségek önálló énekvezérei és a püspöki hivatal tisztviselői részére Nyugdíj és Gyámintézetet létesített.

Ezen Nyugdíj és Gyámintézetet az 1929. május hó 1-ik tartott egyházkerületi közgyűlés az előbbi intézet Alapszabálya VII. Záróhatározatának 22. §-a alapján „Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézet”-té alakította át.

2. §. A Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézet tagjai: vagy kötelezett, vagy jogosított tagok.

Kötelezett tag: minden rendes, segéd, vallástanító-lelkész, theologiai tanár, kik 1921 július hó 1-én már szolgálatban állottak, vagy pedig ez után léptek, vagy lépnek szolgálatba. Kötelezett tag a püspöki hivatalnak és egyházkerületnek minden lelkészi jellegű tisztviselője.

Jogosított tag: a közép, szak és elemi iskolák minden rendes és állandó jellegű tanára, tanítója, vallástanítója, valamint az egyházközségek önálló énekvezére és a püspöki hivatalnak, továbbá az egyházkerületnek nemlelkész jellegű tisztviselője.

Jogosított tagok az intézetbe való belépés jogát csak a rendes szolgálatba lépésüktől számított 2 éven belül gyakorolhatják és ezen időn túl felvételüket nem kérhetik. Azok a jogosított tagok, akik 1928 január hó 1-én már rendes szolgálatban állottak, de belépési jogukat még nem gyakorolták, ezen jogukat csak legkésőbb 1929 december hó 31-ig gyakorolhatják s ezen időn túl felvételüket nem kérhetik.

MÁSODIK FEJEZET.

A belépés feltételei, tagsági díjak.

3. §. Mind a kötelezett, mind a jogosított tagok a belépéskor kötelesek fizetni:

1. belépési járulékot;

2. évi tagdíjat.

Belépési járulék: 12.000 Lei.

Évi tagdíjként kötelezett tagok az államtól élvezett, vagy a jövőben élvezendő államsegély 12%-át tartoznak befizetni 1929. évi január hó 1-től kezdődőleg, mely összeg az államsegélyt élvező tagoknál az államsegélyből visszatartatik.

Évi tagdíjként jogosított tagok azt az összeget tartoznak 1929 január hó 1-től kezdődőleg befizetni, amelyik összeg megfelel az államsegélyt élvező és kötelezett tagok 10% os tagdíjának, figyelembevéve a velük egyenlő szolgálati idejü és családi állapotú kötelezett tagok díját.

Jogosított tagoknak joguk van ahhoz is, hogy az előbbi pontban körülírt kötelezettségeik 50% os vállalása mellett a kötelezett tagok javára megállapított jogosítványok 50%-át igényeljék.

A jelenlegi jogosított tagoknak jelen Alapszabály életbelépésétől számított 3 hónap alatt, új belépő tagoknak pedig a belépéskor kell kinyilatkoztatniok, hogy a nyugdíjjogosultság melyik módozatát kívánják igénybe venni. A régi tagok nyilatkozatának elmaradása azt jelenti, hogy a 10%-os teherviselést elfogadják.

4. §. Minden egyházközség úgy a kötelezett, mint a jogosított tagok után évi 500 lei *fenntartói járulékot* tartozik a Nyugdíjintézet pénztárába befizetni, legkésőbb minden év október hó 31-ik napjáig.

5. §. Az a jogosított tag, aki az előírt belépési járulékot, évi tagdíjat, vagy a késedelemben lévő fenntartó által ki nem fizetett fenntartói járulékot az esedékesség idejében a Nyugdíjintézeti Végrehajtó-Bizottság által az intézeti tagok sorából törölendő s erről a törölt tag hivatalosan értesítendő. Az ilyen törölt tag az általa befizetett járulék visszafizetésére semmiféle igényt nem tarthat, s újabb felvételét sem kérheti.

HARMADIK FEJEZET.

Nyugdíj, özvegyi, árva és temetkezési segély.

6. §. *Nyugdíj* a 40-ik szolgálati év betöltése után évi 60.000 lei, amely 10 évi szolgálat után 40%-ra s minden következő szolgálati év után 2-2%-ra emelkedik.

A 40-ik szolgálati év betöltése címén azonban az intézeti tag az 1939. év január hó 1-ig terjedő idő alatt csak úgy tarthat nyugdíjra igényt, ha a nyugdíjintézeti Végrehajtó-Bizottság

azt a kérelmező korára, egészségi állapotára s az általános egyházi érdekekre tekintettel, a nyugdíjaztatást indokoltnak találja.

7. §. 10 szolgálati év előtt nyugdíj senkinek sem adható

8. § Ha a nyugdíjintézet valamelyik tagja állandó jellegű testi, vagy lelki fogyatkozás miatt hivatalát nem folytathatná, amennyiben *nőtlen* tag, 10 évi szolgálat be nem töltése előtt az 5 évig befizetett járulékainak egyszeresét, 5 éven túl 10 évig befizetett járulékainak kétszeresét kapja végkielégítésképen.

Ha az ilyen tag *nős*, felesége özvegynek, gyermekei pedig árváknak tekintendők, s ezek az alapszabályszerű illetményeket kapják, amelyből a 10 évi időtartamig az egyes évekre eső és megállapított járulékok levonatnak.

9. §. A nyugdíjintézet tagjainak özvegyei évi 30.000 lei ellátmányban részesülnek.

10. §. A nyugdíjintézeti tag *árvái* 3 árváig személyenként évi 1000 lei s azon felüli árvák évi 500 lei segélyben részesülnek.

Ha a segélyezési idő letelése előtt a gyermekek apátlan és anyátlan árvákká válnak, akkor őket együttesen neveltetési segély címén az özvegy édesanya által élvezett ellátmány illeti meg, de ezen összegből 10 éven belül az Alapszabály szerinti járulékok levonandók.

11. §. Azok az özvegyek, akik a régi Református Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézettől nyerték az impérium változásáig ellátmányukat, kivételképen évi 12.000 lei segélyben részesülnek.

Az apátlan árvák abban az esetben, ha az anya újabb házasságra nem lépett, évi 4000 lei, a teljes árvák pedig az anyáknak biztosított évi 12000 leit kapják az ellátás korhatáráig.

12. §. Az intézeti tag elhalálozásakor a tag özvegye, vagy árvái 8000 lei temetkezési segélyben részesülnek.

NEGYEDIK FEJEZET.

Nyugdíj, özvegyi ellátmány és árvasegély díj esedékessége.

13. § A *nyugdíj* folyósítása a szolgálati évek figyelembe vételével attól az időponttól válik esedékessé, mikor az intézet Végrehajtó-Bizottsága annak folyósítását megállapította.

14. §. A nyugdíjazás iránti kérelem az egyházmegye közgyűlése által 5 évre választott bizottság indokolt javaslata, továbbá az egyházkerület által 5 évre választott Végrehajtó-Bizottság határozata alapján történik, ha a nyugdíjazás testi, vagy lelki munkaképtelenség miatt kérelmeztetik.

A bizottságot az egyházkerület közgyűlése belátása szerinti tagokból alakítja meg.

Elnöke azonban mindég az esperes, illetőleg a püspök.

15. §. A kérelmezés esetén az egyházmegyei nyugdíjbizottság a kérvényezőnek saját lakásán közhatósági orvos által két bizottsági tag jelenlétében való megvizsgáltatását rendeli el, megengedvén a kérvényezőnek, hogy a közhatósági orvoson kívül saját költségére maga is hívhasson más orvost is, akinek szakvéleménye a bizottsághoz szintén felterjesztendő.

Az orvosi vizsgálatok eredményéhez képest a hivatal további viselésére való képtelenségre nézve nemcsak az orvos, illetőleg orvosok szakvéleményét, hanem a saját észrevételeit is a nyugdíjazást ajánló, vagy megtagadó javaslatával együtt az egyházmegyei bizottság jegyzőkönyvbe foglalja s e jegyzőkönyvet az ügyiratokkal együtt az esperes a püspökhöz, mint a Végrehajtó Bizottság elnökéhez terjeszti fel.

16. §. A Végrehajtó Bizottság a beterjesztett ügyiratok alapján a nyugdíjazást vagy elrendeli, vagy elutasítja, mely utóbbi esetben az elutasított tag az egyházkerület közgyűléséhez a határozat kézbesítésétől számított 30 nap alatt felebbezéssel élhet.

17. §. Az a kötelezett és jogosított tag, aki a teljes szolgálati idő betöltése alapján kéri nyugdíjaztatását, csakis azokat az okmányokat tartozik az illetékes helyen benyújtani, melyek a 40-ik szolgálati évet igazolják.

18. §. Az az özvegy, akinek elhalt férje lelkész, vagy tanító volt, az E. T. ben biztosított kegyeleti félesztendő letelte után lép özvegyi ellátmányának élvezetébe.

Ha pedig az elhalt férj más jellegű volt, attól az időtől kapja ellátmányát, mikor elhalt férjének fizetési élvezete megszűnt, mindég az elhalálozás napját követő hó elsejétől kezdődőleg.

19. §. A nyugdíjintézeti tag *árvái* a halálozást követő hónap első napjától kapják a neveltetési segélyt, kivéve azon lelkészi és tanítói árvákat, akiket a E. T. II. t. c. 75. és 76. §-ai, illetőleg a E. T. VI. t. c. 32. §-a szerint kegyeleti félév illet meg.

20. §. Özvegyi nyugdíjra csak az a nő tarthat igényt, aki elhalt férjével ennek tényleges szolgálata idején, vagy ezt megelőzőleg lépett házasságra, férjével haláláig együtt élt és kifogástalan erkölcsi életet folytat.

Az az özvegy, aki elhalt férjével annak 60. életéves kora után kötött házasságot, állandó ellátást csak abban az esetben igényelhet, ha a férjével legalább 5 évi házasságban élt.

Az az özvegy, aki a férjével való együttélést a saját hibájából megszakította ellátmányra igényt nem tarthat. De ha a különélés beigazoltan nem az ő hibájából következett be, az ellátmányhoz való jogigénye érintetlen marad. Nem tarthat igényt özvegyi ellátmányra az a nő sem, aki férjétől törvényesen elvált. A gyermekek azonban, ha a segélyezés föltételei egyébként fennállanak, mint szülőtlén árvák *árvasegélyre jogosultak*.

Az az özvegy, aki erkölcstelen életet folytat, vagy akit valamely büntett, vagy nyereségvágyból, vagy a közerkölcsiséget sértő vétség miatt a polgári bíróság elítél, az ellátmányhoz való jogát nem érvényesítheti, sőt ebből az okból a már megszerzett jogigényt is elveszíti, de férjétől származott gyermekei, amennyiben a segélyezés föltételei megvannak, szülőtlén árváknak tekintendők.

Annak az intézeti tagnak a neje és gyermekei, aki egyházi jogerős fegyelmi ítélet folytán hivatali állását elveszítette, özvegynek, illetőleg árváknak tekintendők és részükre a Végrehajtóbizottság meghallgatása után az egyházkerületi közgyűlés dönt az illetmény, vagy segély nyújtása felett.

21. §. A nyugdíj illetményeket és neveltetési segélyeket a nyugdíjintézeti pénztár az érdekelteknek esperesi igazolással ellátott nyugták ellenében évnegyedenként utólagosan fizeti ki.

ÖTÖDIK FEJEZET.

A nyugdíj, özvegyi ellátmány és árvasegély megszűnése.

22. §. A nyugdíj megszűnik, ha a nyugdíjazott

- a) a református vallásból kitér,
- b) aki állását elhagyja, vagy arról lemond,
- c) ha hivatal vesztésre jogerősen elítélik,
- d) ha a református egyházon kívül álló testületnél, vagy intézménynél állandó nyugdíj ellátmányt nyer.
- e) ha meghalt.

Az *özvegyi* nyugdíj megszűnik, ha

- a) az özvegy ismét férjhez megy,
- b) ha a református vallásból kitér,
- c) ha meghal.

A *neveltetési*, esetleg *árvasegély* megszűnik, ha

- a) a fiu árva életének 22 ik, a nő pedig 20-ik életévét betölti, vagy ha ezt megelőzőleg férjhez megy, vagy ha úgy a fiu, mint a leány árva megélhetését biztosító munkakeresethez és állandó jövedelmi forráshoz jut. [A testi, vagy lelkipoggyatkozás

miatt teljesen kereset képtelen árvák ezen életkoron túl is évről-évre rendes árvasegélyben részesíthetők],

- b) a református vallásból kitér,
- c) meghal.

HATODIK FEJEZET.

A Nyugdíj- és Özvegy-Árvagyámintézet alaptőkéje, évi jövedelme és kezelése.

23. §. A Nyugdíj és Özvegy Árvagyámintézet alaptőkéje áll:

1. abból az összegből, melyet az 1928 december hó 31-én lezárt nyugdíjintézeti számadás intézeti tőke állaga gyanánt mutat,
2. azokból az összegekből, amiket a jövőben belépő kötelezett, vagy belépni akaró jogosított tagok belépési járulékképpen jelen szabályzat alapján befizetni kötelesek,
3. minden évi nagypéntek ünnepi perselypénzből,
4. alapítványokból.

24. §. Minden kötelezett és jogosított tag köteles a belépési járulékot a belépés napjától számított 3 éven belül kamatmentesen befizetni.

25. §. A Nyugdíj és Özvegy Árvagyámintézet évi jövedelmeit képezik:

- a) az intézeti tőke kamatai,
- b) az évi tagdíj. Befizetendő az intézeti tagok által havonként előre. Ez az összeg az államsegélyt élvező tagoknál az államsegélyből tartatik vissza,
- c) az egyházközségeknek, illetőleg az iskolákat fenntartó testületeknek fenntartói járulékaik, mely minden intézeti tag után évi 500 leiben állapítatik meg.

Az egyházközségi, illetőleg fenntartói járulékok minden év október hó 31-ik napjáig befizetendők.

26. §. Az egyházközségek és fenntartótestületek által a kötelezett és jogosított tagok után fizetendő fenntartói járulékok befizetéséért a fenntartótestületeket és intézeti tagokat egyetemleges kötelezettség terheli. Amennyiben a fenntartói járulékok az Alapszabályban meghatározott időpontban befizetést nem nyerének, az érdekelt intézeti tag előzetes felhívásra a saját személye után fizetendő fenntartói járulékot és kamatait 8 nap alatt befizetni köteles, fenntartatván az intézeti tagnak az általa befizetett fenntartói járulékok tekintetében a mulasztó egyházzal, vagy fenntartótestülettel szemben a visszkereseti joga, amelyet a E. T. V. t. c. 33. §-ának 5. pontja alapján közigazgatási birói uton érvényesíthet.

HETEDIK FEJEZET.

A befizetett járulékok visszatérítése.

27. §. Azok a tagok, akik a Királyhágómelléki Református Egyházkerületből az Erdélyi Református Egyházkerület kötelékébe lépnek át a Nyugdíj és Özvegy Árva Gyámintézet javára teljesített befizetéseiket kamat nélkül visszakérhetik. Viszont azok a tagok, akik az Erdélyi Egyházkerület kebeléből lépnek át a Királyhágómelléki Református Egyházkerület kötelékébe a belépésük alkalmával a 3 §-ban körülírt összeget kötelesek beszolgáltatni.

28. §. A befizetett járulékok visszaadásának a 27. § ban megjelölt eset kivételével más címen helye nem lehet.

NYOLCADIK FEJEZET.

A Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézet vagyonának kezelése, ügyvitele és ügyeinek intézése.

29. §. A Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézet vagyonának kezelése és ellenőrzése az egyházkerület hatáskörébe tartozik.

Ugyancsak az egyházkerület közgyűlésének jogkörébe tartozik az Alapszabályok módosítása az évi tagdíjak és járulékok megváltoztatása, de mindenkor a Végrehajtóbizottság javaslata alapján.

30. §. A Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézet anyagi és szellemi ügyeit az egyházkerület a Végrehajtóbizottság által vezeteti, melyet a közgyűlés 5 évre szóló megbizással akképen alakít meg, hogy a nyugdíjintézetbe tartozó mindegyik tisztviselői tagozat képviseltetést nyer és pedig a lelkészek 2, a tanárok és tanítók 1—1 és az egyházkerület 1 taggal. A Végrehajtóbizottságnak hivatalból tagjai az egyházkerületi ügyész, pénztáros és számvevő. A bizottságnak hivatalból elnöke az egyházkerület püspöke.

31. §. A Végrehajtóbizottság a Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézet szellemi és anyagi ügyeiről, minden évben a szabályszerűen lezárt és megvizsgált számadás kapcsán az egyházkerületi közgyűléshez jelent, melynek előterjesztése során a közgyűlés a számadás végérvényes jóváhagyása, ugyancsak a számadási felelőséggel tartozó tisztviselők felmentése, vagy marasztalása tárgyában határoz.

32. §. Az egyházkerület közgyűlése minden év első közgyűlésében névszerinti való szavazással állapítja meg a Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézet pénzvagyonának mi módon való gyümölcsöztetését, valamint azt is, hogy Takarékpénztári betét-

képen való kezelés esetén a készpénz vagyon, mely intézeteknél és milyen feltételek alatt helyeztessék el.

Jogositott a Végrehajtóbizottság arra, hogy a Nyugdíj Özvegy-Árva Gyámintézet alaptőkéjének 50%-át kölcsönképen első helyen biztosított bekebelezés mellett ingatlanokra, vagy egyházközségeknek a külön „kölcsönkihelyezési szabályzatban” lefektetett módozatok szerint kiadja.

33. §. A Végrehajtóbizottság legalább évnegyedenként ülést tart, amelyen dönt a beérkezett és nyugdíjazásra váró ügyek felett, továbbá az egyházkerülettől nyert utasításnak megfelelően a vagyonkihelyezés, értékesítés tekintetében intézkedik. Érvényes határozathozatalra az elnökségen kívül legalább 3 szavazó tag jelenléte szükséges. Az anyagi ügyekben pedig ezen kívül az egyházkerületi ügyész megkérdezése elkerülhetetlen.

34. §. A Végrehajtóbizottság határozata ellen 30 napon belül az érdekelt felek részéről az egyházkerületi közgyűléshez beadandó felebbezésnek van helye.

KILENCEDIK FEJEZET.

Záró határozatok.

35. §. Jelen Alapszabály nem érinti az egyházmegyéknek hasonló intézmények megszervezésére irányuló jogát. Ugy szintén nem korlátozza az egyházmegyékben ezidőszerint működő Nyugdíj, vagy Özvegy-Árva Gyámintézetek fennállását sem.

36. §. Az egyházközségek azonban jelen Alapszabályok szerint működő egyházkerületi Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézeteken kívül más hasonló célú intézetek javára hozzájárulásra nem kötelezhetők.

37. §. Jelen Alapszabály alapján nyugdíj, özvegyi járulék, neveltetési segély, továbbá végkielégítés folyósítása és megszüntetése körül felmerülő vitás kérdésekben az Egyházkerületi közgyűlés, mint felebbezési fórum dönt.

38. §. Fentartatik a jog arra, hogy az egyházkerület minden 10 évben matematikai mérleget készíttessen, aminek eredményéhez képest a szükséges változtatások az egyházkerület közgyűlése útján eszközöltessenek.

39. §. Az Egyházkerületi Közgyűlés a Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézet részére külön kezelési és ügyrendi szabályzatot készített.

Jelen módosított Alapszabályt tárgyalta a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Nyugdíj és Gyámintézetének Végrehajtó-Bizottsága 1929.....ülése és jóváhagyta az Egyházkerület 1929.....tartott közgyűlése.

Tanügyi; 1508—1929-II. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Iskolafenntartó Testületnek.* A hivatalos lap 1928 dec. hó 8-iki számában, a 613 ik oldalon megjelent 5442—1928-II. sz. körrendelet száma nyomdahiba következtében 5444-nek van feltüntetve. A hiba úgy a hivatalos lapban, mint az iktatókönyvben kijavítandó. Oradea—Nagyvárad, 1929 április 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

1402—1929-I. sz. KORRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Esperesi és Lelkeszi Hivatalnak.* Szives tudomásul vétel és az ügy meleg felkarolása céljából közreadom a Romániai Magyar Dalosszövetség alábbi felhívását, mely az érdekelteket a folyó évi július 8—28-ig Kolozsvárt rendezendő karnagy- és kántortovábbképző tanfolyamról tájékoztatja. „Romániai Magyar Dalosszövetség. Szám: 393—1929. A Romániai Magyar Dalosszövetség 1929 július 8—28-ig háromhetes karnagy- és kántortovábbképző tanfolyamot rendez. Tantárgyak: zeneelmélet, összhangzattan, hangszereléstan, formatan, zenetörténet, zeneesztétika, énekkari gyakorlat, művészi ének, liturgia, egyházi ének és orgona. A tanfolyamon részt vehetnek a dalárdák karnagyai, az egyházak kántorai, továbbá lelkészek, tanítójelöltek és mindazok, kik a zenében továbbképzést óhajtanak nyerni. A tanfolyam tandíjmentes, de a szállás és ellátás költségeit minden hallgató önmaga fedezi. A dalosszövetség vezetősége azonban gondoskodik arról, hogy a szállás és az élelmezés minimális legyen. Előreláthatóan már most jelezhetjük, hogy a szállás az egész időnyre fejenként 200 Lei, a napi háromszori étkezés pedig 60 Leibe kerül. A karnagyok és kántorok hassanak oda, hogy a dalárda, illetve az egyház egészben fedezze a tanfolyam költségeit. A tanfolyam végeztével vizsga lesz s erről minden hallgató bizonyítványt kap. A tanfolyam előadó rendes tanárai: Gokler Antal, Nemes Elemér, Veress Gábor és Tárca Bertalan. Ezen kívül mint óraadó tanárok közre fognak működni minden felekezeti részéről egy-egy theologiai tanár, kik a liturgiát adják elő, egy egyetemi orvosprofesszor, a gégeről és általában az éneklő szervekről fog szemléltető előadást tartani. Egy konzervatoriumi tanár pedig a művészi éneklést fogja tanítani. Mint alkalmi előadók Gyallay Domokos és keöpeci Sebestyén József és esetleg mások is közre fognak működni. A tanfolyam szabadóráiban a Kolozsvárt található gyűjteményeket muzeumokat és gyárakat fogjuk bemutatni. Esetleg kirándulást is fogunk rendezni a közelbe. A tanfolyam végeztével hangverseny és karmesteri országos kongresszus lesz mit a dalosszövetség közgyűlése és dalünnepély fog követni. Felkérjük mindazokat, akik ezen a tanfolyamon részt akarnak venni, hogy eziránti szándékukat legkésőbb f. évi június 1-ig jelentsék be a következő címre: Tárca Bertalan, főtitkár, Cluj Ref. Kollégium, Cluj—Kolozsvár, 1929 április 17. Dr. Inczedy Joksmán Ödön, elnök. Tárca Bertalan, főtitkár“. — Oradea—Nagyvárad, 1929 április 30. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

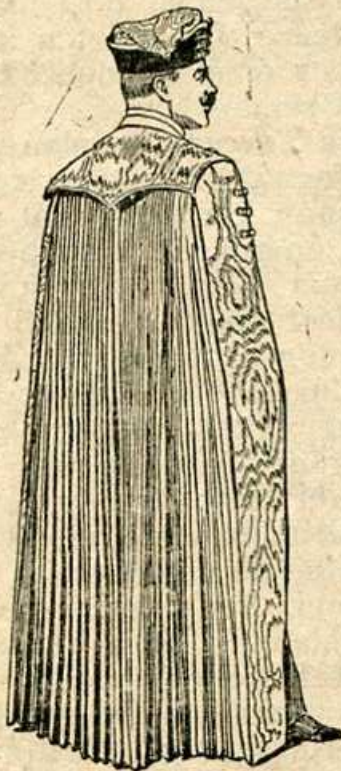

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Irattejesztésében beszerezhetőik:

Családi biblia	932 sz.	Lei 250
"	922 "	" 160
"	925 "	" 400
"	923 "	" 200
Középn.	909 "	" 100
"	908 "	" 90
"	915 "	" 400
"	912 "	" 150
Kis alaku	907 "	" 300
Ujszövetség	963 "	" 60
"	961 "	" 35
"	965 "	" 150
"	954 "	" 25
" zsolt. nélk.	952 sz.	" 20
Ravasz L.: „Hazafelé“		" 200
„Maradj velem“		" 80
Zsoltár kicsi		" 82
Csathóné: Jutalomkönyv		" 16

ÜNNEPNAPOK:

I. sorozat számonként	Lei 4
II. " "	" 4
Képek a multból	" 8
Hol az igazság?	" 5
Verses magyar krónika	" 40
Az Ur csodásan működik	" 16
Gyöngyvirág	" 40
Öntudatos kálvinizmus	" 50
Vallásos versek gyűjt.	" 35
A Vezető könyve	" 90
Akikre nem volt méltó a világ	" 42
A valláspszichológia fej- lődésének története	" 120
Lelkészi hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba adatnak-	

**Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkész urak részére
a palást.**

**Kérem a Nőegyletek stb.
nb. rendelését.**

SZÁNTÓ JÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatványok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1— Lei
21×34 cm. méretben, nagyon szép kivitelű, három színnel nyomtatva 2·50 Lei
24×31 cm. méretben, dus aranyozással és még két színnel nyom-
tatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon
szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16— Lei

Beszerezhető :

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14

50 példányig való rendelésnél 10 %, 50 darabon felüli rendelésnél 20 %
árengedményt nyújtunk.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszabeni harangöntők

ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült

templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
téseket adni. 18

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöthy Ö.-u.) 2.
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Flók: Fugyoásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

**Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik helibelét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triezsi „Adria”
biztosító-társaságát. 18**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
 Nagytiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
 Jud. Bihor
 Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 18

Szives tudomására hozzuk,
 hogy a

nagybetűs énekeskönyv

1926. évi kiadása teljesen

elfogyott.

Pótlásról intézkedés történt.

A törvénynek megfelelő és
 legjobb mintájú

Act de angajament Egyezségi okmány

darabonként 2 Leiért

kapható **Béres Károly** könyv-
kereskedésében Oradea.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 18

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
 harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghuzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Liturgia és lelkészválasztási törvény.

Romániában a zsinat küszöbén állván, minden különösebb megokolás nélkül is megérthető, hogy a magyarországi reformátusok zsinatának törvényalkotását a legélénkebb figyelemmel kísérik. Igaz ugyan, hogy az ott megalkotott törvények bizonyos tekintetben teljesen más követelmények kielégítésére irányulnak, de vannak országhatárokon felül álló érintkezési pontok, melyek a nagy protestáns elveknek lehetőleg azonos kielégítését követelik meg.

Ilyen mindenekelőtt a liturgiának nagy kérdése. Már az 1904—1907-iki zsinatra amint emlékezünk vissza, előkészítést nyert az egyetemes konvent megbízása folytán „Isteni-tiszteleti Rendtartás a magyarországi református keresztyén egyházban” cím alatt egy igen terjedelmes bizottsági munkálat a boldogemlékü Novák Lajos kiváló sárospataki theológiai tanár összeállításában. Az egységes liturgia megalkotása azonban akkor elmaradt, míg a mostani zsinat legutóbb bezárult ciklusa Ravasz László dr püspök hatalmas előterjesztése ezt a nagyjelentőségű kérdést dűlőre vitte. A kiváló püspök előadása, amint a tudósítások kiemelik, „tudományos előadásnak kitűnő, predikációnak pedig remek volt. Többet és jobbat senki sem mondhatott volna, minden beszéd csak lejjebb szállította volna az emelkedett hangulatot, melyet Ravasz László beszéde kiváltott.”

A bizottsági munkálatot mélyen szántó, alapos tárgyalás követte, mignem a zsinat harmadik ülésében érdemi befejezést nyert. Az érdekes momentumok közül kiemeljük, hogy Hegedüs Lórántnak a református templomokon a kereszt alkalmazására vonatkozó javaslatát a zsinat elvetette. A konfirmációra nézve a korhatárt illetőleg, határozott intézkedés

nem történt, hanem a konventre bizta a zsinat a korhatár kiterjesztését. Keresztelésnél keresztszülék csak keresztyének lehetnek. Az urvacsorát legalább hatszor kell kiszolgáltatni évenként, s a külön kehely használata is megengedhető. A temetést kizárólag lelkésszel lehet végeztetni, s a temetőben ige olvasandó és a „Credó“ elmondandó. Az új rend 1931, január hó 1. napján lép életbe, melyhez a végrehajtási utasítást a konvent készíti el.

Közismert, hogy a lelkészválasztó-bizottsági törvénytervezetet sajtóban és a különböző egyházi gyűléseken óriási érdeklődés és szóharc kísérte. Nem csoda, hiszen nagy elvi kérdések fölött kellett döntenet. Az átdolgozott és a zsinati tárgyalásnak alapjául szolgáló Maklár-féle javaslat, mely az egyházmegyék óhajtásait is kellő figyelembe részesítette, fölvette a jelölést és a lelkészi állásoknak két csoportba osztását. A 2000 lélekszámnál nagyobb állásokra csak hosszabb szolgálat után lehet meghívás vagy választás. Egyébként a meghívás mindenütt lehetséges. Ha nem sikerül, a pályázat következik s a pályázók elbírálását az egyházközség, egyházmegye és egyházkerület küldötteiből alakított bizottság végzi, amely a 2000 lelken felüli egyházközségek állására jelöl, a többibe pedig ajánl a pályázók közül. Ajánlás esetén mást is meg lehet választani, jelölés esetében azonban csak a jelöltet. Érdekes, hogy a meghívást háromszor lehet megkísérelni.

A hírlapi tudósításokból azt látjuk, hogy az elnapolt zsinat a törvény tárgyalása közben megállott, s a nagy elvi kérdések megharcolása után újabb erőt gyűjt a továbbiakra, mert sok nehéz kérdés marad még föl a törvényalkotó zsinat előtt, hogy munkálata az egyház vitális érdekeinek és az idők szellemének is megfelelő befejezést nyerhessen.

| AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR |

Üzo. Bögös Lajosné szül. Kun Anna, a megszűnt nagyváradi református tanítónőképző-intézetnek volt tanárnője, s a református leányinternátusnak 1903—1918. években igazgatónője, aki az internátus melletti egyházi épületben tíz év óta csöndes visszavonultságban élt, hosszas szenvedés után, e hó 7-ik napján délután jobblétre szenderült. A megboldogult férjhezmenetele előtt Nagyvárad város felsőleányiskolájánál viselt tanárnői, majd igazgatónői állást. Földi maradványait e hó 9-én temették el. Koporsója felett Sulyok István püspök imádkozott, a sirnál Csernák Béla az internátus igazgatótanácsának elnöke szolgált. — A nagyműveltségű és gyöngédlelkű nő emléke legyen áldott közöttünk!

Miként módosítandó a konfirmáció különös tekintettel a konfirmándusok hitvallás- és fogadalomtételére?*

Mindent megfontolva a kérdés tehát az: fent kell-e a mai formájában, vagyis a fogadalom tétellel együtt a konfirmációt tartani, vagy pedig nem?!

Igy megfogalmazva pedig azt a kérdést nem tekinthetjük másnak, mint egy komoly felhívásnak arra: Hogyan alakítsuk az ifjúságnak az egyházközséghez való viszonyát?! Mindég is e kettőnek, az ifjúságnak és az egyháznak az egymáshoz való viszonya rejlett a konfirmáció mögött. Ezt tudva azt kell mondanunk, hogy Isten a mi egyházunknak a konfirmáció szokásában egy az ifjúsághoz vezető nyitott kaput adott, de ha nem használják bezáródik. Hiszen ma is vannak már körök, melyek az ifjúság felavatásánál az egyházat, a vallást mellőzik. Tévedés tehát az hinni, hogy ha a régi szokásokhoz ragaszkodunk azáltal visszahozzuk a régi időket. Az új helyzetben, melybe bennünket Isten állított, készen kell lenni arra, hogy új utat keressünk.

Itt nagy óvatosságra van szükség, mert az a panasz, hogy az ifjúság megromlott, túlzásra ragadhatna bennünket. Ennek az egészen természetes oka az, hogy az a kép, melyet élénk az emlékezet saját ifjúságunkról állít, mindég rózsásabb színben látszik, mint amelyik előttünk van. Azonban a legnagyobb óvatosság mellett is megállapíthatjuk, hogy napjaink ifjúsága a felnőttek hibája folytán különösképen veszélybe jutott. A nemi ösztön felébredése, mely abba az időbe esik, amikor a vallásos oktatás véget ér; a szeny és piszok, mely szóban és képben a kiforratlan ifjúságra zudul, melyet a felnőttek egyáltalában nem jgyekszenek távol tartani tőle; hatalmába keríti őket, mielőtt erről szinte maguknak is számot adhatnának. Ezt látjuk úgy a városokban, mint a falvakban. Mindezekhez még hozzá számíthatjuk az osztályharcjal járó izzó hangulatot, a materializmus által felébresztett kételkedést és végül azt, hogy ma már a keresztyénség nem gyakorol minden téren befolyást, sőt ellenkezőleg, az evangéliumtól való eltávozás mindég mélyülni látszik. Ugy-hogy ha csak az egyház nincsen megverve vaksággal, világosan kell, hogy lássa: az ifjúság megtartása elsőrendű feladat! Nehéz, de mindent meg kell eme cél érdekében tenni, mert nemcsak az egyháztól fog elszakadni, hanem féltő, hogy egy folyton erősödő de kadens erkölcsi nézet áldozata lesz.

Sokan azzal vigasztalják magukat: itt vannak az ifjúsági egyesületek. Ez igaz, de az is bizonyos, hogy a kivánt megoldást nem hozzák meg. Az ifjúságnak egyesületekbe való tömörítése csak segélykiáltás és nem gyökeres megoldás, mert az ifjúság nagy tömegét nem foglalják magukba. Legfeljebb egy osztálynak az ifjúsága az, mely az itt folyó munkának megnyerhető, a másiké pedig visszahúzódik. Ugy-hogy azt meggondolva természetesnek találjuk, hogy sokan vannak, akik azt a mun-

* Német forrás nyomán a németországi helyzetet ismerteti.

kát szórakoztató műkedvelésnek tekintik. Jó-jó, de nem az amire az egyháznak szüksége van, mert annak a célja nem más, mint hogy az egész ifjúságot elhatározóan irányítsa.

A konfirmációkat tehát minden egyháznak az kell, hogy a főgondja legyen:

Ime itt az én ifjúságom, egy pár év múlva az képezi a gyülekezetet. Sokan az ifjak közül talán utóljára vannak ma itt. Mi hát a feladat?! A konfirmációval hogyan segítsen az ifjúságot, hogyan nyujtsak neki támaszt az élet kísértéseivel szemben?!

Ez a kérdés és a feladat?!

A feladat legelsősorban az, hogy a gyülekezet a maga egészében, a lelki emelkedettségnek ebben az órájában Isten kegyelméről tanubizonyságot tegyen. Rá kell mutatni, hogy a biblia, a sákramentumok azok a szentséges edények, melyekben nekünk drága értékek őriztetnek. Be kell vallani, hogy abban a tanításban, amelyben részesültek, arról a maradandó értékekről, melyek nekünk a legdrágább kincseink, csak egy igen halvány képet lehetett nekik nyújtani, azt majd a hitben való alázatos engedelmesség útján mutatja meg nekik a kegyelem fenséges ereje. Ez azonban a feladatok egy igen kicsiny része.

Azzal is mindenesetre tisztában kell lenni, hogy a konfirmáció formájának az átalakítása még önmagában: semmi! A legszebb tervek sem változtatnak azon az ijesztő valóságon, hogy az ifjúság az egyháztól eltávolodott. Már most az egyháznak azt a tényt is állandóan szem előtt kell tartani, midőn a konfirmáció átalakításának problémáját meg akarja oldani. Lelkek megnyeréséről van itt szó! Ez a munka pedig az egész gyülekezet részéről nagyarányú előkészítést igényel. Ez elől nem lehet kitérni. A szülők vallásos estélye: az ifjúsági munka élesztője. Az, amit a gyülekezet az ifjúsági munka terén végez, a család munkájának a tovább folytatása. Az ifjúság ilyen összetömrítése a gyülekezet támogatása és részvétele mellett egészen természetes. Ebben a közös munkás életben nagy erő van, mely azokat is magához vonja, akik nem vallásos család kötelékéből kerültek ki. És emellett a tevékeny gyülekezeti életnek is jó előiskolája.

Az ilyen méretű ifjúsági munka pedig, ugy-e nem kell szinte rá sem mutatni arra, hogy nagy erőfeszítést igényel. Ezért van szükség az egész gyülekezet részvételére. Az eredmény nem lesz rögtön nagy. Egy-két határozat hozattal sem változtat a dolgon. Hosszas, alapos uttörő munka ez, melyben az ifjúság soraiból megnyert és kiképzett vezetők segítségére van szükség. Az alapos és kitartó munka eredménye nem fog elmaradni, áldás származik abból az egész gyülekezetre, az egyház megifjodik.

De mi köze ennek az egyház egész életét érintő belmissziói munkaprogrammnak a konfirmációi eljárás átalakításához?

Rendtorff professzor szavaival felelek: „Hogy tudunk-e konfirmálni? Ez a kérdés azzal a másikkal áll vagy esik, hogy lesz-e élő gyülekezetünk?! Életből élet születik. Egy mély hit-

életet élő egyházközségben a konfirmációnak a mai formájában is minden nyilvánvaló hibája dacára is van ereje arra, hogy az ifjúságot megragadja.

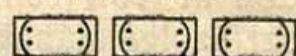
Mig ellenesetben egy más gyülekezetben, mely tele van hibával, gyarlósággal a konfirmáció eredménytelen marad, mivel az ifjúság jól tudja, hogy a következő vasárnapon a többség már egyáltalában nem törődik a templommal. Az evangelizáció és az újraébredés hullámai, mely pár évvel azelőtt oly áldásteljesen vonult át a mi népünk felett, az újraébredés utáni vágyat élővé tette. Várjuk Isten csodás hatalmának a megnyilatkozását, mely a halottakat élővé teszi. És ha olykor mégis elhagyna az erőnk, akkor vegyük ajkainkra a holdkóros ifju atyjának a szavait: „Hiszek Uram, légy segítségül az én hitelenségemnek!” Egynek azonban nem szabad megtörténni, nevezetesen annak, hogy csüggedésből lemondjunk a feladat véghezviteléről, melyet Isten élénk állított.

Hogy alakítandó tehát át a konfirmáció? Ez teljesen a gyülekezet dolga. Az a kérdés, mit akar az egyház?! Látja-e már tisztán a helyzetet, vagy még mindég helytelenül itéli meg? Ha még mindég nem látja, úgy ragaszkodjon ám a konfirmáció, a hitvallás, a fogadalomtétel mai formájához, amíg a tévedése félre nem ismerhető módon nyilvánvaló lesz; azonban akkor már az új ösvényre lépés is későn lesz. Ha az egyház nem tesz semmit, úgy később ne nehezményezze, hogy az ifjúság eltávolodik tőle és nem tér vissza hozzá, mert nem találta meg a maga helyét az egyház keretei között. Ha azonban az ő Istentől kapott megbízatásának az ifjúsággal szemben eleget óhajt tenni, úgy a konfirmációt alakítsa az ifjúságnak a gyülekezetbe való ünnepélyes felvételévé; adja meg annak a maga különleges helyét és kezdjen egy körültekintő, az egész gyülekezet életét átfogó ifjúsági munkát. A szeretetnek ez a munkája, jobban összeköti az ifjúságot az egyházzal, mint a legerősebb fogadalom. dr b.

(Folytatás és vége.)

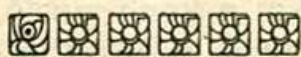
IRODALOM

Református Leány címen jelenik meg Szalonnás János legújabb könyve. „Református Ifju” című könyve megjelenésekor Ravasz László püspök a szerzőhöz többek között a következőket írta: „elkezdtém olvasgatni könyvedet és nem tettem le addig, míg végig nem mentem rajta. Rendkívül meglepett könyved praktikus volta, tartalmának gazdag építő ereje és teljessége. Nagy örömmre szolgál, hogy ez a könyv megjelent...” Szalonnás „Református Leány” című könyve is hasonló nyomokon halad, mint előző műve s így épp oly nagyjelentőségű munka, mint amilyennek a „Református Ifju”-t a sajtó akkor méltatta. A „Református Leány” című munka tartalma: I. S. O. S. A modern leány. A református leányideál. II. Iskolaévek. A bakfis. A fiús leány. Az egyetemen. Művészi ambíciók. A szerelem. Fiúk és leányok. Szabad erkölcsök. A flört. Gardedámok alkonya.

Házasság. A háziasszony. A kenyérkereső nő. Az egyedülálló nő. A tanítónő. A diakonissza. A kézimunka. A divat. Az otthon. A virág. Ének-zene. Levélírás. Sport. Egészség-szépség. Testi és lelki szépség. III. Semmi kedvem hozzá. Mindenáron. Hiuság. A pletyka. Unatkozom. Szórakozás. Nem lehet mindent kinevetni. Én. Mások. Nem mindenkinek nyílik a tavasz. Kellemetlen látogatók. A denevér. Séta a színpadon. Harangnélküli templom. Meg nem értve. Értékelés. Szuperlatívusok. Majd elfelejtettem. A legjobb barátnő. Érzékenység. Az akarás technikája. Szegénygazdag. Regényfalók. Fegyelem. Harmónia. IV. Könyvek-könyve. Csend. Az imádság szárnyain. A református leány életstílusa és világnézete. A diszes kiállításban s finom papiroson megjelenő könyvet minden református leánynak meg kell szereznie. Szülők nem adhatnak jobb, kedvesebb és értékesebb ajándékot leányaiknak, mint ezt a könyvet. Konfirmált leányok számára nagyértékű utmutató az élet útjaira. A könyvet, melynek bolti ára 4 pengő lesz, június 1-ig 3 pengő kedvezményes áron lehet előjegyezni egy levelezőlapon a Sylvester Rt, VI. Hermina-ut 37., Budapest, címen.

HIREK

Sulyok István emlék-alap. A bihari református egyházmegye kebelében működő egyházközségek abból az alkalomból, hogy Sulyok István püspök ur, a Királyhágómelléki Egyházkerület püspöke, aki a bihari egyházmegyének közel negyedszázadon át volt esperese, lelkeszi szolgálatának negyven éves évfordulójához érkezett, az ő nevének és emlékének megörökítésére és megbecsülésére „Sulyok István emlék-alap” címen alapítványt létesítettek, olyképpen, hogy ezen alapítványi tőke évenkénti kamatának $\frac{1}{4}$ -része minden esztendőben egy szegénysorsu, hitbuzgó és kiváló előmenetelű, lehetőleg a bihari egyházmegye

területének valamely községében illetőséggel bíró theologiai vagy tanítóképzési növendék segélyezésére fordítatnék, míg $\frac{1}{4}$ -része a tőkéhez csatoltatnék. Az alapítványi vagyon összege ezidő szerint 56,000 Lei. Ezen összeg a többi alapítványi vagyonokkal együtt kezelen-dő és gyümölcsöztetendő. A vagyon kamatainak $\frac{3}{4}$ -része az arra illetékes szerv által, addig, míg Sulyok István püspök ur életben van, az ő általa és az egyházmegyei elnökség által együttesen kijelölendő személynek adandó ki. Ez az alapítvány méltóképen egészíti ki a megbecsülésnek azon tényeit, amelyekkel Sulyok István lelkeszi és püspöki munkásságának

a nagyvárad i református egyházközség emléket emelt s amelyekben háláját és tiszteletét kifejezésre juttatta.

Lelkészbektatás Gencsen. Folyó év április 17-én iktatta be a gencsi gyülekezet új lelkipásztorát, Vörös Zoltánt, kit egyhangu meghívással választott el a Máramarosszigetre távozó Papp József örökébe. Az ünnepségen jelen volt Havas Gyula esperes, dr. Nagy Sándor főgondnok több környékbeli lelkész s igen nagy számú közönség jelent meg a börvelyi és nagykárolyi egyház képviselőiben. A beiktatáson ott volt még a régi lelkész is s mindenütt megértett, hogy az öröm és szeretet sokféle megnyilvánulásait az ő helyzetét ismerő, hozzáértő keze irányította és rendezte. Az új lelkésznek volt is része minden diszben, tiszteletben, mit kiállíthatott a figyelem és megbecsülés s volt része mindabban a szives köszöntésben, mellyel fogadhatták a gencsiek régi, kedves ismerősüket s egyben sokrahivatott új lelkipásztorukat. A beiktatást Havas Gyula esperes végezte s utána Vörös Zoltán megragadó, lebilincselő erővel hirdette az ígét s fejtette ki lelkipásztori munkaprogramját. Az ünnepséget boldog, vidám hangulatban elköltött meleghangu toasztoktól változatos diszébéd fejezte be.

Károli Gáspár emlékünnepe. Károli Gáspárnak, a teljes szentírás első magyar fordítója születésének 400 éves évfordulója alkalmából minden magyar ref. egyházközség igyekszik leróni e nagy férfiúval szemben érzett örökkévaló háláját. Mindenütt, ahol magyar reformátusok vannak, áldozatot visznek lélekben a hálás utódok Károli Gáspár emlékezetének, aki igazán Istentől ihletett lélekkel végezte el a bibliának magyar nyelvre fordítását, amelynek azóta sem akadt párja a sok ilyenemű kísérlet közül. A nagyvárad i középiskolai református tanulók bibliaköre e hó 5-én a leánygimnázium disztermében szépen sikerült emlékünnepelet rendezett, amelynek középpontjában az ősz bibliafordító állott. Ugy az egyes alkalomszerűen megválasztott szavaltatok, mint a bibliamagyarázat, megnyitó, ünnepi és bezáró beszédek a bibliafordítás nagy tényének jelentőségével és magának az ősz bibliafordítónak személyiségével foglalkoztak. Nagyön jól láttuk, hogy a bibliaköri diákok ismerős területen mozognak, amidön arról kell nekik bizonyoságot tenni, hogy mit jelent számukra a magyar biblia. Az egész ünnepély és annak komolysága azt igazolta, hogy ennek az ünnepélynek a megrendezésére valóban azok voltak legilletékesebbek, akik életük középpontjába éppen a bibliát helyezték, t. i. a magyar ref. bibliaköri ifjak.

FELHIVÁS! Kérjük mindazon előfizetőnket, akik a lap előfizetési díjával még mindig hátralékban vannak, hogy ezen tartozásaikat sürgősen kiegyenlíteni sziveskedjenek, hogy részükre a lap küldését ne legyünk kénytelenek beszüntetni. Kiadóhivatal.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.
1531—1929-II. szám.

A kebelbeli egyházközségek esperesi, lelkészi, középfoku és elemi iskolák igazgatói hivatalainak.

A folyó évi május hó 3-án kelt hasonló számú körlevelemben közölt Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézet alapszabály tervezetének kiegészítő részeként az elkészített számítási munkákat matematikai számítások mellőzésével, melyek az intézet teljesítőképességét a valószínűség alapján tüntetik fel, közlöm az érdekeltekkel.

Oradea—Nagyvárad, 1929 május 11.

Atyafiságos szeretettel
Sulyok István,
püspök.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Nyugdíj és Gyámintézetének Végrehajtó-Bizottsága által elfogadásra ajánlott nyugdíjárulék tervezete.

1929. első év.

Bevétel:

Nyugdíjint. tőke állaga 1929 jan. 1-én		3,000.000
A tőke 10%-os kamata — — — —	300.000	
Fenntart. jár. 219 tag után à 500	109.500	
Kongrua 12%-a — — — —	1,620.000	
Foncierától jutalék — — — —	50.000	
Perselypénzből — — — —	15.000	
15 özvegy visszatérítése á 8.393	125.895	
2 nyugdíjas lelk. visszatérítése á 8.393	16.786	2,237.181

Bevételi főösszeg Lei 5,237.181

Kiadás:

15 özvegy nyugdíja á 30.000	450.000	
12 árva segélye á 1.000	12.000	
2 lelkész nyugdíja á 60.000	120.000	
49 özvegy segélye á 12.000	588.000	
Temetkezési segély 5×8.000	40.000	
Tőkekezelés 50.000+12.000	62.000	
Nyomtatvány költség — — — —	10.000	1.282.000

Tőke állaga 1929. év december hó 31-én Lei 3,955.181

Emelkedés: Lei 955.181

1930. második év.

Elővezetett tőke egyenlege 1930 jan. 1-én 3,955.181

Bevétel:

A tőke 10%-os kamata	---	---	---	---	395.518	
Fenntartási járulék 219 tag után á 500					109.500	
Kongrua 12%-a	---	---	---	---	1,620.000	
Foncierától jutalék	---	---	---	---	50.000	
Perselypénzből	---	---	---	---	15.000	
20 özvegy visszatérítése á 8.393	---	---	---	---	167.860	
3 nyugdíjas lelk. visszatérítése á 8.393					25.179	2,383.057

Bevételi főösszeg Lei 6,338.238

Kiadás:

20 özvegy nyugdíja á 30.000	---	---	---	---	600.000	
16 árva segélye á 1.000	---	---	---	---	16.000	
3 lelkész nyugdíja á 60.000	---	---	---	---	180.000	
44 özvegy segélye á 12.000	---	---	---	---	528.000	
Temetkezési segély 5×8000	---	---	---	---	40.000	
Tőkekezelés 50.000+12.000	---	---	---	---	62.000	
Nyomatvány-költség	---	---	---	---	10.000	1,436.000

Tőke állaga 1930. év december hó 31-én Lei 4,902.238

Emelkedés: Lei 947.057

1931. harmadik év.

Elővezetett tőke állaga 1931 jan. 1-én 4,902.238

Bevétel:

A tőke 10% os kamata	---	---	---	---	490.223	
Fenntart. járulék 219 tag után á 500					109.500	
Kongrua 12%-a	---	---	---	---	1,620.000	
Foncierától jutalék	---	---	---	---	50.000	
Perselypénzből	---	---	---	---	15.000	
25 özvegy visszatérítése á 8.393	---	---	---	---	209.825	
4 nyugdíjas lelk. visszatérítése á 8.393					33.572	2,528.120

Bevételi főösszeg Lei 7,430.350

Kiadás:

25 özvegy nyugdíja á 30.000	---	---	---	---	750.000	
20 árva segélye á 1.000	---	---	---	---	20.000	
4 lelkész nyugdíja á 60.000	---	---	---	---	240.000	
30 özvegy segélye á 12.000	---	---	---	---	468.000	
Temetkezési segély 5×8.000	---	---	---	---	40.000	
Tőkekezelés 50.000+12.000	---	---	---	---	62.000	
Nyomatvány-költség	---	---	---	---	10.000	1,590.000

Tőke állaga 1931. év december hó 31-én Lei 5,840.358

Emelkedés: Lei 938.120

1932. negyedik év.

Elővezetett tőke állaga 1932 jan. 1-én 5,840,358

Bevétel:

A tőke 10%-os kamata	---	---	---	584.035	
Fenntart. járulék 219 tag után á 500				109.500	
Kongrua 12%-a	---	---	---	1,620.000	
Foncierától jutalék	---	---	---	50.000	
Perselypénzből	---	---	---	15.000	
30 özvegy visszatérítése á 8.393				251.790	
5 nyugdíjas lelk. visszatérítése á 8.393				41.965	2,672.290

Bevételi főösszeg Lei 8,512.648

Kiadás:

30 özvegy nyugdíja á 30.000	---	---	---	900.000	
20 árva segélye á 1.000	---	---	---	20.000	
5 lelkész nyugdíja á 60.000	---	---	---	300.000	
34 özvegy segélye á 12.000	---	---	---	408.000	
Temetkezési segély 5×8.000	---	---	---	40.000	
Tőke kezelés 50.000+12.000	---	---	---	62.000	
Nyomatvány-költség	---	---	---	10.000	1,740.000

Tőke állag 1932. év december hó 31-én Lei 6,772.648

Emelkedés: Lei 932.290

1933. ötödik év.

Elővezetett tőke állaga 1933 jan. 1-én 6,772.648

Bevétel:

A tőke 10%-os kamata	---	---	---	677.264	
Fenntart. járulék 219 tag után á 500				109.500	
Kongrua 12%-a	---	---	---	1,620.000	
Foncierától jutalék	---	---	---	50.000	
Perselypénzből	---	---	---	15.000	
30 özvegy visszatérítése á 8.393				251.790	
6 nyugdíjas lelk. visszatérítése á 8.393				50.358	2,773.912

Bevételi főösszeg Lei 9,546.560

Kiadás:

30 özvegy nyugdíja á 30.000	---	---	---	900.000	
20 árva segélye á 1.000	---	---	---	20.000	
6 lelkész nyugdíja á 60.000	---	---	---	360.000	
29 özvegy segélye á 12.000	---	---	---	348.000	
Temetkezési segély 5×8.000	---	---	---	40.000	
Tőke kezelés 50.000+12.000	---	---	---	62.000	
Nyomatvány-költség	---	---	---	10.000	1,740.000

Tőke állaga 1933. év december hó 31-én Lei 7,806.560

Emelkedés: Lei 1,033.012

1934. hatodik év.

Elővezetett tőke állaga 1934 jan. 1-én 7,806.560

Bevétel:

A tőke 10%-os kamata	780.656	
Fenntart. járulék 219 tag után á 500	109.500	
Kongrua 12%-a	1,620.00	
Foncierától jutalék	50.000	
Perselypénzből	15.000	2,575.156

Bevételi főösszeg Lei 10,381.716

Kiadás:

30 özvegy nyugdíja á 30.000	900.000	
20 árva segélye á 1.000	20.000	
9 lelkész nyugdíja á 60.000	540.000	
24 özvegy segélye á 12.000	288.000	
Temetkezési segély 5×8.000	40.000	
Tőkekezelés 50.000+12.000	62.000	
Nyomtatvány-költség	10.000	1,860.000

Tőke maradvány 1934 év december hó 31-én Lei 8,521.716

Emelkedés: Lei 715.156

1935. hetedik év.

Elővezetett tőke állaga 1935 jan. 1-én 8.521.716

Bevétel:

A tőke 10%-os kamata	852,171	
Fenntart. járulék 219 tag után á 500	109.500	
Kongrua 12%-a	1,620.000	
Foncierától jutalék	50.000	
Perselypénzből	15.000	2,646.671

Bevételi főösszeg Lei 11,168.387

Kiadás:

30 özvegy nyugdíja á 30.000	900.000	
20 árva segélye á 1.000	20.000	
12 lelkész nyugdíja á 60.000	720.000	
19 özvegy segélye á 12.000	228.000	
Temetkezési segély 5×8.000	40.000	
Tőkekezelés 50.000+12.000	62.000	
Nyomtatvány-költség	10.000	1,980.000

Tőke állag 1935 december hó 1-én Lei 9,188,387

Emelkedés: Lei 666.671

1936. nyolcadik év.

Elővezetett tőke állaga 1936 jan. 1-én 9,188,387

Bevétel:

A tőke 10%-os kamata	---	---	---	---	918.387	
Fenntart. járulék 219 tag után á 500	---	---	---	---	109.500	
Kongrua 12%-a	---	---	---	---	1,620.000	
Foncierától jutalék	---	---	---	---	50.000	
Perselypénzből	---	---	---	---	15.000	2,712,887

Bevételi főösszeg Lei 11,901,274

Kiadás:

30 özvegy nyugdija á 30.000	---	---	---	---	900.000	
20 árva segélye á 1.000	---	---	---	---	20.000	
15 lelkész nyugdija á 60.000	---	---	---	---	900.000	
Temetkezési segély 5×8.000	---	---	---	---	40.000	
14 özvegy segélye á 12.000	---	---	---	---	168.000	
Tőkekezelés 50.000×12.000	---	---	---	---	62.000	
Nyomtatvány-költség	---	---	---	---	10.000	2,100.000

Tőke állag 1936 év december hó 31-én Lei 9,801,274

Emelkedés: Lei 612,887**1937. kilencedik év.**

Elővezetett tőke állaga 1937 jan. 1-én 9,801,274

Bevétel:

A tőke 10%-os kamata	---	---	---	---	980.127	
Fenntart. járulék 219 tag után á 500	---	---	---	---	109.500	
Kongrua 12%-a	---	---	---	---	1,620.000	
Foncierától jutalék	---	---	---	---	50.000	
Perselypénzből	---	---	---	---	15.000	2,774,627

Bevételi főösszeg Lei 12,575,901

Kiadás:

30 özvegy nyugdija á 30.000	---	---	---	---	900.000	
20 árva segélye á 1.000	---	---	---	---	20.000	
18 lelkész nyugdija á 60.000	---	---	---	---	1,080.000	
9 özvegy segélye á 12.000	---	---	---	---	108.000	
Temetkezési segély 5×8.000	---	---	---	---	40.000	
Tőkekezelés 50.000+12.000	---	---	---	---	62.000	
Nyomtatvány-költség	---	---	---	---	10.000	2,220.000

Tőke állag 1937. év december hó 31-én Lei 10,355,901

Emelkedés: Lei 554,627

1938. tizedik év.

Elővezetett tőke állaga 1938 jan. 1-én 10,355,901

Bevétel:

A tőke 10%-os kamata	---	---	---	---	1,035.590	
Fenntart. járulék 219 tag után á 500					109.500	
Kongrua 12%-a	---	---	---	---	1,620.000	
Foncierától jutalék	---	---	---	---	50.000	
Perselypénzből	---	---	---	---	15.000	2,830.090
Bevételi főösszeg						Lei 13,185,991

Kiadás:

30 özvegy nyugdija á 30.000	---	---	---	---	900.000	
20 árva segélye á 1.000	---	---	---	---	20.000	
21 lelkész nyugdija á 60.000	---	---	---	---	1,260.000	
4 özvegy segélye á 12.000	---	---	---	---	48.000	
Temetkezési segély 5×8.000	---	---	---	---	40.000	
Tőke kezelés 50.000+12.000	---	---	---	---	62.000	
Nyomatvány-költség	---	---	---	---	10.000	2,340.000

Tőke állap 1938. év december hó 31-én Lei 10,845,991

Emelkedés: Lei 490,090

Tárgyalta és elfogadásra ajánlja a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Nyugdíj- és Gyámintézetének Végrehajtó Bizottsága 1929 április hó 25-én tartott ülése.

A Végrehajtó-Bizottság.

1592—1929. sz. KÖRRENDELET. Valamennyi kebelbeli Nt. Esperesi és Lelkeszi Hivataloknak. Az államsegély felvételéhez szükséges globális adó-nyugta, iskolalátogatási jegyzőkönyvek stb. beküldése tárgyában korábban kiadott rendeleteim pótlásaképpen értesitem a Nt. lelkészi hivatalokat, hogy fenti és hasonló tárgyú hivatalomhoz felterjesztendő különböző igazolások és jelentések mindenkor rövid és számmal ellátott, s legalább is félivre irt hivatalos jelentés kíséretében terjesztendők fel, azoknak megfelelő iktatása, kezelhetése és nyilvántartása végett. Ugyanezzel kapcsolatban újólaj figyelmeztetni kívánom a fent-tisztelt hivatalokat, hogy felterjesztéseikben a helységneveket kivétel nélkül úgy magyar, mint román nevük szerint írják a keltezésnél, mint ezt már több ízben elrendeltem. Oradea—Nagyvárad, 1929 május 6. Atyafiságos szeretettel: Sul y o k István s. k., püspök.

Pályázat. A Satu-Marei [szatmári] ref. felső leány-kereskedelmi és a ref. leánygimnázium az 1929—30. tanévre helyettes tanári állásokra a következő pályázatokat hirdeti: 1. Könyvvitel és számtan-szaktól felső keresk. iskolára képesített tanerőt. 2. Román, francia középiskolai végzettségű tanárnőt. Fizetése a királyhágómelléki ref. egyházkerület által megállapított helyettes tanári fizetés. A megválasztásnál elsősorban ref. tanerők jönnek tekintetbe. A pályázat határideje május 20. Az Igazgató s á g.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Irattejesztésében beszerezhető:

Családi biblia	932 sz.	Lei 250
"	" 922 "	" 160
"	" 925 "	" 400
"	" 923 "	" 200
Középn.	" 909 "	" 100
"	" 908 "	" 90
"	" 915 "	" 400
"	" 912 "	" 150
Kis alaku	" 907 "	" 300
Ujszövetség	963 "	" 60
"	961 "	" 35
"	965 "	" 150
"	954 "	" 25
"	zsolt. nélk. 952 sz.	" 20
Ravasz L.: „Hazafelé“		" 200
„Maradj velem“		" 80
Zsoltár kicsi		" 82
Csathóné: Jutalomkönyv		" 16

ÜNNEPNAPOK:

I. sorozat számonként	Lei 4
II. " "	" 4
Képek a múltból	" 8
Hol az igazság?	" 5
Verses magyar krónika	" 40
Az Ur csodásan működik	" 16
Gyöngyvirág	" 40
Öntudatos kálvinizmus	" 50
Vallásos versek gyűjt.	" 35
A Vezető könyve	" 90
Akikre nem volt méltó a világ	" 42
A valláspszichológia fejlő- désének története	" 120
Lelkeszi hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba adatnak-	

**Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkesz urak részére
a palást.**

**Kérem a Nőegyletek stb.
nb. rendelését.**

SZÁNTÓ JÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatóanyagok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1.— Lei
21×34 cm. méretben, nagyon szép kivitelű, három színnel nyomtatva 2.50 Lei
24×31 cm. méretben, dus aranyozással és még két színnel nyom-
tatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3.— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon
szép **Konfirmációi Emléklappal** II. kiadás 16.— Lei

Beszerezhető :

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14

50 példányig való rendelésnél 10 %, 50 darabon felüli rendelésnél 20%
árengedményt nyújtunk.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszabeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 19

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöthy Ö.-u.) 2.
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

**Takarékbetételeket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik hitelbetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonőket. Átutalásokat előnyösen
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.*

**Képviselet a triezsi „Adria”
biztosító-társaságát. 19**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak ei.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 19

Szives tudomására hozzuk,
hogy a

nagybetűs énekeskönyv

1926. évi kiadása teljesen

elfogyott.

Pótlásról intézkedés történt.

A törvénynek megfelelő és
legjobb mintájú

Act de angajament Egyezségi okmány

darabonként 2 Leiért

kapható **Béres Károly** könyv-
kereskedésében Oradea.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait 19

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Béres Károly könyvnyomdája, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ○ Megjelenik minden héten szombaton.

A feddő Vigasztaló.

Ján. 16. r. 7—9. v.

„Jobb néktek, hogy én elmenjek: mert ha el nem megyek, nem jó el hozzátok a Vigasztaló; ha pedig elmegyek, elküldöm azt tihozzátok. És az mikor eljő, megfeddi a világot a bűn tekintetében, hogy nem hisznek énbennem“. Különös és meglepő ige ez. A lényege egy nagy ellentét, sőt szinte — legalább távolról nézve — lehetetlenség. Vigasztalóról szól, aki feddőzik, dorgál. De éppen szokatlan, disszonáns ez a Szentlélek kitöltetésének és a keresztyén egyház megalapításának ünnepén.

A lelkünk szárnyalni szeretne, fel az Isten közelébe, hogy megteljesedjék az ő Szentlelkével és ezek az igék, mint valami mázsás nehezékek, huzzák lefelé.

Mikor Jézus legelőször szól tanítványainak a Szentlélekről, mint Vigasztalót igéri nekik. Bucsubeszédében újra, meg újra így nevezi s amidőn betelik az ígéret, a csüggeteg, szomorú tanítványok megvigasztalódnak. Hogy lehet mégis, hogy ez a Vigasztaló fedd és dorgál? Ugy, hogy éppen azért Vigasztaló, mert fedd és dorgál. Vigasztaló az Úr Jézus hiveire, Isten gyermekeire nézve, hogy megfeddi a világot, a világ fiait, a Sátán rabszolgáit.

Megfeddi a bűn tekintetében.

Mi a bűn? Ezt kérdezte egyszer tőlem valaki. Szomorúan jellemző sok ezer ember felületes keresztyénségére, hogy ezt a kérdést fel lehet és fel kell tenni, mikor benne élünk a bűnben, vagy inkább a bűn él mibennünk. A bűn nem egy theologiai kifejezés, hanem hatalom. A bűn nem a vallás szótárában van benne, hanem az életben. A bűn nem predikáció-téma, hanem élő valóság. Elég csak egyszer kézbevenni egy napilapot, csak egyszer belenézni az életünkbe és meglátni, mennyi szenvedést

okozott nekünk, egyszer megvizsgálni a lelkünket és beismerni, mennyire urrá lett rajtunk: és meggyőződünk róla, hogy a bűn kegyetlen élő valóság.

Hogy mi a bűn, maga Jézus határozza meg itt. Eszerint a bűn: a hitetlenség. A Vigasztaló megfeddi a világot a bűn tekintetében, hogy nem hisznek énbennem — mondja Jézus. Eszerint maga a hitetlenség a bűn.

Nem hisznek énbennem. Nem bűn-é megtagadni azt, aki megszabadított a halálból? Vagy nem bűn-é megtagadni az édesanyádat, akinek életedet köszönheted? Hogyne volna bűn és nem hinni Benne és megtagadni Őt, aki az örök haláltól szabadított meg és nem egy rövid földi, hanem örök életet adott neked?

Minden bűnnek végoka az, hogy nem hisznek Őbenne.

Itt egy szívben fellángol a gyűlölet és tüze egy másik vagy több életet éget üszökké. Nem hisznek Krisztusban, ki ezt mondja: Szeresd felebarátodat. Ott szitok szava szól háborgó vad indulattal. Nem hisznek benne, ki így szól: Tanuljátok meg éntőlem, hogy szelid és alázatos vagyok.

Amott kiméretlenül vág bele valakinek a becsületébe a legélesebb fegyver: az emberi nyelv. Nem hisznek Krisztusnak: ne ítélj, hogy ne ítéltesél.

Majd szennyes indulatok, tisztátalan vágyak borítják el a sziveket. Nem hisznek benne: boldogok a tisztaszivűek.

És ha így végignézzük, sorra vizsgáljuk a bűnöket a maguk rideg realitásukban, be kell vallanunk, hogy a bűn, a legnagyobb bűn és minden bűn ez az egyetlen bűn, a bűnök büne: nem hinni Krisztusban.

Ha pedig így van, nem vigasztalás é, hogy a Szentlélek megfeddi a világot erről a bűnről. Nem mi magunk sóvárgunk-e utána, hogy jöjjön és feddje meg minél meggyőzőbb erővel, hogy felébredjenek, mint a hajnali világosságra, vagy felriadjanak, mint kit vész lárma ver föl, hogy mint egy óriási karban, zokogjon ajkunkon a bűnbánati zsoltár: Hiszek Uram, légy segítségül az én hitetlenségemnek!

Óh jövel áldott vigasztaló Lélek, fedd meg a világot, melyben a bűn rettentő áradattá dagadt és mert mi is medrében sodródunk, feddj meg bennünket is és a te dorgálásaid édesek lesznek nekünk!

Debreczeni István

A törvényrevízió főbb szempontjai.

A lapunk 16. számában közölt felhívás alapján röviden felvázolom azokat a főbb szempontokat, melyek — látásom szerint — törvényeink revíziójára nézve a zsinati munkálatoknál irányítólag hathatnak.

Vegyük sorra az egyes törvénycikkeket.

Az egyházalkotmányról szóló I. törvénycikkben egyfelől a demokratikus, másfelől a célszerűségi szempontok néhány és részben nagyon lényeges változtatást kívánnak. Az *egyházközségi közgyűlést* minden körülmények között fenn kell tartani. Amilyen lehetetlen helyzetnek tartom azonban, hogy a közgyűlést az összes felnőtt egyháztagok alkossák, éppen olyan lehetetlennek tartom azt az intézkedést, hogy az egyházközségi közgyűlés alakítása alól az egyházmegyei közgyűlés felmentést adhat. Ma, amikor az egyház iránt való érdeklődést a hivek lelkében állandóan fokozni kell és amikor egyre jobban be kell vinni tudatukba úgy az egyes gyülekezet, mint az egész egyház minden ügyét, baját, ennek egyik demokratikus eszközét, az egyházközségi közgyűlés megszüntetni, vagy erre lehetőséget biztosítani teljes mértékben ellenkeznék úgy elvi, mint gyakorlati tekintetben egyházunk érdekeivel. A tapasztalatok azonban azt mutatják, hogy csak a képviseleti alapon szervezett egyházközségi közgyűlés felelhet meg hivatásának.

Az egyházkerületek kormányzásában komoly megfontolást igényel az elnökség mellé egy *elnöki* vagy *kerületi tanács* szervezése. Az egyházkerületi közgyűlések sűrű időközökben, évenként kétszer való tartása nemcsak nehézkes, de tetemes költséggel jár. Viszont gyakran fordulnak elő oly fontos ügyek, melyekben a püspök, vagy az elnökség a teljes felelősséget nem vállalhatja, de halaszthatatlan voltak miatt intézkedni kell. Ilyen esetekben fontos hivatást töltené be egy kisebbszámú kerületi tanács, melynek korlátolt jogkörrel tisztán tanácsadó szerepe lenne, még a gondolatát is kerülve, hogy a sokak előtt ominózássá vált igazgatótanács hatáskörében kormányzó-testületté, vagy éppen hatósággá váljék.

Az egyházmegyékben ilyen tanácsok szervezésére nincs szükség, mert közgyűlések könnyebben tarthatók s a kebelükben előforduló ügyek kevésbé felelősségteljesek.

Egyházalkotmányunk épületében van egy rész, mely egyházunk multjában sok viharra és támadásra adott alkalmat, amely ma minden zökkenés nélkül elhagyható. Ez a *Konvent*.

Ez a viharosmultu testület, mely végrehajtó közeg helyett nem egyszer hatósággá lett, ma, midőn nem lehet őt egyházkerületnek összekötő szerve, a régi alakjában feleslegessé vált, sőt a név további megtartása egyenesen nagyképűség volna. Könnyen helyettesíthető akár egy zsinati végrehajtó, akár egy közös ügyeket intéző bizottsággal, annál is inkább, mert a konventi bíróság helyett a két kerület már megalkotta a legfőbb bíróságot: a főtörvényszéket,

Debreczeni István

(Folytatása köv.)

Gyorssegély a tanítók özvegyeinek és árváinak.

Kedves Tanítótársaim! Amikor a „Reformátusok Lapja“ folyó évi 17-ik számában egyházkerületünk Főtiszteletű Elnöksége által a tanítók számára létesíteni szándékolt segélyintézményről szóló tervezetet olvastam, a terv fölötti öröm mellett bizonyos szégyenpir is végigfutott arcomon és valahogy olyan ügyetlen, bukdácsoló, még járni nem tudó gyermeknek éreztem magamat, mint akit az apja kell, hogy kézenfogjon és elvezessen oda, ahová a maga erejéből még nem lett volna képes eljutni, habár tudom, nagyon jóleső érzés az, mikor a gyöngye gyermek erős apját látja maga mellett, aki minden ellen megvédi és minden bajon átsegíti.

De én ugylátom, kedves tanítótársaim, hogy nemcsak én, hanem mi mindnyájan ilyen gyöngye, erőtlen, magunkon segíteni nem tudó gyermekek vagyunk, vagy talán még a gyermeknél is erőtlenebbek és bátortalanabbak, mert míg a kisgyermek 2 éves korában már egész bátran és biztosan halad és lépi át az útjában lévő akadályokat, mi még tíz év után se próbálkozunk meg a talpraállással és a magunk lábán való járással.

Igen, tíz keserves, szinte kétségbeejtő esztendőzt éltünk le az új viszonyok között, amely idő épen elég lehetett volna arra, hogy meggyőzzön minket, kisebbségi tanítókat arról, hogy elsősorban a magunk erejéből kell elindulnunk, vagyis, mi magunk kell, hogy legelőször segítsünk magunkon és szeretteinken csak azután, ha mi már mindent megpróbáltunk és megtettünk, de a kellő eredményt mégse értük el, nem szégyenlhetjük a mástól jövő segítséget.

Nem pirulhatunk-e el pl. akkor, amikor — habár a mieinkről van szó, mégis — más kell hogy figyelmeztessen és felszólítson bennünket a családaink iránti köteleességek teljesítésére?

Igen, mert az történt, hogy — bár mostanában is két kártársunkat ragadott ki a kegyetlen halál szerettei köréből és ami soraink közül, hátrahagyva, talán a legnagyobb bizonytalanságban és kétségbeesésben az özvegyet és árvákat, — közülünk senkinek se jutott eszébe, hogy meghuzza a vészharangot és a veszedelemben lévőkhöz segítségért kiáltson.

Ezért jött tehát egyházkerületünk Főtiszteletű Elnöksége e lap folyó évi 17-ik számában közölt tervvel.

Nekünk ezt a tervet a legnagyobb örömmel kell fogadnunk, mindent el kell követnünk és mindent meg kell tennünk, hogy a terv valóra is váljon.

Amennyiben azonban, sajnos ennek a tervnek a perfectuálása a mi szervezetlenségünk miatt még 1—2 évig is elhúzódhatik s mivel az özvegyek és árvák sorsán még a legszebb és legjobb terv sem segít, ha az csak terv marad, én a tanítók özvegyeinek árváinak azonnali segíthetésére nézve a következőket ajánlom:

Kerületünk minden egyes működő tanítója, ha bármelyikünket is magához szólítana az Ur, azonnal küldjön be egyházkerületünk pénztárába 100 Leit a hátramaradt özvegy és árvák segélyezése céljából

Egyházkerületünkben a legutóbbi kimutatás szerint 232 működő tanító van. 100 leiel tehát 23.100 leit tudunk összehozni. Ez az összeg, legalább is a legszomorubb napokban, úgy gondolom, sok gondtól megszabadítja az özvegyet.

Ezt a 100 leit pedig a legmostohább viszonyok között lévő kartársamnak is ki kell tudnia fizetni és én hiszem is, hogy nem fog akadni köztünk egy se, aki ezen kötelesség teljesítése elől elzárkóznék, különösen, ha meggondoljuk, hogy talán már holnap a mieink lesznek rászorulva ezen segítségre.

Most még arról lenne szó, hogy ez az összeg, az esetleges halálozások alkalmával miként folyon be minél biztosabban és minél rövidebb idő alatt? Errenézve a következőket ajánlom:

Egyházkerületünk minden egyes tanítója kötelezze magát *írásban* ezen összeg pontos befizetésére és ezen kötelezvényt küldjük be egyházkerületünk Főtiszteletű Elnökségéhez, felkérvén, hogy addig is, míg ez az összeg tőlünk befoly, azt az egyházkerület pénztárából az elhunyt tanító özvegyének utalja ki.

A lelkeszi hivatalok pedig lennének szivesek értesíteni azonnal az egyházkerületet az egyes halálozásokról, hogy a „Reformátusok Lapja” legközelebbi számából a tanítók erről értesülvén, járulékaikat postafordultával beküldhessék.

Jelentsük tehát azonnal egyházkerületünk Főtiszteletű Püspöki Hivatalának, hogy fenti ajánlatot elfogadjuk-e és hogy kötelezzük-e magunkat a segélyhez való feltétlen hozzájárulásra, felkérvén Főtiszteletű Püspöki Hivatalt, hogy a beérkezett eredményről a „Reformátusok Lapjában” minket értesíteni méltóztassék.

Nagybánya.

Kartársi üdvözléssel:

Veress Ferenc,
ref. tanító.

FELHÍVÁS! Kérjük mindazon előfizetőnket, akik a lap előfizetési díjával még mindig hátralékban vannak, hogy ezen tartozásaikat sürgősen kiegyenlíteni sziveskedjenek, hogy részükre a lap küldését ne legyünk kénytelenek beszüntetni. Kiadóhivatal.

Az érmelléki egyházmegye közgyűlése.

Az érmelléki egyházmegye 1927 óta tavaszi közgyűléseit más-más helyen tartja, vagyis u. n. vándorgyűlést honosított meg. Teszi ezt részint azért, hogy alkalmat adjon az alkotó tagoknak az ismerkedésre, a közeledésre és így a hivekkel közvetlen érintkezve az egyház ügyei iránt példaadó munkálkodásával felkeltse az érdeklődést s tettekkészséget, főként pedig, hogy megbizonyítsa, hogy a közgyűlés nem látja kötelességét kimerítve abban, ha az elébe került ügyeket, mint hivatalos szerv, mint hatóság rendezi, elintézi s örködik a törvény betöltése felett, hanem mint hirnöke és szószólója az egész keresztyén világot átható megújulási kívánalomnak s mozgalomnak, ennek szolgálataiba állva, a maga hatáskörében a keresztyén élet- és építési munkára hajlandóságot feléleszti, ébren tartja és ápolja. Kétségtelen, mit sem ér a pontos és kifogástalan admisztráció, az egyház kőfalainak tatarozgatása, ha az épület alkatrészei holt anyag, hanem csak akkor tud megfelelni hivatásának, ha élő tagokra támaszkodik, akik maguk építik magukat Isten munkatársaiként az örök Fundamentumon. A személyes hitben élő hiveken s hivekkel kell felépülni az egyház szerveinek, hogy tovább éljen s építhessen és az alólról nyert életerőt magában feldolgozva, sokszorosan visszasugározza működésében. — Ennek gondolatával foglalkozott a május 2 án Margittán tartott közgyűlést közvetlen megelőző istentiszteleten Kalmár István főjegyző, aki Végh József esperes lelkeket felemelő s sziveket átható imádsága után. I. Kor. 3. r. 9—11. v. alapján hirdette az igét.

Az istentisztelet után a templomban nyomban megalakult közgyűlést Pappszász Lajos gondnok nyitotta meg aktuális beszéddel, minek során kegyeletos szavakkal emlékezett meg halottainkról: id. Deereczeni László nyug. lelkészlől és Szilágyi Árpád székelyhidi érdemes kántortanítóról. Az esperesi nagy gonddal összeállított időszakos jelentés meghallgatása és tudomásul vétele után Laczák Dezső újonnan választott l. tanácsbíró és Boruzs Lajos vedresábrányi új lelkész mutatkoztak s iktattattak be ünnepélyesen. Tárgysorozatunkban egyébként a szokásos felterjesztéseken, 4 tanítóválasztás megerősítésén, jóváhagyás iránti kérelmeken kívül, számvevőszék s különféle bizottságok újraalakítása szerepeltek, melyek vitát sem igényeltek, valamint a bíróságnak sem került semmi teendője. Örvendetes jelei ezek annak, hogy általában az egyházak belélete normalisan nyugodt, de a példás rend és fegyelem szerencsés kezű kormányzóra vall s mutat, az egyházmegye általános tisztelettel és szeretettel övezett esperesére, aki közel 70 évvel vállain, fiatalokat megszegyenítő szellemi s testi frissességgel vezeti az egyházmegyét és egyéniségének varázsával, nagy tapasztalatával s bölcsességével elintézi, simit, igazit mindeneket, úgy hogy bíróság, vagy magasabb fórum elé ritkán kerülnek a kezébe vett ügyek.

A gyűlés tulajdonképen 2 napig tartott, amennyiben előző nap, május 1-én délelőtt a lelkészek gyülekeztek össze értekez-

letre, melyen szorosán a lelkészeket érintő ügyek képezték megbeszélés tárgyát. Utána lelkészi gyámintézeti közgyűlés volt, amely 400-ról 800 leire emelte fel az évi tagsági díjat, minek folytán az intézet abban a helyzetben lesz, hogy ellátmányosainak július 1-től 20,000, jövő januártól pedig már 30,000 lei évi segílyt tud adni.

A délutáni belmisszió konferenciát Laczák Dezső buzgó imája vezette be s Esperes nyitotta meg. Ugyanazon téma felett Debreczeni László és Laczák Dezső vasárnapi isk. mintatanítást tartottak. Utána megbeszélés volt. Ugyancsak aznap délután délután a tanácsbírák jöttek össze értekezletre, amelyen a közgyűlés elé terjesztendő ügyek régi szokásunk felelevenítésével megtárgyaltattak. Itt egyik legszebb mozzanat volt a szórványok gondozásával felmerülő missziómunka áldozatrakész felkarolása a világiak részéről.

Mindkét napon, de különösen a közgyűlésen és az azt megelőző istentiszteleten nagy és meleg érdeklődéssel vettek részt a helybeli hivek. A szívélyes fogadtatás, gondos elszállásolás s baráti vendéglátás mind ékes bizonyítékai a margittai testvérek atyafiságos érzelmeinek, miket csak mélyített a hitbeli egység és összetartozandóság tudata. Ünnepi hangulat ülte meg az egész város közönségét. A közgyűlést követő közebed, amelyen 100-nál többen vettek részt: hölgyek, a község, felekezetek, hatóságok, bíróságok kiküldöttei s számos pohárköszöntővel juttatták kifejezésre velünk közös örömeiket.

Általános benyomás az, hogy e vándorgyűlések nemcsak saját magunk s hiveink építésére s felbuzdulására szolgálnak alkalmul, hanem áldásos hatást gyakorolnak egy még magasabb cél: a megkülönböztetés nélküli felebaráti szeretet, békességes együttlakozás s általános emberi szolidaritás ápolására.

A nagybányai egyházmegye közgyűlése.

A nagybányai református egyházmegye folyó hó 7-én tartotta tavaszi közgyűlését Szatmáron, az alkotó tagok csaknem teljes számu részvétele mellett.

A XC. zsoltár közös eléneklése után Széll György esperes imával nyitotta meg a közgyűlést. Majd Boross Zoltán egyházmegyei gondnok sorolta fel megnyitó beszédében azokat a fontosabb mozzanatokat, amelyek az egyházmegye életében a múlt gyűlés óta előfordultak. A megjelentek számbavétele és a tárgysorozat megállapítása után, a szavazatbontó-bizottság jegyzőkönyvét Visky Ferenc egri i lelkész ismertette, melynek alapján Oláh Sándornak lelkészi főjegyzővé és Nagy Béla lázári-i földbirtokosnak világi tanácsbíróvá választását a közgyűlés tudomásul vette. Megválasztott főjegyzőt Esperes meleg szavakkal üdvözölte, aki az üdvözlést és az iránta megnyilvánult bizalmat meghatoltan köszönte meg. Az Oláh Sándor lemondásával megüresedett lelkészi tanácsbírói tisztségre a szavazás elrendeltetett.

Az esperesi jelentésből fájdalommal értesült a közgyűlés Csiszár István szamosdarai lelkésznek és Madarassy László tanácsbírónak elhunytáról és emléköknek kegyeletes megörökítése után, szavazást rendelt el egy világi tanácsbírói tisztségre is. A lelkészi és tanítói karban történt változások bejelentésével kapcsolatban, szeretettel üdvözölte Nagy Pált az új józsefházai lelkészt, Ferenczy Irént pedig az erdőszádai tanítónői állásában megerősítette.

A kerületi nyugdíj és gyámintézeti alapszabály tervezetének tanulmányozásával és az erre vonatkozó esetleges észrevételek megtételével a tanácsbírói kar bizatott meg.

A missziói jelentésből örömmel értesült a közgyűlés az avasfelsőfalui hívek szép áldozatkészségéről. Belm. előadóvá Kürthy Károly választatott meg.

Örömmel adta meg a közgyűlés az engedélyt az apai egyház templomának renoválásához, melynek 340 ezer leit kitevő költségét 70,000 lei híján már közadakozásból összehozta a gyülekezet.

Az idők szomorú jele, hogy a szamosdarai egyház díjlevél értékcsökkentési kérelmét teljesíteni kellett a gyülekezet tagjainak számbeli fogyatkozása és elszegényedése miatt. Az alapítólevelek során különösen kiemelkedett a szatmári Lorántffy Egyesület 100.000 leies iskolafenntartói, továbbá a nagybányai Ajtai Nagy Gábor 11.000 leies, egy ismeretlen nagypénteki 5000 leies és több presbyter 2000 leies vasárnapi iskolai alapja, illetve alapítványa.

A szatmári presbyteriumnak az állami ünnepi istentiszteletek szabályozása ügyében hozott kérvényét pártolólág terjesztette fel a ker. közgyűléshez.

Több adókulcs, tanítói díjlevél s hasonló kisebb fontosságú ügy elintézése után, a bíróság négy fegyelmi ügyben ítélkezett.

HIREK

Lelkészi konferencia Ágyán

Az arad-ágyai lelkészi kör tagjai elhatározták, hogy konferenciájukat minden egyes alkalommal más más gyülekezet körében tartják meg vallásos ünnepélyel egybekötve. Minden ilyen ünnepélyen a papnék is megjelennek és megtartják a maguk külön értekezletüket. Az arad-ágyai lelkészi körhöz tartozó papok és papnék legutóbb f. év ápr. hó 28-án délután Ágyán tartották meg tavaszi értekezletüket szépen sikerült vallásos

ünnepélyel egybekötve. Előimát mondott Bottyán Pál erdőhegyi lelkész. Predikált Igyártó Sándor bélzerindi lelkész I. Kor. 13. r. 12. v. alapján. Utóimádságot mondott és a gyülekezetet megáldotta Vass Jenő vadászi lelkész. Hiterősítő előadást tartott Bokor Sándor feketegyarmati lelkész I. Ján. 4. r. 20. v. alapján. Szavalt: Dávid Sándor nagyzerindi presbyter. Szólót énekelt: Balogh Mátyás, anti lelkész, orgonán kísérte Movik Gyula anti ref. kántortanító.

Nagyon szépen énekelt az ágyai ref. egyház énekkara Nagy Péter ágyai ref. tanító vezetésével. A szépen sikerült templomi ünnepély után a vidéki papok és papnék valamint vendégek Fogarassy Bálint helybeli lelkész parochiáján gyülekeztek össze, hol a vendégszerető házigazda és szives háziasszony körében a papok és papnék értekezletüket megtartották. A legközelebbi értekezletet az arad-ágyai körhöz tartozó papok és papnék Erdőhegyen fogják tartani.

A hajduhadházi református egyház múlt évi október 31-től, folyó évi március 15-ig minden szerdán vallásos estétet, január 1 óta pedig hetenként két, illetve öt ízben oktató és ismeretterjesztő előadásokkal kapcsolatos összejöveteleket rendezett. Havonként szeretetvendégséget, műsoros előadásokat tartottak. Az áldozatkészség terén a jó

szívü adakozók példás módon bizonyították be hivatásuk hűségét. Rádiót szereztek be 520 pengő értékben, 80 iskolás gyermeket felruháztak teljesen egy szegény özvegy nő 100 pengőt, egy Amerikába kiment leányegyleti tag 2 dollárt, egyesek kisebb nagyobb összegeket, az egyház tetemes segítségét áldozott jótékony célra. Mindez gyönyörű bizonyossága a református keresztényi lélek hitbeli megnyilatkozásának, a lelkészi buzgólkodásnak, az egyháztagnak fennkölt gondolkodásának és életképességének. Mindezekért az áldásokért egyedül Istené a dicsőség.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Előfizetőinknek, olvasóinknak áldott pünkösti ünnepeket kívánunk!

Sz. Sz. I. L. Válaszod mért késik? **Gy. S. L-s.** Cikknek rövid, mondatnak hosszú. Várjuk a másikat.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárada.

Pályázat. A nagyszalontai ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet egy üresedésben levő férfitanítói állásra. Javadalom: 1. Természetbeni 3 szobás lakás, konyha, pince és a szükséges melléképületek, valamint kert. 2. Havonta 3600 Lei alapfizetés. 3. Ötödéves korpótlék évi 3000 Lei. 4. Családi pótlék személyenként évi 2000 Lei. 5. Drágasági pótlék a pénzfizetések 20 %-a. 6. Helyettes kántori teendők végzéséért esetenkénti fizetés. Kötelesség: 1. Az iskolaszék által kijelölt osztály esetleg osztályok tanítása. 2. Vasárnapi iskola vezetése. 3. Egyházépítő munkákban segédkezés. 4. Helyettes kántori teendők végzése, egyházi énekkar szervezése és vezetése. Megjegyzendő, hogy ezidőszertint tanítás csak délelőtt van s így a délutáni órákkal rendelkezik a tanító. — Pályázatok a nagyszalontai ref. lelkészi hivatalhoz július hó 1-ig beküldendők. Az állás szeptember hó 1-én foglalandó el.

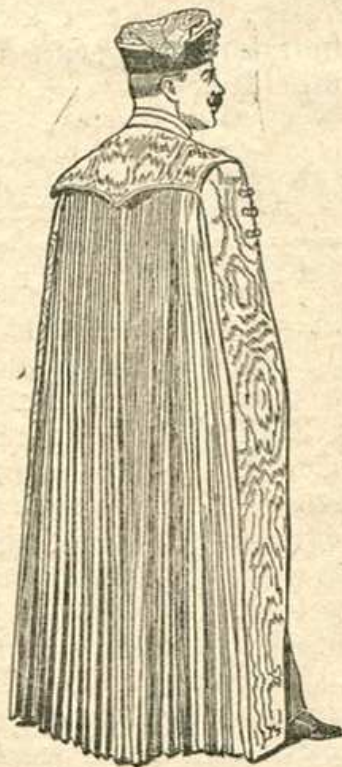

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Irattejesztésében beszerezhetőek:

Családi biblia	932 sz.	Lei 250
"	" 922 "	" 160
"	" 925 "	" 400
"	" 923 "	" 200
Középn.	" 909 "	" 100
"	" 908 "	" 90
"	" 915 "	" 400
"	" 912 "	" 150
Kis alaku	" 907 "	" 300
Ujszövetség	963 "	" 60
"	961 "	" 40
"	965 "	" 150
"	954 "	" 25
" zsolts. nélk.	952 sz.	" 20
Ravasz L.: „Hazafelé“		" 200
„Maradj velem“		" 80
Zsoltár kicsi		" 82
Csathóné: Jutalomkönyv		" 16

ÜNNEPNAPOK:

I. sorozat számonként	Lei 4
II. " "	" 4
Képek a multból	" 8
Hol az igazság?	" 5
Verses magyar krónika	" 40
Az Ur csodásan működik	" 16
Gyöngyvirág	" 40
Öntudatos kálvinizmus	" 50
Vallásos versek gyűjt.	" 35
A Vezető könyve	" 90
Akikre nem volt méltó a világ	" 42
A valláspszichológia fej- lődésének története	" 120
Lelkészi hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba adatnak-	

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Lelkész urak részére
a palást.

Kérem a Hőegyletek stb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatványok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1'— Lei
21×34 cm. méretben, nagyon szép kivitelű, három szinnel nyomtatva 2'50 Lei
24×31 cm. méretben, dus aranyozással és még két szinnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3'— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, több, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16'— Lei

Beszerezhető :

**Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosli Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14**

50 példányig való rendelésnél 10%, 50 darabon felüli rendelésnél 20%
árengedményt nyújtunk.

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 20

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöthy Ö.-u.) 2.
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 3,500,000.

**Takarékbetéteket
előnyösen kamatoztat**

Foglalkozik helybetét gyűjtéssel. *Le-
számítot váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen*
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Répszeli a triezzi „Adria”
biztosító-társaságát. 20**

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltnék. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 20

Szives tudomására hozzuk,
hogy a

nagybetűs énekeskönyv

1926. évi kiadása teljesen

elfogyott.

Pótlásról intézkedés történt.

A törvénynek megfelelő és
legjobb mintájú

Act de angajament Egyezségi okmány

darabonként 2 Leiért

kapható **Béres Károly** könyv-
kereskedésében Oradea.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 20

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Béres Károly könyvnyomdája, Oradea—Nagyvárad.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. Megjelenik minden héten szombaton.

A református tömegelő.

Sokat hangoztatott s szinte közhellyé vált már az a megállapítás, hogy korunk a vallásos eszme ébredésének kora.

Ez ébredés egész természetes fejlődési foka a művelődésnek.

Mert bár az emberiséget eszmék fűtötték mindenkor, melyek szellemi képét adták s kiszabták a megvalósítandók irányát: vezető gondolatként egyik sem jelentkezett olyan ható erővel, mint a vallásos eszme. Az emberi lélek tilkos rejtekéből fakad az elő s ontja ki éltet adó melegét. Mint a föld mélyéből előtörő meleg hévforrás és egyéb felbecsülhetetlen értékű energia, ez is a tudat alattinak csodás villanása s világító szövétnekként előretörése.

Gondoljuk csak át ugy hirtelenében a világot mozgó nagy eszméket!

Hogy csak egy nehezítést is ragadjunk ki, a család, tulajdon, a világnak e kettős mozgója, melyből minden öröm és kín született: tudomány, szabadság és annyi sok társuk, melyek az emberiséget vitték előre: mind-mind béna és törpe maradt volna, ha nem társul hozzájuk a vallásos eszme.

Ennek a vallásos eszmének csirái ott voltak az ember megjelenésének első pillanatában már a földön.

Évmilliókon át élt, sarjadt az emberben, bár igaz valójában nem tudta, hogy mi az. De érezte éltet adó szükséges voltát akaratlanul.

Az évmilliók tisztítótüzeiből hozta aztán azt keresetlen szavakkal, öntudatosan élő valóságként a földre leszállt Isten-ember az igazi síkba akkor, midőn vallásunk alapigazságait felölelő hegyi beszédében, elénk tárta annak mély értelmét és fényes reflektorként világított reá a szerető mennyei Atyára.

Vajjon, ha már akkor lett volna rádió, amely elviszi azt szerte a világgá, hol lenne ma az emberiség azóta!

Igy formálódott a világot fenntartó ez a nagy erő s lett irányítója a mindenkori emberiség minden törekvéseinek.

Igen. A vallásos eszme, a krisztusi tan, hatóerőt jelentő eszméje az emberiségnek. Szülőanyja minden szép, nemesnek.

Mi is az az erő?

A fizikában általában az az ok, mely változást idéz elő a testek állapotában. Vagy legalább is törekszik ilyen változás előidézésére. Mert a modern atom és elektron elmélet, sőt a relativitás tana sem tudta detronizálni a tehetetlenség alaptörvényét, mely szerint minden test állandóan egyenletes mozgásban van, de csak addig, amíg egy rajta kívül eső ok: az erő, ezt az állapotot meg nem változtatja.

Tehát csak a ráható erő idézi elő a változást, különben a testek állapota monoton lenne örökké.

Ehez a fizikai erőhöz hasonló alaperőt az ember életében a vallásos eszme jelentett. Az ősz multban a tudat alatt és jelentett hovatovább mint tudatosabban.

Bármilyen nagy eszme fogant is meg az emberiség történelmének folyamán, képtelen lett volna az az alkotásra és csak a tehetetlenség törvénye szerinti egyenes vonalú és egyenletes mozgást váltott volna ki, ha nem kíséri vallásos eszme, mint az a ráható erő, mely az eszmét átfőrmálta s finom lehellelével úgy vont be, hogy az tehetetlen állapotából teremtő, műveltséget, kulturát fejlesztő életelemmé transzformálódhatott.

Csak egy pillantás a történelembe! A sok évezredelőtti babilon-assir birodalom bölcs királya Hamurabbi törvénykönyve, az egyiptomi fáraók világbirodalma, a perzsák, médek világ uralmai, a klasszikus görög római műveltség: mind-mind Iris Osiris-Zarathustra, a klasszikus mithologia és sok más istenített lényei kitermeléséből meritették fennállásuk alapját. Ezekről s ezek által nyerték azt a vallásos ható erőt, mely elképzeltetlen birodalmakat alkotott s eszméi állandó ráhatása által vitte előre az emberiséget a műveltség útján.

E vallásos eszme Krisztus tanítása előtt az ősz káosz állapotához hasonló volt ugyan, de még így is kiderengett belőle az erkölcsi elem, mint annak éltet lehelő és világot formáló csirája, ami aztán kitermelte az ősz idők történelmet csináló nagy jellemeit.

Az ó-kor ezen kiforratlan Isten eszméje, az őt megillető történelmi síkban, Jézus tanításából, mint ragyogó tükörből mosolyog az emberiség felé.

A bosszuálló Isten transzformálódott megbocsátó és szerető mennyei atyává. Ezt az örökigazságot hozta mennyei ajándék-ként a földre az Isten-ember. Ezt hirdették szerte a világon az ő apostolai.

Bármely eszmében rejlő erő a történelmi fejlődés minden alapján csodákat alkothat.

Egyéneket formál. Tömegeket mozgat. Épít, rombol, alkot, pusztít aszerint, amint tudatos, vagy csak ösztönös az.

Mig csupán ösztönös, megnyilvánulása a pusztta nyers erő, mely mindenre tekintet nélkül csak uralomra tör.

A család, a társadalom, a faji összetartozandóság, az államkeret; csak egy rebbenése a tömegszuggesztiónak, amely uralomra vágy s csak a saját anyagi érdekeinek kielégítésére törekszik.

Ez ösztönös erő, ha tömegeket ragad magával, megdermesztő, fagyos. Hatásában csak rombol, mint vészes tornádó, de építeni nem tud. Gondoljunk csak a kommunizmusra!

Viszont, ha tudatos ez az erő, áldást fakaszt az egyes munkájából. Mint tömegerő pedig csodákat termel ki. Gondoljunk csak a szabadságért vívott hősi küzdelmekre!

Azon kezdettem, hogy korunk a vallásos eszme ébredésének kora. És hogy ez nem muló, tüneti jelenség, de a művelődés természetes fejlődési foka.

E tétel igaz voltát épen a református egyház általában és minket elsősorban érintően, ami magyar kálvinista egyházunk multja és jelene vetíti elénk.

A vallásos eszme ébredése hívta életre annak idején a reformációt, amely egyet jelentett a magyar fajiság védelmével, a nemzeti kultúra igazi életre előhívásával.

Ezen életerős ifju ezer és ezer oldalról feltámadt veszedelmekkel volt kénytelen megküzdeni évszázadokon át. És mik voltak fegyverei nehéz küzdelmében? Az édes anyanyelven felcsendülő ének, az anyanyelven égfelé szárnyaló ima és igehirdetés.

Jöttek a békésebb évek. Mit eredményeztek? Merev formák. Napról-napra üresebb templomok. Az éneklésnek a hivatalosokon kívül nagyon kevesekre leszorulása. Az unalmasnak talált, kötött formákon baktató igehirdetésnek alig hallgatása.

A világégés vérzivatarának kellett elkövetkeznie, hogy aléltságából ébredessen a református egyház.

Most látja, most érzi, most tudja mindenütt, hogy mi volt a mult.

De érzi, tisztán látja azt is, hogy ami elmúlt, többé vissza nem jő. A korszellem dühörgő rohanása eltemette a multat.

Uj generáció lép csatasorba uj mentalitással. A társadalmi, az állami életben uj felfogások, uj irányok születtek. Sok esetben már a tisztos multnak kijáró szokásos kegyelet is kihalóban van.

Ez a körülmény érezteti hatását a hitélet terén is. Valahogy más ma a vágy a hitbeli kielégülés terén, miként a multban volt.

És épen azért nekünk, kik ezt látjuk, éljük, összekötő hidként kell állanunk a mult és jelen közé, hogy a boldog jövődözökkenés nélkül legyen eljövendő.

A vallásos eszme, mint igazi ható erő nemcsak egyeseket, de tömegeket ural.

A templomok kezdenek megtelni. A tömegszuggesztió áttolódott a vallási térre is s kialakulóban van látó szemeink előtt: *a református tömegező.*

Most már csak tudatosan kell annak helyes irányba vezetettnek lenni hogy be is tölthesse áldásos alkotó égi hivatását.

Megújulva kerülnek elő a reformáció hajnalának küzdő fegyverei: az ének, az ima, az igehirdetés.

És mig a multban nehéz vértzetten, szigoru merevségben léptek a küzdőterre, az akkori idők követelményeinek megfelelően: ma a szivbe markoló ének és a szivből fakadt ima édes harmóniája mellett elhangzó, részben más köntösű igehirdetés hatása ostromolja az eget.

És a tudatosan, a lélek mélyéből igaz érzéssel fakadó ezen harmónia előtt megnyillik az Ég kárpitja felettünk. Lelkünk e tiszta hömpölygő vizeken száll-száll az Ur trónusához s letéve oda buzgó háláját, imádatát, bűnbánatát: megkapja az abszolutiót.

Vigasztaló szeretet meleg érzése önti el valónkat, mert érezzük, hogy kérésünk meghallgatásra fog találni ott, ami édes Atyánknál.

Ha így énekelünk, ha így imádkozunk, ha így hallgatjuk az igét: nemcsak érezhetjük, de bizonyosan tudjuk is, hogy teljesítve van könyörgésünk szava.

Hiszen biztosítékunk van rá Jézusban, mert ő tanította, hogy zörgessetek és megnyittatik, kérjete és megadatik nektek.

De zörgessünk egy átélést jelentő énekkel, kérjünk minden érzésünknek egyedül csak odakoncentrált hő imájával: megnyittatik és megadatik nekünk!

Ezt az ébredező református tömegezőt hozzák mozgásba az egyháztársadalom terén megindult különféle építő munkák.

Legyen az énekkar, bibliakör, vasárnapi iskola, nőegylet stb. stb.: a tömegezőben rejlő hatóerő fűti valamennyit.

De az erőnek kitartottnak kell lennie, hogy lankadatlanul hatni tudhasson.

Ezt a kitartást pedig az erély adhatja meg csupán. Az erély, mely az erőnek tudatos kihasználása, a végdiadal biztositéka, a földi cselekmények egyetlen kulcsa.

E nélkül a lelkesedés mint ár ragad el, ma egy tárgyért holnap másért megint, mondja a költő. Az építőmunkánál se kalandozzunk tehát egyről a másikra, hanem öntsük belé az erélyt, a fáradságot nem ismerő kitartást. Hiszen szent az az ügy, melynek bajnokaivá szegődnünk megengedte nekünk a jó Isten.

A kezdet és végnélküli örökkévalóság gondolata lebegjen szemünk előtt mindig.

A Grimm híres meséi között van a pásztorfiu bölcsességét példázó mese, aki a király kérdésére, hogy mennyi az örökkévalóság egy pillanata, találóan felelt.

Messze-messzeségben van a gyémánthegy. Ezer év a hossza, annyi a magassága, szélessége is. Minden száz évben rászáll egy kis madár. Megdörzsöli rajta a csőrét. Mikor a dörzsölésről elkopik ez a gyémánthegy, akkor telt el egy pillanat az örökkévalóságból!

A kis pásztorfiu naiv, de nagyon találó elgondolásában én látom azt a mennyei Jeruzsálemet, melyért a református tömegezővel kell ostromra kelni az élet nehézségeivel.

Mert bár a rohanó századok két ezredéven át újabb és újabb irányok kitermelésére törekedtek, mindeniknek viszfénye is elvész, elenyészik, az örök relativitás lesz az osztályrésze.

Egyedül a Krisztus által földre hozott élő szeretet, az öröktől fogva való édes Atya mennyei szent ajándéka az, mely nem mulik el soha.

Ennek tükrében a hős, a gyáva, számkivetett az üldözött, a megkínzott, a halálra ítélt: mind-mind meglátja az örökkévaló Isten valódi ábrázatát.

Az öntudatra ébredt magyar kálvinista tömegező ennek szolgáljon hát örökön-örökké!

Dr Nagy Sándor,
e. m. gondnok.

A speyeri gyűlés 400 éves fordulójának megünneplése.
A zsinat megnyitásának napján, június 9 én ünnepli a két egyházkerület a speyeri biro-

dalmi gyűlés 400 éves fordulóját Kolozsváron, a Farkasuccai templomban. Az ünnepi beszédet Csernák Béla egyházkerületünk főjegyzője tartja.

Életforrások.

A hosszú tél után egyházi életünkre is ráköszöntött Isten kegyelméből a tavaszi ébredés. Valljuk, hogy ami eddig volt s ami ezután lesz, nem emberi ész és akarat, hanem az Isten lelkének műve és szülötte. A lelkek világa, még sokkal inkább, mint az anyag világa, az Ő birodalma s az évszakok változását itt és ott egyaránt az Ő mindenható keze irányítja. Neki köszönjük nagy hálaadással a természeti s még sokkal inkább a lelki világ tavaszi ébresztését. De azt is valljuk, hogy amint virág és madárdal nélkül nincs tavasz a természetben, imádkozó, Istennek élő lelkek nélkül nincs ébredés a lelki világban. Tudjuk, nem Ők hozzák, nem Ők ébresztik a tavaszt, de Ők minden tavasz elmaradhatatlan hirnökei.

Ha gyönyörködni akarunk a természet ébredésében, ha tele akarjuk szívni tudónket a viruló élet illatával, természetes, hogy nem a kopár hegyoldalakat, sötét szakadékokat, hanem a zöld, bársonyos réteket és viruló kerteket keressük fel. Ugyanigy, ha a lelkiébredés valóságáról akarunk meggyőződni, ha azt óhajtjuk, hogy az ujló élet imádságos mánora a mi lelkünket is megérintse, nem kódogunk és busungunk szikkadt, kietlen lelki tájakon, hanem a lelki élet oázisait, virágoskertjeit fogjuk meglátogatni. Ilyen Istennek illatozó virágos kertekhez, ilyen életfrissítő oázisokhoz hasonlítom én azokat az áldott konferenciái találkozásokat, amelyeket a lelki tavasz hirdetése s az általános ébredés előidézése érdekében többé-kevésbé gyarló emberi eszközök felhasználásával készít elő és hoz össze az Istennek Lelke.

Milyen jó lenne, ha legalább mi, hivatott egyházi munkások, feltétlen jóhiszeműek tudnánk lenni az ilyen lélek gyűjtötte és irányította összejöveteleinkkel és tanácskozásainkkal szemben, ha nem az embereket néznénk benne és mögötte, hanem a Főrendező s elhinnénk, hogy az a Király, aki a maga örök birodalmának fundamentumát egy egyszerű galileai halász sziklává erősített hitére építette, ma is képes névtelenek, sőt gyermekek szája által szólni olyan igaz és izzó szavakat, amelyek megszégyenítik a bölcseket és lángragyújtják a fagyos sziveket. Én bizonyosságot teszek arról, hogy életem legnagyobb áldásait s legerősebb indításait konferenciákon, mégpedig nem is mindig lelkészi konferenciákon nyertem. Szeretném, ha szolgatársaim elhinnék nekem, hogy egy-egy lélek vezette találkozásunk, konferenciánk áldása mérhetetlen, talán egy elhibázott élet

megfordítása, az igazi célhoz irányítása lehet s ezért a konferenciák látogatása megéri úgy a költséget, mint a fáradságot

És épen, mert a konferenciák áldását a magam életében boldogan tapasztaltam, jónak tartanám, ha a kerületünk által számunkra rendezni szokott konferenciák látogatása [csakugy mint az egyh. m. gyűléseké és lelkeszi értekezleteké] kötelezőleg kimondatnék s viszont, hogy ne legyen nagyon költséges és fáradságos a megjelenés, kerületünk földrajzi fekvésére tekintettel két, esetleg három fókuszban gondolnám rendezni a konferenciákat, akár ugyanazon, akár más előadókkal.

Üdvös dolognak tartanám, ha az erdélyi egyházkerület által rendezendő jelentősebb konferenciákra és nagygyűlésekre minden egyházmegye küldene egy-egy résztvevőt, aki lélekben meggazdagodva, a nyert áldásokkal itthon másokat is tovább gazdagítana.

Sőt, egyfelől a lelki gyarapodás, másfelől a szélesebb kapcsolatok felvétele végett szükséges lenne, hogy az O. R. L. E. által rendezni szokott konferenciákra egyházkerületünk küldjön ki két olyan képviselőt, aki az ott felvetődött eszméket és nyert impressziókat akár itthoni konferenciák, akár hivatalos lapunk útján mindnyájunk közkincsévé tenné. A nyerhető gazdag áldásokhoz mértén a csekély anyagi áldozatot úgy a kerület, mint az egyházmegyék elviselhetnék.

Istennek hála, az élet árja megindult, az üditőforrások mindenfelé felfakadtak, csak menjünk a forrásokhoz, hogy fel-frissüljünk, hogy higyjünk a tavaszban s legyünk magunk is a tavasz áldott hirnökei.

Ardai Aládár.

A törvényrevízió főbb szempontjai.

A II. azaz a *lelkészválasztási törvény* módosításánál megengedendő a pályázóknak a gyülekezetben szónoklatra megjelenése, biztosítandó a felsőbb egyházi hatóság joga, de úgy, hogy a gyülekezet joga meg ne szoríttassék és a demokrácián rés ne üttessék. Fontos a hivatalból áthelyezés, illetve csere biztosítása.

Az egyházi adózásról szóló III. t. c. régi formájában fenntartása vagy ahoz hasonló átalakítása a jelen viszonyok között nemcsak céltalan, de lehetetlen. Lehetetlenné teszi ezt egyfelől a pénz értékének, vásárló erejének még egyre tartó ingadozása, másfelől egy szilárd bázis hiánya. E két ok miatt képtelenség állandó és általános adókulcsot megállapítani. Az új törvény

alig tehet egyebet, minthogy biztosítja az adókivetés jogát, megállapítja az adóköteleseket s a kulcs meghatározását — az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyásával — az egyházközségekre, illetve a presbyteriumokra bizza. A mai törvényből a kivetés módjára térve az osztályokba sorozás hagyható meg.

A IV-ik; a közalapról és a VII-ik a nyugdíjintézetéről szóló törvénycikkek bármilyen alakban fenntartása is illuzórius. Ugy a szórványok, mint a nyugdíj-ügy jelen állapota azt teszi kívánatossá, hogy mindkettő a kerületek belügye maradjon. A különböző érdekekre való tekintet csak megnehezítené a két fontos ügy közmegnyugvásra elintézését.

Az V. törvénycikk lényeges átdolgozást és kibővitést kíván az *egyházfegyelemnek* bármilyen mérvű visszaállításával.

A VI. törvénycikk átalakítását nem elvi szempontok, hanem kényszerüség okok teszik szükségessé. E törvénycikken végzendő módosítás lesz a zsinat legfájdalmasabb munkája.

A VIII. és IX. t.-cikkek megváltozott állambeli helyzetünk miatt természetszerűleg elesnek.

Ellenben szükséges lesz két új nagyfontosságú törvénycikk megalkotása, esetleg valamelyik régibe való beillesztése. Ez a kettő a *liturgiai* és a *belmissziói* törvénycikk. A belmisszió törvénybeiktatása megoldható külön törvénycikkkel önmagában vagy a lelkészről alkotandó törvénycikkkel, vagy az egyházalkotmányi I. t.-c. lelkész kötelességeiről szóló részének kibővítésével.

Akármelyiket is választja a zsinati atyák bölcsessége, csak találja meg a módot arranézve, hogy ezt a munkát törvényesítse és vele egyházunk megelevenítését — Isten segítségével — előbbre vigye.

Debreczeni István

(Folytatás és vége.)

Koldulásra kényszerítsük-e árváinkat és özvegyeinket?

(Hozzászólás a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézetének alapszabálytervezetéhez).

A Királyhágómelléki Református Egyházkerületnek e hó végén összeülő közgyűlése dönteni fog az Egyházkerület Nyugdíj- és Özvegy-Árva Gyámintézetének alapszabálytervezete felett, amely bennünket, középkorúakat, még felneveletlen és ellátatlan kiskorú gyermekek apáit és az utánunk következő generáció tagjait érint legmélyebben és legközelebből. Az egyházkerület alkotótágjai csekély kivétellel ahhoz a korosztályhoz tartoznak, melynek tagjait, miután gyermekeiket már szárnyra bocsájtották

és felnevelték, nem üt lelken az alapszabálytervezet több pontja s akiket az egész kérdéskomplexum legfeljebb csak személyileg érint. Nekünk, a fiatalabb korosztálybelieknek nem adatott meg a mód és lehetőség arra, hogy a kérdéshez, amely azt lesz hivatva eldönteni, hogy gyermekeink kezébe mindennapi kenyeret adjon-e a nyugdíjintézet vagy pedig kenyér helyet koldusbotot, ahhoz a sorsokat teremtő és sorsokat romboló kérdéshez a magunk érzései alapján hozzászólhassunk és a döntésbe befolyhassunk az egyházkerületi közgyűlés plénuma előtt. Már pedig ez a kérdés elsősorban a mi kérdésünk és a mi gyermekeinknek sorskérdése, valamilyen formában tehát keresnünk kell az alkalmat, hogy ahhoz hozzászóljunk és eldöntésének medrét megássuk és irányítsuk.

Az alapszabálytervezet a Reformátusok Lapja 1929. május 4-ről datált 18. számában jelent meg három héttel a döntésre jogosult egyházkerületi közgyűlés előtt. Olyan időben tehát, amikor már sem idő, sem tér, sem semmiféle lehetőség nem áll rendelkezésünkre, hogy ezt a sorsdöntő és a messze jövőbe kiható, árváink kenyeréről, ruháiról és téli fűtött szobácskájáról határozó kérdést teljes mélységében és szélességében megvitatni, egyházmegyei gyűléseken vagy lelkeszértekezleteken tárgyalás és véleménynyilvánítás anyagává tenni alkalmunk lehetne. A kérdésben dönteni fog nálunk nélkül az egyházkerület közgyűlése, amely dönthet úgy is, hogy generációkra boldogtalan páriákká teheti a papi özvegyeket és árvákat és egy soha le nem csapolható mélységes keserűség és elégedetlenség forrását nyithatja meg a családjuk, gyermekeik sorsáért és jövőjéért égve emész-tődő lelkeszek százainak lelkében.

En az egész alapszabálytervezetet már kiindulási pontjában célttévesztettnek s ebből a szempontból már alapjában eltévesztettnek tartom. Minden humanitárius célt szolgáló intézménynek két dologra van legelsősorban szüksége. Szivre és pénzre. Az alapszabálytervezetben azonban sehol sem látom, sehol sem érzem melegíteni megdobbanni a szívet. Csak számadatai vannak. Szív nélküli, száraz és metszően éles számadatai. Előbb a szív kell, a szív után megjön a pénz is. Ne a pénz dirigálja a szivünket, hanem a szivünk parancsoljon a pénznek. És ezek előrebo-csáj-tása után megmondhatom, hogy nekem a lelkemet fojtogatta az alapszabálytervezet, mikor annak 10 ik paragrafusáig elérkeztem s a fájdalom és keserűség könnyei lepték el a szememet a papi özvegyek és papi árvák sorsáról gondoskodó és hogyan gondoskodó paragrafusok láttán.

Kevés azoknak a paragrafusoknak a száma, amiket én az alapszabálytervezetben kifogásolok, de az a kevés több az összesnél. Lássuk őket sorrend szerint,

A III. fejezet 6. §-a a 40-ik szolgálati év betöltése után a nyugdíjat évi 60 000 leiben állapítja meg, nem gondoskodik kellőleg a nyugdíjazott ellátásáról s a nyugdíjazott lelkesz élet-standardját nagyon aláhelyezi, ha tekintetbe vesszük, hogy ugyanannyi szolgálati év után az állami tanítók ma már évi 120.000 lei és több, a hasonló képesítésű törvénytörvényes bírók

pedig ennél jóval magasabb évi nyugdíjjal mennek penzióba. Magam részéről a nyugalomba vonuló lelkész létminimumát, egyszerű, de legalább nélkülözésektől mentes existenciájának biztosítását évi 96.000 lei nyugdíjjal látom megnyugtató módon rendezhetőnek. Az évi 60.000 lei nyugdíjösszeg a mai megélhetési viszonyokat véve csak tekintetbe, olyan csekély, amely egy lelkészcsaládnak nemcsak hogy társadalmi rangjuknak megfelelő megélhetést nem biztosít, de egyáltalában a megélhetéshez szükséges minimumot sem nyújtja. Egy olyan nyugdíjintézetnek, amely tagjai számára a legszerényebb existenciát jelentő létminimumot sem tudja biztosítani, sem jelentősége, sem létjogosultsága nincsen és így szükségesnek sem tekinthető.

A leinek még mindig megállapodatlan ingadozó értékhelyzetére való tekintettel pedig kívánatosnak, sőt egyenesen szükségesnek tartanám, hogy a nyugdíjak értéke ne kizárólagosan lei értékben fiziroztassék, hanem alternative valamely stabil valuta, pl. a dollár vagy még inkább a svájci frank jelenlegi egyenértéket jelentő összegében is megállapíttassék.

Sokkal elrémitőbb, egyenesen elcsüggesztő, sőt kétségbeejtő sorsot jelent azonban az alapszabálytervezet a lelkészek özvegyei és árvái számára, akikről nemcsak a legmostohábban, hanem hátran mondható, hogy a legkegyetlenebbül gondoskodik, ha ezt ugyan egyáltalában gondoskodásnak lehet nevezni. Az alapszabálytervezetnek ez a része, a 9-ik és 10-ik §. alkalmas arra, hogy tört döfjön minden édesapa, minden családját igazán szerető lelkipásztor szívébe. Nézetem szerint — és meg vagyok győződve, hogy ebben a kérdésben százak és százak állanak mellettem és mögöttem — a papi özvegyek és a papi árvák élete, sorsa, jövője annyira nagyjelentőséggel bír a mi életünk legfontosabb kérdései között, hogy mellette a lelkészi nyugdíjkérdés másod, sőt harmadrangúvá devalválódik. Mert a lelkész nyugdíjügye jelentékenyen kisebb és könnyebb probléma, mint a lelkészi özvegyek és árvák megélhetésének problémája. A lelkészeket, nagyon csekély számu kivételektől eltekintve, rendszerint csak a halál szokta nyugdíjazni. Addig tehát, amíg az édesapa él, a család existenciája is biztosítva van úgy, ahogy. Ugy mindenesetre, hogy közülük éhen nem hal meg senkise. De hogyan gondoskodik a nyugdíjintézet alapszabálytervezete a lelkész halála után annak hátramaradottjairól, a papi özvegyekről és a papi árvákról? A 9-ik §. szerint a nyugdíjintézet tagjainak özvegyei évi 30.000 lei ellátmányban, a 10. §. szerint a nyugdíjintézeti tag árvái 3 árváig személyenként évi 1000 lei, az azon felüli árvák évi 500 lei segélyben részesülnek. Nem hittem a szemeimnek, mikor különösen ezt a két utóbbi összeget megláttam. Sajtóhibával vigasztaltam magamat percekem keresztül, mint a vízben fuldokló ember a szalmaszállal. De sajnos, nem sajtóhibáról van szó. Komoly, kegyetlen, rideg számokról Szívhibáról. Elviselhetetlenebb, kegyetlenebb és tébolyítóbb sorsot már legádázabb ellenségeink sem szánhatnának árváink és özvegyeink számára, mint ez a halálfeju két rettenetes paragrafus,

a kilencedik és a tizedik, amelyek halálunk órájában a halálnál keserűbb és rettentőbb félelemmel fognak kísérteni bennünket. Ne a lehetőség hanem a lehetségesség szempontjából nézzünk mélyebben ennek a két paragrafusnak a háta mögé. Meghal egy három gyermekes lelkész. Felesége a maga és három gyermeke részére kap évenként 30.000 plusz háromszor 1000, összesen tehát 33.000 lei ellátmányt. Egy ilyen családnak egy kétszobás kispolgári lakásra okvetlenül szüksége van. Kisvárosi viszonyok között fizet a lakásért évi 24.000 lei lakbért. Tizenkét hónapon keresztül kell élnie 9000 leiből, tehát havi 750 leiből, napi 25 leiből 4 személynek, akiknek mindenikére napi 6 lei és 25 bani ellátási díj esik. A nyugdíjintézeti ellátási terv szerint tehát napi 6 lei 25 baniból kell a lelkészi özvegynek és a lelkész-árvának gondoskodnia nemcsak ételéről, hanem ruházatáról, téli fűtéséről, neveltetési kiadásairól, iskoláztatásáról, higiéniai szükségleteiről, betegsége gyógyításáról, kulturális szükségleteinek kielégítéséről is. Kérdezem: koldusbot e ez vagy kenyér? Annak az 1—2 százalékot jelentő lelkésznek a kivételével, akik abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy hátramaradottjaik sorsát biztosító földi javakat is hagynak maguk után, a többi száz meg száz özvegyére és árváira ez a sors várakozik haláluk után! És ha nem három, hanem négy vagy öt gyermeket hagy az a lelkész maga után, akkor azokra még elviselhetlenebb sorsot akar szabni a tervezet, amely fordított számtani haladvány szerint állapítja meg az árvák ellátási díját, mondván, hogy hárman felüli árvák már nem is 1000, hanem csak 500 lei ellátmányt kapnak évenként. Szegény, szerencsétlen, boldogtalan ötgyermekes papné testvérem, megtanított-e téged valamikor valaki arra a mathematikára, hogy évi 30.000 plusz három gyerek utáni évi 3000 plusz még két létszámfeletti gyermeked után kétszer 500, összesen évi 34.000 leiből öt szegény árvadat naponta egyszer legalább megetethesd, hogy télen fűtött szobácskájuk legyen, hogy ne járjanak cigánypurdé módjára mezitelenül, télen cipőtlenül s hogy végül járas velük valahol négy középiskolát, hogy legalább iparosinasok lehessenek s ne kényszerüljenek téglahordó napszámosnak, vagy béresgyereknek beállani?

A 9 és 10. §. egész nyugodtan kimondhatom, koldusbotra vagy pária-sorsra vagy elzüllésbe kényszeríti a papi árvákat. Ne mondja senki, hogy ez jogosulatlan szentimentáliskodás egy új intézménnyel és annak programjával szemben. Amiket fentebb egyszerű számítás alapján elmondottam, csontig véres igazság és nem szentimentális fantáziálás. Hol van az a papi özvegy, aki a számára szánt ellátmányból meg tudna élni, ha csak kenyeret és egy csésze kávéét ebédel és vacsorázik is mindennap? Pedig még lakni is kell valahol, ruházkodni is kell valahogyan és a gyerekekről is gondoskodni kell valamiképen. Mi családok papok, gyermekeink apái, sem nem élhetünk, sem meg nem halhatunk azzal a tudattal, hogy halálunk után családkunk szájától elmarad a betevő falat, uribb és emberibb sorsra szült gyermekeink rongyosan járjanak, fűtetlen viskóban dide-

regjenek és sorsuknak megfelelő nevelés, iskolázás és életbiztosítékok nélkül vagy mások kegyelem kenyerére szoruljanak vagy elzüljenek. Nekünk olyan nyugdíjintézetre van szükségünk, amely özvegyeink és árváink részére elviselhető emberi sorsot biztosít és ha ezt egy nyugdíjintézet megadni nem tudja, nekünk arra a nyugdíjintézetre szükségünk nem lehet, nekünk az a nyugdíjintézet nem kell! Hiszen akár van, akár nincs, ellátás tekintetében ugyis egyre megy.

A 10. §. a háromig terjedő árváknak szánt megrikattatóan nevetséges és könyörtelenül tragikus évi 1000 lei árvasegély után a hárman felüli árvákról fordított számtani haladvány szerint úgy gondoskodik, hogy ahol több a gyerek, ott kevesebb kenyér, kevesebb ruha, kevesebb szükséglet kell, tehát kevesebb összegű ellátmány jár és a hárman felüli árvák számára az évi ellátmány összegét 500 leiben állapítja meg. Ehhez a kalkulációhoz még hozzászólni sem lehet. De nem hagyhatom megemlítés nélkül, hogy a lelkészi nyugdíjintézet sem a hivatalosan üldözött egyke-rendszert, sem Malthuziánista elveket nem támogathat, már pedig azt teszi akkor, amikor a hárman felüli gyermekek ellátmányi összegét 50 százalékkal redukálja.

Ha a nyugdíjintézet nem a lehetőségek, hanem a lehetőség alapján és az életszükségletek reális kalkulációjával akarja a lelkészi özvegyek és árvák sorsának problémáját megoldani és ha ezt egyáltalában megoldani akarja, úgy az özvegyi ellátmány minimumát 48.000 leiben, a hárman aluli árvák részére a csak éhenhalásra elegendő évi 1000 lei ellátmányi összeget havonkénti 1000, tehát évi 12000 lei, minthogy pedig a több gyermek matematikailag is többbe kerül, a hárman felüli árvák tervezetszerinti évi 500 lei összege helyett havi 1500 leinek megfelelő évi 18.000 lei ellátmányi összegben, mint létminimumban vélem megállapítandónak.

A válasszal is nézzünk szembe, amely bizonyosan így hangzik: de miből? Emelni kell a fenntartási és tagsági járulékokat. Bizonyára egyetlen egy egyházközség sem fog csődbe jutni, ha fenntartói járulék címén mondjuk 50% kal magasabb összeget kell fizetnie a tervezet szerinti 500 Leinél. De ez magától értetődő kötelessége is az egyházaknak lelkipásztoraikkal szemben, akik életüket és egészségüket egyházaik oltárán áldozzák fel. Megfelelő arányban emelni kell a tagsági járulékokat is. A kölcsönösség hozza magával, hogy aki többet akar kapni a nyugdíjintézettől, annak többet is kell adnia. Bizonyára nem lesz egyetlenegy édesapa, aki alá ne rendelné a maga sorsát, személyét, egyéni kényelmi kérdéseit annak a másik nagy kérdésnek, amely gyermekeinek akarja a mindennapi kenyeret, a meleg otthont és a tisztességes ruházatot biztosítani. S ha kell, hát mondjon le szórakozásairól, amelyek pénzbe kerülnek, a pohár söreiről, a vasárnapi boráról, a cigarettázásról és mit tudom én miről, csak hogy a magasabb ellátmányi összeget biztosítsa hátramaradottjai számára. Mig élünk, könnyen kiheverhetjük az ezzel járó tehertöbbletet, megspóroljuk a ruházatunkon,

a könyveinken, a szórakozásainkon, ha arra gondolunk, hogy ezen az áron gyermekeink nem fognak majd éhezni, fázni, rongyos ruhában szégyenkezni. És köteleztessék el minden egyházközség a nagypéntekin kívül évenként még egy másik nagyünnepi perselypénzének beszolgáltatására és évenként a nyugdíjintézet céljainak támogatására egy-egy vallásos, vagy kulturális rendezésére és minden lelkész a maga körében önkéntes adományok gyűjtésére. Ha a sziv valamit akar, akkor azt meg is csinálja, mert a legnagyobb földi hatalom bár a pénz, de a szeretet még a pénznél is nagyobb hatalom.

Ha ezt meg tudja csinálni a nyugdíjintézet, akkor megvan a létjogosultsága. Ha nem tudja megcsinálni, akkor nincs rá szükség. Inkább semmilyen nyugdíjintézetünk ne legyen, sem hogy az olyan legyen, amely a céljának megfelelni nem képes, tehetetlen és tagjainak csak cifra koldusbotot és az elhalt apák palástjából varrott koldustarisznyát tud ajándékozni.

A nyugdíjintézet kérdése a mi életünk és az utánunk maradó életének legkinzóbb problémája. Ezt a kérdést elsietni, elhamarkodni hagyni nem lehet és nem szabad. Az alapszabálytervezet felől még sem az egyházmegyék, sem a lelkészegyesületek nem nyilatkoztak, véleményt sem alkottak, a lelkészi kar közvéleménye sem alakult még ki a kérdéssel szemben. Épen azért, nehogy az elsieteltség következtében a koraszülés gyengeségeit és élepképtelenségét hozza magával életre a nyugdíjintézeti alapszabálytervezet, a nyugdíjintézeti tagok érdekei szempontjából azt találnám legmegfelelőbbnek, ha az alapszabálytervezetet az egyházkerület mostani közgyűlésének tárgysorozataról levenné és csak akkor tűzné újból tárgysorozatára, miután az alapszabálytervezetre vonatkozólag már az összes egyházmegyék és az egyházmegyei lelkészegyesületek kialakult véleményüket megállapított határidőn belül nyilvánosságra hozva közölték. Mert a sietséggel oly hibákat követhet el az egyházkerületi közgyűlés, amely százak életét teheti romhalmazzá és amelyeket soha többé jóvátenni nem lehetne. *Szombati-Szabó István*

◻◻◻◻◻◻ | HIREK | ◻◻◻◻◻◻

A szerkesztőség kibővítése.

Lapunk szerkesztőségét legkiválóbb és leghűségesebb munkatársaink bevonásával f. évi június hó 1-én kibővitjük. A szerkesztőség új tagjai: *Ardai Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István*, kik lelkészi karunk legértékesebb tagjai közül valók, mint társzerkesztők vesznek részt az eddiginél is fokozottabb mértékben és nagyobb tervszerűséggel a munkában és a lap színvonalának emelésében, míg változatosabbá tételéről a körjük csoportosult nagyszámu munkatársak és tudósítók gondoskodnak. A szerkesztést és az egész lap irányítását és vezetését Debreczeni István intézi.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

1878—1929-III. KÖRLEVÉL. *Valamennyi kebelbeli nagytitiszteletű lelkész és segédlelkész urnak.* Figyelmeztetem mindazon lelkész és segédlelkész urakat, akik az 1929. évi II. évnegyedre szóló globálisadó nyugtáikat hivatalomhoz mindezideig nem juttatták el, hogy azok mielőbbi megszerzéséről és beküldéséről saját érdekökben annál is inkább gondoskodjanak, mert esedékes államsegélyök az állampénztárból nem lesz felvéve. Az így visszamaradt államsegélyhez pedig csak hosszas kérvényezés, igazolás és utánjárással juthatnak. Oradea—Nagyvárad, 1929 május 22. Atyafiságos szeretettel: Sul yok István, püspök.

Pályázat. Az egri-i (Szatmármegye) ref. egyház presbyteriuma pályázatot hirdet organista-kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Lakás és kert természetben. 2. Kézpénz évi 98 Lei. 3. 20 (husz) mm. buza. 4. 10 (tiz) öl tűzifa, (6 öl természetben, 4 öl folyó árban, pénzül). 5. 12 boglyás (9 hold 1173 □-öl) kaszáló. 6. Két évben 1—1 hold, harmadik évben 2 hold tavaszföld. 7. 5 hold szántóföld. 8. Kenderföld 307 □-öl. 9. Temetőben mintegy 300 □-öl szántó. 10. A 6, 8, 9. pont alattiakat egészen, a 7. pont alattiból 1 holdat a tanító magjával egyház vettetni köteles. 11. Tandij minden gyermek után 1 véka csős tengeri (cca 40 véka). 12. Törvényes stóla (kb. 1500 Lei). **Kötelesség:** a III—VII. vegyes osztály tanterv szerinti vezetése, kántori teendők végzése, énekkar vezetése, egyházi jegyzőség. Kánonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén istentisztelet végzése, lelkész utasítása szerint vasárnapi iskola vezetése. **Megjegyzések:** Pályázhatnak román nyelvű vizsgát tett férfi és nőtanítók e hirdetés megjelenésétől számított 3 hét alatt. A község Mikola állomástól 4 km.-re van. Az állást szeptember 1-én kell elfoglalni. (Az összes javadalom pénzértéke lakáson kívül kb. 40,000 lei; földek adóját az egyház fizeti). Pályázatok a következő címre küldendők: Ref. Lelkészi Hivatal Agriș—Egri, posta u. Micula, Szatmármegye. 1929 május 16. Presbyterium.

Pályázat. A nagyszalontai ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet egy üresedésben levő férfitanítói állásra. Javadalom: 1. Természetbeni 3 szobás lakás, konyha pince és a szükséges melléképületek, valamint kert. 2. Havonta 3000 Lei alapfizetés. 3. Ötödéves korpótlék évi 3000 Lei. 4. Családi pótlék személyenként évi 2000 Lei. 5. Drágasági pótlék a pénzfizetések 20 %-a. 6. Helyettes kántori teendők végzéséért esetenkénti fizetés. **Kötelesség:** 1. Az iskolaszék által kijelölt osztály esetleg osztályok tanítása. 2. Vasárnapi iskola vezetése. 3. Egyházépítő munkákban segédkezés. 4. Helyettes kántori teendők végzése, egyházi énekkar szervezése és vezetése. **Megjegyzendő,** hogy ezidőszertint tanítás csak délelőtt van s így a délutáni órákkal rendelkezik a tanító. — Pályázatok a nagyszalontai ref. lelkeszi hivatalhoz július hó 1-ig beküldendők. Az állás szeptember hó 1-én foglalandó el.

**Az összes egyházi és
iskolai nyomtatóanyagok
állandó nagy raktára.**

Konfirmációi emléklap

17×21 centiméter méretben, kék színnyomással, csinos kivitelben 1.— Lei

21×34 cm. méretben, nagyon szép kivitelű, három színnel nyomtatva 2:50 Lei

24×31 cm. méretben, dus aranyozással és még két színnel nyomtatva, legkényesebb igényt is kielégítő elsőrendű kivitelben 3.— Lei

Konfirmációi emlékkönyv

diszes címlapu, löbb, mint két iv terjedelmű füzet finom papíron, nagyon szép Konfirmációi Emléklappal II. kiadás 16.— Lei

Beszerezhető:

**Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14**

50 példányig való rendelésnél 10%, 50 darabon felüli rendelésnél 20%
árengedményt nyújtunk.

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Székész urak részére
a palást.

Kérem a Nőegyletek stb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF

palást készítő

Hódmezővásárhely.

M. st. Oficiului Parochial Református
Nagytsiszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 21

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

Str. Dim. Cantemir (Beöthy Ö.-u.) 2.
Alakult 1899. évben. Telefon 4-54.

Fiók: Fugyóásárhelyen.

Befizetett üzletrésztőke
Lei 8,500,000.

Takarékbetéteket előnyösen kamatoztat

Foglalkozik helibetét gyűjtéssel. *Le-
számítol váltókat. Folyósít jelzálog-
kölcsonöket. Átutalásokat előnyösen*
teljesít. Minden bankszerű üzletet
kedvezően lebonyolít.

**Képviselet a triesztli „Adria”
biztosító-társaságát. 21**

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődeje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t 21

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Alapított 1840-ben

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királybádogmelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Malor (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ ( ) Megjelenik minden héten szombaton.

Imádság

az 1929. évi május hó 29-én tartott egyházkerületi közgyűlés megnyitásakor.

Hatalmas Isten, egyedüli kösziklánk és reménységünk! Alázatos szívvel, meghajtott fővel imádságra nyitjuk meg ajkainkat Előtted. A mindennapi életnek bennünket keményen ostromló hullámai, jövendőnknek ködborította képe mindegyre jobban és közelebb vonnak Hozzád, akiben nincsen változás vagy ígértől elhanyaglás.

Megpróbáltatásunknak kálváriás útján immár tíz esztendő röpi el fejünk felett. S kifürkészhetetlen akaratodból vállainkra rakott súlyos kereszt alatt gyakorta meg-megroskadoztak reszkető, fáradt térdeink, s a reménykedésnek és csalódásnak rajtunk átcsapó hideg habjai nem egyszer fölemészteni látszottak lelki és testi erőnket. De áldott legyen szentséges Neved és magasztaltassál fel minden egeknek felette, hogy a legsötétebb pillanatokban is éreztük atyai szivednek meleg dobogását és nagy hálaadással ismerjük be, hogy Szentlelkednek csodás ereje mindenkor megerősített ingadozásaink közepette.

Atyánk és Istenünk! Kisebbségi sorsunknak tragaediás útja még mindig szédítő meredélyek és alátekinthetetlen mélységek szélén vezet, s a pusztító vihar által feldult lelkek szelid nyugalma még ma is távol van a népek millióinak szívéből. Hiába akarnók elhíttetni magunkkal, hogy a vágyvavágyott békesség ölel körül minket, az élet és tapasztalat, a Sionunk falán ütött újabb rések és ennek támogató pilléreiből: az iskolákból lehulló kitépelt kövek hidegen ébresztenek föl a szomorú valóra, Bizony Uram, Rajtad kívül nincsen senkink, akire bátorsággal támaszkodhatnánk, egyedül csak Tőled kérjük és várjuk, hogy a véres ka-

tasztrófából áldott kegyelmed folytán a Mának átmentett nagy értékeinket a jövőnek megtartani tudjuk.

De megszegyenítő kishitűséggel nem kérdezzük Tőled Atyánk és Istenünk, hogy mit hoz reánk a bizonytalan holnap, amelynek esélyeit hatalmas kezedbe tartod! Hiszünk Benned Uram, atyáinknak tántorithatatlan és erős hitével, s hisszük, hogy Te „a sir éjjelére élő reménység magvát ülteted, s a mag kikel, a szirtet széthasítja, égdördülése, földrengése közt.” Magasan látható, letörölhetetlen betűkkel homlokunkra írjuk a figyelmeztető ígét: imádkozzál és dolgozzál. Imádkozunk az összetört szívnek megszentelődött érzéseivel, dolgozunk a tiszta kéznek becsületes munkájával. Te pedig mennyei jó Atyánk, aki örök dicsőséggel országolsz a magasságos Egeknek fölötte, nagy kegyelmesen hajolj le most hozzánk és kötözz egybe minket, akiket ezuttal munkasorba állítottál, a szeretet és egyetértésnek lelkével, hogy elvégzett munkánk vigye elébb anyaszentegyházunknak, magyar fajunknak nehéz sorsát, mindenek felett pedig szolgálja a Te változhatatlan örök dicsőségedet, a Jézus Krisztus nevében könyörgünk és kérünk. Ámen.

Egyházkerületi közgyűlés

Csaknem egy esztendő alatt összegyűlt nagy, óriási anyagot tárgyalt le százötvenöt pontból álló tárgysorozatban a késő estebe nyuló megfeszített munkával egyházkerületi közgyűlésünk.

Buzgóságos imádság után Sulyok István püspökünk imádsága nyitotta meg a kerület közgyűlését. A püspök ajkairól elhangzott szavak a kisebbségi magyar református egyházak valóságos zsolozsmájaként hullottak a közgyűlés tagjainak szívére. Ima után Domahidy Elemér világi elnök, főgondnok tart megnyitó beszédet. Kegyeletes szavakkal emlékszik meg az egyház halottairól és azokról, akik távozásuk folytán többé nem vehetnek részt az itteni reformátusság ügyeinek vezetésében. Vácsolja a kerületnek a kormányval fennálló relációját, mely sajnos, ma is csak az ígéretek szálaiból áll. Jelentékeny előrehaladást tapasztal a főgondnok a belmissziói munkálkodás következtében az egyház hitéletében. Üdvözli az egybegyűlteket s a közgyűlést megnyitja.

A tárgysorozat megkezdése előtt Püspök ur indítványára a közgyűlés üdvözlő táviratot intéz az uralkodóházhoz, a régens-tanács-hoz és a miniszterelnökhöz. Csernák Béla főjegyző, mint előadó bejelenti, hogy a nagybányai egyházmegye Boros Zoltánt

gondnokká választotta, kit a közgyűlés örömmel üdvözöl. Tudomásul veszi a közgyűlés Papp Józsefnek lelkeszi és Bónis Elemérnek világi tanácsbírákká való megválasztását, akik az esküt a kerület előtt leteszik. Az új egyházkerületi tagokhoz Püspök ur intéz szép beszédet. Sajnálattal veszi tudomásul a kerület, Szabolcska Mihály lelkeszi Dr. Olasz Béla és Domokos László világi tanácsbírák és Nagy Vilmos lelkeszi aljegyző lemondását, illetve a Domokos Lászlót gátló akadály elhárítása érdekében felír a minisztériumhoz. A többiek helyére szeptember elsejére írják ki a választást.

Örömmel veszi tudomásul a közgyűlés, hogy végre ez év június kilencedikén a romániai reformátusok zsinata összeül.

A kolozsvári theologia és a két erdélyi tanítóképző segélyezése tárgyában bizottságot küldött ki közgyűlésünk püspökünk, a főjegyző és ügyész személyében, ugyszintén a regáti misszió ügyének rendezésében is.

A Baldácsi-alapítvány régen huzódó kinos ügye még mindig nem nyert elintézést, aminek oka a tiszántuli egyházkerület eleinte teljesen merev, utóbb halogató magatartása. Mivel tudomás szerint a legutóbbi tiszántuli kerületi közgyűlés egy bizottságot küldött ki, ugyanezt tette a mi közgyűlésünk is, megválasztva az elnökséget, ügyészt, két világi jegyzőt és Nagy Sándor dr. egyh. m. gondnokot.

Felolvassa ezután Csernák Béla a püspök jelentését a kerülethez tartozó egyházak viszonyairól. Megállapítja a jelentés, hogy a hitélet általában nem hanyatlott a gyülekezetekben. Legszébb példát mutatják e tekintetben a nagykárolyi és nagybányai egyházak. Reményét fejezi ki a jelentés, hogy az egyházi munkába a mindenhol irredentát szimatoló hatósági beavatkozások a jövőben nem fogják megakadályozni az egyház belső missziós munkásságát. Kezdeményezi a püspöki jelentés az egyetemes romániai nőszövetség megalakulását. E nőszövetségi szervezeteknek kell a valóban egyházépítő munkásságot kifejtenie. Szélesebb működési területre fektetendő a presbiteriumok működése is olyan értelemben, hogy érdeklődésük nemcsak híveik lelki életét kísérje figyelemmel, hanem életsorsát is. Az iskolai államsegélyek ügyében a kormányhoz intézett memorandumokra Bukarestből csak ígérek hangzottak el, de az államsegély magának kétséget kelt. Féltő, hogy ily körülmények között az élet nehézségeivel heroikusan küzdő tanárok és tanítók idealizmusa végre összeroppan, ami katasztrófális helyzetbe sodorhatja a negy- százados multu magyar reformátusságot. Meleg szavakkal em' é-

kezik meg egyházlátogató körutjairól szóló beszámolója során Sulyok István püspök Szabolcska Mihályról, Temesvár eltávozott, nagynevű költőpapjáról. A püspöki jelentést a vele kapcsolatosan előterjesztett határozati javaslatokkal együtt a közgyűlés egyhangulag elfogadja. E határozatok közül legfontosabb, hogy a liturgiai kérdések tisztázására a legközelebb összeülő zsinat kerestessék meg, addig felsőbb egyházi hatóságok beleegyezése nélkül liturgiális változtatások a legszigorubbant tiltatnak. A nőszövetségek egyesítésére a kezdeményező lépéseket megteszik. Az államsegélyek kisürgetését tovább szorgalmazzák, a kívándorlással szemben a lelkészek kötelesek a szószékről is felvenni a harcot.

A közgyűlés ezután Isten áldását kéri a lelkészi hivatását negyven éve betöltő püspökre. Az egyház szociális feladatainak rendszeres művelése céljából a kerület bizottságot küld ki. E bizottságnak, amelynek tagjaivá Csernák Béla egyházkerületi főjegyzőt, Debreczeni Istvánt, Thúry Kálmánt és Pappszász Lajos egyházmegyei gondnokot választják meg, feladata lesz a legközelebbi közgyűlés elé részletes munkatervet kidolgozni.

Károli Gáspár, az első magyar bibliafordító születésének négyszázadik évfordulója ünnepére a kerület elhatározta, hogy Nagykárolyban emlékművet állít Károlinak. Az ünnepély megszervezésére tizenhattu bizottságot küldenek ki. Maga a kerület a püspököt, a főgondnokot és Thúry Kálmánt delegálja a bizottságba. Előterjesztést tesz a kerület a zsinatnak egy „Károli Gáspár Irodalmi és Tudományos Társaság” megalakítására. A presbiteri világszövetség útján a nagykárolyi Károli szoborra való gyűjtésre, hozzájárulásokra nemcsak a romániai, hanem a külföldi reformátusokat is felhívják. A kerület a nagykárolyi református templom előtti téren vagy a templom falában kívánja felállítani a Károli-emlékművet. A világ reformátusainak hozzájárulásait azonban nemcsak a szoborra, hanem elsősorban a reformátusság és a Károli Gáspár eszméinek terjesztésére is fel fogják használni. Sőt az összegyűlő összegek mindenekelőtt éppen a református tudományosság és szellem terjesztésének célját lesznek hivatva szolgálni.

Dr. Harcsár Géza főjegyző, az egyházkerület központi tisztviselőinek pragmatikája elkészítésére előkészítő bizottság kiküldését indítványozza. A bizottságot a kerület a püspök elnöklete alatt Széll György, Vadai Béla, Kassay Béla, Pappszász Lajos, Nagy Sándor és Telegdi József egyházkerületi tagokból küldi ki.

Nagy Vilmos tanügyi előadó távozása után a kerület vezetősége ideiglenesen Kursinszky Kálmán kereskedelmi iskolai tanárt bizta meg a tanügyi előadói teendőik végzésével. A közgyűlés e megbízatást jóváhagyja, a végleges megoldásra vonatkozólag pedig úgy határoz, hogy a tanügyi referensi állásra pályázatot hirdets véglegesen az állást a pályázat eredményéhez képest tölti be.

A nyugdíjintézeti alapszabálytervezetet némi változással elfogadta közgyűlésünk abban a tudatban, hogy nem mindénben elégíti ki ugyan a kívánalmakat, de engedve az általános óhajnak, hogy mielőbb léptessük életbe, remélve, hogy alkalmas időben megtehetjük a megnyugtató módosításokat.

Tekintettel a szórványok nagyfontosságú ügyére, külön közalapi bizottságot alakított a közgyűlés.

A közalap számadásainak tudomásul vétele után a különböző missziói segélyezéseket intézte el, a lehetőség szerint kielégítve a reá szorulókat.

Nagyjelentőségű, jövőre kiható határozatot hozott az árvaházi bizottság jelentése alapján, mellyel elindította egy kerületi árvaház létesítését. Az ügyet egyenlőre az egyházmegyékhez tette le abban a reményben, hogy teljes mértékben méltányolni fogják e nagy horderejű kérdés fontosságát.

Azután az iskolai ügyek következtek, melyeket püspökünk idevonatkozó, mindenre kiterjedő jelentése vezetett be.

Helyet adott közgyűlésünk kebelében a nőknek is, midőn elfogadta a leányiskolák női képviselőjét. Elhatározta, hogy minden lehető elkövet a szatmári főgimnázium liceális jellegének megszerzéséért és az összes iskolák nyivánossági jogáért. Elismeréssel adózott a nyugalomba menni kényszerült tanárok értékes munkásságáért. Elkészíteti az új középiskolai vallástani tantervet. Kimondotta a tanári pályára menők segítségét azzal, hogy az intézetünkben szükséges szakot kötelesek elvégezni. Az elemi iskolai tanügyi bizottságba Ottmayer Gyulát választotta meg.

A nagybetűs énekes könyv beszerzésére nézve tárgyalást kezd a debreceni Mélius nyomdával.

A belmissziói bizottság javaslatai alapján elhatározta a közgyűlés, hogy az Árvaházi Naptár részére három elbeszélésre pályázatot hirdets egyenként 600 lei pályadíjjal. A nagyszalontai és nagyváradi konferenciák sikerének tudomásul vétele után a vasárnapi iskola és bibliakörök megszervezésére elkötelezte az egyházakat, illetve lelkészeket, továbbá az egyház-

megyei és kerületi ifj. konferenciák és vezetői értekezletek tartására a belmissziói bizottságokat felhivta. Az iratterjesztés számára traktátusokat írat és adat ki. A lelkeszi köröket intenzív munkára hívta fel.

Megdöbbenéssel értesült a közgyűlés arról, hogy Érdengelegén egy román képviselőjelölt kortesbeszédében arra izgatta a hiveket, hogy a lelkeszi járandóságot ne fizessék. Ez ügyben a minisztériumhoz írt fel közgyűlésünk.

Az alapítólevelek során nagyszámu és nagyértékű alapítványról értesültünk, melyeket pénzben vagy ingatlanokban adományoztak buzgó hivek egyházunk erősítésére és Isten dicsőségére.

A bánáti egyházmegye felterjesztései során felhívja a presbiteriumokat a gyűlések énekléssel és imádsággal megkezdésére, a Lelkészegyesület ügyében felír a zsinathoz, de a Lelkészegyesület megalakítását szükségesnek látja.

A nagybányai egyházmegye felterjesztése alapján kimondotta, hogy csak azokon a nemzeti ünnepeken kötelesek a lelkeszek istentiszteleteket tartani, melyeket eddig a minisztérium megkeresésére az egyházkerületi közgyűlés elrendelt.

Csaknem tíz óra volt, midőn püspökünk ajkán felhangzó bensőséges imádságban köszöntük meg Istennek az ő Szentlelke vezető és megsegítő kegyelmét.

Gyorssegély a tanítók özvegyeinek és árváinak.

Hivatalos lapunk ez évi április hó 27-én kelt számában egyházkerületünk elnöksége által közölt tanítói segélyintézményre vonatkozó tervezet visszhangjaként május hó 18 án Veress Ferenc nagybányai tanító a lehető legjobb felfogással válaszolt. De sajnos, sem újabb tervezet-javaslat vagy annak módosítása, esetleg ezen utóbbi tervezethez hozzászólás nem érkezett. Sőt Veress Ferenc azon felhívására, melynek értelmében a tanítói kar az ott ajánlott feltételek teljesítésére magát írásban kötelezze, még csak véletlenül sem érkezett be egyetlen egy nyilatkozat sem. Pedig el voltunk készülve arra, hogy egy pár tanító kivételével, akik talán valamely körülmény folytán ezen hivatalos lap számait nem olvasták, mindannyian sietni fognak nyilatkozataikat beküldeni és a bármilyen formában eszközözendő segélyezéshez örömmel hozzájárulnak. A következőkben tehát csak a Veress-féle javaslat megvalósíthatásával foglalkozom, az eredeti javaslatot későbbre hagyva.

Tudom nagyon jól, hogy a 20—23,000 lei azonnali segély nem olyan horribilis összeg, de viszont a halálesetenként fize-

tendő 100 lei viszont oly csekély, hogy azt, ha még kölcsön útján szerzi is meg egyik-másik anyagiakkal nagyban küzdő tanító, figyelembe sem vehető. Nem értem tehát ezt a nemtörődömséget, amelyet az egyházkerületi tanítók saját ügyükben, önérdékükkel ellenkezve, tanusítanak. Bizony pedig cca 20.000 lei egy olyan alkalommal igen jól jön, abból a felmerült rendkívüli kiadásokat teljesíteni lehet és a gyász és szomorúság első idejében legalább van mire támaszkodni. Nem kell, hogy az étellel szemben már az első pillanatban a hátramaradottak minden bizalmukat elveszítsék.

Talán várakozó álláspontra helyezkedtek az érdekeltek és bizván mindegyik saját életerejében, a kérdést nem tartja oly sürgősnek legalább a maga részéről hogy arra azonnal megmozduljon? Sajnos, a Szilágyi Árpád és Bakó István szomorú példája másra figyelmeztet bennünket. Ezért mint teljesen érdektelen, lévén más nyugdíjintézetnek tagja, a megjelent tervezetek alapján azokhoz, könnyen kezelhetőségük miatt, bizonyos mértékig ragaszkodva, tovább folytatom az eszmecserét és a következőképen gondolnám ennek a segélyintézménynek felállítását és működését. Minden egyes tanító, minden további nélkül 100 leit küldjön be azonnal — mondjuk az egyházkerületi pénztárba. Ennek a 100 leinek a beküldése feleslegessé tesz minden további nyilatkozatot, vagy kötelezvényt, mert ez által elkötelezi magát a segélyegyletben való részvételre, annak kötelességeit vállalja és jogait igényli.

Az első halálesetnél, amely a hivatalos lapban publikálva lesz, egy meghatározandó határidőn pld. 8 napon belül, beküldendő minden tanító részéről ismételt 100 lei. A belépés alkalmával beküldött és takarékpénztári betétben elhelyezett 100 leiekből az első tanító özvegye, illetve családja, a lelkeszi hivatal részéről történt halálozás bejelentését követő 24 órán belül kap 20.000 leit. Nem kell várnia tehát az összes tagok illekeinek beérkezéére. A második 100 lei-ek az előbbi befizetésekből takarékpénztári betétben maradt — 232 működő tanítót vévén alapul, — 3200 lei hez csatoltatik, ahol a bekövetkező második esetig marad. Amidőn a második halálozásnál ismételtén kifizetünk 20.000 leit, esedékessé válik a tagok újabb 100 lei-es befizetése. De ekkor már a két haláleset után tőkének van 6400 lei és az állandó 23.000 lei kb. 10%-os kamata címen az első év végén 2300 lei, összesen tehát 8700 lei. Több halálozást nem is számítok, mert értesülésem szerint a jelenlegi tanítói kar legnagyobb része fiatalságból áll. Ha ezt a számítást folytatjuk, úgy pár év múlva egy elég tekintélyes összeggel, mint tartalékkal rendelkezünk. Teljesen szabad kezét óhajtók a tagoknak biztosítani, névszerinti szavazás alapján, ezen tartalék tőke további kezelését, illetve felhasználását illetően. Ha a szükség úgy kívánja és a mindenkori felesleg megengedi, méltánylandó esetekben (gyermekek számaitól téve függővé) a 20.000 lei segélyösszeget felemelhetjük 25.000-re, vagy még feljebb. Esetleg rendkívüli alkalmakkor segélyezésre is fordítható volna egy része (súlyos

betegség, vagy hasonló kiadások részbeni pótlására). Azonban ha jó előre gondoskodni akar a tanítóság magáról, módjában áll ezen felesleges tartalékokat a legelőnyösebben gyümölcsösztetni, mindaddig, amíg egy önálló nyugdíjintézet megalakítására gondolhat, amikor is a szükséges alapként pár 100.000 lei ilyen formán rendelkezésükre áll. Ez azonban még igen távoli és ennél sokkal fontosabb a jelenbeli azonnali segítség biztosítása.

Ehhez pedig sem tanítói egyesületek végleges megalakulása, sem semmiféle szervezkedés, avagy időt rabló megbeszélés nem szükséges. Tökéletesen elég szerintem, ha ezen tervezeteket mindenki átolvasta, azt megszivleli és emberi halandóságára gondolva, minden további tétovázás nélkül beleegyezését adja, kivéve abban az esetben, ha a közölt tervezetknél esetleg kedvezőbb és célravezetőbb formát tud ajánlani. Ezt azonban azonnal papírra vetve a hivatalos lap útján tanító társaival közli és egy rövidesen kitüzendő határidőtől kezdve a legjobbnak minősített tervezet szerinti befizetések megkezdhetik. Különben is első és fődolog a bármely összegű befizetés, míg a segélyezés módzatai az első haláleset bekövetkeztéig későbbben is megállapítható az egyes egyházmegyék tanítói részéről egy tanácskozássra összeülő delegátusai által, akik később az idevonatkozó ügyeket állandóan ellenőrizhetik és irányíthatják mint végrehajtó bizottsági tagok. Addig is a püspöki pénztári hivatal a pénzkezelést, a tanügyi reszort a nyilvántartást teljesen díjtalanul elvégzi.

A nagykárolyi református egyházmegye közgyűlése.

Május hó 6—7 én tartotta rendes tavaszi közgyűlését a nagykárolyi egyházmegye a múlt évben bevezetett szokáshoz híven két napon. Elsőnap május hó 6-án délelőtt 10 órakor lelkészegyesületi gyűlés volt, melynek tárgysorozatát M. Szabó Miklós királydaróci lelkész, lelkészegyesületi elnök buzgó imája s gondosan felépített megnyitó beszéde s beszámolója után a tisztújítások, a temetkezési segélyegylet alapszabályának a módosítása s pénztár vizsgálata töltötték ki. Egyidőben tanítóegyesületi gyűlés tartatott, melyen a tisztviselői kar megválasztása szerepelt egyik fontos tárgyként. Elnök lett Ottmayer Gyula kismajtényi, Bartha István börvelyi tanító.

Délután 5 órakor tartott belmissziói értekezleten Gönczy Sándor, egyházmegyei belmissziói előadó tartott értékes beszámolót az egyházmegyében folyó munkáról s terjesztette be nagyfontosságú belmissziói javaslatait, melyet az értekezlet egyhangulag elfogadott.

Este 7 órakor vallásos estély volt a templomban. A nagy gonddal összeállított s minden számában igen értékes műsor nagy lelkiépülésére szolgált a jelenlevőknek. A 63. dics 1. 2. versének eléneklése után Tárczy Géza csomaközi lelkész imádkozott benső áhitattal, majd a Ref. Egyházi Énekkar énekelt precíz tudással, szép színezéssel Bőjthe János kántortanító

vezényletével. Utána Borbély Sándor érdengelegi lelkész tartott mindvégig lebilincselő gazdag tartalmu bibliamagyarazatot közvetlen előadással s azután Lénárd Margit énekelt nagyon szépen, gyönyörű hangjával s előadásának finom színezésével magával ragadva a hallgatóságot. Orosz Rózsika hegedű kísérete nagyszerűen simult az énekhez s az összhangot Gönczy Sándorné finom, lágy orgonakisérete egészítette ki. A műsor legkiemelkedőbb száma dr. Nagy Sándor egyházmegyei gondnok nagyértékű, mélyen járó előadása volt a magyar református tömegelő hatásáról. Utána Orosz Rózsika mesteri hegedűjátéka következett Gönczy Sándorné precíz orgonakiséretével. Szabó Margit érendrédi tanítónő szavalta megkapó drámai erővel Váradi Antal „Utolsó sor” c. költeményét, majd az Énekkar szép éneke fejezte be a gazdag műsorú vallásos estélyt.

Kedden, 7-én délelőtt 9 órakor tartott istentisztelettel vette kezdetét az egyházmegyei gyűlés, melyen Veress Kálmán irinyi lelkész hirdette az igét. Délelőtt 10 órakor a gyűlés alkotó tagjai lelkészek és világiak s a nagyszámu érdeklődők zsufolásig megtöltötték az egyház tanácstermét.

Dr. Nagy Sándor egyházmegyénk kiváló gondnoka gondolatokban gazdag megnyitója után a megalakulás, majd az esperesi jelentés következett, mely beszámolt a megejtett lelkészválasztásokról s a három új lelkészt: Veress Kálmán irinyi, Vöröss Zoltán gencsi, Kiss Ferenc géresi lelkészeket közgyűlés egyházmegyénkbe bekebelezte. A különböző jelentéseket egyházmegyei közgyűlés tudomásul vette. A belmissziói bizottság javaslata folytán elhatározta közgyűlés, hogy minden egyházban megalakítandó a belmissziói bizottság s belmissziói-alap létesítendő. Esperes jelenti, hogy az egyházmegyei lelkészi főjegyzői tanácsbírói állásra Gönczy Sándor nagykárolyi lelkész választotta meg. Főjegyző a hivatalos esküt leteszi s Esperes meleg szeretettel üdvözli az újonnan megválasztott főjegyzőt, ki meghatottan mond köszönetet a belé helyezett bizalomért készséggel kötelezve magát egyházmegyénk szolgálatára s Krisztus anyaszentegyházának munkálására. A Károlyi Gáspár 400 éves születési évfordulójának nagyarányu megünneplésére vonatkozó presbiteri határozatot s az eddig megejtett előkészületeket ismertette Gönczy Sándor egyházmegyei főjegyző. Dr. Nagy Sándor egyházmegyei gondnok indítványára egyházmegyei közgyűlésünk a legnagyobb lelkesedéssel mondta ki az ünnepség megrendezésében való részvételt, de elhatározta, hogy felir a kerületi közgyűléshez, hogy ezzel kapcsolatosan szükségesnek tartja, hogy a kerület a felállítandó emlékmű helyének környezetét a befolyó adományokból hozassa rendbe, illetve ujittassa meg.

Örvendetes jelenségnek mutatkozott az irinyi és érdengelegi egyházak parochia építési törekvése. Ezek az alig 4—500 lelket számláló gyülekezetek nagy erőfeszítéssel és áldozattal akarják megújítani régi s a mai kor igényeinek meg nem felelő lelkészi lakásaikat. A nagybányai egyházmegye nyugdíj és gyámintézeti ügyben intézett átirata tárgyában bizottságot küldött ki. Több közigazgatási ügy, lelkészi, tanítói díjlevelek megerősítése, adó-

kulcs változtatás, ingatlan eladás képezték az egyházmegyei közgyűlés tárgysorozatát. Nagy Mihály domahidai, Szikszay Dénes szaniszlói kántortanítókat közgyűlés bekebelezte.

Közgyűlés után nyomban bírósági ülés kezdődött, melyen négy közigazgatási ügyben hozott ítéletet, illetve egyben végzést a bíróság. A bírósági ülés délután 4 órakor ért véget.

A mai időknek szomorú jelensége az, hogy szegény tanítóink akik hősiiesen állják helyöket s a szó szoros értelmében küdenek a megélhetés nagy problémájával azt a nyomoruságos fizetést is, ami sokszor éhbérnek nevezhető, csak bírósági ítélet provokálása után kaphatják meg egyházainktól. Egyházmegyénk 23 tanítója közül 3 tanítónak volt most pere fizetés ki nem szolgáltatása miatt. Nekünk lelkipásztoroknak kell arra törekednünk, hogy ezeknek a sajnálatos eseteknek a megisméltődését lehetőség megakadályozzuk. Ne tegyük még nehezebbé tanítóink amugy is nagyon súlyos helyzetét.

A kétnapos találkozó igen jó alkalom, hogy hivesek között a megértés szellemét ápoljuk és erősítsük.

Ha nem pusztán csak forumnak tekintjük az egyházmegyei közgyűlést hanem áldott alkalomnak hivesekkel való találkozásra, akkor szolgáljuk igazán az anyaszentegyház ügyét.

G. S.

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

Vargha Gyula, a Magyar Tudományos Akadémia másodelnöke, a dunamelléki egyházkerület tanácsbírája 75 éves korában május 2-án elhunyt. Jövőbelátó költői lelke Arany Jánossal rokon. Költészete nemes tisztaságú, mely mély hitének, buzgó vallásosságának gyümölcse és bizonyága.

Kilyén Sándor okl. lelkész, az erdélyi református igazgatótanácsnak közel félszázadon át páratlanul hűséges irodavezetője — aki egyházi szolgálatát még Bodola Sámuel püspök alatt kezdte s csak nemrég ment nyugalomba — életének 87-ik évében Kolozsvárt, május 15-én elhunyt. Vele az erdélyi református egyházi életnek egy már szinte fogalommá vált érdekes és értékes alakja szállt a sirba. Munkás, takarékos életében gyűjtögetett javait adományok és alapítványok alakjában Anyaszentegyházának adta vissza: legnagyobb részüket a tőle különösen dédelgetett theologus-segelyezés és lelkésznevelés céljaira rendelte. Áldás emlékére!

Özv. Szombati-Szabó Istvánné Szombati Szabó István lelkész társunknak — lapunk társszerkesztőjének — édesanyja május 12-én 71 éves korában — sok türelemmel és fájdalommal megszentelt földi életét bevégezve, hazatért az Urhoz. Életének nagyrészt magánosságban átélt, sokat csalódott szívű, gyermekeiért fáradhatatlanul munkálkodott jóságos édesanyja volt. Az Ur adja meg az élet koronáját, szeretteinek pedig a vigasztalás áldását

KÜLFÖLD

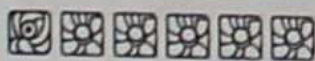

A vasárnapi iskolák világából. A vasárnapi iskolák világstatisztikája az utóbbi négy évre elkészült az univerzális kongresszusok számára. Az 1928. év adatai, melyet a Los-Angeles-i kongresszus publikált, a következők:

Kontinens	iskola	gyermek
Észak-Amerika	195,343	17,510 830
Közép-Amerika	381	19,098
Dél-Amerika	2976	159,160
Nyugat India	1930	171,330
Európa	90,621	8,462,845
Ázsia	37,427	1,470,818
Afrika	13 148	726,181
Maláj	1422	100,463
Ausztrália	12 898	790,710
Összesen:	356 146	29,411,435
1924 adatai	347,001	29,157,419
A 4 év szaporulata:	9,145	254,016

Számba kell venni, hogy az Egyesült-Államok és Kanada statisztikája nem készülhetvén el a kongresszusra, ebben az 1924-es adataik szerepelnek. Szaporodást leginkább Európa és a nem keresztyén államok mutatnak fel, melyben a vasárnapi iskolák világszövetsége 80 missziói titkárság által dolgozik [Le Christianisme, dec 31, 1928. K. B.]

A református nagygyűlést őszre halasztották. A harmadik országos református nagygyűlés időpontját a Hit és Szolgálat Mozgalma ez évben június 8–9 re tűzte ki. A rendkívül nehéz gazdasági helyzet, különösen az abnormis időjárás miatt szenvedett súlyos károkat és a tavaszi munkák elkésése arra kényszerítették a nagygyűlést rendező mozgalmat, hogy az Egyetemes Konvent Elnökségének jóváhagyásával a református nagygyűlést őszre halassza el.

HIREK

Anyák napja Élesden. Az élesdi ref. egyház május hó 26 án, vasárnap délután nagyszámú hallgatóság jelenlétében gazdag műsor keretében tartotta meg az anyák napját a templomban. Az ünnepségen a helybeli fiu- és leánybibliakörök tagjai működtek közre sikerült szavalataikkal és ének-

számaikkal; ezenkívül négykezes orgonajáték is volt. A szereplők nagy hatást és mély érzést váltottak ki a hallgatóság lelkéből. Az ünnepség alkalmával 600 lei perselypénz gyűlt össze.

Új ágendáskönyv. Az erdélyi egyházkerület új ágen-

dáskönyvet szerkesztett és adott ki, mely a közelben jelent meg. Ugy a rendes, mint a rendkívüli istentiszteletben sok változás van az eddigihez képest. A könyv részletes ismertetésére most nincs terünk, csupán két általános megjegyzést teszünk. Az egyik az, hogy kár volt meg nem várni a zsinatot, mely egységes liturgiát állapított volna meg. A másik pedig az, hogy ma az egész magyar egyházban egységes liturgiára kellene törekedni, melyet a most véget ért zsinati ülészeneken elfogadott liturgiához alkalmazkodással valósíthatnánk meg a legtermészetesebben.

Dr Ujfalussy Sándor bihari e. m. tanácsbíró, a Károlyi Gáspár nevelési alapra küldött 500 lei adományát 1000 leire egészítette ki. Midőn ezt nyilvánosan nyugtázzuk, érette ezen a helyen is köszönetet mondunk.

Nyári egyetem Debrecenben. Mint értesülünk a debreceni tudományegyetem néhány év óta kezdeményezett nyári tanfolyamokat — azok áldásos eredményét tapasztalva állandósítani szándékozik! Így a folyó évi nyári szünidőben is megrendezi július 1—31-ig terjedő időben azt „Nyári egyetem Debrecenben” címmel. E tanfolyam a tudományok minden ágából népszerű előadásokat tart, amelyek úgy vannak csoportosítva és beosztva, hogy azok résztvevőinek elég idejük és alkalmuk legyen, kirándulások, sportok, hangversenyek, a szórakozások és üdülések hasonló eszközeit is igénybe

venni, amelyeket szintén a tanfolyam vezetősége rendez. Olcsó és nagyon jó ellátásban részesülnek a hallgatók. (Bővebb felvilágosítással a titkárság szolgál. Debrecen, Ferenc József-ut 24., III. emelet).

A Református Szemléből vettük át a következő felhívást. Románul tanulni óhajtó theológus, tanító és tanítójelölt atyánkfiait ezuton kérem fel, hogy sziveskedjenek esperesi hivatalomhoz küldendő levelökben nyilatkozni, hogy milyen feltételek mellett volnának hajlandók a július 1-től augusztus 31-ig tartó nagy szünidőt egyházmegyénk területén (a régi román királyság és Bukovina) lévő szórványainkban eltölteni. Kötelezettségük volna hűveink lelki gondozása, de különösen gyermekeink vallásoktatása és az elmaradottak konfirmációi előkészítése. Javadalmul egyik-másik helyen szerény teljes ellátást tudunk biztosítani, némely helyen azonban csak lakást. Jelentkezéseket május hó végéig tudok elfogadni. Bukarest, 1929 április hó 15-én. Tőkés Ernő református esperes, Bulevard Basarab 37., I. emelet.

A váci megyéspüspök körlevelében tiltotta el egyházmegyéjében, hogy papjai báli védnökséget vállaljanak el. A jótékonycélú bálók sem kivételek.

Társszerkesztők: Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Pályázat. A Jermata neagră—feketegyarmati ref. egyház község presbyteriuma pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Készpénz évi 4800 Lei. 2. Tanítói földalap kamata évi 100 Lei. 3. Kettő szekér széna váltsága a községtől 40 lei. 5. Nyolc kat. hold szántóföld haszonélvezete, melyből egy hold agrárföld. Adóit az egyház fizeti az agrárföld kivételével. 6. Öt öl [20 ürméter] kemény tűzifa beszállítva. 7. Tizenöt hektoliter búza. 8. Minden iskolás gyermektől egy véka tengeri [30 literes] és egy darab ölös csirke [Növendékek száma 60-65]. 9. Lakás természetben kerttel. Összes tanítói jövedelem pénzértéke 45,500 Lei. Kántori javadalom: 1. Hat kat. hold szántóföld haszonélvezete. 2. Nyolc hektoliter búza természetben. 3. Stóla az Egyházkerület díjszabása szerint. [Évi 6—7000 Lei.] Kántori jövedelem pénzértéke 15000 Lei. Kötelesség: 1. A III—VII. osztályok vezetése egyházkerületünk tanterve alapján. 2. Az összes kántori teendők végzése. 3. Énekkar vezetése. 4. Belmissziói munkákban segédkezés. 5. Lelkész helyettesítése. 6. Egyházi és iskolai ünnepélyek rendezésében segédkezés. 7. Egyházi jegyzőség. Személyes bemutatkozás okvetlenül megkívántatik. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Pályázhatnak románnyelvű vizsgát tett okleveles kántortanítók. Pályázatok július 1-ig a következő címre küldendők: Ref. lelkészi hivatal Jermata neagră, p. u. jud. Arad. Vasuti állomás Zerind Presbitérium.

Pályázat. A nagyszalontai ref. egyház presbitériuma pályázatot hirdet egy üresedésben levő férfitanítói állásra. Javadalom: 1. Természetbeni 3 szobás lakás, konyha, pince és a szükséges melléképületek, valamint kert. 2. Havonta 3000 Lei alapfizetés. 3. Ötödéves korpótlék évi 3000 Lei. 4. Családi pótlék személyenként évi 2000 Lei. 5. Drágasági pótlék a pénzfizetések 20 %-a. 6. Helyettes kántori teendők végzéséért esetenkénti fizetés. Kötelesség: 1. Az iskolaszék által kijelölt osztály esetleg osztályok tanítása. 2. Vasárnapi iskola vezetése. 3. Egyházépítő munkákban segédkezés. 4. Helyettes kántori teendők végzése, egyházi énekkar szervezése és vezetése. Megjegyzendő, hogy ezidőszert tanítás csak délelőtt van s így a délutáni órákkal rendelkezik a tanító. — Pályázatok a nagyszalontai ref. lelkészi hivatalhoz július hó 1-ig beküldendők. Az állás szeptember hó 1-én foglalandó el.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Irattejesztésében beszerezhető:

Családi biblia	932 sz.	Lei	250
"	922 "	"	160
"	925 "	"	400
"	923 "	"	200
Középn.	909 "	"	100
"	908 "	"	90
"	914 "	"	200
"	915 "	"	400
"	912 "	"	150
Kis alaku	907 "	"	300
Ujszövetség	963 "	"	60
"	961 "	"	40
"	965 "	"	150
"	954 "	"	25
" zsolt. nélk.	952 sz.	"	20
Ravasz L.: „Hazafelé“		"	200
„Maradj velem“		"	80
Zsoltár kicsi		"	82
Csathóné: Jutalomkönyv		"	16
Erdélyi Ágendáskönyv		"	120
Műkedvelők színműtára		"	30

ÜNNEPNAPOK:

I. sorozat számonként	Lei	4
II. " " "	"	4
Képek a multból	"	8
Hol az igazság?	"	5
Verses magyar krónika	"	40
Az Ur csodásan működik	"	16
Gyöngyvirág	"	40
Öntudatos kálvinizmus	"	50
Vallásos versek gyűjt.	"	35
A Vezető könyve	"	90
Akikre nem volt méltó a világ	"	42
A valláspszichológia fej- lődésének története	"	120
Lelkészi hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba adatnak-		

Sajtó alatt van és a hó végére megjelenik:

Nagy Vilmos volt egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos
miniszterileg (89—1928. és 110,159—1928. szám alatt approbált

Kis Magyar Nyelvgyakorlója

az elemi iskolák II., III. és IV. osztályai használatára

Ára: a II. osztály számára 12 Lei, III. osztály számára 16 Lei,
IV. osztály számára 16 Lei.

Ezek a nyelvgyakorló könyvek teljesen felölelik a magyar nyelvnek azt a tantervi anyagát, ami kisebbségi magyar tannyelvű elemi iskolák részére az egyházkerület tantervében mint kötelező tananyag elő van írva és így ezekben az iskolákban ezek a könyvek teljességgel nélkülözhetetlenek. A tankönyv módszere a legmodernebb nyelvtanítási igényekhez és a magyar nyelv jelenlegi helyzetéhez alkalmazkodik és bőséges példatárával jelentősen megkönnyebbiti a tanító munkáját.

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Magy Sándor-u.) 14

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

értesíti tagjait és üzletfeleit, hogy üzlethelyiségét

áthelyezte

**a Szt. László-tér 5. sz.
alatti Kovács-házba.**

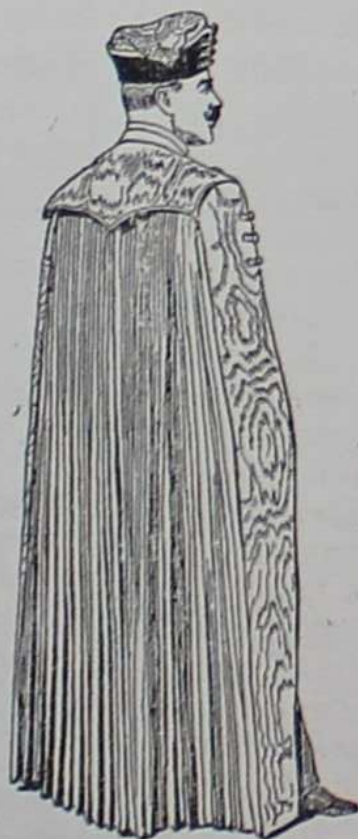
22

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült
templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni. 22

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Székely urak részére
a palást.

Kérem a Hőegyletek sítb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF

palást készítő

Hódmezővásárhely

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangú harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltnak. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 22

Vizsgai jutalomkönyvnek

az elemi iskolák alsóbb osztá-
lyai részére nagyon ajánlható
Csalhóné Tóth Mária
igazgató-tanítónő által irt

Tanulságos és erkölcsnemesítő

Mesék és elbeszélések

az összeg előzetes beküldése
mellett ára 16 Lei franco szál-
litva s minden 10 példányhoz
egy ingyen példányt adunk.
Utánvételes rendelésnél a
portókötséget felszámítjuk.

Kapható **Béres Károly** könyv-
kereskedésében Oradea.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődeje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait 22

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei. Megjelenik minden héten szombaton.

Nevelőintézetek.

Egyházkerületi közgyűlésünk tárgyai közül több kívánkozik a részletesebb és szélesebbkörű ismertetésre és megbeszélésre. Egyházunk építésében, különösen jövődjének új alapokra helyezésében nagyon sok az olyan messze kiható erejű határozat, melynek életté vállalásához nem ad elég erőt egy gépiesen meghozott intézkedés, bármily kötelező erejű legyen is, hanem a szívek megmozdulása, meggyőződéssé érlelődés és a lelkek buzgósága szükséges hozzá, hogy a határozat igazán életté váljék. Számos ilyen tárgy van az utóbbi közgyűlés határozatai között is.

Most csak egyet ragadok ki közülök: az internátusokra vonatkozót.

Egyik nagyváradai leányösszejövetel alkalmával, midőn egy bibliaórán együtt voltak az összes református leányiskolai tanulók, meglepetéssel tudtam meg, hogy a reform. leánygimnázium növendékein kívül összesen csak ketten laknak a reform. leányinternátusban, a többiek — pedig tekintélyes számmal — a róm. kath. zárdában. Az egyházkerületi közgyűlés előtt elhangzott jelentés nemcsak megerősítette ezt a tapasztalást, hanem általános megállapítást nyert egy nagy mulasztás, egy gondatlan közönyösség is, melynél fogva hűveink tanuló gyermekeinek elhelyezésével alig törődünk valamit.

Ennek a tovább folytatódása valóságos bűn egyházunk, sőt önmagunk ellen. Évről-évre tapasztalom, milyen hatással van más egyház internátusa az átalakuló, forrongó fiatal lelkekre, akik koruknál fogva a legfogékonyabbak a hatásokra és így a legkönnyebben hajlíthatók. Alig van esztendő, hogy az idegen internátusban nyert hatások következtében el ne veszítsünk szám szerint is egy-egy fiatal lelket. De ha számszerint nem is

veszitenénk, gondoljunk arra, hogy mily nagy mértékben idegednek el egyházunktól és az ott nyert hatások mennyire közömbösítik azok iránt a hatások iránt, melyeket a szülei házból, vagy az iskolából vittek oda. Vagy csupán azt vegyük számba, hogy hány fiatal leány és ifju nő így fel anélkül, hogy hitünk tanításaival és egyházunk életével mi formálhattuk volna lelki világát. Pedig idővel egyházunknak egyik műveltebb tagja lesz és így ahoz a kevésszámú, de ma különösen értékes elemhez fog tartozni, melyből a múltban olyan sok elveszett egyházunkra és Istenországára nézve, de melyből a jövőben egyetlen-egyet sem szabad elveszitenünk. Tehát mindnyájunknak mindent el kell követnünk, hogy ahol van internátusunk, ott a jövő iskolai évtől kezdve egyetlen-egy növendék se nevelkedjék más hasonló intézetben. Az iskolai évnek vége, de már most kezdjük hozzá a munkához, hogy az új iskolai év kezdetére meglegyen a kívánt eredmény.

Ez azonban a ránk váró munkának csak a kisebbik része. Az internátusokra nézve sokkal fontosabb kötelességeink vannak. Rájuk nézve ma már nem szabad megelégednünk azzal a mértékkel, mellyel a jó öreg konviktusokat és kollégiumi bentlakásokat mértük. De ezeket a mértékeket nemcsak egészségi és kényelmi szempontból kell felállítanunk, hanem sokkal magasabb: nevelési és lelki szempontból. *A mi internátusainknak ma már nemcsak az a feladata, hogy lakást és ételmet adjon, hanem ami ennél sokkal fontosabb: szellemi és lelki nevelést!* Erre volna szükség akkor is, ha iskoláink működése ma is olyan volna, mint a múltban volt. De ma sokkal égetőbb szükség van rá, mikor saját iskoláink szellemi irányítója is jórésztben külső tényezőktől függ és mikor gyermekeink jelentős százaléka nem a mi iskoláinkban folytatja tanulmányait. A mi internátusainkban ma és a jövőben azt kell megadnunk nekik, amit nem az iskolákban nyerhetnek meg.

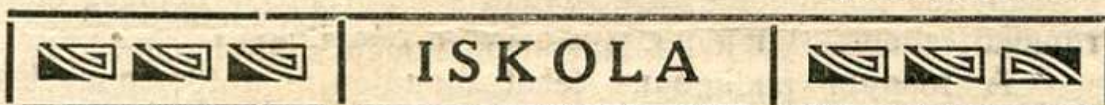
A kerület elé terjesztett jelentés egyrésze azt adta tudtul, hogy egyik internátusunkban lakó növendékek tanulmányi előmenetele gyenge. Már pedig ez legalább is éppen olyan baj, mintha az élelmezés volna gyenge. Minden internátusban arra kell törekednünk, hogy az ott elhelyezett tanulók a legszigorubb követelmények szerint is megállják a helyüket. Tagadhatatlan, hogy ma keserves a magyar tanulók sorsa és sokszor erejüket felülmuló terhet kell elhordozniok, de az internátusban gondoskodnunk kell róla, hogy ezt a terhet megkönnyítsük. Állítsunk oda hozzáértő szakembereket, ahol mód van rá, saját tanáraink-

ból, kik nemcsak hogy segítségére legyenek az államnyelvvél és a súlyos tanterv nehézségeivel küzdő növendékeknek, hanem azonkívül adják meg nekik azokat a szellemi és lelki táplálékokat, melyeket az iskola megadni nem képes. Azért is kell, hogy minden református növendék a mi internátusunkban találjon otthont, hogy így a több növendék után fedezetet nyerjünk ilyen nevelők alkalmazására. Viszont — mert *circulus vitiosus* ez — az ily nevelők alkalmazása a növendékek szaporodását fogja maga után vonni. Tudok rá eseteket, mikor helyben lakó szülők is beadták gyermekeiket, mert ott megfelelő nevelésben részesültek.

Iskoláink irányítása ma már csak félig van a kezünkben, szellemüket nem egyedül magunk szabjuk meg. Sorsunk bizonytalan, számunk megapadt. De az ifjuság lelkét elveszitenünk nem szabad, bennük a jövődőt egyházunk és fajunk számára meg kell mentenünk. Reájuk nézve az internátusokból átalakuló *nevelőintézetek* a legbiztosabb mentsváraink. Én ezeknek a nevelőintézeteknek az alapításában és fenntartásában látom egyházunknak egyik legfontosabb feladatát.

Debreczeni István

Egyéni nevelés és pályaválasztás.

Az ember különféle képességeket és hajlamokat hoz magával a világra s az emberi szellemnek ez a sokoldalúsága annyira kifejlesztette a kulturát, hogy a kulturemberiség kénytelen volt tudása nagy komplexumát specializálni és szakosítani.

A normális ember hozza magával a szellemnek azt a tulajdonságát, hogy képes abszorbeálni a kultura általános tényezőit, de majdnem minden ember hoz magával speciális képességeket is, amelyek őt a kultura egyes ágának az intenzivebb felvételére, sőt továbbvitelére predesztinálják.

A nevelés oktatásnak általános tendenciája, azaz a kultura általános tényezőinek az átadása mellett, azt a speciális célt is ki kell tűznie, hogy az egyén lelkivilágában felkutassa ezeket az egyéni képességeket s igyekezzék minden birtokában lévő eszközzel odahatni, hogy ezen speciális képességek teljes kifejlődést nyerjenek.

Nem könnyű feladat ez a mai sablonizáló, egyéniségeket elsorvasztó, tömegnevelési rendszer mellett, de egy hivatásos, pedagógiailag és pszichológiailag képzett pedagógus megtud bir-

közni ezen speciális feladat nagy horderejű kérdésének a megoldásával.

Mert a gazdasági élet s az ebből kitermelődött emberi kultúra és ezek függvénye: a boldogulás és a boldogság motívuma az, hogy a gyakorlati és eszmékké finomult emberi élet problémáit ne hivatottságnélküli kontárok sekélyesítsék el, hanem hivatásos egyéniségek a siker jegyében oldják meg és fejlesz-
szék tovább

Különösen fontos a mi magyar nemzetiségi szempontunkból, hogy nemzetiségi egységünkben minden egyén speciális képességei napfényre jöjjenek s a nagy társadalmi organizmusban minden ember helyét hivatottsága jelölje ki.

Miután nemzetiség vagyunk, úgy gazdasági, mint szellemi téren, a versenynek egy olyan nehéz szerepét kell vállalnunk, amely versenyben az uralkodó nemzet fiait támogatja az egész államhatalmi apparátus, míg mi, — nemzetiségiek — támogatást csak a magunk képességeitől várhatunk s ha a vak véletlen és nem természetes adottságainak determinálják a társadalom keretein belül való elhelyezkedésünket: ebben az egyenlőtlen versenyben menthetetlenül elbukunk s az uralkodó nemzet, mint romokat eltemet, vagy pedig asszimilál bennünket.

A magyar pedagógus tehát mondjon le a tömegnevelés kényelmes módszeréről és adjon helyet az egyéni nevelésnek.

Hatoljon be mélyen minden egyes növendékének a lelki-világába, figyelje meg: az emberi kulturának melyik ága iránt viseltetik az embercsemete nagyobb hajlammal, fejlesztőleg hason ezen ébredező képességekre s az illetékes tényezők bevonásával minden lehető kövessen el, hogy az egyén a társadalmi életben hajlamainak megfelelő elhelyezkedéshez jusson.

Nekünk nagy érték minden magáról életjelt adó képesség és öngyilkosság a nemtörődömség közönyébe fojtani azokat az erőket, amelyek a végtelenség perspektíváira beállított életünk kovászai kell, hogy legyenek.

Akit képességei a gazdálkodás, ipar, vagy kereskedelem művelésére predesztinálnak, legyenek gazdálkodók, iparosok, kereskedők, de akikben megcsillan a géniusz isteni szikrája, minden erőnkkel azon legyünk, hogy a jövő sötét utjait bevilágító fénycsóvákká elevenedjenek azok.

Rátermette embereket a mezőgazdálkodás, ipar és kereskedelem világító fáklyákat a szellemi élet mezejére, akkor kiálljuk az egyenlőtlen versenyt s a költő gondolatai szerint: az idők s a népek éktelen viharja nem fog elsöpörni bennünket, mint

hitvány porszemet, hanem szétszórta is haladni fogunk a felé a cél felé, melyet a gondviselés számunkra kijelölt.

Pedagógusok: a lét, vagy nem lét nagy kérdése a ti kezeitekbe van letéve.

Tóth Zsigmond.

Püspöki generális vizitáció.

A múlt évben végzett püspöki generális vizitáció áldásos eredményeit tapasztalva, Ft. Püspök urunk annak folytatását a folyó évben is tervbevette. A kidolgozott látogatási tervezetnek ezuttal — sajnos — csak igen kis részét tudta megvalósítani, tekintettel arra, hogy a zsinat Kolozsváron éppen azokra a napokra hivatott össze, amelyek az utiprogrammba mint egyházlátogatási napok voltak beillesztve. Így egyelőre most csak Bi-hardiószeg, Kóly-Kágya, Csokaly, Székelyhid és Érköbölkut egyházközségek részesültek püspöki vizitációban.

Fölösleges ezuttal is hangsúlyozni azokat a kihatásokat, amelyek a püspök személyes megjelenéséből a gyülekezetek további életére annyi áldással és oly sok reményt ígérve szoktak kiáradni. Azokat az időt úgy is be fogja bizonyítani, akik pedig személyesen átérték ezeket a közvetlen kölcsönhatásokat, azok ugysem fogják elfelejteni sohasem. Az ősz püspököt, aki életkorát meghazudtoló frissességgel, fiatalos lendülettel, lelkének apostoli buzgóságával és szeretetével tette meg ezt a körutat s ki a a „Lélek által vezetve“ minden gyülekezetben csodálatosan el tudta találni mit mondjon és hogyan mondja, a gyülekezetek mindenütt a legmelegebb, szinte gyermeki ragaszkodással és szeretettel fogadták. A lovas bandériumok, diadalkapuk, a virágosó, mely szinte elborította, mind csak méltó velejárai és kedves külsőségei voltak annak a nagy öröme, amellyel a hivek az ő református anyaszentegyházuk legfőbb pásztorát, lelki vezérét várták és fogadták. De nemcsak a hivek, hanem az állami hatóságok, hivatalok és valamennyi vallásfelekezet képviselői mind elhozták református Sionunk legmagasabb őrtállójának kijáró tiszteletüket és üdvözlésüket. Szavai nyomán a Szentlélek Ur Isten kegyelmének áldó harmatát éreztük leszállani a lelkekre. Még ott is, ahol az intés és fedés szavai hangzottak ajkáról, mindenütt termékeny, puha és meleg szivekre hullottak a kemény igék és mély nyomokat hagytak a lelkekben. Mindnyájunkat, akik ez ünnepélyes pásztori körutnak szerencsés tanúi lehettünk, éltetett az a reménység, hogy az igének elhintett magvai ezekben a puha, meleg szivekben bőséges ter-

mést hoznak és hogy ezeknek a látogatásoknak az emléke nemzedékeken keresztül is ébren fogja tartani és meg fogja erősíteni atyáinkfiai lelkében ősi kálvinista egyházunkhoz, magyar fajtánkhoz való törhetetlen hűségük és ragaszkodásuk Isten-áldotta érzelmeit.

Tapasztalva általában a meglátogatott gyülekezetek külső és belső szép rendjét s ezek közt a sok viszontagság után, révpartra jutott és sok reménységgel biztató kóly-kágyai gyülekezet lelki megújulásának fölöttébb örvendetes folyamatát, a legteljesebb elismeréssel kell adóznunk nemcsak az önálló helyeiken hűséges pásztoroknak, hanem a presbitériumoknak, az egyházak világi vezetőinek is. Ez utóbbiak közt illesse a legelső hely azt a három földbirtokost, Bónis Elemér egyházkerületi tanácsbíró, dr Koczó Jenő a kóly-kágyai egyházgondokot és Pappszász Lajos egyházmegyei gondnokot, akik az érmelléki egyházmegye áldott lelkü esperese, Végh József mellett, emberek által és emberi szavakkal eléggé sohasem méltányolható hithűséggel, lelki buzgósággal, egyházukhoz és fajukhoz ragaszkodó, kiirthatatlan szeretettel munkálják, mint földesurak az ő községükben, mint egyházmegyei tisztségek viselői pedig egyházmegyéjükben s így végsősorban egyetemes magyar református egyházunkban is kálvinista hittestvéreink lelki gondozásának szentséges ügyét. Az ő rendithetetlen egyházhűségük és a püspök iránt táplált kegyeletes érületük spontán és méltó kisugárzása volt csupán az a meleg, szinte tuláradó szeretet, mellyel a püspököt vendégszerető uriházukban és boldog családi otthonukban fogadták és vendégül látták s amely tiszteletreméltó erényeik és hagyományos magyar uri jellemvonásaik lebilincselően kedves megnyilvánulása ősz püspökünk ajkára a legteljesebb elismerés és hálás elragadtatás meghatott bucsuszavait adták.

Utjában a püspököt Végh József esperes, Pappszász Lajos, Bónis Elemér, dr Koczó Jenő és dr Szemethy Géza egyházkerületi titkár kísérték. Sz.

Pályázati hirdetés. A királyhágómelléki egyházkerületi közgyűlés 92—1929. sz. határozatával pályázatot hirdet a Református Árvaházi Képes Naptár 1930-iki évfolyambani közlésre alkalmas elbeszélésekre. Három elbeszélést jutalmaz egyenként 600 Lejjel. Az elbeszélések legfeljebb 3—4 nyomtatott oldalra terjedhetnek. A pályamunkák alólirotthoz küldendőek, 1929 augusztus 1-ig. Nagyvárad, 1929 június 7. Csernák Béla, a Ref. Árvaházi Képes Naptár szerkesztője.

HIREK

A flszántull egyházkerület május 29. és 30-án tartotta tavaszi közgyűlését. Ezen a gyűlésen jelent meg először 10 év óta Szabolcska Mihály ker. tanácsbíró, meleg szavakkal köszönve meg, hogy ez idő alatt meghagyták tanácsbírói tisztében. Révész Imre ker. főjegyző tisztségéről — betegségére hivatkozással — mindenki őszinte sajnálatára lemondott. Fájdalmas szívvel bucsuztak el tőle. Másik bucsuztatás is volt: S. Szabó József főgimn. igazgatóé, ki ez isk. év végével nyugalomba megy és Debrecenről is megválí. Az ő távozása pótolhatatlan veszteség. Kiváló tanár, kitől egész életre kiható lelki áldásokat vettünk. Nemes szív, szolid, de csodálatosan szárnyaló lélek, ki még öreg korában is fiatalokat megszegyenítően tud minden szépért lelkesedni. Munkabírása pedig valósággal bámulatos; a terhes igazgatói teendők mellett gazdag irodalmi munkásságot és sok másnemű tevékenységet fejtett ki. Utolsó maradandó munkája a kollégiumi diákszövetség megszervezése. — Utódjául az igazgatóságba Bessenyei Lajost, a tanári kar egyik legértékesebb tagját, tanári székére pedig Kornya Sándor nagyszalontai születésű debreceni helyettes tanárt választották meg.

A bukaresti egyház vissza-kapta iskolaépületét. Azon örömdetes hír, hogy visszanyert iskolaépületeiben már most szeptemberben megnyitja a magyar iskolát, mintegy varázsütésre, fe-

lekezeti és osztálykülönbség nélkül egy örömben dobbantotta össze a bukaresti magyar társadalom szívét. A közös öröm eddig soha nem tapasztalt, áldott mértékben teremtette meg máris közöttük az egy-akaratot. Megható módon nyilvánult ez azon értekezleteken, melyeken az összes bukaresti magyar Egyházak és Egyesületek ültek össze, hogy közös iskola-pártoló mozgalmat indítsanak az iskola felszerelése és berendezése érdekében. A Ref. Egyház, Róm. Kath. Egyház, Szent Istvánnal egyesült Magyar Társulat, Magyar Népkör, Koós Ferenc Kör, Ref. Iparoskör, Népszövetség és a többi még hivatalosan meg nem alakult magyar műkedvelő gárdák stb. mindmind csatlakoztak a mozgalomhoz, melynek első ténye egy június 9-én rendezendő nagy magyar majális lesz. A rendezőbizottságok már munkában vannak, hogy a majálist az egész bukaresti magyar társadalom impozáns örömnépévé avassák. Nem volt még mozgalom Bukarestben, mely annyira az egyetemes magyarság érdekét szolgálta volna, mint ez a mostani.

A magyarországi szatmári egyházmegye Foris Lajos olcsvaapáti lelkészt választotta meg esperesének.

A debreceni kollégiumi Balfazár amerikai alapítvány költségvetése 13 ezer pengő tiszta bevételt mutat ki, de az alapítványi felügyelő szerint több lesz vagy 3.000 pengővel.

Társszerkesztők: Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

1738. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolafenntartó hatóságnak.* Folyó hó 30-ig beküldendők a következő jelentések: 1. A fenntartó tulajdonát képező iskolaépületek száma 1919. jan. 1. és 1929. jan. 1. [Óvoda, elemi iskola, középiskola céljait szolgáló épületek külön-külön]. Mindeniknél feltüntetendő a szaporulat, vétel, örökség, építkezés s a csökkenés, kisajátítás, elrekvirálás, eladás, lakhatatlanná válás következtében. 2. Az iskolák ingatlan vagyona 1919. jan. 1. és 1929. jan. 1., annak csökkenése, kisajátítás, más címen, szaporulata az agrártörvény alapján, más jogcímen. Az agrártörvény alapján járó földilletményből az államtól ki nem adott föld. Valamennyi kat. holdakban. 3. Az iskola államsegélyösszege 1910-ben és 1919-ben. Oradea—Nagyvárad, 1929, június 4. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

1958. KÖRRENDELET. *Valamennyi biharmegyei kebelbeli elemi iskola igazgatóságának.* Vettem a biharmegyei revizorátus következő átiratát: „3248—1929. Főtiszteletű Püspök ur! A 69. 197—1929. számú miniszteri rendelet alapján tisztelettel kérjük, hogy intézkedjék, miszerint a magániskoláknál is a városi és falusi elemi iskolákban a tanítást június 15-én befejezzék. A szabályzat 98. §-a értelmében tartandó évvégi vizsgálatok június 15-én kezdődnek a IV. osztállyal, tekintettel a középiskolák felvételi vizsgálataira a 66 256—1929. számú miniszteri döntvény értelmében. A szabályzat intézkedéseire képest a növendékek összefoglaló vizsgát tesznek a főtárgyakból [román nyelv, mennyiségtan, történelem, földrajz, egészségügy, természetrajz], a szülők és az iskola tanítóinak jelenlétében. Egy tanító iskolánál a vizsgálat egy napig tart, több tanítósaknál annyi napig, ahány tanító van. Az V. és VI. egyesített osztályok ugyanazon a napon fognak vizsgálni. A vizsgáztatás csak szóbeli és az osztálytanító végzi. A vizsgálatnak inkább ünnepély jellege legyen, arra kell törekedni, hogy kitűnjék, mily mértékben sajátította el az ismereteket az egész osztály, nem pedig az egyes növendékek külön-külön. A növendékek fellépése egyik osztályból a másikba az évharmadi jegyek alapján a szabályzat intézkedéseinek megfelelően történik. Nagyvárad, 1929. május 29. Iskolai revizor”. — Felhívom az összes iskolaigazgatóságokat, hogy fenti intézkedések értelmében az iskolai vizsgálatokat tartsák meg. Természetesen az iskola tannyelve a vizsgálat tárgyai közé mint főtárgy iktatandó be. Évzáró ünnepély a szabályzat 100. fejezete értelmében június 29-én tartandó. Nagyvárad, 1929 június 3. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Pályázat. A szalacsi református egyház pályázatot hirdet az üresedésben lévő orgonista kántortanítói állás betöltésére. **Javadalom:** 1. Természetbeni 3 szobás lakás, konyha, kamara, pince és kerthasználattal. 2. 7. kat. hold föld, 365 □ öl szántó és 921 □ öl rét. 3. 8 kat. hold agrárföld [melyért az egyház szavatosságot nem vállal]. 4. Készpénz az egyház pénztárából, mint tanítói fizetés évi 35.190 lei, mint kántori fizetés évi 15.000 lei, összesen 50.190 lei havi előleges részletekben. 5. Egyházkerületileg megállapított stóla. 6. A földek mindennemű adóját az egyház fizeti. **Kötelesség:** A presbiterium által kijelölt osztályok, ezidőszerint a IV—VII-ik osztályok tantervszerinti oktatása. Az összes kántori kötelességek végzése. Egyházi énekkar vezetése és fejlesztése. Vasárnapi iskola és belmissziói munkálatokban segédkezés. Legátusok ellátása. Akadályoztatás esetén és kanonikus órákon lelkész helyettesítése. Általában véve pedig az egyházi élet fejlesztésében intenzív és állandó lelkiismeretes közreműködés. Pályázhatnak az egyházi és állami törvényeknek megfelelő okleveles férfitanítók, akik az orgonázásban és éneklésben teljesen megfelelő gyakorlattal rendelkeznek, románnyelvi nostrifikációs vizsgát tettek s katonai szolgálatot teljesítettek. Pályázati határidő ezen hirdetés megjelenésétől 4 hét. Az állást 1929. szeptember 1-én köteles elfoglalni a megválasztott. Okmányokkal teljesen felszerelt kérvények a református lelkészi hivatal címére Sălacea [Szalacs] județul Bihor, plasa Valea lui Mihai, küldendők. Kántori próba ideje a pályázókkal kellő időben közölve lesz. Presbiterium.

Pályázat a kiskolcsi református orgonista kántortanítói állásra. **Javadalom:** 1. 3 szoba, konyhából álló lakás, szükséges melléképületekkel és kert. 2. 21 [huszonegy] köblös föld [1200 □-ölével] haszonélvezete egy tagban. 3. 10 [tiz] mázsa buza. 4. 10 [tiz] mázsa szemes tengeri. 5. 24 m³ [huszonnégy] hasáb tűzifa beszállítva. 6. Államsegély elnyeréséig minden iskolás gyermek után $\frac{1}{2}$ [fél] véka szemes tengeri, 1 csirke és 5 Lei. [Tankötelesek száma cca 60]. 7. Esetleges államsegély. 8. Temető fűtermésének fele. 9. Stóla az egyházkerületi szabályzat szerint. 10. A földek adóját az egyház fizeti. **Kötelesség:** 1. I—VII. osztályu osztatlan elemi iskola tanítása az állami és egyházi törvények szerint. 2. Az összes kántori teendők végzése orgonával. 3. Egyházi énekkar tanítása és vezetése. 4. Egyházépítő munkában segédkezés. 5. Lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. 6. Egyházi jegyzőség. 7. Vasárnapi iskola vezetése. Pályázhatnak az állami és egyházi törvényeknek megfelelő képesítéssel bíró férfi és nőtanítók. Pályázati határidő július 14. Próbaéneklés, orgonázás és választás július 14-én lesz. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Teljesen felszerelt kérvények ref. lelkészi hivatal címére: Culciul-Mic—Kiskolcs, jud. Sătmar küldendők. 1929 jun. 2-án. Presbitérium.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Irattejesztésében beszerezhetők:

Családi biblia	932 sz.	Lei 250
"	" 922 "	" 160
"	" 925 "	" 400
"	" 923 "	" 200
Középn.	" 909 "	" 100
"	" 908 "	" 90
"	" 914 "	" 200
"	" 915 "	" 400
"	" 912 "	" 150
Kis alaku	" 907 "	" 300
Ujszövetség	963 "	" 60
"	961 "	" 40
"	965 "	" 150
"	954 "	" 25
" zsolts. nélk.	952 sz.	" 20
Ravasz L.: „Hazafelé“	"	" 200
„Maradj velem“	"	" 80
Zsoltár kicsi	"	" 82
Csathóné: Jutalomkönyv	"	" 16
Erdélyi Ágendáskönyv	"	" 120
Műkedvelők szinmúttára	"	" 30

ÜNNEPNAPOK:

I. sorozat számonként	Lei 4
II. " "	" 4
Képek a multból	" 8
Hol az igazság?	" 5
Verses magyar krónika	" 40
Az Úr csodásan működik	" 16
Gyöngyvirág	" 40
Öntudatos kálvinizmus	" 50
Vallásos versek gyűjt.	" 35
A Vezető könyve	" 90
Akikre nem volt méltó a világ	" 42
A valláspszichológia fej- lődésének története	" 120
Lelkészi hivatalok megrendelése 3 hónapi bizományba adatnak-	

Sajtó alatt van és a hó végére megjelenik:

Nagy Vilmos volt egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos
miniszterileg (89—1928. és 110,159—1928. szám alatt) approbált

Kis Magyar Nyelvgyakorlója

az elemi iskolák II., III. és IV. osztályai használatára

Ára: a II. osztály számára 12 Lei, III. osztály számára 16 Lei,
IV. osztály számára 16 Lei.

Ezek a nyelvgyakorló könyvek teljesen felölelik a magyar nyelvnek azt a tantervi anyagát, ami kisebbségi magyar tannyelvű elemi iskolák részére az egyházkerület tantervében mint kötelező tananyag elő van írva és így ezekben *az iskolákban ezek a könyvek teljességgel nélkülözhetetlenek.* A tankönyv módszere a legmodernebb nyelvtanítási igényekhez és a magyar nyelv jelenlegi helyzetéhez alkalmazkodik és bőséges példatárával jelentékenyen megkönnyebbiti a tanító munkáját.

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Hagyvárad, Ioan Vulcan (Hagy Sándor-u.) 14

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

értesíti tagjait és üzletfeleit, hogy üzlethelyiségét

áthelyezte

**a Szt. László-tér 5. sz.
alatti Kovács-házba.**

23

BERGER ÉS SPINDLER

nagyszebeni harangöntők
ajánlják háboru előtti művészi ki-
vitelben és minőségben készült

templomi

harangjaikat

Szállítási idő a megrendeléstől
30 napon belül. Az árak a leg-
olcsóbb napi ár. Jótállási idő:
15 év. Szavatolnak a hangok
tisztaságáért és összhangjáért.
Hajlandók kedvező fizetési fel-
tételeket adni.

23

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Székész urak részére
a palást.

Kérem a Hőegyletek stb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓ JÓZSEF

palást készítő

Hódmezővásárhely.

M. st. Oficiului Parochial Reforma
Nagytszt. Református Lelkeszi Hivat;
Jud. Bihor

Tinca—Tenna

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe első-
rendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmonium-
gyárában, **Timisoara.**

Kitűnő hangu harmoniumok
és pedálos harmoniumok ál-
landóan raktáron. Orgona-
javítások, tisztítások és
hangolások pontosan eszkö-
zöltetnek. Költségvetéssel és
harmonium árjegyzékkel dij-
talanul szolgálunk. 23

Vizsgai jutalomkönyvnek

az elemi iskolák alsóbb osztá-
lyai részére nagyon ajánlható
Csalhóné Tóth Mária
igazgató-tanítónő által irt

Tanulságos és erkölcsnemesítő

Mesék és elbeszélések

az összeg előzetes beküldése
mellett ára 16 Lei franco szál-
litva s minden 10 példányhoz
egy ingyen példányt adunk.
Utánvételes rendelésnél a
portóköltiséget felszámítjuk.

Kapható **Béres Károly** könyv-
kereskedésében Oradea.

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjai t 23

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas
harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghuzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru. Major (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

Megjelenik minden héten szombaton.

Zsinatot megnyitó imádság.

Örökkévaló Isten, szerető Atyánk a Jézus Krisztusban! Alázatos lélekkel Tégedet keresünk, s Hozzád emeljük szívnünket, mikor az elhivatás és reánk bízott feladatok kezdetén az első lépést kitűzött célunk felé megtenni akarjuk. Érezzük és tudjuk, hogy csak törekeny és gyarló eszközök vagyunk Atyai kezedben, s csak kimondhatatlan kegyelmed viheti jóvőgre minden szándékunkat.

Urunk és Istenünk! Te a végtelen tökéletesség vagy, mi pedig a gyarlóság és fogyatékoság teljessége vagyunk. Bölcsesség és mindeneket tudás tüztengere hullámozza körül soha el nem homályosuló fényességgel csodálatos lényedet, míg mibennünk részszerint vagy az ismeret, s csak tükör és homályosság által látunk itt alant. Te a változhatatlanságnak fenséges nyugalmaival léped át az évezredek tűnő sorait, az ember munkájának homlokáról pedig minden fényt letöröl lassanként a mérhetetlen időnek sulyos keze és úr lesz fölötte az elmulásnak zordon törvénye.

Áldott légy Atyánk, dicséret, dicsőség és tisztesség térjen szent nevedre, hogy örökkévalóságodnak és szentségednek kimetszett bélyegét, Egyetlenegyedet az idő teljességében hozzánk elküldötted, s Benne és általa az örök szépnek és jónak, valamint az üdvösségnek romolhatatlan templomát közöttünk felépítetted. Áldott légy, hogy Fiadnak, a durva kereszten kiomlott vére által a bűnnek szennyétől minket megtisztítottál és mint drága áron megvásárolt követ anyaszentegyházad épületének falaiba, amelynek elmozdíthatatlan szegletköve a te Krisztusod, minket behelyeztél. Áldott légy, hogy fenséges művedet az évszázadok viharai és földrengései között a világnak és az emberiségnek boldog-

ságára mind mai napig kegyelmesen megtartottad. S ha néha-néha a megpróbáltatásoknak kemény szárnycsapásai alatt megrendültek is fundamentumai és ha olykor-olykor egy-egy kő kihullott is erősítő pilléreiből, az alkotmány örökkévalóságba tekintő homlokával csodálatos szépségében diadalmasan áll fennt ma is, igazolván, hogy nem emberi erő, nem emberi hatalom, hanem Szentlelkednek isteni ereje támogatja és kapcsolja össze annak eresztégeit e föld határain minden nyelvből és ágazatból.

Istenünk és Atyánk! mint egykor a prófétákat és apostolokat, úgy hívsz és küldesz most minket is, hogy Sionod falaira állva, kezünket munkára vessük. Hívó szózatod elől nem huzódozunk, sőt készséges indulattal mondjuk: „Imhol vagyok Uram, jól hallja szavadat a Te szolgád.“ De mert sem az, aki vet, sem az, aki öntöz nem valami, hanem Te vagy minden könyörülő Szent Úr-Isten, azért esedezve kérünk, hajtsd meg dicsőséges egeidet és bocsássad ki reánk áldott Szentlelkedet, hogy megvilágosítsa gyarló értelmüket, megacélozza akaratunkat és egymást megértő és megbecsülő igaz szeretetre indítsa szívünket. Mivel pedig onnan felülről, a magasságos egekből száll alá fejünkre minden áldás, Temagad áldj meg minden gondolatot, minden szót és cselekedetet, amely szent ügyedért életre kel és Temagad tedd azokat anyaszentegyházunk, magyar fajunk és a haza javára egy szebb jövőendő boldogságának igaz forrásává, Szent Fiad a Jézus Krisztusért. Amen.

A romániai református egyház első zsinata.

Nehéz, homályos esztendőök sok sok csendes küzdelme, szivós kitartása, a jobb holnapokat váró vágyakozása ért célhoz midőn e hó 9-én vasárnap az erdélyi és királyhágómelléki egyházkerületek legfőbb törvényhozó testülete a zsinat Kolozsvárt összeült.

Feledhetetlen látványt nyújtott a Farkas-utcai ősi, csúcsíves, toronytalan templom belseje, mely puritán egyszerűségében ölelte magához a zsinati atyák palástos, fekete ruhás illusztris testületét, nagy történelmi családok címerét viselő falaival visszaverve a kálvinista magyar sors viharos századait, de törhetetlen hitét is zengő, erőteljes zsoltárait. Ebben a szép öreg templomban tartották a zsinatmegnyitó ünnepi istentiszteletet, melyen Főt. Sulyok István püspök ur mondotta el gyönyörűen átgondolt, a

lélek mélyéből feltörő imádságát, majd Főt. dr. *Makkai Sándor* erdélyi püspök úr tartotta meg úgy az ünnephez, mint önmagához mindenképpen méltó, magasan szárnyaló beszédét Máté ev. XVI. 15—19.-ből vett textus alapján arról a kőszikla-hitről, melyre a romániai magyar reformátusok egyházukat építik s amelyen a pokol kapui sem vehetnek erőt.

Istentisztelet végeztével a református kollégium dísztermébe vonultak a zsinati tagok, hol a két kerület püspökei mellett mind-egyiknek a főgondnoka: *Ugron István* és *Domahidy Elemér* foglaltak helyet az elnöki asztalnál. Ezen az alakuló ülésen a korelnökök: *Ugron István* mint legidősebb világi vezető férfiú és *dr. Makkai Sándor* mint a rangban idősebb püspök elnököltek. A jegyzőkönyv vezetésére a négy legifjabb zsinati tagot: *dr. Illés Gyulát*, *dr. Tusa Gábort*, *Vásárhelyi János* püspökhelyettes-főjegyzőt és *Imre Lajos* theologiai tanárt kérték fel.

Dr. Illés Gyula felolvassa a kultuszminisztérium leiratát, mely közli, hogy a kormány a zsinat megtartását engedélyezte s hogy a királyi biztos kiküldésétől eltekint és *dr. Popa Ádám* kolozsvári prefektust megbizta a kormány nevében a zsinat üdvözlésével.

Dr. Vásárhelyi János fölolvassa az üdvözlő táviratok szövegét, melyet a zsinat a királyhoz és a magas régenstanácshoz, továbbá *Maniu Gyula* miniszterelnökhöz és *Vlad Aurel* kultuszminiszterhez intéz. Meleg testvéri üdvözlését küldötte azonfelül a magyarországi református zsinathoz, valamint az angol, skót és holland református egyházakhoz.

Az üdvözlő sürgönyök szövegének jóváhagyása után fogadta a zsinat a tiszteletére megjelent képviselők üdvözlését. Ezek sorában elsőnek *dr. Popa Ádám* vármegyei prefektus köszöntötte a zsinatot azzal a kéréssel, hogy az egyház hitelveinek gyakorlati valóságai legyenek mindig összhangzásban a haza iránt tartozó állampolgári hűséggel. Majd *Frint Lajos* magyar evangélikus superintendens és *Teusch szász* evangélikus püspök üdvözlő sürgönyeinek felolvasása után az unitárius egyház képviselőjében *Ferenczy Géza* főgondnok, *dr. Varga Béla* püspökhelyettes és *dr. Abrudbányai Ede* országgyűlési képviselő a magyar evangélikus egyház nevében pedig báró *Ambrózy Andor* főgondnok üdvözölték a zsinatot.

Az üdvözlésekre *Ugron István* válaszolt, biztosítván a kormányt, hogy a református egyház érdekei az államot nem veszélyeztetik.

Majd az igazoló-bizottság átvette a zsinati tagok megbizó-

leveleit s ennek megtörténte után *Ugron* István elnök bejelentette, hogy a *speieri protestáció 400 éves jubileuma* alkalmából délután 6 órakor a Farkas utcai templomban *emlékünnepelet* tartanak. Ez az ünnepély nagy, diszes közönség jelenlétében fényes keretek közt folyt le. Gerincét *Csernák* Bélának, kerületünk főjegyzőjének ünnepi beszéde adta ki a nála megszokott mély hitbeli meggyőződéssel és lendületes ékesszólással méltatta az 1529-iki *speieri protestáció* jelentőségét és körülményeit. Az ünnepély többi pontjait helybeli dalárdák és művészek kiváló énekszámai szolgáltatták.

A zsinat második napján az előző napi zsinati ülés jegyzőkönyvének, a megbízó levelek átvizsgálásáról szóló jelentésnek s a zsinati ügyrendre vonatkozó előterjesztésnek meghallgatása után a zsinat egy egy leies fejadót vetett ki lélekszám szerint a zsinattartás költségeinek fedezésére, majd *Kiss* Albert, sepsi egyházmegyei esperes indítványára elhatározta, hogy a zsinati tagok az elnökség tanácskozásain résztvehetnek ugyan, de ott felszólalási joguk nincs és napidíjat nem igényelhetnek.

Ugyancsak kimondotta a zsinat *Ugron* István főgondnok javaslatára, hogy elnököket és alelnököket nem választ, hanem az elnökséget felváltva alkossa a két egyházkerület püspöke és két legidősebb főgondnoka. Ezután a zsinat két egyházi és két világi jegyzőjét választották meg. A szavazólapok felbontatván, lelkészi jegyzőkké *Bokor* Márton és *Csernák* Béla, világi jegyzőkké *dr Harcsár* Géza és *Nagy* Endre választották meg, zsinati gazdává pedig *dr Illés* Gyula.

Az így megválasztott tisztikar nevében *Ugron* István mond köszönetet a megnyilvánult bizalomért és a romániai református egyház országos zsinatát megalakultnak nyilvánítja. Megnyitó beszédében rámutat az utolsó 10 év sok megpróbáltatásaira, melyen át Isten az egyházat vezette. Kiemeli a zsinatnak, mint az egyesült egyházkerületek legfőbb törvényhozó szervének nagy fontosságát és hivatását: a több évszázados önkormányzati alapon állva s azt megszilárdítva olyan egyházalkotmányt adni, mely a változott viszonyoknak megfelel.

A feladatok hihetetlenül nagy komplexuma vár a zsinatra. Az iskolák ügye, benne a jövő romániai magyar református nemzedék megtartása, a lelkészi, tanári és tanítói kar jövő sorsának rendezése, az új egyházi törvénykönyv alkotása, mely a régi magyarországi törvénykönyvből kiindulva számoljon a megváltozott államjogi helyzettel éppen úgy, mint a változott idők parancsoló szükségleteivel. A zsinat feladatai közé tartozik

az is, hogy a két testvéregyházkerület közt minél szorosabb kapcsolatokat teremtsen, természetesen figyelemmel azok sajátosságaira s azok megőrzésével.

A nagy koncepcióju elnöki megnyitó beszédet a zsinati atyák meleg óvációkkal és ünnepléssel honorálták. Utána titkos szavazással megválasztották az egyházalkotmányi, lelkészválasztási, adóügyi, iskolaügyi, nyugdíjügyi, törvénykezési és kérvényügyi bizottságokat.

A választás eredményének kihirdetése után *Csernák Béla* előterjesztette a királyhágómelléki egyházkerület indítványát, *Károli Gáspár* bibliafordító négyszázéves születési évfordulójának megünneplése ügyében. Az indítvány elfogadásával a zsinat kimondotta, hogy a magyar kálvinista egyház e kiváló jelesének emlékét méltó keretekben kívánja megünnepelni, ennek előkészítésére 12 tagu bizottságot küld ki, melybe négy-négy tagot az erdélyi, királyhágómelléki kerület és a nagykárolyi egyház delegál. Továbbá Nagykárolyban, *Károli* szülővárosában a templom falába illesztett emléktáblán örökítik meg a nevezetes évforduló dátumát s ugyanazon napon alakítják meg a „*Károli Gáspár Társaság*ot“, melynek céljaira a pünkösöd utáni [Szentháromság] vasárnap perselypénzét minden egyházközség odaadja.

Dr. Tavaszy Sándor e társasággal kapcsolatosan le óhajtja szegezni, hogy ennek nem lehet általános irodalmi célja, hanem csakis a biblia és egyéb vallásos iratok terjesztésének az előmozdítása. Ezt azért hangsúlyozza, hogy kizárja és megelőzve ezt a feltevést, mintha a *Károli Gáspár Társaság* a nemrég megalakult Katholikus Akadémia ellenlábasa, vagy utánczata akarna lenni.

Ezzel a zsinat első ülése véget ért. Ugron elnök felhívta a bizottságokat, hogy munkálataikat szeptemberig készítsék el, hogy azok az egyházmegyékben letárgyalhatók s a jövő évi január végén, vagy február elején összeülő zsinat elé legyenek terjeszthetők. A zsinatot Ft. Püspök urunk szépséges imádsága zárta be.

Az atyák nagy elhivatásuk és szentséges ügyeink szeretetének a tüzevel a szivökben oszlottak szét e történelmi nevezetességü találkozásuk színhelyéről. Utjukat, további munkálkodásukat ez ország református magyarságának boldog bizakodása őszinte tisztelete, de nagy várakozása is kíséri. Törhetlen hűségüket, eddigi multjukat és egyházépítő munkájukat ismerve meg-

nyugvással teszi le kezükbe anyaszentegyháza sorsát abba a hitbéli meggyőződésben hogy ők azok, kiket Isten az egyház kormányzására elhívott „*quos Spiritus Sanctus posuit regere Ecclesiam Dei*“. [Csel. 20, 28] (Sz.)

HIREK

A debreceni Református Kollégium Diákszövetsége, teljes erővel látott neki feladata megvalósításának. A havonként tartani szokott, rendkívül kedélyes, meghitt, de egyuttal tartalmas és tanulságos összejöveteleken kívül most különösen a június hó 9-én, vasárnap tartandó közgyűlésének az előkészítésével foglalkozik. A közgyűlést a kollégium multjának és jelenének megfelelő környezetben és mozzanatok mellett óhajta megtartani s ily módon tenni felelhetlenné. A közgyűlés alkalmával kívánja a különböző tanulótársi találkozókat is tartani s e célból kéri e találkozó rendezőit, hogy ilyen értelemben legyenek szívesek a találkozót összehívni. Remélhető, hogy 10, 20, 25, 30, 40, sőt 50 éves érettségi, akadémiai és tanítónőképző-intézeti végzettségűek szép számmal lesznek s nagy mértékben fogják emelni a közgyűlés jelentőségét és növelni az azon résztvevők számát. A közgyűlés alkalmával nagyobb szabású előadást is tervez az egyesület, szintén a kollégium multjának és jelenének megfelelő keretben és országos hírű, nagynevű tanítványainak szereplésével. A diákszövetség legtöbb tagja papokból és tanítókból áll. A szövetség tagjainak toborzása és fiókjainak megalakítása is folyamatban van. Remélhetőleg a tagok száma eléri legalább is a 2000-et, noha a választmány 3000-re is számít.

Palesztinában — hír szerint — kezdeményezés indult arra, hogy a héber nyelvet latin betűkkel írják. A Palestine Weeklyben Ben Avi, a cionizmus egyik agitátora állandóan közöl egy lapnyi terjedelemben latin betűkkel nyomtatott héber szöveget. Az európai írásmódot egyszerűbbnek és gazdaságosabbnak tartják. (H. B.)

A vezérváltásról harca az üdvhadseregben. Ismert tény, hogy az üdvhadseregben „Deils-armee“ régebbi idő óta heves harcok dűlnak a vezéri szék betöltése körül, amely Booth generális súlyos megbetegedése folytán üresen áll. A jelöltek közül elsősorban az alapító egyik fia jött tekintetbe, míg Booth generális, vagy felesége, vagy valamelyik leánya számára igyekszik a vezéri pálcát biztosítani. A kikűldött deputáció mindenekelőtt Booth generálissal kényszerítette a teljes visszavonulásra. Ugyanekkor lett világos a seregben, hogy egy autokratikus s egy demokratikus párt üttette fel fejét s küzd az elsőségért. Booth generális a deputáció határozata előtt nem hajolt meg s ezzel a küzdelem teljes erővel kitört.

Társzerkesztők: Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Tájékoztató

a nagyváradai református leánynevelő-intézetbe
való felvételhez.

A leánynevelő intézet a nagyváradai ref. leánygimnáziumi Igazgatótanács fennhatósága alatt áll s célja a protestáns (ref. és ág. ev.) vallású középiskolai leánygyermekeknek rendeltetésükhöz illő nevelést és otthont nyújtani. A nevelő-intézet nagy gondot fordít a valláserkölcsei nevelésre s evégből a növendékek, a szigorú téli időt kivéve, a vasárnapi istentiszteleteken kívül, a mindennapi délutáni istentiszteleteken is részt vesznek. Étkezés előtt és után, valamint este közösen imádkoznak, bibliaolvasással és zsoltárénekléssel fejezik be napi munkájukat. Az intézet szellemi és anyagi vezetését a leánygimnázium igazgatótanára Karácsonyiné Gálbory Erzsébet látja el, a gyermekek felügyeletét Péntes Mária okleveles tanítónő, ki a gyermekek tanulmányaiban is segédkezik, valamint a bentlakó tanárnő is segítséget nyújt a növendékek tanulásánál. Az intézet orvosa dr. Szőke Ferenc belgyógyász és gyermekorvos, a tüdőszanatórium titkára és igazgató főorvos helyettese.

A test egészséges fejlődését az izletes és bőséges táplálkozás mellett előmozdítják a séták és az intézet csinosan fásított udvarán a közös játékok. A növendékek naponta ötszöri étkezésben részesülnek. Reggeli és uzsonnára kávé. Ebéd: leves, főzelék sülttel, tészta. Vacsora: sült köritéssel.

Az internátus helyisége hálótermek, mosdó, tanuló szobákból, ebédlőből és zongoraszobákból áll. Valamennyi szép, világos, szellős helyiség. Van külön betegszobája a könnyű betegek részére és különálló épületben a ragályos betegek részére.

Az intézetbe azon növendékek vétetnek fel, akik a nagyváradai középiskolákban végzik tanulmányaikat. Intézetünk a szülők kívánságára gondoskodik külön díjazás mellett, hogy növendékei zenei és nyelvi oktatásban részesüljenek. Az intézet zongorái díjtalanul állanak rendelkezésre.

Felvételhez szükségesek a következő okmányok: 1. Születési bizonyítvány. 2. Orvosi bizonyítvány arról, hogy a növendék egészséges. 3. Lelkeszi ajánlólevél.

Fizetendő díjak: évi 11.000 lei, 100 kgr. kenyérliszt, 50 kgr. 0-ás liszt, 10 kgr. zsír, 50 kgr. burgonya; havonta 12 drb. tojás és 80 lei mosásért. A díjak negyedévenként előre fizetendők.

Minden növendék annyi fehérneműt hoz magával amennyit anyagi viszonyai megengednek, de legkevesebb, mint: 6 drb. nappali ing, 6 drb. hálóing, 6 drb. nadrág, 6 drb. harisnya, 6 drb. törülköző, 24 drb. zsebkendő, 2 drb. egyenkötő, 6 drb. egyengallér. Az egyenkötő alatt meglévő ruháit hordhatja a növendék. Legyen egy őszi-tavaszi és egy téli kabátja. Egyen sapka viselése kötelező. Hozzon magával két pár cipőt.

Továbbá hoznia kell ágyneműt: 1 drb. paplan, 2 drb. párna, madrac vagy derékalj, 3 rend ágyhuzat, 1 drb. fehér ágyterítő,

1 drb abrosz, 6 drb asztalkendő, 2 drb tányérkendő, 2 drb pohártörölő, evőeszközök, tányérok, csésze aljjal, 2 drb pohár, 1 drb mosdótál. Egyéb szükségletek: tükördoboz, fésű, haj-, fog-, köröm-, ruha-, cipőkefe, varróeszközök s egy jól záró lakat.

A növendék minden dolgát intézeti számmal látja el, melyet két példányban kiállítva magával hoz.

Az internátus növendékei kéthetenként meglátogathatják a városban lakó rokonaikat, kiket a szülők az év elején az igazgatónőnek bejelentenek. A tanulók a nagy ünnepeket otthon töltik el.

Egyházkerületünk a nőnevelés fontosságát mérlegelve úgy határozott, hogy indokolt esetekben segélyt nyújt a szülőknek, oly formán, hogy az ellátás díjának bizonyos részét fizeti a szülők helyett. Akik e kedvezményt igénybe óhajtják venni, jól felszerelt kérvényeiket a jelentkezés alkalmával nyujtsák be a leánynevelő intézet igazgatóságához.

Az internátusba való felvételért a kérvényeket augusztus hó 25 ig küldjék be az igazgatósághoz [Oradea, Str. Prefecturii No. 1].

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

2006. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli iskolafenntartó hatóságnak.* Egyházkerületi közgyűlésünk 60-c és 69. számú határozatából kifolyólag felszólítom az összes fenttartókat, hívják fel a tanszemélyzet figyelmét arra, mily fontos érdekei fűződnek iskoláinknak ahhoz, hogy akik még a román vizsgát le nem tették, azt, tekintettel a végső terminus közeledtére, letenni igyekezzenek. A kezdődő szünidőt használják fel mindannyian arra, hogy az idén is bizonyára kitűzendő vizsgálaton tanítókhöz és tanárokhöz illő készültséggel jelenhessenek meg. Oradea—Nagyvárad, 1929. június 4. Atyafiságos szeretettel Sulyok István püspök.

1791—1929-II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli elemi iskolai igazgatóságnak.* Bár tudomásom szerint nincs olyan iskolánk, amelyik sz iskolá tannyelvén és a román nyelven kívül más nyelvet is tanítana, mihez tartás végett közlöm, hogy a minisztérium 40.238—1929. számú rendelete értelmében nem román tannyelvű elemi iskolák saját tannyelvük és a román nyelven kívül más nyelvnek a tanítását programjukba és órarendjükbe fel nem vehetik. Oradea—Nagyvárad, 1929 június 1. Atyafiságos szeretettel Sulyok István püspök.

1939—1929. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nt. Lelkészi Hivatalnak.* Az Országos Hadirokkant Szövetség nagyvárad-i csoportjának elnöksége e hó 27-én 123—1929 sz. átiratában egyházkerületünk lelkeszi és tanítói karának megértő támogatá-

sát és közreműködését kéri ahhoz, hogy a minisztérium által engedélyezett és minden községbe kiküldendő 10 éves egyesülési képekből, melyek 57×42 cm. nagyságban s diszes kivitelben [1 drb 100 lei] és ugyanilyen színnyomással levelezőlap formában [1 drb 10 lei] kerülnek forgalomba, gyülekezeteink tagjai minél többet vásároljanak. Minthogy e képakció tiszta jövedelme a hadigondozásra utaltak javára van szánva, az ügyet Nt. lelkész és tanító atyámfiai szives jóindulatába ajánlom. Oradea—Nagyvárad, 1929 május 31. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

2023—1929. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nt. Esperesi és Lelkeszi Hivatalnak.* A magyarországi református egyház egyetemes konventje ez évi április hó 9—11. napjain tartott ülésében 106. jkvi sz. a. az elszakított területekről, illetve külföldről a magyarországi theologiai főiskolákra jövő hallgatókra vonatkozólag úgy határozott, hogy azok a külföldi hallgatók, kik csak tanulmányutra jönnek, érettségi bizonyítványaik honosítása nélkül beiratkozhatnak és hallgathatnak a theológián: ellenben azok, akik alapvizsgálat és lelkészsképesítő vizsgálatokat is óhajtanak tenni, kötelesek érettségi bizonyítványaikat honosíttatni és általában minden tanulmányi kötelezettségüknek a tanulmányi rendtartás szerint eleget tenni. Lelkészekül azonban csak az E. T. rendelkezései szerint választhatók. Továbbá amennyiben ezek a külföldi hallgatók olyan intézetekről jelentkeznek, melyekben nincs féléves rendszer, csak lezárt iskolai év számíttatik be nekik két szemeszternek, félév beszámítás ilyeneknél nem történik. Fentieket az érdekeltek tájékozása céljából közlöm. Oradea—Nagyvárad, 1929 június hó 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

2022—1929. sz. KÖRRENDELET. *Valamennyi Nt. Esperesi és lelkési Hivatalnak.* Az érdekelt egyházközségek szives tudomására hozom, hogy a magyarországi ref. egyház egyetemes konventje az orsz. ref. egyházi közalap végrehajtóbizottságának 1928. évi jelentése kapcsában és javaslatára, ez évi ápr 9—11. napjain tartott ülésében 66. jkvi sz. határozatában kimondotta, hogy a tőkekamat segélyezési akció folyamán a) a mai Magyarország területén fekvő egyházközségeknek a közalaphól, illetve a rendkívüli egyházi adócsökkentési alaphól adott kölcsönök teljes törlése mellett, az ezek, valamint a más helyekről felvett kölcsönök törlesztésére engedélyezett tőkekamat segélyek kiutalását beszünteti; b) az elszakított területekre esett egyházközségeknek annak idején általa kiutalt kölcsönök visszaköveteléséhez való jogának fenntartása mellett az ezen kölcsönök törlesztésére engedélyezett tőkekamatsegélyek kiutalását további intézkedésig felfüggeszti. Oradea—Nagyvárad, 1929 június 12. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István, püspök.

Pályázati hirdetés. A királyhágómelléki egyházkerületi közgyűlés 92—1929. sz. határozatával pályázatot hirdet a Református Árvaházi Képes Naptár 1930-iki évfolyamában közlésre

alkalmas elbeszélésekre. Három elbeszélést jutalmaz egyenként 600 Lejjel. Az elbeszélések legfeljebb 3—4 nyomtatott oldalra terjedhetnek. A pályamunkák alólirotthoz küldendők, 1929 augusztus 1-ig. Nagyvárad, 1929 június 7. Csernák Béla, a Ref. Árvaházi Képes Naptár szerkesztője.

Pályázati hirdetés az avasujvárosi [Oraşul-Nou] ref. kántortanítói állásra. Fizetés: 1. Az egyháztagoktól a belhivatalnokoknak fizetni szokott tisztabúza $\frac{1}{3}$ -ad része, 12 hektoliter és 40 liter [10 köböl] buza levonásával, mintegy 14—15 q [à 700 lei, annyi mint 10,500 lei]. 2. Községi pénztártól évi 150 lei [megszavazva 5000 lei költségvetésén jóváhagyás alatt]. 3. Helybeli vizimalom szombati vámja bérlete 367 kgr. tengeri [à 600 lei, annyi mint 2200 lei]. 4. 8 öl kemény tűzifa a községtől beszállítva [annyi mint 8000 lei]. 5. Meszelési pénz 200 lei. 6. Tandíj 200 lei, 40 növendék után, annyi mint 8000 lei. [Az iskola kibővítés alatt 60 növendékre, annyi mint 12,000 lei]. 7. Személyi pótlék állami kiegészítés elnyeréséig 5000 lei. 8. Lakás: 2 szoba, konyha, kamara, istálló, fásszin, kert gyümölcsös a cinteremben. 9. 7 és fél magyar hold tagos föld, értékelve 4500 lei. 10. Kántori fizetés 35 lei és stóla az egyházkerületi határozat szerint, mintegy 6000 lei. Összesen: 44,550 lei. Kötelesség: III—VII. oszt. vezetése, fiúk és leányok együtt. Énekkar, vasárnapi iskola, kántori teendők, az egyházépítő munkában segédkezés, egyházi jegyzőség. Pályázhatnak román vizsgát tett okleveles tanítók. Mellékkereset szövetkezetnél, esetleg könyvelői állás, havonta 2 nap a szövetkezetnél 9600 lei díjazással. A pályázati határidő három hét. Az állás szeptember 1-én foglalandó el. A pályázati kérvények Oraşul-Nou, jud. Sătmar, Lelkészi Hivatalnak küldendők. 1929 június 7. Presbyterium.

Pályázat a kiskolcsi református orgonista kántortanítói állásra. J a v a d a l o m: 1. 3 szoba, konyhából álló lakás, szükséges melléképületekkel és kert. 2. 21 [huszonegy] köblös föld [1200 □-ölelvel] haszonélvezete egy tagban. 3. 10 [tiz] mázsa buza. 4. 10 [tiz] mázsa szemes tengeri. 5. 24 m³ [huszonnégy] hasáb tűzifa beszállítva. 6. Államsegély elnyeréséig minden iskolás gyermek után $\frac{1}{2}$ [fél] véka szemes tengeri, 1 csirke és 5 Lei. [Tankötelesek száma cca 60]. 7. Esetleges államsegély. 8. Temető fűtermésének fele. 9. Stóla az egyházkerületi szabályzat szerint. 10. A földek adóját az egyház fizeti. Kötelesség: 1. I—VII. osztályu osztatlan elemi iskola tanítása az állami és egyházi törvények szerint. 2. Az összes kántori teendők végzése orgonával. 3. Egyházi énekkar tanítása és vezetése. 4. Egyházépítő munkában segédkezés. 5. Lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. 6. Egyházi jegyzőség. 7. Vasárnapi iskola vezetése. Pályázhatnak az állami és egyházi törvényeknek megfelelő képesítéssel bíró férfi és nőtanítók. Pályázati határidő július 14. Próbaéneklés, orgonázás és választás július 14-én lesz. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Teljesen felszerelt kérvények ref. lelkészi hivatal címére: Culciul-Mic—Kiskolcs, jud. Sătmar küldendők. 1929 jun. 2-án. Presbitérium.

Sajtó alatt van és a hó végére megjelenik:

Nagy Vilmos volt egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos
miniszterileg (89—1928. és 110,159—1928. szám alatt) approbált

Kis Magyar Nyelvgyakorlója az elemi iskolák II., III. és IV. osztályai használatára

Ezek a nyelvgyakorló könyvek teljesen felölelik a magyar nyelvnek azt a tantervi anyagát, ami kisebbségi magyar tannyelvű elemi iskolák részére az egyházkerület tantervében mint kötelező tananyag elő van írva és így ezekben *az iskolákban ezek a könyvek teljességgel nélkülözhetetlenek.* A tankönyv módszere a legmodernebb nyelvtanítási igényekhez és a magyar nyelv jelenlegi helyzetéhez alkalmazkodik és bőséges példatárával jelentékenyen megkönnyebbiti a tanító munkáját.

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Nagyvárad, Iosif Vulcan (Magy Sándor-u.) 14

Legszebb alkalmi ajándék
a nt. Felkész urak részére
a palást.

Kérem a Hőegyletek síb.
nb. rendelését.

SZÁNTÓJÓZSEF
palást készítő
Hódmezővásárhely.

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkészi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak ei.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

értesíti tagjait és üzletfeleit, hogy üzlethelyiségét

áthelyezte

a Szt. László-tér 5. sz.
alatti Kovács-házba.

24

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai

orgona- és harmoniumgyárában, Timisoara.

Kitűnő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek. Költségvetéssel és harmonium árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk. 24

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

24

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ór-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyükre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ Megjelenik minden héten szombaton.

A vasárnap megszentelése.

Egyre élénkebben foglalkoztatja a vasárnap megszentelésének ügye az egész keresztyén világot. Annak a jele ez, hogy elsőrangú fontosságú dolognak tartja azt úgy az egyes emberre, mint a családra, egyházra, államra nézve.

Nagyon sokat foglalkozik vele a világ legöntudatosabban keresztyén népe, angol hitsorsosaink is. Valamennyi összejövetelükön sokat beszélnek róla. Vágyakozva keresik a biztos orvosságot úgy a nagy világvárosok, valamint a legkisebb falvak népének elvilágosodása ellen. Külön egyesületek alakultak, amik minden elképzelhetőt megcselekesznek, hogy a vasárnapok isteni rendeltetését megőrizték, illetve visszaállítsák.

Ennek az egyesületnek a legutóbbi ülésén dr. R. F. Horton lelkész rendkívül mély hatást keltett hatalmas beszédet tartott. Nem lesz egészen érdektelen, ha főbb gondolataiban megismerkedünk vele.

Az a vasárnap — mondja dr. Horton — amit apáink annyi áhítattal és lelki gyönyörűséggel szenteltek volt meg, szinte egészen kiveszett már. A szentnapot (holy day) átváltoztatták merő szünnappá (holiday). Az emberek egy nagy tömege a vasárnapot nem isteni intézménynek tekinti már, hanem csak szórakozási munkaszünetnek. Elfeledkeztek arról a hatalmas prófétai intelemről, amely szerint nemzeti előhaladásuk, szerencsés állami fejlődésük csak akkor lesz a népeknek, hogy „Ha megtartóztatod a te lábadat szombatnapon, hogy azt ne miveljed, amiben gyönyörködöl, az én szent napomon és a szombatot gyönyörűségnek tartándod, hogy szenteltesd és tiszteltesd az Úr és annak tisztességet teendesz, úgyhogy nem a te dolgaidat teszed és nem cselekszel és nem szólsz oly beszédet, melyben gyönyörködnél.“ (Ézsaiás 58, 13.)

A mai emberiség azonban ezt megfordította és azt állítja, hogy az egyéni jólét és nemzeti haladás attól függ, hogy mindenki azt

cselekszi vasárnap, amit éppen akar. Mert ez a nap a szórakozások, testi örömök keresésének óhajtott napja. Tele van az mulatságokkal, szórakozásokkal, mozikkal, színházakkal, tennisz-partikkal, futball-meccsekkel, golfjátékokkal, autókirándolásokkal. Ekként a szentnap, az istentiszteletnek napja, a nyugalom napja átváltozott nyughatatlanságnak, izgató lőtásfutásnak, hangos tömegzajongásoknak, eszeveszett száguldozásoknak, véres mézszárlásoknak a napjává. Vasárnap történik ugyanis a legtöbb autóelgázolás.

Apáink csendes, ájtatos vasárnapja letűnt. Meglepően rohamosan tűnt le. Izraelben szigorú törvények védték, nemzeti ügynek tekintették. A középkorban súlyos büntetések tartották fent. Állami érdek volt az. Ma is vannak még eféle törvények. Ezek azokban csak a munkaszünetet rendelnek el. Erőszakos, külső kényszereszközökkel nem is lehet sohasem a vasárnap bensőséges, ájtatos megszenteltetését előidézni. Mély intuícióval mondja azért dr Horton, hogy a közel jövőben a vasárnap megszentelését maga az emberi lélek eminens érdeke fogja imperative megkövetelni. Eltekintve az egyháztól, az államtól, föltétlenül lesz egy csoport ember, amelyik megérzi majd lelkében az Isten után való sóvárgást és kielégülést keres magának.

Okvetlenül azt fogják ezek tapasztalni, hogy ezt a sóvárgott kielégülést csak úgy találják meg, hogyha a hét napjai közül egyet kiválasztanak és azon Istent keresik, Róla elmélkednek, Hozzá imádkoznak, Vele egyesülnek. Feltétlenül érezni fogják a közös istentiszteletre leendő boldog egybegyülekezés égető szükségét. Ekként buzdítsa egymást szeretetre, jótételre. Ahogyan más emberek összejönnek kávéházakba, olvasókörokkbe, társas egyletekbe közös világi szórakozásokra, ezek is úgy cselekednek majd lelki szórakozás végett. És hogyha minden istentiszteleti helyet földig lerombolnának is mások, ezek az Istent sóvárogva kereső lelkek újra meg újra felépítenék azt. Ezek a „vasárnapnak a népei“. Mindig markáns vonásokkal fognak ezek kiválni a szürke, hétköznapi, csak testi gyönyöröket kereső embertömegeből és minden esetben áldásos befolyással lesznek arra. Megmentő savává, vezető világosságává válnak annak. A bensőséges szükségérzet, a bensőséges meggyőződés, a bensőséges lelkitapasztalat vasárnapjának ezen kicsiny nyája. Nekik adatik érette jutalmul Istennek országa. A lelki vasárnap ezen embereinek. Ezek fogják végezetre is megmenteni a nemzetet, az államot az elpusztulástól. Mert Ézsaiás tuloldali próféciája örök időkre igaz marad vasárnapi világi gyönyört kereső tömegek dacára is.

Míg a nagy többség zajosan „vikend“-ezik week end), fergegként rohanva végig márkás autójukon országrészeken, avagy izgatott csolnakversenyeken evezve, esetleg előzőnölve a divatos fürdőhelyeket ;

olyan távol igyekezve tartani magukat Istentől, amennyire csak egyáltalában képesek ebben az Isten alkotta nagyvilágban, addig a vasárnap emberei olyan közel huzódnak Istenhez, aminő közel csak birnak; igyekezve megérteni szent akaratát; atyai kezébe téve le sorsukat.

Igy látja dr Horton lélektanilag biztosítva a vasárnap megszentelését. Az utána való vágyakozás már növekedőben van. Természetes dolog, — mondja — hogy az az ifjuság, amely teljes tudatlanságban nőtt fel, vasárnapot, istentiszteletet, sőt magát Istent illetőleg is, csak a saját élettapasztalataiból fogja a vasárnap megszentelésének gigantikus életfontosságát megtanulni. Idősebb emberek azonban kezdenek nagyon belefáradni a mai észbontóan tulhajszott életmódba. Egész héten üzleti gondok, vasárnap a gyönyörhajhászás idegbontó örülete beteggé tette már a lelküket, kimerültek, Megcsömörlöttek. Érdemes az ilyen élet a nevére?!...

Az öngyilkosságok riasztó elszaporodása adja meg rá a csattanós eleletet... éppen a legkulturáltabb államokban!

f A mai konvencionális vasárnap nemsokára átal fog változni az „Isten népének“ vasárnapjává. Maga az emberi lélek égető szüksége követeli azt meg!

Bokor Sándor.

Források a pusztában.

I.

Másodszor voltam abban a kiválasztott, szerencsés helyzetben, hogy részt vehettem egyházkerületi gyűlésünkön s csendes figyéléssel tanuja lehettem annak a megfeszített, komoly és áldott munkának, amelyet a mi derék vezetőink végeznek egyházunk és népünk javára. És most nem említek itt meg neveket és nem sorolom fel mindazokat a tényeket, amelyek ezt a tapasztalást bizonyossá tették a lelkemben, hanem csak azt kívánom leszögezni itt, hogy még sem vagyunk már olyan elhagyottak, olyan nyomorultak és olyan kolduszegények, mint azt azok állítják, akik nem veszik észre a lélek munkáját s nem veszik észre hogy vannak már források a pusztában.

Mert tagadhatatlan, hogy vannak források! S annak a vizénél sokan és sokan enyhítgetik a szomjuságukat s nyernek új erőt, új indítást és új meglátásokat. Csak persze az kell ehez, hogy bennünk ne a kritikai szellem, hanem a jézusi szellem legyen az uralkodó s minden tettben és elgondolásban ne azt keressük ami kritikára alkalmas, hanem azt, ami hálára alkalmas s ami bizonyítéka annak, hogy akik érettünk dolgoznak, azok tudásuk legjavát és odaadásuk legmélyét viszik bele abba a munkába, amit Jézusért s Általa érettünk végeznek.

De félre ne értsen valaki! Én nem a kritikát tartom ártalmasnak, hanem a kritika szellemét tartom károsnak. Azt a szellemet, amely nem összeköt, hanem szétválaszt, azt a szellemet, amely nem serkent, hanem kerekét köt, azt a szellemet, amely a kákán is csomót keres,

s amely aztán úgy old csomót, hogy a nyomán még csomósabb és bogosabb lesz minden.

S mivel mély a meggyőződésém, hogy a kritikai szellemet is nálunk csak jó lélek és jó indulat szülheti: az volna az én kedves és jószándéku elgondolásom, hogy ezt a kritikai szellemet azzal tegyük elfogadhatóvá és hasznossá, hogy először magunkat is, meg a kritikánkat is állítsuk oda a jézusi mérce alá, s onnan ítéljük sokszor a sokat is kevésnek s máskor viszont a keveset is soknak.

Ez a kritika és az ilyen kritika nem kritika lesz aztán, hanem szivnek a sziv mellé és elmének az elme mellé állása és ennek révén több szeretet, több munka, több eredmény és több jövőendő!

(Folytatása következik.) *Dr Szabolcska László.*

Orgonaavatás Nagyszalontán.

Egyházi életünk ébredésének beszélő bizonyosága az a hatalmas méretű orgona, amelynek felavatása június 2-án folyt le Nagyszalontán. A huszonhat szóló-változatú s közel egy millió leit felemésztő orgonakolosszus beállításával még újabb 80,000 lei költséggel a templom belsejét is renováltatták s újonnan festett, díszes ujruhába öltöztették az egyház nemesszívű adakozói... s eképen teljes ünnepi díszben várta az új orgona az avatási ünnepséget, amely a délelőtti és délutáni istentisztelet keretébe folyt le. Már az első harangszóra zsufolásig megtelt az ősi templom hatalmas csarnoka, amelynek hangulatán meglátszott, hogy ott egy tizenötezer lelkes magyar református gyülekezet ünnepel.

A fenállóének és a 233. dicséret három versének elénekélése után Kassay Béla esperes, imponáló alakja jelent meg a szószéken és az imádságok egyik műremekével, szívének ünnepi meghatódottságával emelte a lelkeket Isten trónusáig. Amene után halkán felzokogott az új orgona tremulója s a pompásan alludáló halk változatok kíséretével melodramaszerűen hangzottak el a felavató szavak. Majd a Szilágyi Elemér kiváló vezetése mellett előadott karének után, Arday Aladár gyantai lelkész, egyházmegyei főjegyző végezte a szószéki szolgálatot, Máté 16, 33. alapján s mint az Urnak hivatott lelki munkása, teljes hittel és Krisztust reveláló szent lelkesedésével vitte közelebb az ígét hálás hallgatóságához.

Megható volt ezután az a jelenet, amikor Böszörményi Lajos, nagyszalontai lelkész, tb. esperes lépett az urasztala elé, hogy az orgonaépítés történetét előadja. „Csodálatos dolgokat cselekedett velünk az Ur, mert betöltötte a szívek óhaját és vágyakozását“. Ugymond s hosszú betegsége után még mindig megtört testtel, halk szavakkal, de örökké friss lelkének beteljesült örömeivel beszélt az első 1856-ban készült orgona történetéről s erről az újról, ennek finom mivű szerkezetéről, amely nemcsak Nagyszalontának, hanem az egész magyar református egyháznak büszkesége. A nagyobb adományok felsorolása után hálaadó imádság hangzott el az ősz lelkipásztor ajkain. Vége-

zettől maga az építőmester. Wegenstein mutatta be az orgona fő- és mellékváltozatait bravuros játékaival s a záróének elhangzása után, a hivatásának átadott fejedelmi hangszer harsogós hangja mellett távozott a gyülekezet. A déli közebeden, amelyen a város előkelősége is megjelent, egymást érték a szellemes toasztok, amelyeknek csak a délutáni harangszó vetett véget, amely újból ünnepelni hívta a hiveket.

A délutáni istentiszteleten megleghangu, közvetlen és mégis ünnepi tónusban szárnyaló imádságot mondott Balogh Mátyás, anti-i lelkész, e. m. tanácsbíró, míg a szószéki szolgálatot Nagy Zoltán, belényesujlaki lelkész végezte I. Kor. 39. alapján. A vegyeskar művészi éneke és Lőrinczy Mária hatásos szavalata tette még ünnepélyesebbé a délutáni istentiszteletet, amellyel be is záródott a szalontai orgonaavató ünnepség, feledhetetlen emléket hagyva mindazoknak, akik együtt lehettek ezen a szép napon. Az ünneplés objektuma pedig az új orgona ott áll ezüstös sipjaival és aranyos cirádaival, mint egy nagy kulturérték, hogy hosszú emberöltőkön keresztül hirdesse azt a református hitet, amelyet ilyen áldozatos tettekkel bizonyított be Isten és emberek előtt a nagyszalontai gyülekezet. *Jelenvolt.*

AKIKET HAZAHIVOTT AZ ÚR

A legnagyobb megdöbbenéssel és igaz fájdalommal vettük

KUROVSZKY FERENC

nyugalmazott állami főügyésznek
és a bihari egyházmegye nagyérdemű gondnokának

hosszas szenvedés után, a folyó év június hó 17-én bekövetkezett halálát.

Ezidőszerint csak azt emeljük ki, hogy Kurovszky Ferenc egyike volt azoknak a self made embereknek, akik nagyon is korlátolt életviszonyok mellett indulnak meg az élet útján, de fáradhatatlan szorgalommal és Isten adta tehetséggel a legmagasabb állásra küzdik fel magukat. A megboldogult kiváló férfiut minden megbízatásában lankadatlan ügyszeretete, bölcs körültekintés vezette. Részint ezzel a kvalitásával, részint pedig egyéni szeretetreméltóságával felejthetlenné tette magát mindazok előtt, akik Őt szerették és becsülték.

Legyen áldott emlékezete!

																				
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Az angol kongregacionális unió kongresszusa.

Az angol presbiteri egyházak közel félszázados uniója minden év május elsején megtartja a maga kongresszusát. Angol protestáns testvéreink legkiválóbb reprezentánsa jelenik meg évről-évre ezen a kongresszuson. Mint valami Jákób létrája, olyan szent összeköttetést létesítettek e kongresszusok ég és föld között. Lépcsőfokait olyan lábak tapossák, akik megöregedtek a szent szolgálatban. Ezért állandóan zsufolt tömeg keresi fel gyülekezési helyüket, a Memorial Hallt.

Az idei összejövetel [május 6, 7, 8] azért is nevezetes volt, mert elnökcseré történt. Több, mint 1200 szótöbbséggel a londoni City-Temple világhírű lelkészét, a „British Weekly” című nagyszerű egyházi hetilap főszerkesztőjét, dr W. Noorwood-ot választották meg elnöknek. Rendkívül melegen ünnepelték az új elnököt elnöki széke elfoglalása alkalmával. Ő pedig mély meghatottsággal köszönte meg a kongresszus tagjainak a frappáns bizalmat. Határozott hangon kijelentette, hogy élete végéig a világbéke és egyetemes lefegyverzés felelődt harcosa marad.

Ezután dr Garvie beszélt. Ő az emberek erkölcsi mentalitásának krisztianizálását tartja az egyház főfeladatának. „Főcélunk — mondta — nemzetünk erkölcsi előhaladása és annak a világ erkölcsi vezetőségében elfoglalt helye”.

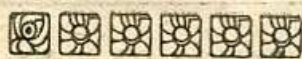
Erre következett az egész kongresszus legragyogóbb fénypontja.

Dr Rhonda Williams hatalmas koncepciójú beszéde, amely valósággal lenyűgözte a több, mint 2000 emberből álló hallgatóságot. „A keresztyén vallás és a modern világ” volt a beszédje tárgya. Vázlatosan leközlöm ezt a rendkívüli érdekes beszédet.

Abból az alapgondolatból indul ki, hogy ha az egyház a modern világ szükségleteit ellátni akarja, ismernie kell azt a világot, a gondolkodás módját, az életelveit, a nyelvét. Korunk ugyanis merőben elütő más korszakoktól. Nemcsak külső formáin látszik ez meg, hanem főleg a belsőn, a lelkületén. Az egyház átesett az evolúció tantételének első riadalmán; és aztán kényelmesen újra megnyugodott. Már pedig, hogyha ez a tantétel örök igazság, akkor az az Isten erejének egyik csodás megnyilatkozási módja. Miért gondolkozik és beszél akkor az egyház még ma is az evolúció előtti idők terminológiája szerint?! ahelyet, hogy beleolvastotta volna már azt a nagy világelvet teológiájába. Így áll a dolog a többi tudományos felfedezésekkel és találmányokkal is. A hivatalos egyház makacsul ignorálja őket. Még ma is a tudomány előtti korszak nyelvén beszél. Annak az időnek nyelvén, amikor még azt hitték az emberek, hogy a föld a világegyetem központja s csak 6000 évvel ezelőtt teremtették.

Folytatása következik.

HIREK

A debreceni egyetemre a dr Erdős József nyugalombavonulásával megüresedett újszövetségi írásmagyarázati tanzsékre a kormányzó dr Erdős Károly lelkészképző-intézeti igazgató, egyetemi magántanárt nevezte ki.

S. Szabó József debreceni ny. főgimnáziumi igazgatótól a Kollegium évzáró ünnepélyének napján, június 13-án lélekemelő ünnep keretében vettek búcsút tanártársai, tisztelői és tanítványai.

A debreceni kollegiumi diákszövetség június 9-én délelőtt a Kollegium oratoriumában tartotta meg első évi rendes közgyűlését megható és lelkes hangulatban. Magos György ny. polgármester, elnök megnyitója után S. Szabó József üdvö-

zölte a találkozóra gyűlt diákokat, kiknek nevében öreg Gaszner Géza róm. kath. bankigazgató könnyekig meghatóttan mondott köszönetet a Kollegiumtól nyert szellemi javakért. A háboruban elesett kollegiumi diákok emlékművét dr Megyesi Ferenc szobrász ingyen készíti el. Ez alkalommal 10, 20, 30, 40, 50 és 60 éves találkozók voltak. Az 50 év előttiak között volt Végh József esperes és közéjük tartozik püspökünk is.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

N. Z. B. U. Idejében beérkezett cikke helyszűke miatt csak mai számunkban jelenhetik meg.

Társzerkesztők: Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

2265—1929. sz. **Pályázat** elemi iskolai vallástani kézikönyvek írására. Egyházkerületi közgyűlésünk 76—1929 sz. határozata alapján pályázatot hirdetek a III. és V. osztály számára az 1927—133. sz. egyházk. közgyűlési határozatban elfogadott tanterv alapjául megírandó elemi iskolai vallástani kézikönyvekre

Feltételek: 1. Terjedelem kb. 2 és fél nyomtatott iv, kis nyolcadrét alakban, sűrű ciceró szedéssel.

2. Az elfogadott pályamunkák az egyházkerület kizárólagos tulajdonába mennek át. Az egyházkerületnek jogában van azokat, esetleg név nélkül kiadni, vagy rajtuk a bíráló bizottság véleményéhez képest változtatásokat eszközölni.

3. Szerzői tiszteletdíj az első kiadásnál a bolti ár 10%-a, a második kiadásnál a bolti ár 6%-a, harmadiknál a bolti ár 4%-a. A további kiadásokért tiszteletdíj nem jár.

A kiadások példányszáma a III. oszt. kézikönyvnél 5000, az V. oszt.-nál 2500. A bolti árat minden egyes kiadás alkalmával elvileg az azon kiadásbeli összes példányok elfogytáig érvényesen az egyházk.

állapítja meg. Ha azonban a pénzügyi viszonyok következtében közben az árak változnának, a szerzői tiszteletdíj is emelkedik, vagy csökken fenti percentek arányában. Azonban az egy-egy kiadásért járó szerzői tiszteletdíj teljes kiegyenlítése után a szerző árcsökkenés esetén visszatérítésre kötelezve nincs.

A szerzői tiszteletdíj csak abban az esetben igényelhető, ha a pályaművet az egyházkerület és a minisztérium approbálta s az illető kiadás megjelent és pedig a következő részletekben: $\frac{2}{5}$ rész (tehát az első kiadásnál a bolti ár 4%, a másodiknál 2·4%-a, a harmadiknál 1·6%) a mű megjelenésekor, $\frac{3}{10}$ rész (tehát az első kiadásnál a bolti ár 3%, a másodiknál 1·8%-a, a harmadiknál 1·2%-a) a mű megjelenése után 30 nappal, $\frac{3}{10}$ rész (a bolti ár 3%-a az első, 1·8%-a a második, 1·2%-a a harmadik kiadásnál) a mű megjelenése után 90 nappal.

4. Korrekturát az első három kiadásnál a szerző díjtalanul köteles elvégezni. Ha ezt nem tenné, vagy nem tudná megtenni, ívenként 300 Lei korrektori díja a szerzői tiszteletdíjből levonandó. A IV-ik kiadástól kezdve a kiadó terhére a szerzőt (vagy megbízott korrektort) 200 Lei korrektordíj illeti meg ívenként. A korrekturánál megkezdett félív teljes félívnek számítandó.

5. Pályanyertes szerző köteles pályamunkáját a javítások megajátása után 4 drb tisztán legépelte példányban a püspöki hivatal rendelkezésére bocsátani, vagy a legépelésért a papír árát és sűrített iv-oldalankint az első pld. után 10 lei gépelési díjat megfizetni.

6. Az approbálás költségeit a kiadó viseli.

7. Átdolgozásra az egyházkerület a szerzőt az első kiadás előtt külön díjazás nélkül kötelezheti, a további kiadásoknál lényegbe vágó átdolgozásokért esetről-esetre megállapítandó külön díjazás jár, amely nem lehet több a II-ik kiadásnál a bolti ár 4%-a, III-iknél a bolti ár 6%-a, továbbiaknál a bolti ár 10%-ánál és csak egy kiadásra szól. Az átdolgozásról, ha azt a szerző nem vállalja, vagy nem vállalhatja, az egyházkerület megbízás, vagy pályázat útján gondoskodhatik.

8. Az első kiadás megjelenése nem kötelezi az egyházkerületet arra, hogy az illető kézikönyvből további kiadásokat is rendezzen.

9. A pályázat titkos. A pályamunkák géppel, vagy idegen kézzel írva küldendők be jelíggel ellátva, jelíggel levél kíséretében, amely a pályázó nevét láthatatlanul tartalmazza. Pályázni lehet mindkét művel külön-külön, vagy együttesen. Együttes pályázat esetén a szerző be- küldéskor nyilatkozni köteles a pályamű felzetére vezetett megjegyzésben, hogy a pályanyerteséget csak az esetben igényli, ha mindkét műve nyertes lesz. Ilyen nyilatkozat hiányában a jelíggel levél abban az esetben is felnyitható, ha csak az egyik művet fogadja el a bíráló bizottság.

10. Pályázati határidő 1929 dec. 31.

11. A kézikönyvek lehetőleg 1930 szept. 1-én kerülnek forgalomba, azonban az egyházkerület azok pontos forgalombahozataláért a szerzővel szemben felelősséget nem vállal.

12. A pályaművek posta, vagy megbízott útján a püspöki hivatalnál nyújtandók be, ugyanott az el nem fogadott pályaművek az eredmény kihirdetése után átvehetők lesznek, vagy a hivatal a bejelentett

megbizott címére visszaküldi őket. Oradea—Nagyvárad 1929 jun. 15. Sulyok István s. k., püspök.

2266—1929. sz. **Pályázat** imádságok írására elemi iskolás gyermekek számára. Egyházkerületi közgyűlésünk 76—1929. sz. határozata alapján pályázatot hirdetek a tanterv szerinti (Egyházk. Közgy. 1927—133. sz.) imádságok megírására, két csoportban.

I. Imádságok az I—II. oszt. gyermekek számára. (Templomba bemenőre és kijövőre, reggeli, esteli munka, tanulás előtti és utáni, evés előtti és utáni imádságok.) Az imádságok a gyermeki léleknek megfelelő, könnyen érthető és megtanulható fohászok legyenek. A verses forma mellőzendő, de a szöveg lehet ritmikus.

II. Imádságok a III—VII. oszt. gyermekek számára. (A fentiekén kívül, imádságok a szülőkért, betegségben, felgyógyulásakor, urvacsorai imádságok.)

Az imádságok szövegének a gyermeki lélekhez kell alkalmazkodniok, azonban a felnőtt korban is használhatók legyenek. Legalkalmasabb volna az első csoport fohászainak imádsággá való kibővítése. Könnyű megtanulhatóság itt is föltétel.

Pályadíj az első csoportban 500 Lei, a második csoportban 1000 Lei. Ezen pályadíjak ellenében a nyertes pályamunkák az Egyházkerület kizárólagos tulajdonába mennek át. Az egyházkerületnek jogában áll azokat név nélkül is kiadni, esetleg a bíráló bizottság utján rajtok javításokat eszközölni.

Pályázni lehet a két csoportra külön-külön és együttesen is. Együttes pályázatnál alkalmas módon jelezni kell, hogy a pályázó csak együttesen reflektál a pályanyertességre, ilyen nyilatkozat hiányában a jeligés levél akkor is felbontható, ha a bizottság csak az egyik imádságcsoporthoz tartja érdemesnek pályadíjra. A pályázat titkos, azaz a pályamunkák név nélkül, jeligével és a nevet láthatatlanul tartalmazó jeligés levél kíséretében küldendők be, idegen kézírással, vagy gépirással, f. é. augusztus 31-ig, a püspöki hivatalhoz. A pályadíjat nem nyert munkákat a hivatal meg fogja semmisíteni. Oradea—Nagyvárad, 1929 június 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pályázati hirdetés. A királyhágómelléki egyházkerületi közgyűlés 92—1929. sz. határozatával pályázatot hirdet a Református Árvaházi Képes Naptár 1930-iki évfolyamában közlésre alkalmas elbeszélésekre. Három elbeszélést jutalmaz egyenként 600 Lejjel. Az elbeszélések legfeljebb 3—4 nyomtatott oldalra terjedhetnek. A pályamunkák alólírotthoz küldendők, 1929 augusztus 1-ig. Nagyvárad, 1929 június 7. Csernák Béla, a Ref. Árvaházi Képes Naptár szerkesztője.

Pályázat a posalakai ref. egyház kántortanítói állására. Javadalom: 1. Természetben modern lakás. 2. 16 és $\frac{1}{2}$ véka búza. 3. 16 és $\frac{1}{2}$ véka szemes tengeri. 4. 2302 lei fa, széna és személyi pénz. 5. 1150 lei munkaváltság. 6. 8 hold jóminőségű szántóföld, adóját egyház fizeli. 7. 2 és $\frac{1}{2}$ m³ tűzifa beszállítva. 8. Minden iskolaszobától $\frac{1}{2}$ véka búza, $\frac{1}{2}$ véka szemestengeri, 1 drb csirke és 30 lei pénz. Gyermekek száma 50—60. 9. Stóla. 10. Kiutalás esetén államsegély. A felsorolt javadalmak helyett a lakás és fán kívül havi

3000 lei. Kötelesség: az I—VII. vegyes osztályok vezetése, kántori teendők végzése és egyéb szokásos egyházi teendők. Teljesen felszerelt kérvények ref. lelk. hiv.-hoz Pósalaka u. p. Tileagd (Pósalakához 2 1/2 km.) jud. Bihor küldendők az esetleges nagyobb igény megjelölésével. Pályázati határidő július 14, amikor a választás is megtartatik. Csak férfiak pályázhatnak. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Presbiterium.

Pályázat az amaci ref. egyház kántortanítói állására. Javadalom: 1. Természetben szép, jó lakás, jó melléképületekkel, mintegy 1400 □-öl kerittel. 2. 21 magyar hold és 400 □-öl szántó és réti földek haszonélvezete, mindennemű adót földek után az egyház fizet. 3. 4 drb marhára legeltetési jog, ezek adóját is az egyház fizeli. 4. 1200 kgr. tiszta, rostált búza természetben. 5. 3 öl kemény hasáb tűzifa a tanító udvarára beszállítva. 6. Stóla egyházkerületi megállapítás szerint. 7. Márton Bálint-alap kamataiból 50 Lei készpénz. Mind ezen fizetést egyházi felsőbb hatóság évi 29,470 Lei értékben állapította meg, s ennek kiegészítésül: 8. Készpénzben fizet az egyház államsegély kiutalásáig évi 5720 Lei összeget; továbbá: 9. Minden tanköteles növendék után államsegély kiutalásáig 1 véka csöves tengeri és 100 (egyszáz) lei. (Növendékek száma elmúlt isk. évben 55 volt). Pályázhatnak államérvényes oklevéllel bíró és katonai kötelezettségüknek eleget tett férfitanítók, továbbá nostrifikált oklevéllel bíró s románban eredményesen tanítani képes nők is. Pályázati határidő: 1929. évi július hó 16-ik napja. Énekpróba napja július 20. A próbán megjelenők közül megválasztott utiköltsége megtérítetik. A választás napja: július 20. Iskola vegyes I—VII. osztályu. Kötelességek: Tanítás, énekvezérség, egyházi jegyzőség, lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. Kellően felszerelt pályázati kérvények az amaci (amac-i) ref. lelkészi hivatalhoz küldendők. Posta: Satu-Mare (Szatmár). Amaci—Amac, 1929 június hó 16-án. Siető Pál lelkész, Lénárt Albert gondnok.

Pályázat az érkörtvélyesi református egyház orgonista-kántortanítói állására. Javadalom: Lakás, mellékhelyiségekkel. 13 kat. hold fekete, 11 kat. hold homokföld. 35 köböl rostált rozs az egyház magtárából. A régi temető egyrészének használata. 12 köbméter keményhasáb tűzifa beszállítva. Minden iskolás gyermek után 2 véka csős tengeri és egy ölcsirke (átlag 55 gyermek). Készpénz 28 lei. Törvényes stóla. Földek adóját egyház fizeti. Kötelességek: az iskolaszék által kijelölt osztályok tanítása, kántori teendők végzése, énekkar vezetése. Mindennemű egyházépítő munkában segédkezés. Egyházi jegyzőség. Lelkész vagy tanítótársa akadályoztatása esetén azok helyettesítése. Faiskola kezelése, abban a gyermekek tanítása. Pályázhatnak a katonai szolgálatnak eleget tett, román vizsgával is rendelkező férfi tanítók. Pályázati határidő a pályázat megjelenésétől számított 3 hét. Ének és orgonapróbára levélben hívatnak meg a pályázók, de uti költsége csak a megválasztottnak térítetik meg. Posta, vasutállomás helyben. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Pályázatok: Ref. Lelkészi Hivatal Curtuiuşeni, Jud. Salaj, címre küldendők.

Pályázat a kiskolcsi református orgonista kántortanítói állásra. Javadalom: 1. 3 szoba, konyhából álló lakás, szükséges melléképületekkel és kert. 2. 21 [huszonegy] köblös föld [1200 □-ölével] haszonélvezete egy tagban. 3. 10 [tíz] mázsa buza. 4. 10 [tíz] mázsa szemes tengeri. 5. 24 m³ [huszonnégy] hasáb tűzifa beszállítva. 6. Államsegély elnyeréséig minden iskolás gyermek után $\frac{1}{2}$ [fél] véka szemes tengeri, 1 csirke és 5 Lei. [Tankötelesek száma cca 60]. 7. Esetleges államsegély. 8. Temető fűtermésének fele. 9. Stóla az egyházkerületi szabályzat szerint. 10. A földek adóját az egyház fizeti. **Kötelelesség:** 1. I—VII. osztályu osztatlan elemi iskola tanítása az állami és egyházi törvények szerint. 2. Az összes kántori teendők végzése orgonával. 3. Egyházi énekkar tanítása és vezetése. 4. Egyházépítő munkában segédkezés. 5. Lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. 6. Egyházi jegyzőség. 7. Vasárnapi iskola vezetése. Pályázhatnak az állami és egyházi törvényeknek megfelelő képesítéssel bíró férfi és nőtanítók. Pályázati határidő július 14. Próbaéneklés, orgonázás és választás július 14-én lesz. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Teljesen felszerelt kérvények ref. lelkészi hivatal címére: Culciul Mic—Kiskolcs, jud. Sătmar küldendő. 1929 jun. 2-án. Presbitérium.

Sajtó alatt van és a hó végére megjelenik:

Hagy Vilmos volt egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos miniszterileg (89—1928. és 110,159—1928. szám alatt) approbált

Kis Magyar Nyelvgyakorlója
az elemi iskolák II., III. és IV. osztályai használatára

Ezek a nyelvgyakorló könyvek teljesen felölelik a magyar nyelvnek azt a tantervi anyagát, ami kisebbségi magyar tannyelvű elemi iskolák részére az egyházkerület tantervében mint kötelező tananyag elő van írva és így ezekben *az iskolákban ezek a könyvek teljességgel nélkülözhetetlenek.* A tankönyv módszere a legmodernebb nyelvtanítási igényekhez és a magyar nyelv jelenlegi helyzetéhez alkalmazkodik és bőséges példatárával jelentékenyen megkönnyebbiti a tanító munkáját.

Beszerézhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Hagyóvár, Iosif Vulcan (Hagy Sandor-u.) 14

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
Jud. Bihor Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

értesíti tagjait és üzletfeleit, hogy üzlethelyiségét

áthelyezte

a Szt. László-tér 5. sz.
alatti Kovács-házba.

25

ORGONA- HOMLOKZATSIPOK

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmoniumgyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek. Költségvetéssel és harmonium árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk. 25

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

harangjait

25

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

REFORMÁTUSOK LAPJA

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Hivatalos Közlönye

Főszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN. Felelős szerkesztő: KOVÁCS JÓZSEF

Szerkesztőség és kiadóhivatal Református Püspöki Hivatal Oradea—Nagyvárad, Strada Petru Maior (Ör-utca) 1. Kéziratokat nem ad vissza a szerk.

Előfizetési ár: egész évre 550 lei. Fél-évre 275 lei. — Lelkészek és tanítók saját személyökre évi 350 lei előfizetési díjért kaphatják meg a lapot.

Egyes lappéldányok ára 15 lei.

○ Megjelenik minden héten szombaton.

A gyülekezeti lélekszám problémája.

Revízió előtt álló egyházi törvénykönyvünk a gyülekezeti lélekszám tekintetében sem a maximumot, sem a minimumot illetőleg határozottan nem intézkedett. 200, vagy 10,000 lélek egyaránt állhatott egy felelős lelkipásztor gondozása alatt. A törvényrevízió során zsinati atyáink a szervezendő egyházközségek lélekszám minimumát illetőleg az államkormány előzetes megköltéseit bizonyonnyal respektálni lesznek kénytelenek, — de vajjon történik-e megfelelő intézkedés a lélekszám maximum megállapításával a sikeres pásztoráció lehetőségeinek biztosítására?

Mindnyájan érezzük, hogy lelkészi szolgálatunk nem merülhet ki liturgiális és adminisztratív teendőink bármily hatásos, illetve lelkiismeretes végzésében. Munkánk nagyobb s egyházunk fontosabb része a belmisszió, személyes pásztoráció a templomon kívül folyik s ez a munka sokágu és aprólékos természeténél fogva — az egyház nagy érdekeinek veszedelme nélkül — nem terjedhet ki erőnkét és átfogó képességünket meghaladó területre. A jövő szempontja belmissziós szolgálatunk fokozott intenzitását sürgeti, ez azonban csak akkor biztosítható az egész vonalon, ha a túlterhelés esetei megszűnnek s nem marad több lélek egy felelős pásztor gondozása alatt, mint amennyinek összetartását és ellátását jó lélekkel vállalhatja és elbirhatja.

A jelen sok szomorú példával igazolja, hogy az egyházellenes lelkület ott fejlődik ki, másfelől a szektáskodásra való hajlandóság és lélekhalászat is ott folyik és fenyeget legjobban, ahol egyháztagjaink rendszeres lelkipásztori gondozásban nem részesülhetnek. A felelőség vállalását meg lehet és meg is kell követelni minden olyan helyen, ahol a liturgiális és adminisztrációs teendők ellátásán kívül a pásztorálásra is marad elegendő idő, de nem lehet felelősséget vál-

lalni és követelni ott, ahol az iroda és a szószék a lelkipásztor idejének legnagyobb részét leköti s ahol a legjobb akarat mellett sincs lehetőség a belmisszió és pásztoráció fontos teendőinek intenzív végzésére. Ezidőszerint sok gyülekezetünk van ilyen, különösen városi helyeken, ahol a munka a hivek szétszórtságánál és nagyobb társadalmi tagozottságánál fogva különben is nehezebb, ahol a lelkipásztori szolgálattal szemben az igény fokozott, ahol a különböző felekezetek szoros együttélése folytán a vegyes házasságok esetei gyakoriak s ahol egyéb — elősorolni nem kívánt — körülmények is kedveznek a lélekhalászat üzelmeinek.

Egyházunk nagy érdeke, hogy mindenütt, de különösen a veszélynek jobban kitett nagyvárosi helyeken *csak annyi lélek bizassék egy felelős lelkipásztor gondozására, amennyit az számontarthat, megismerhet és megőrizhet*, ellenesetben lélekszám-statisztikánk állandó romlására is biztosan számíthatunk, de statisztikailag számontartott lelkeinket sem fogjuk tudni szorosán hozzáfűzni egyházunkhoz.

A lélekszám maximum megkötésének rendkívüli fontosságát a külföldi protestáns egyházak már régebben meglátták s különösen holland testvéreink mutattak — a tudomásom szerint 1000 lélekszám maximum felállításával — követendő példát.

Jól tudom, hogy a mi viszonyaink egyelőre nem engednek ilyen radikális megoldást, de azt is tudom, hogy a régi állapot fenntartása olyan veszéllyel fenyeget, melyeket a törvényalkotás során figyelmen kívül hagyni egyházunk nagy érdekeinek kockáztatása nélkül nem lehet. Gondolatom szerint maximum 2000 lélek számontartása, gondozása, megőrzése és megfelelő lelki ellátása falun is, de méginkább városban tökéletesen elég lenne egy lelkipásztornak s ennél többet vállalni a napról-napra bővülő munkatér és fokozódó igények mellett lelkiismeretes meggondolás után nem is lehet. Aki megtapasztalta már a személyes pásztorációval és belmissziói munkák végzésével együttjáró s egyre szaporodó elfoglaltságot, aki rágondol — hogy egyebet ne említsek — az egyházi fegyelem előkészítésével szükségkép adódó nagy többlet-munkára s aki meggyőződött arról, hogy egyházunk jövője nem a szószéki tömegszolgálatunkon, hanem a templomon kívüli munkáinkon, a mellékutcákon és perifériákon való pásztorációkon fog eldőlni, az igazat fog nekem adni abban, hogy a lélekszám maximum megállapításával az egyéni pásztoráció lehetőségének biztosítása egyházunk részére életbevágóan fontos feladat. Meg vagyok győződve, hogy zsinatunk alkotmányozó bizottsága a felvetett probléma fontosságát jól látja s vonatkozólag az egyházunk érdekének megfelelő legbölcsebb törvényjavaslatot fogja az egyházmegyék s majdan a zsinat plénuma elé terjeszteni. *Ardai Aladár.*

Források a pusztában.

II.

Arról szeretnék még itt megemlékezni, aminek az aktualitását — habár egészen más konkluzióval — a Kálvinista Világ mindnyájónk által nagyrabecsült egyik szerkesztője, Tavaszy Sándor igazgató-professor ur éppen a lap legutolsó számában olyan élesen világította meg, illetve aztán kárhóztatta. És ez: a Romániai Magyar Protestáns Irodalmi Társaság megalakításának a gondolata volt, amit, még jóval a Katholikus Akadémia életrehívása előtt, éppen jómagam vetettem felszínre a mi egyházmegyénkben. S amit aztán a kerületi gyűlés úgy oldott meg, hogy a zsinat elé vitte a gondolatot s ott mint egy Károli Gáspár tudós társaság megalakításának a tervét vetette fel.

Elösmerem és úgy is van, hogy ma minden felekezeti alapon történő irodalmi szervezkedés részekre bontás és gyengítés — és azt is helyben hagyom, hogy inkább a meglévőket erősítsük újak kreálása helyett. De legyen szabad abbéli felfogásomnak és meggyőződésemmek is kifejezést adni itt, hogy mind ez „eső után köpenyeg“, mert a Helikont már rég megcsinálták s most a Katholikus Akadémia is immár életre kelt. Vagyis megint az lesz a helyzet, hogy engedékenységünk, liberálismusunk, vagy éppen az egyetemes magyar szempontok átérzése miatt ismét csak mi leszünk azok, akiknek nem lesz meg az az irodalmi és tudományos szervezete és intézménye, amelynek a keretei között a mi sajátos és evangéliumi felfogásunknak kifejezést tudnánk adni s ahonnan mi irányítanánk, ahelyett, hogy minket irányítanának. Miért csak másnak legyen szabad elvet, felfogást, izlést és programot hangoztatni és reá kényszeríteni sokakra — és miért nem nekünk is, és a magunkét, és a mieinkét?!

Új horgonyvetést új kikötőre éppen ezért csak akkor ne csináljunk, ha mások is így tesznek. De, ha nem, úgy szervezkedjünk meg mi is s éppen onnan és azokból a kezekből szervezkedjünk meg, akik már eddig is minden munkájukkal azt az evangéliumi szellemet és felfogást képviselték, amelyet irodalmi mezeinken igen-igen gyéren találtunk és találunk meg. Hiszem, hogy ez is forrás lesz a számunkra és édes vizü, áldott forrás lesz!!

(Folytatás és vége.)

Dr Szabolcska László.

Ref.

A „Református Szemle“ június 10-iki számában fenti címen Csekme Ádám cikket írt a „Megbeszélések“ rovatban. Cikkének első részével nem értünk egyet, mert világtendencia a rövidítések használata, az ellen küzdeni teljesen meddő dolog s örüljünk, ha egy-kettőre át nem megy az élő beszédbe a cikkirónak annyira nemtetsző rövidítés.

Annál igazabb a cikk második része. Amily fontos a református öntudat kihangsúlyozása minden alkalommal, amikor egyházunk akár hivatalosan, akár nemhivatalosan megnyilatkozik — épp oly fölösleges

a ref. név folytonos emlegetése. Öntudatos gondolkodásunk egy részének kellene lenni, hogyha a királyhágómelléki egyházkerület püspökéről, a szalontai egyházmegye espereséről, a temesvári lelkésről beszélünk, mindenkinek meg kell érteni, kifelé is, hogy ezek ref. intézmények. Belkörüleg pedig a ref. szó folytonos használata igazán pleonazmus, amit különben a cikkíró is elkövet, mikor azt írja, hogy: „református hiveink csak a református egyházon át stb.“ Ugyanugy tökéletesen kifejezi a református jellegét a „Lorántffy Zsuzsánna-Egyesület“, vagy a „Károli Gáspár Akadémia“ elnevezés. Természetesen lesznek esetek, mikor a református jelleg szóval való kihangsúlyozása szükséges lesz, ezekre az esetekre tartogassuk a szónak erőteljes tartalmát.

KÜLFÖLD

Az angol kongregacionális unió kongresszusa.

Elvitázhatatlanul igaz, hogy a vallás lényege örökké tartó. Alapigazságait semmiféle változás ki nem képes kezdeni soha. De amikor vallásos élettapasztalatokat interpretálni akarunk, azt annak a kulturának a módszerei szerint és annak a kornak a nyelvén kell megcselekednünk, amelyikben élünk. Harmincöt év óta az a meggyőződése, — mondja — hogy a keresztyénség külső kerete összeomlott. Az ilyen értelemben vett tradicionális keresztyénség már sok embernek nem az igazi hitvallása. Hevesen elítéli az imádságos és énekes könyveinkben található irreális frázisokat, mint az igazi vallásos érzés akadályozóit. Ilyen ósdi üres, túlhaladott állásponton frazeológiában írt dogmák, énekes és imádságos könyvünk teljesen őszinteség nélkül való képtelen tulzás. Engem nem gyötör — mondja élénken — az Ádám átka. Engem az az átok gyötör, hogy nem bírok a krisztusi életideák szerint élni; állandóan messze mögöttük maradok azoknak.

Nyílt, egyenes, őszinte gondolkozást ajánl a vallás terén. A vallás több, mint mentalitás. Szárnyakat kell növesztenünk és a föld felé emelkednünk az igazság megismeréséért. Csak akkor ismerjük meg az idő értékét, ha ismerjük az örökkévalóságot. Ha van mennyei életünk, csak akkor ismerjük meg a földi élet igazságait. Ki kell nyitnunk lelkünk ajtóit, hogy Istennek világossága, békéje, élete beáradhasson abba.

Ekként végződött a legnevezetesebb beszéd, amely valaha a Memorial Hall elnöki székéből elhangzott. Valóságos tapsorkán tört ki utána az általános helyeslés jeléül. Mutatva mennyire fontosnak tartotta a kongresszus a keresztyénség alapigazságai külső formáinak modernizását.

Még pár kisebb előadás volt belkörü dolgokról és a kongresszus a dr Rhonda Williams beszéde hatása alatt oszlott szét.

Bokor Sándor

[Folytatás és vége.]

Indokhinában minden üldözés dacára is gyorsan terjed a Lé-Van-Trung által alapított új vallás, a Kao-daismus. E vallás főistene Kao-dai, mellékistenei: Jeo-tzen, Confucius, Buddha és Jézus. Az egész vallás különben a kínai, buddhista és a keresztényen vallás bizarr keveréke. Kao-dait egy nagy, nyitott, felhőkkel körülvett szem formájában jeleníti meg e vallás. A főisten akaratát s a hozzáintézett kérdésekre adott válaszát spiritizmus módján, médiumok által közvetíti. Néhány hónap alatt az új hit, ha a tudósítások megbízhatók, 600,000 követőre talált. E nagy elterjedés egyik oka a nemzeti érzésbe való erős bekapcsolódás. „A nép elhagyta hitét, emiatt vesztette el függetlenségét, de Kao-dai nem hagyja el kiválasztott népét s meg fogja szabadítani az idegen rabság alól“, így vigasztalja az új hit a szenvedő nemzetet. Tay-Ninhben már egy szép pagodát is építettek a hívek s legközelebb gyűlésre jönnek össze, hol nem kevesebb, mint 40.000 emberre számítanak. Az alapító Lé-Van-Trung 53 éves volt államtanácsos úgy találta, hogy minden vallásban vannak nagyszerű eszmék a hibásak mellett. Ő igyekezett összegyűjteni a jókat s terjeszteni az így keletkezett vallást, amire különben egy spiritizista szeánsz alatt nyert indítást. Tanai közül bárki szabadon választhat lelkülete és szükségletei szerint. Neki személyesen Confucius s az ősök tisztelete a legkedvesebb. Egyházszervezetében teljesen hierarchikus az új hit. Ismer főpapot (ez valószínűleg maga az alapító lesz), kardinálisokat, érsekeket, püspököket, kanonokokat, alsópap-ságot. Erényes férfiai s szent asszonyai is lesznek. Természetesen a rangnak és ceremóniának megfelelő diszes öltözet sem maradhat el. (J. Rodes cikkéből a „Le Christianisme“ után).

HIREK

Tiszteletbeli doktorok. Dr Baltazár Dezső püspököt és dr Balogh Jenő ny. igazságügyminisztert, a M. Tud. Akadémia főtitkárát a debreceni egyetem a bölcsészettudományok tiszteletbeli doktorává avatta.

Társszerkesztők: Arday Aladár, dr Bodnár Gábor, Bokor Sándor és Szombati Szabó István.

FELHIVÁS! Kérjük mindazon előfizetőnket, akik a lap előfizetési díjával még mindig hátralékban vannak, hogy ezen tartozásaikat sürgősen kiegyenlíteni sziveskedjenek, hogy részükre a lap küldését ne legyünk kénytelenek beszüntetni. Kiadóhivatal.

Hivatalos rész

Református Püspöki Hivatal, Nagyvárad.

Tanügyi: 2356—1929. II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkeszi hivatalnak.* A hét folyamán szétküldtük az elemi iskolai statisztikai lapokat kitöltés végett. Egy példány az iskola, illetve a lelkeszi hivatalban megőrzendő, egy példány az esperesi hivatalnak, egy példány pedig közvetlenül a püspöki hivatalnak küldendő be. Figyelmeztetem az illetékeseket a statisztikai adatok pontos összeállítására és az összes rovatok lelkiismeretes kitöltésére. Beküldési határidő július 15. Oradea—Nagyvárad, 1929 június 27. Atyafiságos szeretettel Sulyok István s. k. püspök.

2219—1929. KÖRLEVÉL. *Valamennyi kebelbeli lelkeszi hivatalnak és tanítónak.* Az Erdélyi Gazdasági Egylet folyó évi július hó 22—26-ig Zilahon falufejlesztési tanfolyamot rendez. A tanfolyam célja irányt szabni és egységes utmutatást adni a falu vezetői számára a magyar földmivelő nép gazdasági téren való nevelése és vezetése tekintetében. A tanfolyamon részt vehet minden a falu kulturája iránt érdeklődéssel viseltető gazda, pap és tanító, férfi és nő egyaránt. A tanfolyamra jelentkezés helye az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala (Kolozsvár, Attila-u. 10.) és a Szilágymegyei Gazdasági Egyesület (dr. Gazda Endre ügyvéd, gazd. egyll. alelnöke irodája Zilah). A jelentkezés határideje július 20. Ugyanott részletes tájékoztató is kapható. Az érdekesnek és tanulságosnak ígérkező tanfolyamra felhívjuk a közelben lakó, főként szilágymegyei lelkeszek és tanítók figyelmét. Támogassák és vezessék sikerre részvételükkel a sokat ígérő érdemes kezdeményezést. Oradea, 1929. június 26. Atyafiságos szeretettel Sulyok István s. k. püspök.

Tanügyi: 2333—1929. II. KÖRRENDELET. *Valamennyi kebelbeli Nt. Lelkeszi hivatalnak.* A nagyenyedi ref. tanítóképző alább közölt felhívását azzal a megjegyzéssel ajánlom lelkesztársaim figyelmébe, hogy a jobb tehetségű és jobb indulatu gyermekeket buzdítsák az elemi iskola elvégzése után a tanítóképző I. oszt. való belépésre, hogy a fenyegető tanítóhiányon ezzel is segítsünk. A tájékoztató főbb pontjai a következők: 1. Az intézet hét osztályu, megvan a nyilvánosági joga. 2. Az I. osztályba felvétetnek azok a tanulók, akik az elemi iskola negyedik vagy magasabb osztályát sikerrel végezték, szeptember 1-én 12—15. év között kell lenni a tanulók életkorának. 3. Fölvételért július 5-ig kell folyamodni. A folyamodvány szabályszerűen ellátandó bélyeggel s csatolni kell hozzá a következő mellékleteket: a) állami születési anyakönyvi kivonat, b) keresztlevel, c) újraoltási bizonyítvány, d) elemi iskolai bizonyítvány a revizortól láttamozva, e) állampolgársági bizonyítvány, f) lelkeszi bizonyítvány a szülők vagyoni és családi állapotáról. A beiratkozásnak szeptember 5-ig meg kell történni, azontul csak a főigazgatóság vagy a minisztérium engedélye alapján lehet beiratkozni. 4. Fölvételi vizsgálat nincs, de minden új tanuló testi épség és zenei hallás szempontjából megvizsgáltatik. 5. Az iskolai díjak csekély változást szenvedhetnek. Az elmúlt évben iskolai díj 3500 lei,

ipari anyag használatért, füzetekért, fürdésért stb. 500 lei, internátusi díj 2200 lei, konviktusi díj 8100 lei volt. A legkiválóbb növendék részére 11 ösztöndíjas hely fölött rendelkezünk. (5 á 10.000, 5 á 12.000 és 1 á 14.000 lei) ezenkívül példás magaviseletű, szorgalmas tanítványaink egyházkerületük támogatására is számíthatnak. Oradea-Nagyvárad, 1929. június 4. Atyafiságos szeretettel Sulyok István s. k. püspök.

2265—1929. sz. **Pályázat** elemi iskolai vallástani kézikönyvek irására. Egyházkerületi közgyűlésünk 76—1929 sz. határozata alapján pályázatot hirdetek a III. és V. osztály számára az 1927—133. sz. egyházk. közgyűlési határozatban elfogadott tanterv alapjául megírandó elemi iskolai vallástani kézikönyvekre

Feltételek: 1. Terjedelem kb. 2 és fél nyomtatott iv, kis nyolcadrét alakban, sűrű ciceró szedéssel.

2. Az elfogadott pályamunkák az egyházkerület kizárólagos tulajdonába mennek át. Az egyházkerületnek jogában van azokat, esetleg név nélkül kiadni, vagy rajtuk a bíráló bizottság véleményéhez képest változtatásokat eszközölni.

3. Szerzői tiszteletdíj az első kiadásnál a bolti ár 10%-a, a második kiadásnál a bolti ár 6%-a, harmadiknál a bolti ár 4%-a. A további kiadásokért tiszteletdíj nem jár.

A kiadások példányszáma a III. oszt. kézikönyvnél 5000, az V. oszt.-nál 2500. A bolti árat minden egyes kiadás alkalmával elvileg az azon kiadásbeli összes példányok elfogytaig érvényesen az egyházk. állapítja meg. Ha azonban a pénzügyi viszonyok következtében közben az árak változnának, a szerzői tiszteletdíj is emelkedik, vagy csökken fenti percentek arányában. Azonban az egy-egy kiadásért járó szerzői tiszteletdíj teljes kiegyenlítése után a szerző árcsökkenés esetén visszatérítésre kötelezve nincs.

A szerzői tiszteletdíj csak abban az esetben igényelhető, ha a pályaművet az egyházkerület és a minisztérium approbálta s az illető kiadás megjelent és pedig a következő részletekben: $\frac{2}{5}$ rész (tehát az első kiadásnál a bolti ár 4%, a másodiknál 2·4%-a, a harmadiknál 1·6%) a mű megjelenésekor, $\frac{3}{10}$ rész (tehát az első kiadásnál a bolti ár 3%, a másodiknál 1·8%-a, a harmadiknál 1·2%-a) a mű megjelenése után 30 nappal, $\frac{3}{10}$ rész (a bolti ár 3%-a az első, 1·8%-a a második, 1·2%-a a harmadik kiadásnál) a mű megjelenése után 90 nappal.

4. Korrekturát az első három kiadásnál a szerző díjtalanul köteles elvégezni. Ha ezt nem tenné, vagy nem tudná megtenni, ívenként 300 Lei korrektori díja a szerzői tiszteletdíjből levonandó. A IV-ik kiadástól kezdve a kiadó terhére a szerzőt (vagy megbízott korrektort) 200 Lei korrektordíj illeti meg ívenként. A korrekturánál megkezdett félív teljes félívnek számítandó.

5. Pályanyertes szerző köteles pályamunkáját a javítások megajtlése után 4 drb tisztán legépelte példányban a püspöki hivatal rendelkezésére bocsátani, vagy a legépelésért a papír árát és sűrített iv oldalankint az első pld. után 10 lei gépelési díjat megfizetni.

6. Az approbálás költségeit a kiadó viseli.

7. Átdolgozásra az egyházkerület a szerzőt az első kiadás előtt külön díjazás nélkül kötelezheti, a további kiadásoknál lényegbe vágó átdolgozásokért esetről-esetre megállapítandó külön díjazás jár, amely

nem lehet több a II-ik kiadásnál a bolti ár 4%-a, III-iknél a bolti ár 6%-a, továbbiaknál a bolti ár 10%-ánál és csak egy kiadásra szól. Az átdolgozásról, ha azt a szerző nem vállalja, vagy nem vállalhatja, az egyházkerület megbízás, vagy pályázat útján gondoskodhatik.

8. Az első kiadás megjelenése nem kötelezi az egyházkerületet arra, hogy az illető kézikönyvből további kiadásokat is rendezzen.

9. A pályázat titkos. A pályamunkák géppel, vagy idegen kézzel írva küldendők be jelíggel ellátva, jelíggel levél kíséretében, amely a pályázó nevét láthatatlanul tartalmazza. Pályázni lehet mindkét művel külön-külön, vagy együttesen. Együttes pályázat esetén a szerző be-
küldéskor nyilatkozni köteles a pályamű felzetére vezetett megjegyzésben, hogy a pályanyertességet csak az esetben igényli, ha mindkét műve nyertes lesz. Ilyen nyilatkozat hiányában a jelíggel levél abban az esetben is felnyitható, ha csak az egyik művet fogadja el a bíráló bizottság.

10. Pályázati határidő 1929 dec. 31.

11. A kézikönyvek lehetőleg 1930 szept. 1-én kerülnek forgalomba, azonban az egyházkerület azok pontos forgalombahozataláért a szerzővel szemben felelősséget nem vállal.

12. A pályaművek posta, vagy megbízott útján a püspöki hivatalnál nyújtandók be, ugyanott az el nem fogadott pályaművek az eredmény kihirdetése után átvehetők lesznek, vagy a hivatal a bejelentett megbízott címére visszaküldi őket. Oradea—Nagyvárad 1929 jun. 15. Sulyok István s. k., püspök.

2266—1929. sz. **Pályázat** imádságok irására elemi iskolás gyermekek számára. Egyházkerületi közgyűlésünk 76—1929. sz. határozata alapján pályázatot hirdetek a tanterv szerinti (Egyházk. Közgy. 1927—133. sz.) imádságok megírására, két csoportban.

I. Imádságok az I—II. oszt. gyermekek számára. (Templomba bemenőre és kijövőre, reggeli, esteli munka, tanulás előtti és utáni, evés előtti és utáni imádságok.) Az imádságok a gyermeki léleknek megfelelő, könnyen érthető és megtanulható fohászok legyenek. A verses forma mellőzendő, de a szöveg lehet ritmikus.

II. Imádságok a III—VII. oszt. gyermekek számára. (A fentiek kivül, imádságok a szülőkért, betegségben, felgyógyulásakor, urvacsorai imádságok.)

Az imádságok szövegének a gyermeki lélekhez kell alkalmazkodniok, azonban a felnőtt korban is használhatók legyenek. Legalkalmasabb volna az első csoport fohászainak imádsággá való kibővítése. Könnyű megtanulhatóság itt is föltétel.

Pályadíj az első csoportban 500 Lei, a második csoportban 1000 Lei. Ezen pályadíjak ellenében a nyertes pályamunkák az Egyházkerület kizárólagos tulajdonába mennek át. Az egyházkerületnek jogában áll azokat név nélkül is kiadni, esetleg a bíráló bizottság útján rajtok javításokat eszközölni.

Pályázni lehet a két csoportra külön-külön és együttesen is. Együttes pályázatnál alkalmas módon jelezni kell, hogy a pályázó csak együttesen reflektál a pályanyertességre, ilyen nyilatkozat hiányában a jelíggel levél akkor is felbontható, ha a bizottság csak az egyik imádságcsoporthoz tartja érdemesnek pályadíjra. A pályázat titkos, azaz a

pályamunkák név nélkül, jeligével és a nevet láthatatlanul tartalmazó jeligés levél kíséretében küldendők be, idegen kézírással, vagy gépírással, f. é. augusztus 31-ig, a püspöki hivatalhoz. A pályadíjat nem nyert munkákat a hivatal meg fogja semmisíteni. Oradea—Nagyvárad, 1929 június 15. Atyafiságos szeretettel: Sulyok István s. k., püspök.

Pályázati hirdetés. A királyhágómelléki egyházkerületi közgyűlés 92—1929. sz. határozatával pályázatot hirdet a Református Árvaházi Képes Naptár 1930-iki évfolyamában közlésre alkalmas elbeszélésekre. Három elbeszélést jutalmaz egyenként 600 Lejjel. Az elbeszélések legfeljebb 3—4 nyomtatott oldalra terjedhetnek. A pályamunkák alólírotthoz küldendők, 1929 augusztus 1-ig. Nagyvárad, 1929 június 7. Csernák Béla, a Ref. Árvaházi Képes Naptár szerkesztője.

Pályázat. A tóti-i (Tăuteu) ref. egyház pályázatot hirdet a lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra. Javadalom: 1. Természetbeni lakás. 2. 11 kat. hold föld, melyből 4 hold kaszáló. 3. 4 erdő-legelő jog. 4. 28 köből liszta buza. 5. 12.000 (tizenkettő ezer) lei készpénz. 6. Stóla. Összes javadalom 50.000 lei. Kötelesség: III—VII. osztályok tanítása s az összes kántori teendők végzése. Akadályoztatás esetén lelkész helyettesítése. Gyűlési jegyzőkönyv vezetése. Pályázhatnak kántori oklevéllel bíró, nostrifikációs vizsgát tett s katonai szolgálatot teljesített férfi tanítók. Pályázati határidő július 28. Az állás szeptember 1-én foglalandó el. Okmányokkal felszerelt pályázatok a következő címre küldendők: Ref. lelkészi lelkészi hivatal Tăuteu (Tóti), pl. Marghita, jud. Bihor. Presbiterium.

Pályázat a kőszegremetei ref. II-od tanítói állásra. Fizetés: 1. Lakás (2 szoba, konyha, kamara, pince, fásszin). 2. Államsegély folyósításáig az egyház pénztárából havi részletekben fizetve 30.000 lei. 3. 2 m³ tűzifa a község erdejéből beszállítva. 4. Egyházmegyei és kerületi segély. Kötelesség: A presbiterium által meghatározott osztályok állami és egyházi tanterv szerinti tanítása. Vasárnapi iskola vezetése. Egyházépítő munkájában segédkezés. Kántor-tanító akadályoztatása esetén templomi istentiszteleten kántori teendők végzése. A választás egy évre szól, jó iskolai eredmény felmutatása biztosítja a véglegesítést. Pályázhatnak román vizsgát tett férfi és nő tanítók. Pályázati határidő július 21. Kellően felszerelt pályázati kérvények a ref. lelk. hivatal címére: Remetea Oasului (Kőszegremete), p. Oraşul nou (Avasujváros), jud. Sătmăr (Szatmár) küldendők. 1929. június 16. Presbiterium.

Pályázati hirdetés. A Tamaseni (Tamásváraaljai) ref. kántortanítói állásra. Javadalom: 1. 1720 liter buza a hivektől. 2. 3 és fél hold régi egyházi föld haszonélv., melynek adóját egyház fizeti. 3. 14 hold agrárföld haszonélv., melynek adóját a tanító fizeti. A 14 hold agrárföldből 3 holdat tavaszi alá megszánt és elvett az egyház a tanító által adott maggal. 4. Tandij minden gyermek után 1 véka szemes-tengeri, 1 öllő csirke. Növendékek száma 50—55. 5. Az egyháztól 4 öllő tűzifa beszállítva. 6. Stóla, kerületi határozat szerint. 7. Drágasági pótlékkal lelkésztől 1 köből buza. És ha nőtlen tanítót választ az egyház, lelkész asztalánál ebéd. 8. Jó lakás melléképületekkel és két kerttel.

Kötelesség: I—VI. vegyesosztály vezetése. Kántori teendők végzése, énekkar vezetése. Az egyház építőmunkájában segédkezés. Kanonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén istenitisztelet végzése. Egyházi jegyzőség. Pályázhatnak román nyelvvizsgát tett férfi és nő tanítók e hirdetmény megjelenésétől számított 3 hét alatt. Az állást szeptember 1-én kell elfoglalni. Pályázati kérvények lelkészi hivatalhoz, Tamaseni (Tamásváralja), posta Batarciu jud. Sătmar küldendő. Tamásváralja, 1929. június 23. Presbyterium.

Pályázat. A kaplonyi ref. egyház presbytériuma pályázatot hirdet az üresedésben lévő organista kántor-tanítói állásra. **Javadalom:** 1. Három (3) kat. hold föld haszonélvezete = 3000 lei. 2. Négyszáz (400) □-öl kertiföld beltelek haszonélvezete = 300 lei, 3. Négy (4) okta legeltelési jog = 2800 lei. 4. Minden iskolába járó gyermek után a szülőktől fél véka buza és fél véka rozs (20 gyermek után) = 3300 lei. 5. Minden iskolába járó gyermek után egy ölös csirke = 600 lei. 6. Készpénz az egyház pénztárából 25.300 lei. 7. Temetési stóla szabály szerint. 8. Lakás, egy butorozatlan szoba az egyház által bérelve vagy e helyett lakbér 2000 lei. A földnek adóját az egyház fizeti. Összes jövedelem 35.300 lei. **Kötelesség:** Az I-VII. osztályu vegyes iskola vezetése, kántori teendők végzése fizsharmóniummal. Kanonikus órákon, lelkész akadályoztatása esetén templomi istenitisztelet végzése, vasárnapi iskola vezetése lelkész segítségével. Pályázhatnak román nyelvi vizsgát tett férfiak és nők e hirdetmény közzétételétől számított 3 hét alatt. Személyes megjelenés kívánatos. A tanköteles gyermekek száma f. évben 25. Vasutállomás Carei-Mari (Nagykároly), Kaplonytól 3 kilométernyire. Az állás szeptemberben elfoglalandó. Capleni—Kaplony, p. u. Carei-Mari. 1929 június 22. Presbyterium. 1—2

Pályázat. A nagykárolyi ref. egyházmegyében levő sânmiclău—krasznaszentmiklósi ref. egyház presbytériuma pályázatot hirdet megüresedett organista-kántori állásra. **Javadalom:** 1. 3 szobából, konyha, kamarából álló lakás 350 □-öl házi kerttel. 2. Marhaistálló, sertésól és terményraktárból álló melléképületek. 3. 9 m. hold szántóföld. 4. 5 q tiszta búza az egyház magtárából. 5. 6 méter tűzifa beszállítva. 6. Az urbéresek közös legelőjében 4 darab marhára legeltelési jog. 7. Temetési stóla az egyházkerület megállapítása szerint. Megjegyzendő, hogy a 3. pontban levő 9 m. hold földet az egyház hivei munkálják meg közösen és utána az adót egyház fizeti. **Kötelessége:** 1. Az összes organista-kántori teendők végzése. 2. Lelkész akadályoztatása, vagy betegsége esetén helyettesítése templomban és az állami iskolában a vallástanításnál. 3. Vasárnapi iskola vezetése. 4. Minden belmissziói munkában lelkésznek való segédkezés. 5. Az állami iskolában heti 2 órán az énektanítás. 6. Egyházi énekkar tanítása és vezetése. 7. Egyházi jegyzőség és az ezzel együtt járó kötelességek teljesítése. Pályázhatnak román állampolgársággal s megfelelő képesítéssel bíró rendes nyugalmazott, vagy állásnélkül maradt férfitanítók, kik katonai kötelezettségüknek már eleget tettek, életkoruk megjelölésével. Próbaorgonázás és éneklés megkívánatik, de az egyház csak a megválasztott utiköltségét téríti vissza. A pályá-

zati kérvények azonnal, de legkésőbb a pályázati hirdetés megjelenésétől számított 3 héten belül küldendők be a Sânmiclăuș—kraszna-szentmiklósi ref. lelkészi hivatalhoz. Utolsó posta Careii (Nagykároly) vasutállomás Nagymajtény. Megkeresésre bővebb felvilágosítást ad a lelkészi hivatal. Presbyterium.

Pályázat az érkörtvélyesi református egyház orgonista-kántortanítói állására. Javadalom: Lakás, mellékhelyiségekkel. 13 kat. hold fekete, 11 kat. hold homokföld. 35 köböl rostált rozs az egyház magtárából. A régi temető egyrészének használata. 12 köbméter keményhasáb tűzifa beszállítva. Minden iskolás gyermek után 2 véka csős tengeri és egy ölöcsirke (átlag 55 gyermek). Készpénz 28 lei. Törvényes stóla. Földek adóját egyház fizeti. **Kötelelességek:** az iskolaszék által kijelölt osztályok tanítása, kántori teendők végzése, énekkar vezetése. Mindennemű egyházépítő munkában segédkezés. Egyházi jegyzőség. Lelkész vagy tanítótársa akadályoztatása esetén azok helyettesítése. Faiskola kezelése, abban a gyermekek tanítása. Pályázhatnak a katonai szolgálatnak eleget tett, román vizsgával is rendelkező férfi tanítók. Pályázati határidő a pályázat megjelenésétől számított 3 hét. Ének és orgonapróbára levélben hívatnak meg a pályázók, de uti költsége csak a megválasztottnak térítetik meg. Posta, vasutállomás helyben. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. Pályázatok: Ref. Lelkészi Hivatal Curtiușeni, Jud. Salaj, címre küldendők.

2-2

Presbiterium.

Sajtó alatt van és a hó végére megjelenik:

Nagy Vilmos volt egyházkerületi tanügyi előadó-tanácsos
miniszterileg (89—1928. és 110,159—1928. szám alatt) approbált

Kis Magyar Nyelvgyakorlója az elemi iskolák II., III. és IV. osztályai használatára

Ezek a nyelvgyakorló könyvek teljesen felölelik a magyar nyelvnek azt a tantervi anyagát, ami kisebbségi magyar tannyelvű elemi iskolák részére az egyházkerület tantervében mint kötelező tananyag elő van írva és így ezekben *az iskolákban ezek a könyvek teljességgel nélkülözhetetlenek.* A tankönyv módszere a legmodernebb nyelvtanítási igényekhez és a magyar nyelv jelenlegi helyzetéhez alkalmazkodik és bőséges példatárával jelentékenyen megkönnyebbíti a tanító munkáját.

Beszerezhető:

Béres Károly könyvkereskedésében
Oradea—Hagyóvár, Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 14

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
Jud. Bihor
Tinca—Tenke

Reklamációk a lap megjelenésétől számított 15 napon belül fogadtatnak el.

Takarékosság

Segély- és Takarékszövetkezet

ORADEA—NAGYVÁRAD

értesíti tagjait és üzletfeleiket, hogy üzlethelyiségét

áthelyezte

a Szt. László-tér 5. sz.
alatti Kovács-házba.

26

ORGONA- HOMLOKZATSÍPOK

a rekvirált sípok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein & Fiai

orgona- és harmoniumgyárában, **Timisoara.**

Kitünő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan raktáron. Orgonajavítások, tisztítások és hangolások pontosan eszközöltetnek. Költségvetéssel és harmonium árjegyzékkel díjtalanul szolgálunk. 26

HÖNIG FRIGYES, ARAD

Románia legrégebb és legnagyobb

harangöntődéje

ajánlja saját találmányu szabadalmazott

h a r a n g j a i t

26

Alapított 1840-ben

a legtisztább harang-bronzból, a hangok előre való meghatározásával. — Vas harangszerelvények és harangállványok. — Villamos haranghúzó motorok.

Béres Károly könyvnyomdája, Oradea—Nagyvárad.